

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 525 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 18 listopada 1934

Rok 29

Poznań, 17 listopada.

Entuzjizm

Entuzjizm — wielkie słowo! Wielkie dla jednych, bo motor to ich życia; dla innych — przedmiot lekceważenia, o ile nie wręcz szyderstwa.

Tak jest w rzeczywistości: powiedzcie mi, czy dany człowiek zdolny jest do entuzjazmu, a ja wam powiem, kim on jest.

Ludzkość dzieli się według wierzeń religijnych, a w wierzchołkach swych nadto według światopoglądów filozoficznych; dzieli się na rasy i narodowości; w narodach powstają ugrupowania na podstawie wspólności przekonań politycznych, czy solidarności interesów gospodarczych; nawet w świecie kulturalnym bracia artystyczna tworzy, zależnie od sposobu patrzenia na sztukę, różne zreszenia, nieraz przeciwstawiające się sobie. Wierzenia te, instynkty wrodzone, a wychowaniem rozwinięte i pogłębione, przekonania i poglądy, to oczywiście rzeczowa treść życia, ale sposób odnoszenia się do niej może być bierny, lub czynny, może być chłodny lub namiętny, może być zawsze zrównoważony i wymierzony całówką lub entuzjastyczny.

To zależy od sposobu drgania struny duszy ludzkiej, czy niedrgania ich wogóle, zależy od temperamentu psychicznego, którego nie można utożsamiać mechanicznie z temperamentem fizycznym. Mogą one iść ze sobą w parze, ale może też być inaczej. Człowiek np., fizycznie bierny czy ociężały, może być duchowo czynny, rzeźki, pełen inicjatywy i naodwrot.

Prawda jest niemiernie, że trudno temperament psychiczny mierzyć jednostronnie miarą czysto moralną, czy wyłącznie intelektualną. Różne i różnorodne nań składają się czynniki.

Jedno jest pewne, że decyduje on o typie człowieka. I bezsporne jest niemiernie, że typ entuzjasty zdolny jest ze siebie wykręcać bez porównania więcej zapału twórczego i zapałem tym innych do wysiłku, a nawet do ofiar dla sprawy porwać, aniżeli człowiek, biorący wszystko na chłodno, z ołowiem w ręku.

Nie należy oczywiście entuzjazmem szastać w lewo i prawo, także tam, gdzie tego czynić nie warto. Raz w myśl przysłowia o perłach, choćby zlągodzonego, a powtóre dlatego, żeby się nie spalić w ogniu swego zapału, przedwcześnie straciwszy wytrzymałość w pracy, czy zgola całkiem wyczerpawszy siły swe duchowe i fizyczne, względnie, co zło niemierniejsze, żeby się nie zmanjerować i nie zamienić w tandetnego krzykacza na tę czy inną nutę.

Słyszymy już przeciwko entuzjazmowi zastrzeżenie zasadnicze: Tak, ale entuzjizm może służyć i złu.

Niewątpliwie; zło jednak bywa względne i bezwzględne. Ścisłe określenie istoty pierwszego z nich i ustalenie jego granic nie jest łatwe, stąd trudne bywa ferowanie na tej podsta-

Możemy podzielić się z Czytelnikami nowym zamierzeniem.

Nasza praca nad szerzeniem w społeczeństwie kultury estetycznej, którą na łamach „Kurjera Poznańskiego” prowadzimy i ustawicznie rozszerzamy, przejawia się w nowej formie, tak ukształtowanej, aby na pewnym odcinku zrealizować praktycznie idee, głoszone przez nasze pismo w odniesieniu do sztuki i jej miejsca w życiu równie narodu, jak jednostki.

Za teren obieramy na pierwszy raz plastykę, a w szczególności grafikę. Jest to gałąź twórczości, która z jednej strony ma wszelkie dane, aby roznosić piękno w jak najszersze warstwy — z drugiej zaś rozwija się w Polsce coraz bujniej i dąży coraz wyżej.

Wkrótce ogłosimy konkurs graficzny „Kurjera Poznańskiego”. Organizujemy go z laskawą pomocą i współpracą poznańskiego Towarzystwa Miłośników Grafiki — instytucji rozwijającej od kilku lat żywą i skuteczną na tem polu działalność.

W tej pierwszej zapowiedzi ograniczamy się do stwierdzenia, iż zakres i warunki konkursu niezawodnie zachęca naszych grafików do licznego w nim udziału, Czytelników zaś zainte-

resują przez współpracę, o jaką do nich w pewnym zakresie się zwrócimy.

Bliższe szczegóły podamy niebawem, po ukończeniu zaczętych już wstępnych przygotowań.

Kancelarz Schuschnigg w Rzymie

Kancelarz o celach swej wizyty — Serdeczne powitanie przez prasę

Rzym (PAT). Przybył tu kancelarz Austrii, dr. Schuschnigg oraz min. spraw zagr. Berger-Waldenegg. Na dworcu powitał gości Mussolini. Wychodzącego z dworca kancelarza i premiera licznie zebrana publiczność witała owacyjnie.

Medjolan (PAT). Kancelarz Schuschnigg i austriacki min. spraw zagranicznych Berger-Waldenegg oświadczyli przedstawicielowi „Il Popolo d'Italia”, że rozmowy w Rzymie prowadzone będą w duchu współpracy a dotyczyć będą nie tylko zagadnień politycznych, lecz i gospodarczych.

Włosko-austriacka współpraca wpływa z przekonania, iż gospodarcza odbudowa Europy jest konieczna. Współdziałanie to nie posiada żadnego wyjątkowego charakteru i uczestniczyć w niem mogą inne państwa.

Rzym (PAT). Dzienniki zamieszczają serdeczne artykuły powitalne w związku z przyjazdem kancelarza Schuschnigga.

W komentarzach prasa podnosi znaczenie rozmów, jakie kancelarz odbędzie z Mussolinim, nie tylko z punktu widzenia zacieśnienia stosunków między obu krajami, lecz również dla zapewnienia twórczej współpracy w dolinie naddunajskiej.

Rzym (PAT). Ag. Stefani podaje: Wizyta kancelarza Schuschnigga w Rzymie ma głównie na celu zacementowanie trwałości przyjaźni włosko-austriackiej. Poza tem ma ona przyczynić się do zacieśnienia stosunków gospodarczych, nawiązanych w r. 1930 przez zawarcie układu, dalej do rozwinięcia protokołów rzymskich, oraz do rozszerzania stosunków kulturalnych między obu krajami.

Przedewszystkiem jednak wizyta ma charakter polityczny. Włochy dążą stale do umiędzynarodowienia gwarancji niepodległości Austrii raczej przez uzyskanie deklaracji wielkich mocarstw, niż przez odwołanie się do pomocy Ligi Narodów i Małej Ententy.

Choroba kard. Gasparri'ego

Rzym (PAT). Stan zdrowia kardynała Gasparri'ego, który niedomagał z powodu przeziębienia, uległ wczoraj wieczorem nagle pogorszeniu. Powstaje obawa, iż mogą się wywiązać poważne komplikacje płucne.

Stosunek Reichswehry do hitleryzmu

Berlin (PAT). Maj. Herman Foertsch z min. Reichswehry wygłosił na zebraniu korpusu oficerskiego w Halberstadt odczyt o stosunku armji do nowego państwa niemieckiego.

Prelegent, przypominając „nadzieje zagranicy, iż Reichswehra stanie się największym wrogiem systemu narodowo-socjalistycznego”, podkreślił, że w samych Niemczech istnieją również sfery, które nie orjentują się dokładnie w stanowisku armji wobec państwa hitlerowskiego.

Nieporozumienia między armją, a

ruchem narodowo-socjalistycznym istniały, chociaż wspólną im była tradycja frontowych żołnierzy, walka przeciw Wersalowi i wrogi stosunek do konstytucji weimarskiej. Kancelarz uznał słusznosc postępowania Reichswehry, stwierdzając, że rząd narodowo-socjalistyczny nie stałby dziś u steru państwa, gdyby armja nie poparła go w dniach rewolucji.

Przysięga, złożona przez żołnierzy na Hitlera jest najmocniejszym węzłem, łączącym siłę zbrojną z głową Trzeciej Rzeszy — zakończył mówca.

wie wyroków, trudne tem bardziej, im bardziej się jest właśnie dojrzałym i doświadczonym. Zresztą nie taimy, że, jeżeli chodzi o zło względne, wolimy tego, który takiej sprawie służy z uporem, ale entuzjastycznie, z pobudki idealistycznej, błędąc tylko, niż tego jegomościa, który tej samej sprawie służy może mniej zacięcie, ale na zimno z ordynarnem, egoistycznym wyrachowaniem.

„Entuzjizm”, oddany złu bezwzględnie, oddany świadomie zbrodni w znaczeniu prawa Boskiego czy ludzkiego, prawa prywatnego czy publicznego, ten „entuzjizm” należy do dziedziny patologji względnie kryminologii. Na tego rodzaju „entuzjizm” istnieje jedno tylko lekarstwo, jeżeli to można nazwać lekarstwem: szpital lub kryminal.

Tego przeto rodzaju zastrzeżenia nie mogą ujemnie ważyć na szali przeciwko entuzjazmowi, rodzącemu się z idealizmem.

Dla jednej natomiast kategorii entuzjazmu nigdy nie zaplonie: dla tego, co ani dobre, ani złe, — ani białe, ani czarne, — ani ciepłe, ani zimne, — dla wszystkiego, co bez oblicza, bez charakteru, bez barwy, — co letnie i płytkie, przeciętne i poziome.

Entuzjizm, to wielka siła, — siła, przyciągająca masy i najwybitniejsze jednostki, siła, zbliżająca do siebie ludzi, zresztą sobie obcych i obojętnych, ludzi, ulepionych skądinąd z zupełnie odmiennej gliny, ludzi o rozbieżnych życiowych warunkach, zawodach, obowiązkach i celach.

Przykład: co ma młody entuzjasta ideologii narodowej, płonący wśród rzeszy rówieśników swych jak żywa pochodnia, co ma on wspólnego z zapatrzonym w swe płótno malarzem, posuwającym się z paletą i pędzlem w dłoni, po deskach swego atelier, na poddaszu, naprzód i wstecz, lub z poetą, piszącym w zaciszu swego mansardowego pokoiku, głęboko w noc, w półmroku, sonet, czy poemat prozą?

Prawda, że przestrzeń, między nimi ogromna! Tak, ale tylko materialna. Duchowo są to jestestwa — mimo tylu sprzeczności i rozbieżności — pokrewne.

Zaprowadźcie młodego ideowca-entuzjastę do owego malarza; niech artysta mówi doń, zwierając mu się intymnie z tego, co to jest twórczość malarska i jak się do niej należy ustosunkować, żeby jej obraz prawdziwy wchłonił w siebie, a ideowiec będzie

milczał, otwierał oczy i usta, patrzył i słuchał i — wejdzie do świątyni Piękna. Dokona tego w pierwszym rzędzie artysta, ale w pełni dokona tego obu entuzjizm.

To poetyzowanie, prawda? Tyle warte, co ten papier gazetowy, który z biegiem czasu w pył się rozkruszy!

A jednak? Oczywiście, niech młode pokolenie, niech chłopcy, dziewczęta nie tylko uczą się pisać i rachować, gimnastykować mózg i mięśnie, niech uczą się ponadto, jaka jest prawda życiowa; ale, jeżeli chcecie w nich uratować bogactwo duszy, rozwijające się ku zdolności czynu twórczego, naten czas nie gascie w nich iskry entuzjazmu! Zostawcie jej bez lęku swobodę!

Tym, którzy są zwolennikami sztucznej tresury entuzjazmu środkami, nie nie mającymi wspólnego z idealizmem, będącymi jego raczej zaprzeczeniem, nie zazdrościmy tego systemu, ani jego owoców u własnych ich synów i córek. My wierzymy wyłącznie w entuzjizm prawdziwy, szczerzy, dynamiczny, tryskający z wolnej duszy, z źródła rzeczywistego idealizmu.

Przyszłość okaże, kto Polskę odda usługę.

Zamach w Marsylii przed Radą Ligi

Jugosławia postanowiła wnieść tę sprawę na porządek obrad sesji listopadowej, znajdując całkowite poparcie Małej Ententy i Francji — Naprężenie pomiędzy Budapesztem i Białogrodem

Wiedeń. (Tel. wł. Białogrodzka „Polityka“ donosi z Paryża:

Możemy z całą stanowczością stwierdzić, że Francja bez zastrzeżeń popiera krok Jugosławii w Genewie w sprawie moderstwa królewskiego, mimo, że brak jeszcze oficjalnego oświadczenia się w tej sprawie. Pismo podaje rozmowę z jednym z najbliższych współpracowników Laval, który o projektowanym kroku Jugosławii w Genewie oświadczył mniej więcej co następuje:

„Podobnie jak we wszystkich innych kwestiach Europy środkowej i w tym wypadku Francja popiera Małą Ententę. Zdaje sobie ona sprawę z ciężką odpowiedzialnością z powodu mord marsylijskiego. Chodzi tu nie tylko o Jugosławie, lecz również o honor Francji. Rozumiemy w zupełności życzenie Białogrodu, aby wyświetlono kulisy zbrodni. Francja pragnie jedynie, aby z tego powodu nie doszło do zaotręcia stosunków pomiędzy Jugosławia i jej sąsiadami, z którymi Białogrod może nawiązać dobre stosunki.

„Jaki przebieg przyjmie dyskusja przed forum Rady Ligi trudno w chwili obecnej przewidzieć. Wydaje się jednak rzeczą pewną, że do szczegółowej debaty w ciągu obecnej sesji nie dojdzie, lecz odłoży się wszystko do następnej. Ponieważ wniosek Jugosławii zmienia porządek obrad, musi się z nim opowiedzieć większość członków Ligi. Co do uzyskania tej większości niema żadnych obaw.

Paryż. (Tel. wł.) Dzisiejsza prasa poranna omawia szczegółowo krok rządu białogrodzkiego w Genewie w sprawie wyświetlenia kulisy mord marsylijskiego, popierając bez zastrzeżeń inicjatywę Jugosławii.

„Echo de Paris“ przewiduje, że nota rządu jugosłowiańskiego do generalnego sekretarza Ligi Narodów, poparta zostanie przez noty Czechosłowacji i Rumunii, co wzmocni jedność Małej Ententy. W dalszym ciągu dziennik nie szczędzi ostrych zwrotów pod adresem Węgier powracając raz jeszcze do obozu w Janka Pusztu. Pismo określa jugosłowiańskie postulaty jako minimum.

Min. Laval przyjął w piątek posta jugosłowiańskiego Foticza, który zapoznał go z myślą przewodnią kroku rządu jugosłowiańskiego. Laval w pełni zaakceptował postępowanie Japonii.

Warszawa. (Tel. wł.) W kołach

dyplomatycznych zwracają uwagę na niesłychanie silne naprężenie pomiędzy Węgrami a Jugosławia. Faktycznie pomiędzy obu państwami panuje stan ukrytej wojny. Początkowo miało się wrażenie, że dzięki zabiegom dyplomacji angielskiej uda się zneutralizować międzynarodowo wypadki w Marsylii, ale nie uwzględniano dwóch momentów: nieugiętości min. Jęfticza i wyników śledztwa.

Jęfticz posiada dokumenty w takiej obfitości, że nie może i nie chce łagodzić sprawy marsylijskiej. Władze jugosłowiańskie ustaliły np., że organizacja terrorystyczna „Ustasz“ wydała własne banknoty, które pewne banki państwowe wymieniały na walutę swoich krajów. Dlatego też Jęfticz podejmie kroki na terenie dyplomatycznym w Genewie.

Wizyta Gombösa u Mussoliniego była formalną próbą asekuracji państwa od wypadków na Bałkanach, o ile możliwości również z udziałem Niemiec. Rachunek Gombösa okazał się o tyle nieścisły, że Niemcy w sprawie

marsylijskiej ze względów taktycznych i politycznych wolą iść razem z Jugosławia, gdyż widzą doskonałą sposobność do kontynuowania polityki, której wyrazem była akcja Goeringa na uroczystościach pogrzebowych. Niezrozumiałe jest, dlaczego Austria, stojąca do wydania zamachowców taktykę, analogiczną z Węgrami i Włochami, daje się wciągnąć w tę aferę. (w)

Paryż. (PAT.) „Le Petit Parisien“, omawiając wyjazd jugosłowiańskiego ministra spraw zagranicznych Jęfticza do Genewy, zaznacza, że Jugosławia złoży Lidze memorandum, stwierdzające odpowiedzialność władz węgierskich za zamach marsylijski. Mała Ententa w porozumieniu z blokiem państw bałkańskich jest zdecydowana żądać interwencji Rady Ligi.

„L'Oeuvre“ pisze, że nota jugosłowiańska w sprawie odpowiedzialności Węgier będzie przesłana do Genewy jednocześnie z notami Rumunii i Czechosłowacji, które to państwa podzielają punkt widzenia Jugosławii na sprawę zamachu.

Spisek na życie króla Rumunii

Niedoszłego zabójcę aresztowano w pobliżu zamku królewskiego

Wiedeń. (Tel. wł.) W Rumunii odbywa się obecnie wielka obława na cudzoziemców, w której bierze udział policja, żandarmeria, a nawet oddziały wojskowe. Dotychczas zatrzymano na terenie całego kraju — jak już o tem donosiliśmy — około 12 tys. cudzoziemców pod zarzutem nielegalnego przekroczenia granicy rumuńskiej i posługiwania się fałszywymi dokumentami. Aresztowane osoby należą przeważnie do organizacji chorwackich i macedońskich. Policja dowiedziała się o przygotowaniu zamachu terrorystycznego na

króla Karola. W Bukareszcie aresztowano niedawno niej. Jubę Wojdewa. Znalezione u niego kilka listów, pochodzących od wodza organizacji Michajłowa, a na podstawie notatek, znalezionych u niego, trafiono również do innych terrorystów, którzy mieli tworzyć spisek na króla.

W pobliżu zamku królewskiego aresztowano terrorystę macedońskiego, którego nazwisko narazie trzymane jest w tajemnicy. Znalezione u niego kilka rewolwerów i szczegółowy opis zamku królewskiego oraz parku i okolicy. (w)

Rewizje u narodowców

Katowice. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem na Śląsku odbyło się kilka rewizji u członków Młodych Stronnictwa Narodowego.

W Chorzowie dokonano rewizji w sekretarjacie, w Katowicach i Chorzowie kilka rewizji osobistych. W Świętochłowicach aresztowano kierownika sekcji Młodych, Czechaka.

Zmiana opłat telefonicznych

Warszawa. (Tel. wł.) Ministerjum poczt i telegrafów wyraziło zgodę na reformę telefonicznych opłat abonentowych w Warszawie, zaprojektowaną przez zarząd Pasty. Dotychczasowy podział telefonów abonentowych na trzy kategorie: na telefony biurowe, domowe i sklepowe wniesiono. Nowe opłaty abonentowe podzielono na trzy kategorie do wyboru abonentów: 15 zł miesięcznie, 75 rozmów i 8 groszy za każde dalsze połączenie, oraz 20 zł miesięcznie 115 rozmów i 7 groszy za każde dalsze połączenie. Oznacza to reformę, ale bynajmniej nie zniżkę opłat telefonicznych w Warszawie. (w)

Zgon Czepca

Kraków. (PAT.) W Bronowicach Małych pod Krakowem zmarł w wieku lat 80 właściciel Błażej Czepec, družba na weselu Lucjana Rydla z wieśniaczką z Bronowic.

Postać ś. p. Czepca unieśmiertelnił Wyspiański w „Weselu“. Pogrzeb ś. p. Czepca odbędzie się dziś w Bronowicach Małych.

Przesilenie w Hiszpanji

Paryż (PAT.) Z Madrytu donoszą:

Koła polityczne przypuszczają, że rozwiązanie kryzysu rządowego przez premiera Lerrouxa nie może być uważane za ostateczne. Przesilenie to uwydatniło jeszcze raz siłę partii ludowców i jej wpływ na rząd i parlament. Świadczy ono również o osłabieniu partii radykalnej.

Soir de Paris

BOURJOIS
PARFUMEUR / PARIS

Tg 1648

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań. 17. 11. 1934 r.

Warunki: Handel hurtowy partycel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standarty: 1) żyto 715 g/l. 2) pszenica 750 g/l. 3) owies 470 g/l.

Ceny transakcyjne:

Żyto 30 tonn par. Poznań . . .	14,50
Żyto 30 tonn par. Poznań . . .	14,35
Pszenica 30 tonn par. Poznań . . .	16,50
Owies 30 tonn par. Poznań . . .	15,50
Owies 45 tonn par. Poznań . . .	15,20
Owies 45 tonn par. Poznań . . .	15,00

Ceny orientacyjne:

Żyto (Uspob. spokojne) . . .	14,25 — 14,75
Pszenica (Uspob. słabe) . . .	16,25 — 16,75
Jęczmień browarowy . . .	20,50 — 21,00
Uspob. spokojne . . .	
Jęczmień 710—725 g/l.	19,00 — 19,50
Jęczmień 680—690 g/l.	17,50 — 18,00

Uspob. spokojne . . . 15,00 — 15,25

Żytnia I gat. 0,55% wł. w. . .	21,50 — 22,50
Żytnia I gat. 0,65% wł. w. . .	19,50 — 21,50
Żytnia II gat. 55—70% wł. w. . .	15,00 — 16,00
Żytnia pośl. pon. 70% wł. w. . .	13,00 — 14,00
Żytnia razowa 0,95% wł. w. . .	17,00 — 18,00

Uspob. spokojne . . . 28,00 — 30,50

pszena gat. IA 0,25% wł. w. . .	27,50 — 28,00
pszena gat. IB 0,45% wł. w. . .	26,50 — 27,00
pszena gat. IC 0,53% wł. w. . .	25,50 — 26,00
pszena gat. ID 0,60% wł. w. . .	24,50 — 25,00
pszena gat. IE 0,65% wł. w. . .	23,50 — 24,00
pszen gat. IIA 20-55% wł. w. . .	23,00 — 23,50
pszen gat. IIB 20-65% wł. w. . .	20,00 — 20,50
pszen gat. IID 45-65% wł. w. . .	17,00 — 17,50
psz. gat. IIIA 65-70% wł. w. . .	15,75 — 16,25
psz. gat. IIIB 70-75% wł. w. . .	12,75 — 13,5

Uspob. spokojne . . . 10,00 — 11,00

Otręby żytnie stand.	10,50 — 11,00
Otręby pszen. grube stand. . . .	9,75 — 10,25
Otręby pszenne średnie st. . . .	11,0 — 12,50
Otręby jęczmienne	41,00 — 42,00
Rzepak zimowy	39,00 — 40,00
Rzepak letni	5,00 — 53,00
Groch Folgera	26,00 — 28,00
Groch Viktor	41,00 — 45,00
Groch Folgera	32,00 — 35,00

Koniczyna czerwona surowa . . . 130,00 — 150,00

Koniczyna biała	80,00 — 100,00
Koniczyna szwedzka	180,00 — 210,00
Koniczyna żółta odluszczone . . .	70,00 — 80,00
Przełot	80,00 — 100,00
Tymoteusz	60,00 — 70,00
Rajgras angielski	80,00 — 90,00
Ziemniaki jadalne	2,20 — 2,50
Ziemniaki fabr. za kilo % . . .	13

Słoma pszena luzem 2,25 — 2,45

„ pszena prasowana	2,85 — 3,05
„ żytnia luzem	2,75 — 3,00
„ żytnia prasowana	3,25 — 3,50
„ owsiana luzem	3,0 — 3,25
„ cwiśniana prasowana	3,50 — 3,75
„ jęczmienna luzem	1,95 — 2,45
„ jęczmienna prasow.	2,85 — 3,05
Siano zwykłe luzem	7,25 — 7,75
Siano zwykłe prasowane	7,75 — 8,25
Siano nadnotec. ie luzem	8,25 — 8,75
Siano nadnotec. ie pras.	8,75 — 9,5
Makuch lniań. w taflach	17,50 — 18,00
Makuch rzepakowy w tafl. . . .	13,50 — 13,75
Makuch słon. w tafl. 42/43% . . .	17,50 — 18,00
Śrut Soja	21,00 — 21,50
Mak niebieski	40,00 — 43,0

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 270 tonn, pszenicy 217 tonn, jęczmienia 587 tonn, owas 191,5 tonn, maki żytniej 153,5 tonn, maki pszennej 47 tonn, otrąb żytnich 132,5 tonn, otrąb pszennych 7,5 tonn, otrąb jęczmiennych 15 tonn, gorczyca 8 tonn, grochu Viktoria 30 tonn, rzepaku 5 tonn, makuchu lniańego 5 tonn, makuchu rzepakowego 25 tonn, makuchu słonecznikowego 15 tonn makuchu z orzechów ziemnego 5 tonn, marchwi 0,5 tonn, wyłoków 10 tonn, platków ziemniaczanych 30 tonn, ziemniaków jadalnych 30 tonn, ziemniaków fabrycznych 375 tonn.

Wiadomości

Wedle wiadomości z wiarygodnego źródła, nastąpić ma w niedługim czasie wymiana not, ustalająca normalne stosunki dyplomatyczne pomiędzy ZSRR a Jugosławia.

„Daily Herald“ donosi, że komitet obrony imperjum, oraz rada ministrów zdecydowały ostatecznie przenieść arsenał królewski z Woolwich w Londynie do zachodniej części kraju celem zabezpieczenia go przed ewentualnymi atakami powietrznymi. Miejsce, dokąd ma być przeniesiony arsenał, nie zostało jeszcze dokładnie ustalone.

Policja wpadła na ślad wielkiej afery przemysłowej w Meksyku. Chodzi mianowicie o przemyt narkotyków. Wartość przemytu sięga pół miliona pesos. Aresztowano w związku z tem szereg osób.

Hiszpańska straż graniczna dokonała rewizji na portugalskim żaglowcu na którego pokładzie znajdowało się trzech rewolucjonistów. Strażnicy dali szereg strzałów, zabijając kapitana żaglowca.

Powstające w Rumunji towarzystwo przyjaciół ZSRR, koło których grupują się elementy komunistyczne, oraz inteligencja żydowska i prowadzona przez te towarzystwa propaganda na rzecz Sowietów, wywołały zaniepokojenie w obozie narodowym.

Według statystyki niemieckiej, w r. 1933 zawarto 631.000 związków małżeńskich, czyli o 120.000 więcej niż w r. 1932. Według tejże statystyki, wzrost małżeństw w tym samym okresie w innych państwach wyraża się jak następuje: Francja 0,1 proc., W. Brytania 3,4 proc., Litwa 3,7 proc., Szwecja 4,2 proc., Włochy 6,3 proc., Polska 1,3 proc. Natomiast Sowiety wykazują spadek o 11,5 proc. Austria 3,2 proc. i Czechosłowacja o 2,9 procent.

Podstawy ideowe Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży

Było to wiosną, na ostatnim zjeździe delegatów Związku Młodzieży Polskiej (obecnych Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży): utartym zwyczajem przemawiali przedstawiciele władz i organizacji. Szczególną burzą oklasków podziękowała sala „Słońca”, nabita delegatami z całej Wielkopolski, za słowa powitalne reprezentantowi wojska, mimo, że całe przemówienie można było streścić w jednym zdaniu, oddającym jednak zwięźle a treściwie to, co najlepiej charakteryzuje ducha katolickiego ruchu młodzieży: materiał, który wojsko dostaje z tego ruchu, jest duchowo i fizycznie doskonale przygotowany.

W tem lapidarnym powiedzeniu objawia się bardzo wnikliwa, praktyczna obserwacja i analiza katolickiego ruchu młodzieży w Polsce. Dzięki niemu zasila się rok rocznie nie tylko wojsko, ale cały naród, narybkiem uświadomionym a poczuwającym się do obowiązków wobec Kościoła, narodu i państwa.

Wychowanie młodzieży jest w tym ruchu przede wszystkim oparte o zasady religijne. Stwarzają one zdrową, spokojną atmosferę, w której młode serca czują się dobrze i mogą tem samem pomyślnie rozwijać się, dojrzewać.

Jest to prawda, stwierdzoną przez historję, że chrześcijaństwo, pojęte i przeprowadzone właściwie w czyn, wychowuje typ rycerski, gdy materializm wytwarza gatunek — nieraz nawet na zewnątrz wcale zręczny wymuskany i ufryzowany — wewnątrz jednak barbarzyński, jakby wywodzący się prosto z dżungli.

*

Ruch katolicki nie toleruje w sobie pajdokracji ani zabawy w wojsko, wychodząc z zasady tak mile kiedyś przez Augusta Wilkońskiego wypowiedzianej, że „nie orze się w cielecia”.

Ruch katolicki daje swej młodzieży zasady moralne, pojęcie uczciwości i prawości oraz poczucie odpowiedzialności przed Bogiem, sumieniem i prawem.

Fizycznie dba o zręczność, inteligentną sprawność, obrotność, zdolność orjentowania się i szybkość decyzji. Dlatego też wojsko ceni sobie narybek z tego ruchu, bo jest doskonale przygotowany, a nie jest zbakierowany zabawką w żołnierza, ani zmanierowany przedwczesnymi, pozornymi stopniami i szarżami.

Świat — niestety dopiero zapóźno — uzna kiedyś całą szkodliwość moralną przedwczesnego osławiania z brutalnością broni i umiejętnością zabijania, niedojrzałej młodzieży, nawet męskiej, a temwięcej żeńskiej. Przyszła rewolucja światowa będzie w tem szczególnie ohydna i tragiczna, że przeprowadzą ją chłopcy i dziewczęta, broczący w krwi i szerzący śmierć.

Kościół katolicki chce przede wszystkim dla Boga wychować człowieka pełnego, wewnętrznie opanowanego, nazewną gotowego do apostołstwa ideowego i ofiar rzeczywistych. Tem samem daje narodowi i państwu żołnierza-rycerza i wolnego, karnego wobec prawa, z pobudek moralnych działającego obywatela.

Modne dzisiaj w Europie namiastki metod wychowawczych, operując przynajmniej zewnętrznym, przynętą materialną i schlebieniem drugorzędnych instynktom, załamują się szybko. Zostanie natomiast na placu system, wywodzący się wprost od wielkiego wychowawcy Jezusa Chrystusa, z umiłowaniem stosowany przez Kościół Katolicki.

Atmosfera unikająca namiastki politycznych, którą Kościół otacza swój ruch młodzieży w całości, bywa często niezrozumiana i niedoceniana. Nie oznacza ona zgola sterylizacji w jednostce zdolności politycznych, ale chroni przed przedwczesnym obciążaniem niewyrobionych jeszcze charakterów chłopców i dziewcząt problemami i konfliktami, zbyt trudnymi i ciężkimi dla tak młodej duszy.

Jeżeli nowożytna szkoła wymaga już od dzieci pewnej znajomości bieżącej polityki, to jest w tem wielkie nieporozumienie i niebezpieczeństwo spaczenia młodego pokolenia, któremu się później stara wybić — w całym tego słowa znaczeniu — z głowy t. zw. przepolitykowanie. Właśnie taki system wyjaławia energję i wypala bez żadnego pożytku wiosniany i piękny entuzjazm.

Byłoby pożądane i pożyteczne, aby państwa nowoczesne zechciały się zapoznać z pedagogiką katolicką i ją szczerze, bez ukrytych tendencji stosować na swoim terenie.

Analizowanie, w takim czy innym kierunku, aktualnych, współczesnych zagadnień politycznych nie należy do zadań szkoły. Bez nich będzie nauka o posłannictwie narodu i funkcjach państwa, zasadniczą i głęboką, dającą fun-

damenty trwale pod przyszłe obowiązki obywatela i żołnierza. Nie będzie za to wytwarzała w małoletniej wyobraźni temperatury niezdrowej. Będzie młodzieży łączyła, a nie dzieliła na wrogie obozy. Będzie przepajała wielką, bezinteresowną miłością do narodu i państwa, nieściąganych przedwczesnie na poziom użerań się i produkowania już w zaraniu wynagradzanych gagatków, albo prześladowanych ofiar.

Długo jeszcze zapewne niniejsze teorie pozostaną w sferze t. zw. „pobożnych życzeń”, dobrze jednak, że pełni je wytrwale i nieustępliwie katolicki ruch młodzieży.

Na społeczeństwie spoczywa wielki i święty obowiązek otaczania Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży miłością i zaufaniem. Należy jednak z temi uczuciami łączyć także mądrą czujność.

Chrystus dał ludzkości cudną a po wszystkie czasy aktualną opowieść o siewcy i złym człowieku.

Spracował się rolnik w upale dnia. Wyszedł o brzasku, wrócił z zagonu ze zmierzchem. Z miłością przygotował żywną, pulchną glebę. Rzucił w nią wybrane troskliwie ziarno. Zmordowany

5 zasad dla ludzi pracujących

1. **Ovomaltine uzupełnia pożywienie składnikami koniecznymi przy wyczerpującej pracy.**
2. **Ovomaltine uspakaja i wzmacnia organizm.**
3. **Ovomaltine chroni przed niebezpieczeństwem wyczerpania fizycznego i umysłowego.**
4. **Filiżanka Ovomaltyny na śniadanie pozwala z łatwością znieść trudy codziennej pracy.**
5. **Ovomaltine jest wysokowartościowym pożywieniem, podtrzymującym zdrowie, tworzącym siłę i energję.**

ng 12 823

harówką rzucił się na twarde łoże i zasnął. A z nim posnęli i robotnicy. Nie wytrzymał nawet i stróż. Przytulił się do węglar. Rychło zmorzył go w chłodnej nocy sen dobrotliwy.

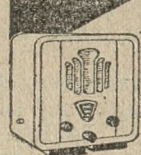
Tymczasem wypoczęty, wyprany z starodawnych skrupułów, przyzwyczajony do mroku i ciemnych poczynków, „zły człowiek”, miły, bardzo przyzwolity, zawsze ułaskawiony w światowych, gibkich, lansadach. Przyszedł i zaczął chodzić po uprawionych cudzym mozołem zagonach a siał i rzucać hojnie swoje ziarno, też wybrane, gatunkowe, niezawodne.

W słoneczne, gorące lato, wyjdzie w dzień świąteczny gospodarz z żoną i dziećmi radować się plonem bogatym i struchleje.

Modre maki, krasne kłakole, osty uszczupliwie i wszelakie chwasty przylaczają, wypierają złotą pszenicę.

Zawsze
najlepsze miejsce...

w radiowym teatrze wyobraźni ma każdy z wielu tysięcy szczęśliwych posiadaczy odbiorników Philips 33A. Rekordowe i wciąż wzrastające powodzenie tego odbiornika jest najlepszą gwarancją jego jakości.

**PHILIPS TYP 33A
MODEL 1935**

**„Ksi radości życia
przez radio Philipsa!”**

Tg 1 652

UWAGI

Oto pewien szczegół z niedawnych uroczystości monachijskich na cześć rocznicy hitlerizmu, który może nie wszędzie był dostrzeżony, a jednak godny jest uwagi:

W głębi słynnej „Feldherrnhalle”, w której święcono rocznicę, po bokach lwa bawarskiego, widniał na ścianie szereg wieńców z szarfami. Wieńców było 9, a napisy objaśniały: Prusy Wschodnie, Gdańsk, Klajpeda, Szlezwig, Ren i Saara, Alzacja i Lotaryngja, Poznańskie, Śląsk, Czechy niemieckie, Tyrol południowy, „nasze kolonie”.

Uroczystościom patronował „Führer” i kanclerz osobiste. Zaś owa „Feldherrnhalle”, gdzie Hitler odbierał hołd oddziałów wojskowych i gdzie umieszczono symboliczne wieńce, wyrażała niedwuznacznie nadzieję rewizjonistyczne narodu niemieckiego przez wykuty w kamieniu napis: „Herr mach uns frei!” („Panie wybaw nas!”).

Niestety, nie zauważyliśmy w prasie niemieckiej wzmianki, czy na uroczystości tę zaproszono — tak jak to było w Norymberdze — ambasadorów i posłów akredytowanych w Berlinie.

Zadługo spałeś dobry gospodarzu!

Swoją uczciwością mierzyłeś wszystkich, nawet złego człowieka. Ukochałeś prostotę gołębia, a zapomniałeś o chytrości węzowej. I stróż się pospał, ukołyszany miłym wietrzykiem. Nawet psy czujne omamili zły, a przebiegły człowiek. Tyle zielska teraz! Łatwo było uchronić. A teraz niemożliwe rozdzielić i oczyścić. Bo cały plon poniósłby szkody.

Trzeba już cierpliwie czekać na czas zniwne sądu! Niechże więc czuwają w nocy, i niech we dwie czuwają ci, którym Opatrzność powierzyła skarb największy, młodzieży, któremu zaufała i zawsze chce wierzyć naród. Chronić troskliwie trzeba katolicki ruch młodzieży przed postronnymi wpływami, gdy zechcą robić z niego swoją domenę. Siła tego ruchu spoczywa przede wszystkim w niezłomnych zasadach, ale i w zaufaniu społeczeństwa, które powierza mu właśnie dlatego swoje młode pokolenie, ponieważ pragnie, aby ono rozwijało się i dojrzewało w atmosferze szczeroci, uczciwości, cnót religijnych i szczytnych tradycji narodu.

Patronem młodzieży polskiej jest św. Stanisław Kostka. Jego święto jest dla niej szczególnie drogiem. Był to typ zwarty w sobie, o duchowym obliczu jasnym, a charakterze zdecydowanym i nieugiętym.

Młodzieży polska idąc Jego śladem stanie się rodzajem mocnym fizycznie, a moralnie zdrowym, — radosnym plonem dla Kościoła, narodu i państwa.

X. JÓZEF PRĄDZYŃSKI.

Król włoski Wiktor Emanuel odbywa obecnie podróż inspekcyjną w koloniach włoskich w Afryce.

Wytyczne polityki Francji

S.Y.S. SPECJALNY SHAMPOON
DLA BLOND WŁOSÓW.
ng 12 827

Expose min. Laval w komisji spraw zagranicznych senatu. Specjalnie zwrócił uwagę na sprawę plebiscytu i zacieśnienia przyjaznych stosunków z Rzymem — Votum zaufania komisji

Paryż. (PAT). Min. spraw zagr. Laval złożył na posiedzeniu komisji spraw zagr. senatu oświadczenie na temat polityki Francji.

PLEBISCYT W SAARZE

Laval przedstawił dokumenty dyplomatyczne w sprawie Zagłębia Saary i zdał sprawę ze swoich rozmów z ambasadorem niemieckim. W swej odpowiedzi zapewnił kategorię przedstawiła Rzeszy, że problem Zagłębia Saary nie jest zagadnieniem specjalnie francusko-niemieckim, lecz międzynarodowym, podlegającym Radzie Ligi Narodów.

Laval udzielił dalej szczegółowych wyjaśnień w sprawie ewentualnej interwencji sił policyjnych w Zagłębiu Saary w wypadku zamieszek, lub ruchów. Oświadczenie swoje min. Laval zakończył następującymi słowami:

O SWOBODĘ W GŁOSOWANIU

„Traktat i decyzje Rady Ligi Narodów obciążają Francję pewnymi zobowiązaniami, do których rząd pragnie zastosować się w duchu szczerze pokojowym. Obowiązkiem rządu francuskiego jest ochrona interesów, powierzonych jego pieczy. Francja jednak nie przystępuje do tej sprawy z jakąś ukrytą myślą.

„Traktat postanawia, że ludność terytorium Saary ma prawo decydowania o swoim losie, wybierając między trzema rozwiązaniami. Ludności tej przyrzeczono, że plebiscyt będzie swobodny i tajny. W tym celu niezbędne są moralne i materialne gwarancje. Rząd francuski troszczy się o to, aby przypomniane gwarancje, zapewnione przez Radę Ligi i jej organa, zostały utwierdzone.

Następnie członkowie komisji postawili min. Lavalowi szereg pytań, dotyczących różnych spraw politycznych, społecznych i gospodarczych, oraz monetarnych, poprzedzających plebiscyt, względnie, które wylonią się po jego przeprowadzeniu. Minister udzielił wyjaśnień.

ECHA ZAMACHU W MARSYLJI

Berenger poinformował ministra o wrażeniach, jakie wywołały wśród członków komisji uchybienia policji i niedostateczne zapewnienie bezpieczeństwa w Marsylji. Zwrócił również uwagę na oskarżenia, wysunięte pod adresem różnych departamentów administracyjnych oraz Quai d'Orsay, prosząc min. Laval, aby wyjaśnił, kto ponosi odpowiedzialność i jaka akcja będzie wszczęta w celu walki z działalnością terrorystów.

Min Laval udzielił wyjaśnień i oświadczył, że min. spraw zagr. wypełniło swoje obowiązki. Komisja przyjęła do wiadomości to oświadczenie i wyraziła mu zaufanie.

STOSUNKI FRANCUSKO-WŁOSKIE

Minister zakomunikował następnie najważniejsze dane, dotyczące stanowiska, jakie zajęła rada min. w sprawie uregulowania stosunków francusko-włoskich w zależności od porozumienia z Jugosławiją. Szereg mówców stawiało pytania w sprawie rozmów francusko-włoskich o Afryce ptn. i Afryce wschodniej.

Laval oświadczył, że jego podróż do Rzymu powinna doprowadzić do praktycznych wyników. Zdaniem ministra, należy lepiej przystosować do

okoliczności współpracę francusko-włoską w tych stronach. Ambasador de Chambrun wraca do Rzymu ze szczegółowymi instrukcjami.

PAKT WSCHODNI

Wreszcie Laval zapoznał izbę z zasadniczymi liniami rozmów, prowadzo-

nych w sprawie paktu wschodniego. Podkreślił przyjazny charakter nawiązanych rokowań i wyraził nadzieję, że doprowadzą one do porozumienia na wschodzie Europy, a następnie na Dalekim Wschodzie azjatyckim w celu zapewnienia ogólnego pokoju.

TELEFUNKEN CENA WRAZ z 4 LAMPAMI
TRYUMF 280 Zł. 280
3 ZAKRESY FAL. ODBIORSTACJI EUROPEJSKICH I ZAMORSKICH. ELEKTRODYNAMICZNY GŁOSNIK.

Mowa tronowa króla Jerzego

Londyn. (PAT). W wygłoszonej przy zamknięciu sesji parlamentarnej mowie król Jerzy podkreślił na wstępie, że zamordowanie kanclerza Dollfusa, króla Aleksandra i min. Barthou głęboko wstrząsnęło światem, wywołując powszechne współczucie. Dalej stwierdził z zadowoleniem, że rząd jego dalej pracuje z wysiłkiem nad sprawą pokoju światowego.

Dłuższy ustęp mowy poświęcił król sprawom ekonomicznym, zaznaczając, że mimo trudnych warunków, w jakich znajduje się handel międzynarodowy, siła nabywcza i oszczędność w

Anglii wzrosły, a również stan finansów narodowych poprawił się do tego stopnia, że usprawiedliwia obniżenie ciężarów podatkowych, nałożonych przed trzema laty.

Król zaznaczył specjalne zadowolenie ze wzmożenia się ekspansji handlowej Wielkiej Brytanji, do czego przyczyniły się układy z różnymi krajami, jak również wzrost stosunków handlowych wewnątrz imperium.

W zakończeniu król wyraził nadzieję, że wysiłki delegatów morskich 3 krajów, obradujących w Londynie, zostaną zakończone powodzeniem.

DYPLOMOWANA KOSMETYCZKA

wydelegowana przez Laboratorium Kosmetyczne PERFECTION (ABARID) w Warszawie, w dniu 19, 20, 21/XI udzielać będzie w Poznaniu w Hotelu Monopol bezpłatnych wskazań racjonalnego pielęgnowania cery oraz stosowania nowoczesnych środków kosmetycznych.

ng 12 822

Gwałtowne burze i deszcze we Włoszech

Medjolan. (PAT). Niezwykle silne deszcze nawiedziły Genuę i wybrzeże liguryjskie, wywołując powódź w miejscowościach niżej położonych. Szereg sklepów i piwnic Genui uległo zalaniu. Place i ulice stoja pod wodą, co spowodowało przerwanie komunikacji.

W Cornigliona zarysowała się farbiarnia wskutek obsunięcia się ziemi. Trąba morską wyrzuciła ogromne spustoszenie w okolicach Rzymu.

U północnych brzegów Sardynji burza wyrzuciła dwie barki rybackie, których załoga, składająca się z 6 osób, utonęła.

LA DEESSE DE SCOPAS UNIVERSITÉ DE BEAUTÉ
Cédib
39 AV. DES CHAMPS ELYSÉES, PARIS

Zabiegi i porady: da Fonseca Calado Warszawa, Warecka 11, m. 4

Z Akademji Francuskiej

Paryż. (PAT). Na posiedzeniu Akademji Francuskiej na miejsce zmarłych członków: marszałka Lyautey i historyka Camille Jullian wybrani zostali: b. minister Leon Berand i marsz. Franchet d'Esperey.

Komunikacja z Ameryką

Tokio. (PAT) Powstało tu z kapitałem 28 milj. jenów japońsko-man-

dzurskie towarzystwo lotnicze, które zapomocą trzech „Zeppelinów” będzie utrzymywało komunikację między Japonją a zachodnim wybrzeżem Ameryki. Następnie projektowana jest stała komunikacja lotnicza między Tokio a Hsin-King. Na początek towarzystwo ma zakupić jeden sterowiec.

W dniu 20 bm. przybędzie do Tokio kierownik fabryki „Zeppelinów” w Friedrichshafen, dr. Eckner, który przeprowadzi rokowania z odnosnemi czynnikami japońskimi. W przyszłości będzie zaprowadzona komunikacja z Singaporem i Ameryką przez wyspy Hawajskie.

„Front pracy” łamie się

Berlin. (PAT.) W ostatnich czasach coraz częściej powtarzają się wypadki składania mandatów przez mężów zaufania „frontu pracy” w poszczególnych przedsiębiorstwach okręgu brandenburskiego. Postępowanie swoje motywują przytem ci mężowie niemoż-

Komitet wierzyteli
Koncernu i-y Rr. Roman May
(May — Hugger — Blask)

zaprasza wszystkich Jego wierzyteli na zebranie w dniu 21. 11. 1934 o godzinie 19 w lokalu restauracji Ogrodu Zoologicznego. Ze względu na ważność i aktualność sprawy uprasza się o jak najliczniejszy udział P. T. Zainteresowanych. ng 12 921

nością przeprowadzenia pewnych postulatów u przedsiębiorców, piastujących urzędy przywódców w warsztatach pracy.

Okręgowy powiernik pracy musiał interwenjować, udzielając ostrej nagany publicznej mężom zaufania i kwalifikując ich zachowanie się, jako lekkomyślną dezercję, świadczącą o braku poczucia odpowiedzialności i radości, jaką wywołać winna współpraca nad odbudową niemieckiej wspólnoty narodowej.

ostatni krzyk mody
cud kosmetyki
STABLOND
SHAMPOO blondynek
Tg 1604

Komuniści w Finlandji

Helsinki. (PAT.) W ostatnich dniach aresztowano szereg wybitnych przywódców komunistycznych w Finlandji.

Wśród aresztowanych znajduje się „czerwony komendant” Toivo Antikainen i jego pomocnik Kauko Heikkilä. Antikainen przybył niedawno z Rosji Sowieckiej do Finlandji, aby objąć kierownictwo nad akcją komunistyczną w tym kraju.

BOŻE NARODZENIE W RZYMIE

Pielgrzymka do Rzymu pod Protektorem J. Eks. Ks. B. skupa **W. P. Józefa Gawliny** organizowana przez Ligę Katolicką w Katowicach
21. XII. 34 — 3. I. 35 r.
Katowice-Wiedeń-Rzym-Neapol-Florencja-Padwa-Wenecja-Katowice. **Cena zł 495,—**
łącznie z paszportem i wizami. Liczba uczestników ograniczona. Zgłoszenia przyjmują: Liga Katolicka w Katowicach, Piłsudskiego 58, Tow. Pielgrzym w Poznaniu, św. Józefa 5. ng 12 804

Ujęcie mordercy

Berlin. (PAT.) W pobliżu Zgorzelic żandarmerja aresztowała mordercę i rabusia Kurta Johna, który przed kilkoma dniami zabił właściciela samochodu Pietscha z Górnych Łużyc.

Za mordercą urządzono pościg. Brała w nim udział cała ludność oraz zmobilizowane oddziały policji i szturmówek z Saksonji.

Hemoroidy

są przyczyną złego samopoczucia, nadmiernej nerwowości, braku humoru t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. W tym celu stosuje się

Czopki **Anusol**
Goedecke

Do nabycia w aptekach.

Wykład o medycynie tybetańskiej

Na zaproszenie Koła Medyków Stud. U. P. przyjdzie z Warszawy dr. med. Włodzimierz Badmajeff, wybitny znawca i propagator medycyny tybetańskiej, który dostarczy miłośnikom osobliwości naukowych okazji do poznania tej intrygującej, a mimo to tak mało znanej nauki. Radziemy więc wszystkim, których interesują tajemnice Wschodu, by zechcieli posłuchać ciekawego wykładu dr. Badmajeffa o zasadach medycyny tybetańskiej.

Wykład ten odbędzie się 19 b. m. o godzinie 20 w sali Śniadeckich Collegium Medicum (ul. Fredry 10). Ceny biletów przystępne. Czysty zysk przeznacza się na bezpłatną Poradnię dla bezrobotnych, którą Koło Medyków założyło na terenie „Wesołego Miasteczka”.

ASPIRINA
istnieje tylko jedna!

Do nabycia we wszystkich aptekach.

Podczas złej pogody.. ASPIRINA.

Organizm osłabiony przez katar, przeziębienie lub grypę wymaga skutecznej pomocy: daje ją Aspirina. Wobec tego Aspiryny nie powinno nigdy zabraknąć w domu.

W kraju i w świecie

Harce i szance w Europie

Jesienne podróże polityczne przedsięwzięli dotychczas w różne strony Europy p. Gömbös z Budapesztu do Warszawy i Rzymu, a p. von Ribbentrop z Berlina do Londynu, wśród rozgłosu w miarę znaczenia tych przedsięwzięć lub może nieco ponad miarę.

P. Gömbös był 20 i 21 ub. mies. w Warszawie, a 6 i 7 b. m. w Rzymie. Na tle tej podróży kreślono niewiadomo jakie nowe szlaki polityki europejskiej z północy na południe, jak Warszawa—Budapeszt—Rzym, lub trójkąty a nawet czworoboki środkowo-europejskie Berlin—Warszawa—Budapeszt—Rzym. Niewiele byłoby z tego pociechy, ale, na szczęście, dużo jest w tem niewątpliwie przesady, mieszającej urojenia z rzeczywistością. Co Warszawa miałaby do roboty w spółce z Berlinem i Budapesztem, dla których myślą przewodnią polityki jest rewizja traktatów i granic, oraz gruntowne zaburzenie dzisiejszej równowagi europejskiej, wogóle niewiadomo. Ale także w Rzymie spotkał się p. Gömbös niechybnie poczuci z zubożeniem na współdziałania z Niemcami pod zamarciem w Austrii i na Austrię, a poczęści z roztargnieniem, gdyż uwaga p. Mussoliniego pochłonięta jest przygotowaniem zbliżeniem z Francją i zapowiedzią znacznie donioślejszych odwiedzin p. Laval'a nad Tybrem. Jeśli zatem na jakimś torze polityki europejskiej znalazła się w tych krążeńiach Warszawa, to na ślepych.

Większe znaczenie mogłaby mieć, jako śmiałe przedsięwzięcie, podróż p. von Ribbentropa w Londynie. P. von Ribbentrop, trochę wojskowy, a trochę przemysłowiec, mianowany został wiosną r. b. pełnomocnikiem Rzeszy w sprawach rozbrojenia, mając niejako poszukiwać w tej dziedzinie styczności z zagranicą, zerwanych przez wystąpienie Niemiec w październiku r. ub. z konferencji rozbrojeniowej. Otóż p. von Ribbentrop zawitał 7 b. m. do Londynu, pod pozorem podróży do przyjaciół w Szkocji, poczem przyjęty był 12 b. m. przez p. Edena, lorda tajnej pieczęci, zajmującego się w rządzie sprawami rozbrojenia, a 13 b. m. przez sir Johna Simona w Foreign Office.

Dlaczego dzisiaj Trzecia Rzesza od czuwa potrzebę jakiejś styczności z Anglią, a przez nią wogóle z Europą, trudno się domyśleć. Zbroi się ona, szczególnie od wyjścia z Genewy, t. j. od roku, w niebywałych rozmiarach. Oprócz milionowych zastępów w oddziałach zbrojnych, zwiększony w ciągu tych dwu lat w czwórnasób budżet wydatków na zbrojenia, wynoszących około 2 miliardów marek w r. b., oraz zużycie głównych surowców zbrojeniowych, zwiększone o 50 do 70 proc. w porównaniu z r. ub., wskazują, co się dzieje w Niemczech.

Po stwierdzeniu tych samowolnych zbrojeń zerwała Francja już w kwietniu r. b. wszelkie rozmowy nie tylko z Niemcami, ale i o Niemczech w zakresie rozbrojenia. Trzecia Rzesza nie zaprzestała zbroić się, ale zaczyna być jej nieswojo w tem odosobnieniu, obciążeniem półtajemnicą niedozwolonych zbrojeń. P. von Ribbentrop chciałby uzyskać w Anglii pogodzenie się z nowym stanem zbrojeń niemieckich i zbudowanie pomostu do ponownego znalezienia się Niemiec już dozwolnie uzbrojonych w gronie pogodzonych z tem państw Europy.

Przebieg rozmów z p. Edenem i sir Johnem Simonem musiał pouczyć wyślanika kanclerza Hitlera, że nie pójdzie to tak gładko, jak sobie wyobrażają w Berlinie. Nieufność wobec Niemiec wzrosła ogromnie od dwu lat, a szczególnie w tym roku, gdy za pokó-

jowymi oświadczeniami kanclerza Hitlera dostrzeżono zbrojenia się, lekceważące traktaty. Nikt się już nie kwapi, nie tylko w Paryżu, ale także w Londynie i w Rzymie, do pomagania kanclerzowi Hitlerowi w zabiegach, na których końcu widać zarysy wojny.

Europa myśli o odporze, a nie o godzeniu się z tym pochodem Niemiec ku nowej wielkiej przypodzie, który już tylko szuka sobie kierunku pierwszego uderzenia. Anglia jest w ścisłym porozumieniu z Francją, z którą zbliżenia oczekują także Włochy. Mała Ententa w Białogrodzie 19 ub. m. i Porozumienie Bałkańskie w Ankarze 2 b. m. zabrały na pogotowie. Przeciwnie harcom sypią się szance.

Hitlerizm a prasa szwedzka

Korespondent „Timesa” z Sztokholmu daje charakterystyczny obrazek wysiłków niemieckiej propagandy prasowej w Skandynawji. Akcji tej podjęła się „Nordische Gesellschaft” w Lubece, instytucja, działająca pod firmą kulturalno-naukową. Rozesłała ona swoim członkom okólnik, dający charakterystykę dzienników szwedzkich pod kątem widzenia ustosunkowania się ich do Niemiec hitlerowskich. Okólnik ma na celu skierowanie ogłoszeń firm niemieckich do pewnego dziennika sztokholmskiego, który traci na terenie Szwecji sympatie z powodu swoich przekonań pronieemieckich.

Jak wiadomo, większość prasy

Być może, iż wręczenie przez gen. Góreckiego w Paryżu 10 b. m. listu otwartego kombatantów polskich przeciwko kombatantom francuskim, w duchu usunięcia nieporozumień, jest przygrywką do zwrotu w polityce polskiej ku niezbędnym współdziałaniom, bo i nam zaczyna dolegać odosobnienie lub niedobre towarzystwo.

STANISŁAW STROŃSKI.

Obstrukcja, zle funkcje trawienia, rozkład i fermentację w jelitach, nadkwasność soku żołądkowego, nieczysta cera na twarzy, piersiach i plecach, czyraki, katary błony śluzowej, ust, przemijają prędko przy użyciu naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa**. Tg 1646.

szwedzkiej wypowiada się o obecnym reżimie w Rzeszy nader krytycznie, co spowodowało w ost. miesiącach liczne polemiki prasowe szwedzko-niemieckie.

ng 12 825/6

Co w Chile wiedzą o Polsce?

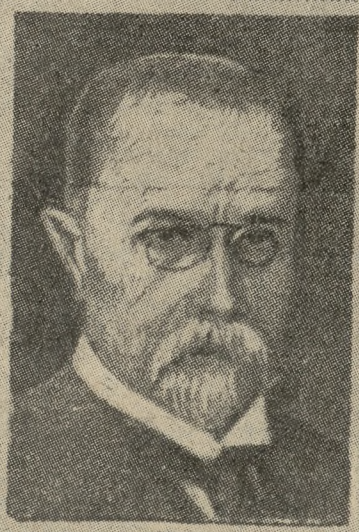
Prezydent Masaryk głową państwa polskiego — O naprawę niedomagań naszej propagandy

El ultimátum de Polonia a la Liga de las Naciones

El señor Beck habría informado a Inglaterra que Polonia...

W Ameryce Południowej, w Chile, jest prowincja Aconcagua. Stolicą tej ziemi jest Valparaiso, miasto liczące około 200 tysięcy mieszkańców. Czołowym organem prasowym Valparaiso i Aconcagua jest „LA ESTRELLA”, dziennik formatu amerykańskiego. Niestety w parze z rozmiarami gazety nie kroczy znajomość spraw europejskich redaktorów „LA ESTRELLA”. Wie się tam widocznie

to i owo o Polsce, nie tyle jednak, aby odróżnić czołowych mężów stanu Czechosłowacji i polskich. Głośnie echem odbiło się widocznie w Chile wystąpienie Polski w Lidze Narodów z zadaniem upowszechnienia traktatu o mniejszościach. Przy tej sposobności chciano Chilijczykom, a w szczególności Valparaaisajczykom pokazać podobiznę prezydenta Polski. I pokazano... p. Masaryka, prezydenta Czechosłowacji. Dowodzi to popularności prezydenta Masaryka na drugiej półkuli, no i śmiałej fantazji chilijskich dziennikarzy. Niewątpliwie panowie ci byli by bardzo po-

PRESIDENTE DE POLONIA Sr. MASARYK

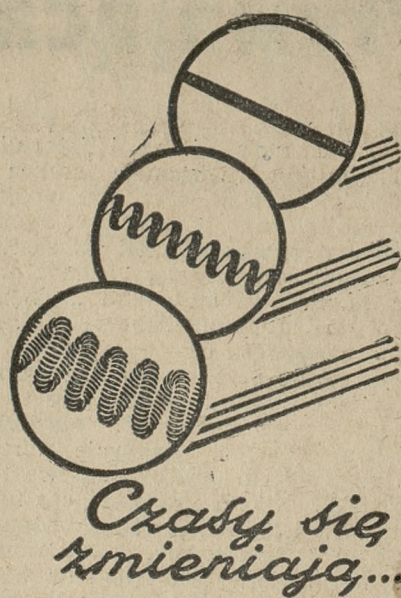
GINEBRA, septiembre 13. — (U. P.) — La Asamblea de la Liga de las Naciones experimentó hoy un choque de asombro, pues el Ministro de Relaciones polaco, Beck, envió el siguiente ultimátum a la sociedad ginebrina: "Desde hoy, Polonia se verá obligada a negar toda cooperación a las instituciones internacionales afectadas por la aplicación por Polonia, del sistema de protección a las minorías nacionales".

Añade que Polonia continuará defendiendo sus propias minorías.

Tales declaraciones siguieron a la acusación de supuesto servicio inadecuado de protección a las minorías.

Pidió, en seguida, el señor Beck una convención que universalizase los tratados y salvaguardase a las minorías y una conferencia internacional respecto.

datni na zgrabną propagandę naszych czynników oficjalnych, zajmujących się — jak wiadomo — wydawaniem kosztownych publikacji propagandowych o Polsce dla zagranicy. Może zablądzi do dziennikarzy z „LA ESTRELLA” choćby skromna książeczka o Polsce, zawierająca garść danych o Polsce, jej ziemi i ludzie. A wypadła przypomnieć, że sprawy naszego kraju ongiś nie obce były opinii chilijskiej. Było to w czasach, kiedy szefem naszej propagandy w Chile był Ignacy Domeyko, za młodu jeden z filaretów wileńskich i osobisty przyjaciel Adama Mickiewicza, który wyemigrowawszy z Polski, osiadł w Chile i wstąpił się tam jako wybitny uczony i działacz społeczny. Wdzięczny naród chilijski wznosił mu w hołdzie pomnik w swej stolicy, Santiago. Byłby może czas wskrzesić te tradycje

Nowe żarówki TUNGSRAM D dają dzięki podwójnie uzwojenemu drucikowi świetlnemu do 20% więcej światła, są zatem bardziej ekonomiczne od dotychczasowych żarówek. Żarówki nowego typu TUNGSRAM D posiadają zarówno oznaczenie ich sprawności świetlnej w dekalumenach, jak również zużycia prądu w watach. Daje to kupującemu możliwość zorientowania się na pierwszy rzut oka co do istotnej wartości proponowanej żarówki.

ŻARÓWKI

TUNGSRAM D
z DWUSKRĘTNYM DRUCIKIEM,
CECHOWANE W DEKALUMENACH.

ng 12 841

Dalsze zbrojenia niemieckie

Według informacji prasy niemieckiej, zbudowano na obszarze Niemiec w r. 1934 86 nowych lotnisk, najnowocześniejszych urządzonych. Wszystkie lotniska posiadają hangary, umieszczone pod ziemią. Pod Ladeboe, w pobliżu Gryfji, buduje się np. lotnisko, posiadające dwa hangary. Robotnicy, zajęci przy powyższej budowie, są zupełnie izolowani od otoczenia. Inne znowu lotnisko, zbudowane pod Prenzlau, posiada specjalne urządzenia sygnalizacyjne oraz własną stację radiotelegraficzną. Centrala telefoniczna mieści się głęboko pod ziemią.

W związku z powiększeniem kadr żołnierskich Reichswehry z 7 na 21 dywizji niemieckie władze wojskowe przeszły do doszkolenia materiału oficerskiego przez powołanie na specjalne ćwiczenia oficerów rezerwy. Oficerowie ci otrzymują wyszkolenie dla wyższego stopnia wojskowego, niż tego który w tej chwili posiadają. Ma to na celu natychmiastowe przesunięcie wspomnianych oficerów rezerwy na wyższe stanowiska z chwilą rozpoczęcia działań wojennych.

W świetle opublikowanych ostatnio przez „Journal” materiałów, omawiających aktualny stan sił zbrojnych Rzeszy Niemieckiej, dzisiejsze Niemcy są zdolne powołać od razu pod broń 2 i pół miliona żołnierzy. W cyfrze powyższej nie mieści się SA i siły policyjne. Reichswehra liczy dzisiaj 250.000 głów, a w najbliższym czasie zostanie powiększona do 300.000. „Arbeitsdienst” obejmujący poza tem 500.000 ludzi, otrzymujących również wyszkolenie wojskowe.

O najeździe niemieckim na Anglię

Znany już z kilku prac z dziedziny wojskowej prof. Banse (np. „Raum und Volk im Weltkrieg” oraz „Wehrwissenschaft”) wydał niedawno nową pracę p. t. „Co Niemiec winien wiedzieć o zagranicy?”. Prof. Banse zajmuje się w swej pracy szczegółowo zagadnieniem zbrojnego najazdu niemieckiego na Anglię.

Zrealizowanie tego rodzaju koncepcji uważa on w cytowanej pracy za zupełnie możliwe. Zdaniem prof. Banse, Niemcy winni dążyć przedewszystkiem do rozbicia Imperjum Brytyjskiego i zlikwidowania w ten sposób preponderacji politycznej Wielkiej Brytanji w świecie.

Pływająca szulernia dr. Ariasa

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Buenos Aires, 1 listopada. Trzymilionowa bezmała stolica argentyńska Buenos Aires ma wybitnie kosmopolityczny charakter. Spotkać tu można przedstawicieli wszystkich ras i narodowości, dających bądź pracą uczelnią, bądź też metodami „ryzykownemi” do „zrobienia Ameryki”. Liberalne nawskroś ustawodawstwo nie wtrąca się do prywatnego i zawodowego życia obywateli, o ile życie to nie wykracza poza ramy dość szupłego kodeksu karnego. Zdobyte fortuny jest najwyższym probierzem wartości człowieka. Nikt nie pyta się, czy fortuna narosła legalnie, czy też mnożono ją handlem żywym towarem, tajną sprzedażą narkotyków, szmugłem na wielką skalę, czy prosto defraudacjami i oszustwami. W oczach społeczeństwa amerykańskiego milioner jest wybrańcem losu, któremu przysługują wyjątkowe prawa.

W takiej atmosferze dojrzewają projekty i zamierzenia, których realizację nie zawsze udaje się doprowadzić do szczęśliwego końca. Niedopełnienie jakiegoś drobnego szczegółu, skarga pokrzywdzonego obywatela lub zazdrosnego konkurenta, a czasami fatalny przypadek odkrywają cały plan, obliczony na szybkie wzbogacenie się kosztem bliźniego. Wtedy prasa podnosi alarm, władze występują z całą surowością, pakując do więzienia niefortunnego zdobywcę świata i jego współpracowników, wśród których nierzadko znajdują się „grube ryby” polityczne.

W ostatnim czasie wydarzył się cały szereg skandalicznych afer, stanowiących niewyczerpany temat komentarzy prasowych. Jedną z nich jest nieudana impreza Argentyńskiej Wystawy Pływającej, mającej na holenderskim statku pasażerskim „Gelria” odwiedzić wszystkie ważniejsze miasta portowe. Projekt ten walcowano już od 1931 r. w związku z pobytem sowietkiej wystawy pływającej, która rzeczywiście mogła zaimponować wszystkim. Ponieważ w Argentynie bardzo aktualne są tendencje zdobywania i poszerzania rynków zbytu dla nadmiaru produktów rolnych, projekt przybrał postać konkretną.

Z aprobatą i moralnym poparciem władz i opinii publicznej utworzył się komitet wykonawczy, na czele którego stanął dr. Tomas Arias, odgrywający dość wybitną rolę w życiu politycznym. Dokoła znanego i powszechnie szanowanego prezesa grupowały się inne osoby, dążące do rozświetlenia swego nazwiska, bądź też szukające łatwego zarobku przy świadczeniu różnych usług.

Komitet skomunikował się z „Lloydem Holenderskim” w Amsterdamie, wynajmując na przeciąg 10 miesięcy okręt „Gelria” wraz z całą załogą i obsługą. „Gelria” przybyła do portu w Buenos Aires, gdzie dokonano kosztownej przebudowy wewnętrznych instalacji. Ekspozatny rozmieszczono gustownie w przystosowanych na te cele drugiej i trzeciej klasie, w korytarzach i na pokładzie. Pierwszą klasę zarezerwowano dla pasażerów, którym za opłatą 5000 pesów obiecano tanią, dziesięciomiesięczną podróż naokoło świata. Wystawa zapowiadała się nieźle. Prowincje San Juan i Mendoza nadesłały wino oraz świeże i suszone winogrona, Misiones — yerkę, przedsiębiorstwa leśne — wyroby z twardego, jak żelazo drzewa quebracho i próbki garbnika „tanin”, rzeźnie — wyroby mięsne, ministerstwo rolnictwa — próbki sławnej pszenicy argentyńskiej. Uczestniczyły też liczne fabryki i warsztaty, wyrabiające typowe przedmioty codziennego użytku. Sztuka ludowa reprezentowana była przez słynne na cały świat koronki „manduty” i indyjskie „poncho”, wyrabiane z delikatnej, a przytem nader trwałej wełny „vicuna”. Przygotowania dobiegały do końca. „Gelria” ozdobiona girlandami i banderami, odświeżona i wylakierowana, oczekiwała sygnału do wyruszenia na pełne morze. Pasażerowie w liczbie stu szesnastu zamieszkali już w przeznaczonych dla nich kajutach. Następnego dnia nastąpiła uroczysta inauguracja wystawy. Dokonał jej sam prezydent państwa w otoczeniu ministrów, prezydenta stolicy i grona deputowanych.

Krzatający się gorączkowo komitet wykonywał, publikując wszystkie swoje uchwały i zarządzenia, zaniedbał jednak powiadomić społeczeństwo o finansowej stronie swojej imprezy. O tem zagadnieniu milczano do ostatniej

chwili, aczkolwiek bilans wystawy musiał być ujemny. Deficyt miał pokryć rząd, lecz postanowiono mu zakomunikować tę „radosną” wieść dopiero po dokonaniu fakcie, t. j. po uroczystej inauguracji, w której nie wahało się zaangażować autorytetu głowy państwa.

Nazajutrz po otwarciu wystawy, a w dzień wyruszenia „Gelrii” z portu Buenos Aires, zjawili się komitet wykonawczy „in corpore” u ministra rolnictwa Duhaui, prosząc o śpieszne wyasygnowanie subsydjum w kwocie 400 tys. pesów. W rozmowie petenci nie umieli czy nie chcieli udzielić dokładnych wyjaśnień, wobec czego minister uwiadomił prezydenta, a ten z kolei zwołał radę gabinetową. Rząd po krótkiej wymianie zdań wydelegował swoich rzeczoznawców, którzy śpiesznie zbadali przedłożone im książki komitetu organizacyjnego wystawy. Rezultaty przedstawiono prezydentowi państwa, który z jednomyślną aprobatą ministrów postanowił odmówić subsydjum i zerwać wszelkie stosunki z komitetem.

Okazało się, że wystawa byłaby nawskroś deficytowa przedsiębiorstwem, do którego trzeba by dołożyć nie 400 tysięcy, lecz co najmniej 4 miliony pesów. Obliczając bardzo optymistycznie opłaty za zwiedzenie wystawy, komitet zaledwie zdołałby pokryć pensje załogi, natomiast koszty postojowe w portach i czynsz za wynajęcie statku, oraz wydatki na węgiel i inne nieprzewidziane stałyby się udziałem skarbu państwa.

Wiadomość o odmownym stanowisku rządu rozeszła się lotem błyskawicy po Buenos Aires. Pierwsi zaniepokoiili się pasażerowie, od których komitet zainkasował przeszło 50 tysięcy pesów. Do ich protestów przyłączyli się różni dostawcy, a potem inni, pokrzywdzeni obywatele. Pretensje swoje zgłosili między innymi dentysta i fotograf, którzy wykupili koncesje na sprawowanie swego zawodu na pokładzie statku „Gelria”.

Skandal ujawnił się w całej pełni, gdy dowiedziano się, że komitet, nadużywający zaufania władz, z karygodną nonszalancją zamierzał przekształcić „Gelrię” na jaskinię gry. Koncesjonariuszami byli znani i kilkakrotnie już karani szulerzy, którzy swój warsztat pracy zainstalowali w salonach pierwszej klasy. Wpłacili oni zgóry 56 tys. pesów, a poza tem obiecali dzielić się spodziewanymi zyskami z komitetem. Ogółem dr. Arias i współdziałające z nim osoby pobrały kilkaset tysięcy pesów tytułem czynszów od stoisk, udzielenia koncesyj i kwot pasażerskich. Część pieniędzy rozeszła się na zapła-

cenie dostawców, a reszta ugrzęzła w kieszeniach pośredników i różnych ciemnych figur. Rewizja ze strony rzeczoznawców rządowych wykazała, że w kasie było tylko 4 600 pesów, co nie wystarczało nawet na opłacenie postojowego w pierwszym porcie Montevideo.

Komitet usiłował jeszcze działać na zwłokę, spodziewając się korzystniejszej decyzji władz, lecz naciskany przez wierzytelniarzy zgłosił konkurs. Z trudnością udało się uspokoić rozgoryczonych pasażerów. Wysłali oni delegację do prezydenta, który jej atoli nie przyjął. Wywołało to prawdziwą rewolucję na statku. Pasażerowie grozili zdemolowaniem kajut i ekspozatów. Bunt uśmierzyła policja, lecz pokrzywdzeni ludzie kilka dni jeszcze pozostawali na „Gelrii”. Bierny opór potrwałby dłużej, gdyby nie rozkaz kapitana, zabraniający wydawania potraw. W rezultacie wygłodzeni pasażerowie opuścili statek, udając się wprost do sądu, gdzie oskarżyli komitet o oszustwo.

Stojąca na kotwicy „Gelria” obleżona była kilka dni przez tłumy ciekawych. Zjadliwe uwagi pod adresem komitetu wywołało wynoszenie wielkich stołów kwadratowych, które poprzednio wniesiono cichaczem na statek. Ogólne współczucie ujawniło się natomiast w stosunku do biednego fotografa, który, straciwszy cały swój majątek, rzucił się do wody. Na szczęście ocalało niedoszłego samobójcę.

Duże straty poniósł „Lloyd Holenderski”, który, ufając obietnicom komitetu, zmobilizował nieużywaną już od dłuższego czasu „Gelrię”, zaangażował załogę i prócz kosztów podróży z Amsterdamu do Buenos Aires i z powrotem opłacił jeszcze dość znaczne koszty postojowe w tutejszym porcie.

Dr. Arias ukrywał się dłuższy czas z obawy przed zlynczowaniem. W najbliższym czasie odpowiadać będzie w całym szeregu spraw, które wytoczyły mu poszkodowane firmy i osoby.

Ścigana przez fatalny pech „Gelria” wyruszyła wreszcie pewnego pięknego poranku na drogę do portu macierzystego. Kapitan nie przeczuwał, że na wodach argentyńskich czeka go jeszcze jedna niemila niespodzianka. Mianowicie na statku znajdowały się przedstawicielki płci pięknej, które zaznamiwszy się z holenderskimi marynarzami, postanowiły im towarzyszyć do Amsterdamu. Szczęściem był jeszcze pilot na statku, który na usilne prośby kapitana zabrał zaplakane rodaczki do Buenos Aires.

Taki niesławny koniec miała „Argentyńska Wystawa Pływająca”.

TOMASZ WOJNOWSKI.

Potrzeba polskiej biblioteki naukowej

Olsztyn, 16 listopada.

Książka polska na Warmii była do niedawna rzadkością. Oprócz modlitewników, które oczywiście zawsze były polskie, tylko w nielicznych rodzinach można było spotkać książki świeckie. Z chwilą założenia w Olsztynie „Gazety Olsztyńskiej”, co miało miejsce przed niespełna 50 lat, rzecz zmieniła się trochę na lepsze. Dzięki usilnym staraniom wydawcy tegoż pisma, dotarło na Warmię kilkanaście bibliotekzek wędrownych. Ludność czytała chętnie, zwłaszcza rzeczy powieściowe.

W latach powojennych skromne zbiory zasilono szeregiem nowych książek, pochodzących przeważnie z darowizn. Ale i to jest zamało wobec tak wielkiego zapotrzebowania.

Przedewszystkiem daje się odczuć coraz bardziej brak literatury naukowej. Nauczycielstwo polskie, które zjawiało się na Warmii z chwilą zorganizowania szkolnictwa mniejszościowego, stale skarży się na brak odpowiednich książek. Zaczyna też tworzyć się zwolna warstwa inteligencji rodzimej, której również bardzo zależy na dobrej książce naukowej. I kler warmijski przyzwyczaił się do czytania polskich rzeczy, gdyby je znalazł na miejscu. Poza Kazaniami ks. prał. Kłosa, książka warmijscy właściciel nie znają żadnej książki polskiej. Przeto nie dziwnego, że się germanizują i przekładają twórczość niemiecką nad polską. Nadto młodzież warmijską, która ukończyła studia wyższe. Jest ona nader nieliczna, ale wartościowa, bo

pracuje naukowo. Młodzi ci badacze spędzają wakacje w stronach ojczyстых i więcej jeszcze, niż nauczycielstwo i księża, odczuwają brak literatury naukowej.

Niema tu innego wyjścia, jak zorganizować bibliotekę naukową. Organizatorzy tej placówki spotkali się ze szczerą wdzięcznością ludności warmijskiej i niemniej szczerem i szczerem poparciem społeczeństwa polskiego w kraju. Nie wątpimy, że nie tylko księgarnie, ale i osoby prywatne składałyby hojnie ofiary w postaci książek naukowych. A może też znalazłby się ludzie społeczni, którzyby ofiarowali naszemu terenowi zbiory. Trzeba tylko zrobić początek i nie czekać na „lepsze czasy”.

Gdzie powinna stanąć biblioteka naukowa? Oczywiście w Olsztynie. Olsztyn jest głównym miastem Warmii. W nim koncentruje się ruch polski. Tu też zatrzymują się najdłużej polscy turyści i naukowcy, zwiedzający warmijską krainę. Ponadto miasto to posiada okazałą bibliotekę niemiecką, mieszczącą się w nowowyprowadzonym gmachu w centrum miasta. Uruchomienie więc biblioteki polskiej mogłoby Olsztynowi wyjść tylko na korzyść. Także względy uczuciowe przemawiają za Olsztynem. Wiemy bowiem, że dwukrotnie namiestnikiem Olsztyna był genialny Polak Mikołaj Kobernik. Olsztyn więc jest miastem godniejszym posiadania tej tak ważnej polskiej placówki kulturalnej.

BALTICUS.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Stypendjum im. Józefa Zakrzewskiego

Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego ogłasza konkurs na stypendjum im. Józefa Zakrzewskiego dla uczniów szkół średnich państwowych i prywatnych, położonych na terenie województw białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego, wykazujących dobre postępy w naukach i sprawną pracę wzorowo, z zachowaniem praw pierwszeństwa dla uczniów nazwiska Zakrzewski herbu Wysogota.

Podanie kandydatów ze świadectwami szkół, do których uczęszczają, a o ile chodzi o uczniów, noszących nazwisko Zakrzewski, z dowodami stwierdzającymi przynależność do rodziny Zakrzewskich herbu Wysogota, winny być nadsyłane do dnia 15 grudnia 1934 r. do ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

Otwarcie linii kolejowej Płock — Sierpc

W dniu 18. b. m. odbędzie się uroczystość otwarcia nowej linii kolejowej Płock — Sierpc.

Budowa linii Płock — Sierpc rozpoczęta została w r. 1919, następnie w r. 1920 wskutek działań wojennych roboty zostały przerwane i wznowiono je dopiero w roku 1931 w związku z akcją zwalczania bezrobocia w rejonie płockim. Ministerstwo komunikacji przeprowadziło budowę linii, korzystając częściowo z pomocy finansowej ministerstwa opieki społecznej i Funduszu Pracy.

Długość linii wynosi 35,5 km. Ruch pociągów dla ogólnego użytku rozpocznie się na linii Płock — Sierpc z dniem 19. b. m.

Bandytyzm w kraju znówu się wzmacnia

W powiecie ostrołęckim dokonano bandyckiego napadu na dom lekarza dr. M. Trzaski, położony niedaleko stacji kolejowej Gucin. Jeden z napastników zgłosił się jako chory, a drugi wtargnął za nim przemocą. Rabusie, którzy odgrazali się rewolwerami i ranili poważnie żonę lekarza, domagali się większej sumy pieniędzy, a w końcu zabrali kilkadziesiąt złotych, przygotowanych na podatkach.

W Złoczynie pod Nowym Sączem dwu bandytów w mieszkaniu sterylizowało nauczycielkę, którą obili kolbami rewolwerów i zabrali 160 złotych. Sprawcy uszli niepoznani.

Oszukańcze machinacje w lombardzie warszawskim.

Wkrótce zapewne rozpocznie się w Warszawie proces na tle nadużyć, jakich na sumę 150 000 złotych dokonano w tamtejszym lombardzie miejskim. W stan oskarżenia jest postawionych ogółem sześciu b. funkcjonariuszy lombardu z b. dyrektorem i wicedyrektorem na czele. Siódmy oskarżony, taksator Nowotniak popełnił swego czasu samobójstwo, wobec czego dochodzenie przeciwko niemu zostało umorzone.

Z uniwersytetu lwowskiego

Na inauguracji roku akademickiego we Lwowie rektor Czekanowski w swoim przemówieniu stwierdził i to, że ilość profesorów wykazuje w stosunku do roku poprzedniego ubytek o 10 proc. (1?). Również napływ młodzieży jest obecnie mniejszy, niż w ubiegłych latach.

Sensacyjna kradzież w Ossolineum.

W tych dniach jakiś osobnik w zakładach Ossolineum we Lwowie usiłował wyjąć zyłotką kilka kart w jednej z ksiąg Meyrinka. Spozstrzegł to jeden z urzędników i wydał sprawcę w ręce policji.

Wypuszczony z kaźni bolszewickiej

Przez Stolpcę na granicy polsko-sowieckiej przejeżdżał onegdaj w drodze do Włoch na kurację O. Ludomir Krasieński, więziony przez rządy bolszewickie za rzekomą działalność kontrrewolucyjną. O. Krasieński był zasadzony na 10 lat więzienia, lecz po odsiedzeniu połowy kary obecnie go uwolniono.

Wniósł apelację... do rabina.

Żydowski „Moment” (nr. 250) donosi: „Z ciekawą apelacją” zwrócił się w tych dniach do rabina, Chaima Grodzkiego białostocki chrześcijanin. Chrześcijanin ten ma spór z żydowskim właścicielem domu z powodu mieszkania i zwrócił się w tej sprawie do rabina w Białymstoku. Wyrok rabinów wypadł niepomysłnie dla chrześcijańskiego powoda.

Pomimo, że znajomi Żydzi wyjaśnili mu, że na wyrok rabinów nie ma apelacji, chrześcijanin nie uspokoił się i doszedł do wniosku, że największym autorytetem rabinicznym jest obecnie rabin Grodzieński i do niego jako do „najwyższego sądu”, skierował swoją skargę apelacyjną.

Mamy już wojsko żydowskie, brakło jeszcze najwyższego sądu żydowskiego.

Żydowskie szyskany targowe.

W Kolomyi place targowe i rynek wypuścił magistrat warendę Żydom, którzy za to też aż nadto gorliwie ściągali opłaty za postój. I nikt tylko domagał się opłat od wozów za postój na targach, ale także od tych wozów, które zwoziły zamówiony już towar wprost od składnika kupieckich. Na tem tle doszło do zatargu m. in. z dzierżawcą młyn Janem Gawłowskim z Czortowa, od którego Żydzi przy dowozie maki do miasta rozmaitemi szyskanami starali się wymusić postojowe. Sprawa nawet oparła się o sąd, który w tej sprawie orzekł, że dojazd do sklepów nie podlega opłacie.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O przyznanie W. S. H. pełnych praw naukowych

Stowarzyszenie Dyplomowanych Absolwentów W. S. H. w Poznaniu nadesłało nam w początkach bieżącego miesiąca dwa obszernie artykuły w związku z dyskusją o wyższym szkolnictwie handlowym. Ze względu na nadmiar materiału w tej sprawie dopiero dzisiaj doczekał się ten nowy przyczynek dyskusyjny ogłoszenia, co prawda w formie — z konieczności — bardzo zwięzłej.

Notujemy z zadowoleniem, iż absolwenci W. S. H. zrozumieli intencje, jakimi kierowaliśmy się, rozpoczynając dyskusję, t. j. chęć zainteresowania szerokich kół gospodarczych i wogóle społeczeństwa przyszłością młodzieży, studjującej nauki handlowe. Świadczy o tym pierwsze zdanie nadesłanego nam artykułu. „Kurjer Poznański”, drukując artykuł „O zbliżeniu wyższego szkolnictwa do życia praktycznego” dobrze zasłużył się sprawie.

Poniżej podajemy wyjątki z nadesłanego nam przez Stowarzyszenie materiału artykułowego:

Okres, w którym sam fakt posiadania dyplomu wyższej uczelni wystarczy do zajęcia stanowiska kierowniczego, należy już do przeszłości, był to jedynie okres przejściowy. Interes społeczny wymagał i wymaga, aby głównym warunkiem pełnienia takiej funkcji były osobiste moralne i umysłowe wartości danej jednostki, jej praca. Wykształcenie powinno być zawsze tylko uzupełnieniem tych wartości, uzupełnieniem cennym, ale nie najważniejszym.

Inna zupełnie sprawa, że dyplom z ukończenia wyższej uczelni będzie zawsze przy obejmowaniu takiego stanowiska ułatwieniem. Powinien bowiem być wyrazem posiadanej przez jednostkę danej wiedzy, zdolności obejmowania szerszych horyzontów, ujmowania głębszego i wszechstronniejszego napotykanego życiowych zagadnień. Wykształcenie jednak jest tylko czynnikiem pomocniczym. Najważniejszym walorem musi być chęć do pracy i praca sama. Absolwenci szkół wyższych winni przechodzić, jak i ich koledzy z mniejszym wykształceniem, wszystkie działy i prace danego przedsiębiorstwa, winni poznać cały jego zakres, zacząć od małego.

Drugim nieporozumieniem w tej dziedzinie jest pogląd, że W. S. H. przygotowuje swych studentów tylko do handlu. Tymczasem należy zwrócić uwagę, że wychowanków o wykształceniu tego typu, będącym właściwie wykształceniem ogólnogospodarczym, a nie ściśle handlowym, potrzebuje całe życie gospodarcze.

Na uczelni tej, jako szkole wyższej, przedmiotami zasadniczymi są i winny być, przedmioty teoretyczne, przedmiotami również koniecznymi, ale tylko dodatkowymi, są przedmioty praktyczne.

Zgadamy się z poglądem, że przedmioty ostatnie na W. S. H. są zabardzo przeteoretyzowane. Są to braki i niedociągnięcia w programie studiów, które mamy nadzieję, będą stopniowo usuwane, jednak żądanie, aby W. S. H. zarzuciło zupełnie teorię, a dawało tylko praktykę — jest niemożliwością i absurdem. Kto chce tego — niech zapisze się do Szkoły Handlowej niższej, czy średniej, ale nie wyższej.

Nasz postulat jest wręcz przeciwny, domagamy się wykonywania przez W. S. H. jej zasadniczych zadań, otwarcia jej wychowankom drzwi do dalszych studiów.

Dotychczas W. S. H. w Poznaniu posiadała tylko 3 lata nauki, zakończoną dyplomem nauk handlowych. Nie umożliwiała swym absolwentom uzyskiwanie niższego stopnia naukowego (inżyniera wzgl. magistra), a następnie i wyższego, tytułu doktora. Nie dała im możliwości wyższego stopnia specjalizacji, pogłębiania i rozszerzania zdobytego wykształcenia teoretycznego, a więc nie spełniała całkowicie swego zadania.

W roku bieżącym został dokonany w tym kierunku krok bardzo poważny. Został utworzony na poznańskiej W. S. H. rok IV studiów, jako „rok pracy badawczej”. Ale to jeszcze nie wszystko. Musi być uczelni tej przyznane prawo nadawania tytułów naukowych, jako wyraz możliwości sięgania przez

jej wychowanków do najwyższych regionów wiedzy.

Zależne to jest dzisiaj, w dużym stopniu od ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego w Warszawie.

Od przyznania uczelni tych praw uzależnione jest wywieranie przez absolwentów jej odpowiedniego wpływu na rozwój życia gospodarczego naszego państwa.

Życzenie autora, aby adepci wielkopolskich szkół handlowych stanowili awangardę kupiectwa polskiego przy opanowaniu placówek handlowych województw centralnych, południowych i wschodnich, chcemy rozszerzyć. Nie chcemy ograniczać się do niższych stanowisk kupieckich, mamy prawo i obowiązek domagać się przyznania nam praw, posiadanych przez wychowanków innych szkół wyższych. Chcemy pracować w miarę sił zdolności i umiejętności nad unarodowieniem wszystkich poziomów życia gospodarczego Polski.

Najgroźniejszymi nieprzyjaciółmi państwa polskiego są nie chłaciarze, drobni kupcy żydowscy, a tylko ci, którzy nimi kierują — kapitał międzynarodowy. Do zwalczania jego potrzeba nam nie sklepikarzy, a ludzi wielkich wola, ale i wiedzy!

Dlatego zwracamy się z apelem do społeczeństwa wielkopolskiego, by użyło wszystkich swych stosunków i możliwości, aby jak najszybciej prawa W.

S. H. (tytuły naukowe) zostały przyznane, aby jej wychowankowie mieli możliwość oddania maksymalnego wysiłku dla wspólnego dobra Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Jak już wspomnieliśmy, wykłady niektórych przedmiotów praktycznych na poznańskiej W. S. H., są istotnie przeteoretyzowane, a np. wykłady towaroznawstwa nie są dostosowane do życia. To jest prawda. Ale również prawdą jest, że wykład towaroznawstwa zależny jest od laboratorium, których wyposażenie jest rzeczą bardzo kosztowną. Od lat działające szkoły handlowe, jak np. Szkoła Handlowa Stow. Kupców w Warszawie, tworzyła laboratorium swoje przez b. długi okres czasu. Przed wojną poszczególni kupcy warszawscy uważali za swój obowiązek, gdy dokonali jakiegoś rentownego interesu, zakupienia dla tej Szkoły takiego, czy innego urządzenia. To też zamiast w czambuł potępiać uczelnię, byłoby, zdaje się, bardziej celowe przeprowadzić odpowiednią propagandę za taką ofiarnością.

Dyskusja, tocząca się na temat wyższego szkolnictwa handlowego, niech będzie początkiem większego zainteresowania się potrzebami i wychowankami tej wielkopolskiej placówki naukowej. Niech zbudowanie gmachu nie wyczerpuje ofiarności obywatelstwa!

Głos mają ofiarodawcy jednostkowi. Rzucamy hasło — gospodarcze społeczeństwo wielkopolskie funduje laboratorium towaroznawcze W. S. H. w Poznaniu.

„Kurjer Poznański”, jak i inne czasopisma, oraz władze szkoły przyjmowania takich zgłoszeń napewno nie odmówią.

Scalenie ruchu spółdzielczego w Polsce

Do 1 kwietnia 1935 r. powstać ma Centralny Związek Spółdzielni Wytwórców R. P.

W ostatnich dniach p. minister skarbu przedłużył niektórym związkom rewizyjnym spółdzielni prawo do dokonywania rewizji w spółdzielniach związkowych. Natomiast Centralny Związek Spółdzielni Samopomocowych we Lwowie, Powszechny Związek na własnej pomocy opartych spółdzielni Rolniczych na Polskę Zachodnią w Poznaniu nie otrzymały prawa rewizji i będą musiały ulec likwidacji.

Związek Spółek Niemieckich w Łodzi i Związek Niemieckich Spółdzielni Rolniczych we Lwowie mają przedłużone prawo rewizji do końca grudnia r. b. Związek Spółdzielni Spożywców R. P. otrzymał prawo przeprowadzania rewizji do dnia 30 czerwca 1935 r.

Pozostałe 16 związków rewizyjnych, a więc 5 związków „Zjednoczenia”, 4 związki „Unii”, Związek Spółdzielni Mieszkaniowych i Bud.-Mieszk., Związek Rewizyjny Spółdzielni Ukraińskich we Lwowie, Związek Rewizyjny Ruskich Spółdzielni we Lwowie, Związek Żydowskich Towarzystw Spółdzielczych w Warszawie, Związek Żydowskich Kupieckich Stowarzyszeń Spółdzielczych w Warszawie, Związek Spółdzielni Niemieckich w Poznaniu, Związek Wiejskich Spółdzielni Województwa Pomorskiego w Grudziądzu, otrzymały prawo rewizji do dnia 31-go marca 1935 r. z tem, że związki „Unii” i „Zjednoczenia” winny do końca grudnia r. b. utworzyć przez połączenie jeden ogólnokrajowy związek rewizyjny, pozostałe zaś winny uzgodnić swe statuty z Przewodniczącym Rady Spółdzielczej.

Z powyższego widać, że przymus konsolidacji dotyczy tylko spółdzielni „Unii” i „Zjednoczenia”, gdyż wśród spółdzielni mniejszościowych naprzekład nadal będą działać 2 związki ukraińskie, 2 związki żydowskie i 2 związki niemieckie.

Związek Rewizyjny Spółdzielni Wojskowych otrzymał bezterminowe prawo rewizji.

Uchwała Rady Spółdzielczej z dnia 31 października r. b., zalecająca konsolidację rolniczego ruchu spółdzielczego przez połączenie związków „Unii” i „Zjednoczenia” ma być w szybkim tempie realizowana. Jak nas informują, Biuro Rady Spółdzielczej opracowało już statut oraz schemat organizacyjny przyszłego Centralnego Związku Spółdzielni Wytwórców R. P., do którego, ze względu na wygaśnięcie w kwietniu roku przyszłego prawa rewizji w dotychczasowych związkach „Unii” i „Zjednoczenia”, będą musiały przystąpić wszystkie spółdzielnie „Unii” i „Zjednoczenia”. Na dzień 23 listopada r. b. został zwołany do Warszawy zjazd inicjatorów Centralnego Związku.

Powyższe informacje czerpiemy z biuletynu prasowego Tow. Kooperatystów w Warszawie. Czwartkowy „Monitor Polski” (nr. 263) zawiera odpowiednie obwieszczenie ministra skarbu. Jeśli chodzi o Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu, który z dniem 1 kwietnia 1935 r. stanowiąc będzie już tylko oddział Centralnego Związku, traci on prawa rewizyjne odnośnie spółdzielni mieszkaniowych i mieszkaniowo-budowlanych już 1 stycznia 1935 r.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) O ekspansję wielkopolskiego przemysłu ceglarskiego. W stosunku do r. 1929 cena cegły spadła przeszło o 60 proc., natomiast stawki taryfy kolejowej obniżono zaledwie o 21—26 proc. Na skutek dysproporcji między spadkiem ceny i kosztów przewozu wielkopolski przemysł ceglarski utracił część swoich rynków zbytu, których nie może. W ostatnim czasie P. K. P. obniżyła taryfę dla kamieni budowlanych, przyczem ulgowa stawka w porównaniu z r. 1929 wynosi zaledwie 35 proc. Ceglarze wielkopolscy domagają się zrównania ulgi przewozowej dla cegły z ulgą dla kamieni budowlanych. (AZ).

(k) Za ograniczeniem licencji na handel okrężny. Wobec bliskiego terminu wyznaczenia kontyngentu licencji na handel okrężny w r. 1935, zainteresowane czynniki, reprezentujące interesy kupiectwa ośiadłego, zwróciły się do urzędu wojewódzkiego w Poznaniu z prośbą o zredukowanie do minimum tego kontyngentu. (AZ).

(k) Czy rozporządzenie o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych zostanie odroczone? Pisaliśmy już o możliwościach projektowanego nowego rozporządzenia ministra opieki społecznej z dnia 25 czerwca r. b. o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych (Dz. U. R. P. Nr. 62/1934 poz. 523), które ma wejść w życie w 6 miesięcy po ogłoszeniu.

KAKAO WEDLA

czyste, smaczne, wydajne

100 filiżanek z jednego kilograma

a więc już w styczniu 1935 r. Fabrykanci artykułów kosmetycznych zabiegają o sprolongowanie tego terminu na czas dłuższy ze względu na to, że nowe przepisy nakładają na przemysł kosmetyczny nowe ciężary. Ostatnio odbył się w Warszawie zjazd fabrykantów zainteresowanej branży zwołany przez warszawski związek przemysłowców, który uznał za konieczne powzięcie w tym kierunku energicznej akcji. W najbliższych dniach mają być zebrane i dostarczone Związkowi Izby Przemysłowo-Handlowych materiały wraz z wyczerpującymi motywami. Związek Izby prześle je następnie do dalszego traktowania wszystkim izbom. Po zebraniu ostatecznej opinii i postulatów izb, Związek Izby Przemysłowo-Handlowych wystąpi do ministerstwa opieki społecznej z odpowiednim memorjałem. (1)

Z ZAGRANICZNY

(z) Dalsza zwyżka pożyczek polskich na giełdzie nowjorskiej. W dniu 15 bm. pożyczki polskie wykazały na giełdzie w Nowym Jorku dalszą tendencję zwyżkową. Ostała tylko 7% warszawska. Notowano przy zamknięciu następujące kursy (w nawiasie poprzedni kurs): 7% stabilizacyjna 118½ (113½), 8% dillonowska 84 83¼, 6% dolarowa 71 (68¼), 7% śląska 65 (63¼), 7% warszawska 63½ 7/8 (65). Jak widać z powyższych liczb największy wzrost wykazała stabilizacyjna, która w ciągu dwóch dni odzyskała 13½ punktów.

(z) Poważny odpływ złota z Banku Francji. Bilans Banku Francji za okres od 2 do 9 listopada r. b. wykazuje przedewszystkiem poważny spadek zapasu złota o 360.0 milj. fr. Spadek ten był do przewidzenia, zważywszy przedewszystkiem na stałe w ostatnich czasach utrzymywanie się dolara w okolicach czarnego punktu złota. Poza tem również i przesilenie rządowe i związane z niem przejściowe pogorszenie się stanu zaufania na rynku francuskim wpłynęło na odpływ kapitałów z Francji. Stosunek pokrycia złotem wynosi 80,46% wobec 80,44% w poprzednim tygodniu.

(z) Przed założeniem Banku Bałkańskiego. Donoszą z Ankary, że utworzenie Centralnego Banku Bałkańskiego nastąpi już w najbliższym czasie. Bank ten założony będzie przy udziale 4 państw bałkańskich, mianowicie Turcji, Grecji, Jugosławii i Rumunii. Przypuszcza się już po utworzeniu tego banku przystąpi jako udziałowca także i Bułgaria.

(z) Wzrost zamówień sowieckich w Starej Zjednoczonych. Donoszą z Nowego Jorku, że tamtejsze sowieckie przedstawicielstwo handlowe udzieliło Stanom Zjednoczonym w ciągu pierwszych 9-ciu miesięcy r. b. zamówień na ogólną sumę 8,66 milj. dol. wobec 3,18 milj. dolarów w odpowiednim okresie poprzedniego roku. Zamówienia na same tylko środki komunikacyjne, a więc samochody, samoloty, lokomotywy, wagony kolejowe etc. wyrażały się cyfrą 4,73 milj. dolarów, wobec 1,21 milj. w 9 miesiącach 1933 r.

Z WYDAWNICTW

(w) „Przegląd Gospodarczy”. Zeszyt 21 zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji” — E. R.; „Uporządkowanie długów rolniczych” — Zygmunt Rusinek; „Oddłużenie samorządu terytorjalnego” — M. Borowski; „Porozumienie kompensacyjne polsko-niemieckie” — Z. Miduch; „Zagadnienie karteli na forum międzynarodowym (I)” — Dr. Alfred Kielski; „Z gospodarstwa położenia Belgii” — Stefan Dylion. Poza tem zeszyt zawiera: Notatki. Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

Krótkie informacje gospodarcze

— W r. 1929/30 na jedną gorzelnię w Wielkopolsce przypadał kontyngent zakupu przez monopol spirytusowy w ilości 400 hl, a w r. 1934/35 — 145 hl.

— Wartość wywozu włókienniczego w Łodzi wzrosła w październiku r. b. w porównaniu z wrześniem o 181,9 tys. zł.

— W Łodzi został powołany komitet organizacyjny dla stworzenia zrzeszenia dla handlu bawełny.

— Fabryka zwrotnic Huty Królewskiej otrzymała z ministerstwa komunikacji zamówienie na zwrotnice różnego typu łącznej wartości 700 tysięcy złotych. Umożliwi to zatrudnienie kilkuset robotników w fabryce przez dłuższy czas.

— Ceny cynku w Niemczech są wyższe o 25 proc. od cen na rynku światowym. Ceny ołowiu wyższe są nawet o 50 proc.

— Donoszą z Wiednia, że popadł tam w trudności finansowe znany dom bankowy Max Mautner. Kasy banku są już od tygodnia zamknięte.

— Finlandja ma uzyskać pożyczkę z bankowego konsorcjum nowojorskiego w wys. 10—15 milj. dolarów na cele skomwertowania pożyczek obligacyjnych 7 proc. i 5½ proc.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CO NAS CZEKA DZIŚ I W NAJBLIŻSZYCH DNIACH?

CHÓR KATEDRALNY OBCHODZI SWOJE PÓLWIECZE

Donosiliśmy już, że prowadzony przez ks. dr. Wacława Gieburowskiego chór katedralny poznańskiej świątyni w tym roku półwiecze swego istnienia.

Obchód, mający przypaść na grudzień r. b., zostaje jakby wprowadzony cyklem Mszy starych mistrzów, odśpiewanych kolejno w następujące po sobie niedziele. Na jutrzejszą przypada msza Victorii „O quam gloriosum”, która będzie wykonana w czasie sumy.

Thomas Louis de Victoria był Hiszpanem, lecz działał we Włoszech. Rzymianie mawiali o nim, że nawet stroju i fryzury zapożyczył u swego przyjaciela Palestriny. Istotnie, między satelitami genialnego mistrza, Victoria reprezentuje największą siłę twórczą. Skomponował on więcej mszy, niż inni współcześni, poza Palestriną oczywiście. Pierwszą wyszły w r. 1576 jako cały cykl, wraz z innymi kompozycjami kościelnymi. Oparte są jego msze przeważnie na temat. hirurgicznych, lecz pisał i inne, o motywach zaczerpniętych ze świeckich motetów — t. zw. „missae-parodiae”, wówczas przyjęte.

W NAUKOWYM POZNANIU

Towarzystwo Geograficzne w Poznaniu odbędzie posiedzenie naukowe w poniedziałek, 19. b. m., w Instytucie Geograficznym (Wjazdowa 3) o godzinie 18.

Na porządku dziennym: Mag. J. Młodziejowski, „Jeziora tatrzańskie”, sprawozdanie z badań. Wprowadzeni goście, interesujący się sprawami naukowymi, mile widziani.

Dzisiaj odczyt o sprawie Brzozowskiego. Przypominamy, że odczyt prof. U. P. Witolda Klingerera o Stanisławie Brzozowskim i jego słynnej sprawie, który zapowiadaliśmy już poprzednio, odbędzie się dzisiaj o godz. 20 w Collegium Minus, a to staraniem Koła Polonistów U. P.

We wtorek odczyt o polsko - włoskich stosunkach. Przypominamy, że włosko-polskie Towarzystwo Dante Alighieri urządza w każdy wtorek odczyty albo produkcje muzyczne, poświęcone tematowi kultury włoskiej. Odbędzie się one w lokalu Towarzystwa, ul. Fredry 12. W najbliższy wtorek, 20 listopada omówi stosunki polsko - włoskie w ciągu ubiegłych wieków profesor Uniwersytetu Poznańskiego dr. Roman Pollak, tyle zasłużony organizator i inspirator tychże stosunków w okresie powojennym. Wstęp tylko 30 groszy, początek o godz. 20.15.

Należy dodać, że w ubiegły wtorek (13. b. m.) mówił dr. Stefanini po włosku o życiu Dantego i jego echach w Boskiej Komedji. Odczyt ten był dla niejednego ze słuchaczy okazją do stwierdzenia, że nawet dla osób nie władających włoszczyzną całe frazesy, a nawet fragmenty odczytu stawały się uchwytne, dzięki pełnemu dźwięczności językowi, jego pokrewień-

Do takich należy jutrzejsza msza „O quam gloriosum”, oparta o motet pod tym samym tytułem (wykonywany już w Poznaniu na estradzie). Charakteryzuje ją, tak jak inne msze Victorii (z których jest najpopularniejszą), zwarta forma, oraz szlachetna melodyka i wydobyte ze słów treści uczuciowej. W splotach głosów rozwija tutaj Victoria ogromną pełnię dźwięku. Nie kopiuje wszakże dosłownie i in extenso przyjętego tematu, jak to czyni nieraz np. Orlando di Lasso, lecz operuje nim swobodnie. Warto zwrócić uwagę, że przy komponowaniu tekstu, szczególnie podkreśla w Kyrie słowa „Kyrie” i „Christe”. Podobnie uderza, iż w Agnus Dei, podkreśla Victoria słowa „Dei”, oraz „Miserere” (które opada w dół w pochodzie dźwięcznym). Co do techniki kompozycji, to głosy idą wprawdzie samodzielnie, lecz układ jest wogóle akordowy.

Utwór ten cechują liczne trudności wokalne, tak że przedstawia on dla naszego świetnie wyćwiczonego chóru popis niemały.

stwu z łaciną i francuskim, dzięki wreszcie jasności i plastyce wykładu. P. Wdowicka recytowała następnie z dużą ekspresją fragmenty Boskiej Komedji w przekładzie Porębowicza.

Z Towarzystwa Przyjaciół Astronomji. Jutro, w niedzielę, dnia 18. b. m., odbędzie się walne zebranie Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomji. Prof. dr. Józef Witkowski wygłosi odczyt „Mgławice galaktyczne” ilustrowany obrazami świetlnymi. Zebranie odbędzie się w Uniwersytecie (Collegium Minus) o godz. 18, w sali nr. 17, I. p. Sympatycy astronomji i miłośnicy zjawisk niebieskich proszeni są o przybycie. Wstęp wolny.

Popisy plastyczne. W sali IKS-u odbędzie się jutro, w niedzielę, o godz. 12 w południe pierwszy popis plastyki ruchowej, urządzony przez szkołę prof. Walentyny Wiechowiczowej. W programie znajdują się utwory Edwarda Griega. Poza tem, ciekawą nowością będą popisy plastyczne wykonywane bez muzyki, a tylko z towarzyszeniem bębnow. Wszystkie numery programu będą wykonane przez uczennice prof. Wiechowiczowej i pod jej osobistym kierunkiem. Czytelnicy nasi niejednokrotnie mieli sposobność zapoznać się z teoretycznym podkładem ciekawej sztuki, jaką uprawia prof. Wiechowiczowa. Popisy takie, jakie jutro się zaczynają, są żywymi przykładami na praktyczne przeprowadzenie tych artystycznych zamierzeń. Mamy nadzieję, że nie zabraknie im widzów, interesujących się tą oryginalną dziedziną sztuki.

MARCHOŁT — POLONISTA

Wywołujemy Marchoła — To coś znaczy — Walka o duszę w polonistyce — Pozory naukowości, przeciw kulturze twórczości — Triumfująca gramatyka... — Czego się uczy młody polonista? — Duch belferstwa — Przyczynkarze — Co Marchołat pokaże dalej?

Znosi się na jakąś zasadniczą odmianę w kulturze duchowej, skoro na arenę życia umysłowego wywołujemy Marchoła. Wskrzesał go z mitu Kasprowicz w swoim wielkiem misterjum, ubrawszy we własne szaty. Tego to Rycerza Prawdy wzywa teraz na pomoc humanista na katedrze polonistyki w Krakowie, dr. Stefan Kołaczkowski, chrzcząc jego imieniem założony przez siebie kwartalnik, poświęcony sprawom literatury i kultury.

W tym tytule „Marchołat” mieści się program czasopisma. W ten sposób redaktor akcentuje swoje przeświadczenie, że „ideały prawdziwe są zawsze czemś żywym i osobowem”. Literatura i kultura stały się dla umysłowych dzisiejszych, bardzo zmaterjalizowanych i zmechanizowanych czemś, co — jak przyroda — istnieje poza człowiekiem, i co przy pomocy funduszów państwowych rodzi się i rozplenia z nasion i szczepionek. Zapomniało o tem, że źródłem, wiecznie żywą krynicą twórczości duchowej jest — człowiek. Przyszedł czas, że upomina się o swe prawa prototyp człowieka wiecznego i uniwersalnego: Marchołat.

Wyszedł dopiero zeszyt pierwszy „Marchołta”; nie wiem, jakie kregi potem ogarnie; pierwszy zeszyt zaznaczył się walką o duszę w polonistyce; dlatego z tej strony biorę dziś „Marchołta”. Ale przedtem parę słów o wydawnictwie. Jest ono imprezą interesującą nie tylko ze względu na redaktora, lecz i ze względu na wydawcę. Wydawcą jest Instytut Literacki, mający za sobą powagę Funduszu

Kultury Narodowej. Bardzo stąd blisko do Akademji Literatury i do wniosku, że Marchołat jako literat mógłby ze swoimi tendencjami wejść do Akademji i że wogóle jako kwartalnik może mieć szansę zwycięstwa.

Prof. Kołaczkowski wstępuje w szranki pod hasłem walki o wyzwolenie „wartości”. Podejmuje zagadnienie bardzo ważne i drażliwe: wyrwać kulturę twórczości z załgania pozorami naukowości. Nauka humanistyczna prawdziwa musi dążyć do wartościowania, to znaczy do wymierzania rzeczy ze względu na wagę: co jest mniej ważne, a co zasadnicze, co jest znikome, a co wieczne? Obecny duch czasu nie sprzyja życiu ideowemu; zwraca nie uwagi na wyższe cele życia, na potrzebę trzymania się zasad, poczytywane jest za karnodziejstwo, które jest nudne i nie ma znaczenia obiektywnego jako osobiste czyjeś zapamiętywanie. Świat dzisiaj jest trzeźwy, szuka użyteczności, a jeśli chodzi o sztukę, to patrzy na rzemiosło, na robotę samą, na formę, nie pytając o treść. Świat stał się mechaniczny, a duch wogóle, indywidualność ludzka, stały się czemś niemożliwym.

Te ogólne założenia programowe redaktor Kołaczkowski zademonstrował na dzisiejszej polonistyce, której poświęcił obszerny artykuł p. t. „W sprawie reformy studiów polonistycznych”. Ta sprawa leżała mu widocznie na sercu, potraktował ją bowiem namiętnie, nie szczędząc nawet ostrych słów. Dyskusja na temat kryzysu polonistyki toczy się już od dłuższego

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Przewodnik po archiwach. Źródła do dzieł nowożytnych są rozproszone po naszych archiwach państwowych i licznych zbiorach prywatnych tak, że historyk tych czasów, przystępując do opracowania jakiegoś zagadnienia, nie mógł być pewnym, czy istotnie wyczerpał całkowity materiał do swego przedmiotu. Obecnie temu stanowi rzeczy stara się zapobiec zarząd naszych archiwów państwowych przez opracowanie przewodnika po państwowych zbiorach archiwalnych, odnoszącego się do akt z okresu porzeczności od roku 1772 poczynając. Przewodnik ukaże się za trzy lata. O podjęciu tej pracy donosi w ostatnim zeszycie (XII) czasopismo poświęcone sprawom archiwalnym „Archeion”. Podaje ono dalej życiorysy dwóch pierwszych naczelnych dyrektorów archiwów państwowych prof. J. Paczkowskiego i prof. St. Ptaszyckiego, zmarłych na przełomie lat 1933/34, oraz kilka wspomnień o działalności tego ostatniego. Poza tem znajdujemy obszerną rozprawę dr. K. Badeckiego o archiwum miejskim we Lwowie, w której autor zapoznaje nas z przeszłością i zawartością tych zbiorów, a dalej dwa artykuły sprawozdawcze: dr. Polackówny o działalności sekcji archiwalnej i nauk pomocniczych historii na VII kongresie nauk historycznych w Warszawie, oraz dr. J. Pajewskiego o wydawnictwie archiwalnem węgierskim p. t. „Levéltári Közlemények”. (J. St.)

czasu między historykami literatury a językoznawcami, mającymi swą rezydencję główną w Krakowie. Walkę tę nazwać można z grecką „logo-machiją”; jest to bunt literatury przeciw tyranji i imperjalizmowi gramatyki.

Programy studiów powstają z układu między specjalistami danego wydziału. Tak się złożyło, że zwycięskie w ostatnich lat dziesiątkach językoznawstwo jako nauka najlepiej zorganizowana wzięło górę nad innymi pomocniczymi dyscyplinami w nauce literatury. Młody adept polonistyki — jak oblicza prof. Kołaczkowski — trzy lata poświęca na studiowanie języków (grecki, staro-słowiański, jeden nowożytny, polski), a jeden rok tylko pozostaje mu na rozeznanie się w literaturze swojej i porównawczej oraz w dziedzinach tak ważnych dla jego inteligencji, jak: psychologia, socjologia, historia, sztuka itp. To jest przyczyną upadku polonistyki, przyczyną zupełnej niezdolności młodych uczonych do podejmowania skomplikowanych zadań arbitra literackiego. I tu właśnie występuje jaskrawo choroba wieku — brak krytycyzmu w ocenie utworów, zupełna kapitulacja polonistyki, gdy chodzi o ustalanie wartości wewnętrznych dzieła i jego związku z życiem. To też polonistyka dzisiejsza ogranicza się z upodobania i z musu bibliografją, opisem tekstów, ustalaniem dat i t. zw. „przyczynkowaniem”. Dusza utworu jest dla niej niedostępna.

Prof. Kołaczkowski zarzuca temu imperjalizmowi lingwistyki siedem grzechów głównych, wołając o interwencję zdrowego rozsądku. Wydziały humanistyczne na uniwersytecie, poza gronem specjalistów językoznawców, muszą kształcić historyków literatury. Literatura zaś, aczkolwiek pracuje w materiale, dostarczanym przez język, nie jest rzemiosłem technicznym. Dodać należy, że nie widzimy, aby polonista dzisiejszy posługiwał się tak mozolnie nabytą wiedzą gramatyczną i odznaczał się w pisaniu bogatą polszczyzną. Widać natomiast, że się kompromituje, gdy chodzi o wewnętrzną analizę utworu i o wyznaczenie mu miejsca w dziejach twórcy i jego środowiska. Autor, żeby trafić lingwistom do przekonania, pisze dosadnie. Zarzuca im ciasnotę umysłową, zarzuca im dufność w siebie, ducha belfarstwa, ogłupianie studentów, a w tej dosadności jest duża konsekwencja, bo jeśli gramatycy istotnie nie baczą na treść, bo tylko ich forma zajmuje, to trzeba im dobrze dopiec, aby się nad znaczeniem zadań zastanowili.

Znana ogółowi czytającemu rzeczywistość daje mocne poparcie prof. Kołaczkowskiemu. Dosyć przytoczyć fakt (pominięty przez autora filipiki), że maturzyści szkół polskich, którzy przecież tyle mieli do czynienia z polonistami, gorzej piszą po polsku, niż dawne w rosyjskim zaborze pokolenie, które wcale literatury i języka polskiego się nie uczyło. A czy za uprawianą dziś przez młodych literaturę

LITERATURA

Dziennik Tolstoja w przedpłacie. Romain Rolland, Herman Hesse i Henrietta Roland-Holst ogłosili wezwanie do przedpłaty na dalsze tomy dziennika Tolstoja w przekładzie niemieckim. Idzie o lata przedśmierne 1904—1910, bo poprzednie już wyszły. Nakładcą jest Ludwig Berndt w Locarno.

KRAJOZNAWSTWO

Autem po Polsce. W wykwińskiej szacie wydawane czasopismo „Auto” przynosi w ostatnim zeszycie interesujący feljeton krajoznawczy p. Marii Szachówny p. t. „Piotrków—Sulejów—Radom”. Opisuje autorka wrażenia z samochodowej wycieczki po Polsce. Trasa prowadzi z Warszawy do Piotrkowa Trybunalskiego, stąd do Sulejowa, dawniej siedziby Cystersów, do Radomia i z powrotem do Warszawy. Nie zapominając o uwagach na temat stanu szos i dróg, notuje autorka szczegóły krajoznawcze o mijanych po drodze miastach. Artykuł ilustrują liczne bardzo ładne fotografie z Piotrkowa i Sulejowa. (kr)

VARIA

„Mark Twain i Mussolini”. Jeżeli w dziennikarstwie istnieje „tytułologia” jako osobna gałąź wiedzy, to jest w niej dobrze podkuty p. Cyril Clemens, dziennikarz amerykański, autor książki pod powyższym świetnie zaciękwającym tytułem. Oczywiście trudnoby było Mussoliniemu rozmawiać z Mark Twainem, który dawno nie żyje. Natomiast rozmawiał z nim p. Clemens i to właśnie o Marku Twainie, a na ten sam temat przeprowadził interwju z André Maurois, z Chestertonem i z Johnem Drinkwaterem. Mark Twain jest oczywiście tylko punktem wyjścia do ciekawej pogawędki de omnibus rebus et quibusdam aliis. (rz)

W następnym Dziale:

ZAGRANICA O LISTACH CHOPINA
przez
dr. Henryka Opieńskiego.

nie ponosi odpowiedzialności polonistyka szkolna — to wielkie pytanie. Jest to po większej części rzemiosło, zniecające się nad słowem, a zupełnie lekceważące wszelką wartość ideową, a nawet zdrowy rozsądek. Sprawa, podjęta przez prof. Kołaczkowskiego, wypływa z głębokiej troski o przyszłość naszej kultury wogóle.

Niemalą też sensację w świecie literackim zrobił artykuł tegoż prof. Kołaczkowskiego (na końcu zeszytu), zwrócony ku koledze prof. Juljuszowi Kleinerowi z powodu jego monografji o Mickiewiczu. Razem z poprzednimi artykułami, które streszczałem, krytyka ta stanowi tryptyk, jasno określający dążenia „Marchołta” w zakresie polonistyki. Kleiner ze swoją erudycją przedstawia typ polonisty tak zapełzonego w drobniawość przyczynkarską, że nie może w szczegółach odnaleźć konturu wielkiego poety. Ambicja ścigania się o zupełne wyczerpanie materiału nie pozwala na dokonywanie jakiegokolwiek wyboru. Wszystko dla polonisty jest równie ważne, bo nuży mu współzawodnik zarzucił, że coś przeoczył? Ale w tych warunkach staje się niemożliwą jakakolwiek konstrukcja.

Całość zeszytu „Marchołta” — powiem tylko ogólnie — jest bardzo udatna. Wydobyć na pierwszy plan osobowości twórców i pierwszy ideałów — to wielkie hasło. Chodzi tylko o to, jakie wartości będą uwzględnione. Z pierwszego zeszytu widać, że oprócz wartości, których orędownikiem jest prof. Kołaczkowski, mianowicie w zakresie humanizmu uniwersalnego, znalazło się miejsce dla Artura Górskiego, rzecznika wartości metafizycznych. Czy znajdzie się miejsce na idee najbliższe duchowi polskiemu, które się odżywia bezpośrednio życiem narodu — to się pokaże w następnych zasztytach. Skoro na serio mamy mówić o literaturze narodowej i kulturze narodowej, to musimy wydobyć na czoło wartości wieczystych idei narodu jako osobowości twórczej.

Zygmunt Wasilewski

Warszawa.

Książki nadesłane

„Zima w Polsce. Karpaty Wschodnie”. Kraków, 1934. Wyd. Tow. Krzewienia Narciarstwa.

„Historja Sztuki” M. Arcta. Zeszyt VII. Warszawa 1934. N. kł. Księgarni M. Arcta.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Listopad
18
NIEDZIELA

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Pośw. bazyliki P. i P.
Poniedziałek: Elżbiety wd.

Kalendarz słowiański.
Niedziela: Stanisława
Poniedziałek: Drogomira

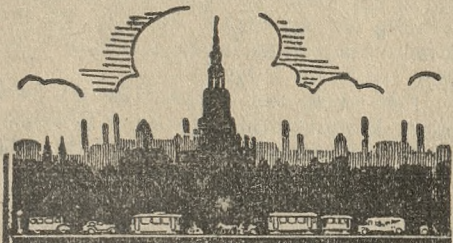
Słońca: wschód 7,18
zachód 15,57
Długość dnia 8 godz. 39 m.

Księżyc: wschód 14,10 zachód 4,01
Faza: 3 dni przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 7 st. C., ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm., pochmurno wiatr wschodni. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa plus 6 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog. Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj plus 0,08 mtr.

Przewidywania pogody na niedzielę: W dalszym ciągu dość ciepło, pochmurno, miejscami deszcz.

Komunikaty ORBISU. Do BERLINA od 2—9 grudnia, 7 dni w Niemczech, przejazd, paszport, wiza zł. 88,—, ng 12 734

DO PARYŻA od 29 listopada do 8 grudnia, 7 dni w Paryżu. Przejazd, paszport, wiza zł. 315,—. Zapisy tylko ORBIS, Plac Wolności 9, tel. 52-18. ng 12 735

Złoty Krzyż Zasługi nadał p. Prezydent Rzplitej inspektorowi szkolnemu p. Władysławowi Kapalczyńskiemu z Poznania (ul. Matejki 65) za zasługi, położone około szkolnictwa powszechnego i oświaty pozaszkolnej. P. Kapalczyński był inspektorem powiatowym w Środzie, przed kilkoma laty przeniesiony został służbowo do Drohiczy na Polesiu. Odznaczenie wręczył kurator okręgu szkolnego w Brześciu. W Wielkopolsce znany jest p. Kapalczyński z działalności społecznej i w Akcji Katolickiej.

Butelka z papierem — źródłem dochodu wróżbiarza. Komisarjat IV przytrzymał 31-letniego fotografa Wilhelma Markowskiego z Poznania (ul. Półwiejska nr. 6) jako podejrzanego o oszustwo. Markowski uprawiał wyzysk ludzi w sposób bardzo pomysłowy. W butelce miał jakiś papier, który przy odpowiedniej manipulacji wykonywał pewne ruchy. Stawał on z tą butelką jako pewnego rodzaju magik, na ruchliwych ulicach naszego miasta i za opłatą wróżył ciekawym i naiwnym przechodniom. Interes prosperował nieźle i byłby szedł jeszcze dłużej, gdyby nie nieśmiałość policja, która nie miała absolutnie żadnego zrozumienia dla tego rodzaju popisów. (kl.)

Samochód najeżdża cykliste. Na ul. Towarowej samochód PZ. 44813 (taksówka 278) najeżdża jadącego na rowerze 58-letniego Karola Laufera z Poznania (ul. Wierzbowa 3). P. Laufer potknął się na lewym boku. (kl.)

Zmyślony napad rabunkowy. Przed kilku dniami w wydziale śledczym w Poznaniu mieszkający przy Drodze Urbanowskiej 30 Stefan Patan złożył doniesienie o napadzie rabunkowym. Szczegółowo opowiadał o wszystkich drobniactwach, które temu napadowi towarzyszyły. Według doniesienia Patana, napadnięty był o godz. 22.30 w czasie, gdy sam był w mieszkaniu swej matki. Złota najeżdżała się do mieszkania dwóch nieznanych rabusiów, którzy związali go sznurami. Potem bandyci przetrzasnęli mieszkanie i zrabowali portmonetkę z zawartością 750 zł, stanowiącą własność jego matki p. Marii Ratajczakowej. Policja wszczęła natychmiast dochodzenie, a zarazem wstępnie ujawniono ślady, wskazujące na to, że Patan napadł upośrodkował. Okazało się, że pozwolił on się dobrowolnie skrepić sznurami swemu w sąsiedztwie mieszkającemu koledze. 18-letniemu Stanisławowi Nowakowskiemu. Ohaj zabrali portmonetkę zawierającą 750 zł i ukryli ją na strychu w tym celu, ażeby za te pieniądze sprawić prezent znajomemu Leonowi Krupnińskiemu z okazji zdania egzaminu. Jednak do kurnia prezentu nie doszło. Portmonetkę znaleziono i zwrócono matce. Natomiast Patan i Nowakowski ujęto i oddano do dyspozycji prokuratury przy sądzie okręgowym w Poznaniu. (kl.)

Odnażenie zaginionego studenta. Student W. S. H., Anatol Kiszewski, który przed kilku dniami oddał się z mieszkania swego kolegi Millera w zamiarze samobójczym, został odnaleziony. — Napotkano go w lesie przy Drodze Debińskiej w stanie zupełnego wyczerpania. (kl.)

TERAZ MOJA MALUTKA

... jest piękna...

Roztropna matka używa swego mydła Palmolive również dla dziecka. Więc, gdy doktor powie: najlepsze jest mydło wyrabiane na oleju oliwkowym, sięgnij po swoje mydło Palmolive. Skóra dziecka jest tak miękka i delikatna! Proszę! Brak odwagi dotknąć jej innym mydłem, niż najłagodniejszym, najdelikatniejszym.

Dzisiaj rozpocząć należy ten zabieg piękności

Od dzisiaj jeszcze zacznij stosować ten 2-minutowy zabieg, pamiętając nie tylko o sobie, lecz i o dziecku. Wcieraj codziennie rano i wieczór obficie pianę mydła Palmolive w delikatne ciało Twojego dziecka. Słuchaj! Następnie ciepłą wodą, a potem chłodną. A wkrótce będzie w Twoim domu dwoje ludzi o cerze dziewczynki... oboje promieniających świeżością i zdrowiem — dzięki używaniu mydła Palmolive łączącego w sobie dwa oleje: oliwny i palmowy.

PALMOLIVE

Nie tylko mydło — to środek upiększający

Aresztowania. Za usiłowaną kradzież z włamaniem u p. Konstancji Konicznej przy ul. Wronieckiej 17 w Poznaniu ujęto i osadzono w areszcie policyjnym karanego już kilkakrotnie za przestępstwa 31-letniego fryzjera Czesława Gerbera z Poznania (Małe Garbary 6). — Podczas obławy, przeprowadzonej nocą w rejonie komisariatu VII osadzono w areszcie policyjnym 9 włóczęgów, oraz dwóch znanych przestępców Stefana Rypińskiego (ul. Polna 41) i Stefana Kaczmarka (ulica Piotra Wawrzyniaka 22). — Ponadto podczas obławy, przeprowadzonej przez wydział śledczy w Poznaniu na włamywaczy, doliniarzy i t. zw. pajęczarzy na Dolnej Wildzie, oraz w schronach i dołach pofortyfikacyjnych na terenach Głównej i Staroleki doprowadzono na policję 16 osób podejrzanych. 12 z nich zatrzymano w areszcie policyjnym, jako poszukiwanych w różnego rodzaju dochodzeniach. — Do dyspozycji sądu grodzkiego w Poznaniu ujęła policja 20-letniego fryzjera Feliksa Kopackiego, bez stałego mieszkania. — W areszcie policyjnym osadzono Walentego Basikiewicza (ul. Pusta 20) i Albina Sobkowiana (ul. Gostyńska 10). Sa oni podejrzani o dokonanie szeregu kradzieży rowerów w różnych miejscach. Część skradzionych rowerów odebrano i zwrócono poszkodowanym. (kl.)

Sztyłem w bok. W areszcie policyjnym osadzono Henryka Dominiaka z Poznania (Zagórze 11) za spowodowanie urazu. Dominiak pchnął sztyłem w lewy bok i pierś w okolicę serca p. Leona Kolanka (Zagórze 11). Poranionego opatrzyło doraźnie pogotowie ratunkowe (tel. 66-66) i przewiozło go do szpitala Przemienienia Pańskiego w stanie ciężkim. (kl.)

Z POZNAŃSKIEGO

INOWROCŁAW. (Krwawa bójka). Jako robotnicy pracowali podczas kampanji w cukrowni w Wierchosławicach pow. Inowrocław, 36-letni Stanisław Wayer z Gniewkowa i Łyczak z Chrzastowa. W czasie pracy wynikła między nimi kłótnia, która przerodziła się w końcu w bójkę na widły, w czasie której Wayer został tak niebezpiecznie poraniony, że trzeba go było odwieźć do szpitala powiatowego w Inowrocławiu.

(Defraudacja). W dniu 14 bm. sąd grodzki w Inowrocławiu skazał sekretarza adwokackiego Grafa na pół roku więzienia, zawieszając mu wykonanie kary na 3 lata. Graf na stanowisku sekretarza adwokackiego dopuścił się sprzeniewierzenia sumy pieniędzy, przeznaczonej na spłatę długu hipotecznego.

(Pożar). W mieszkaniu p. Janiny Krysztofiakówny, zam. w Inowrocławiu, przy ul. Toruńskiej 2, podczas desygnacji w pokoju zapomocą siarki, rozsypanej na blachach, zapaliła się podłoga. Ogień strawił podłogę na pół metra długości. — Pożar ugasił domownicy.

(Wypadek samochodowy). Na zsoście pod Markowicami samochód osobowy, kierowany przez Friedę Zahn z Królewca z powodu defektu przy kierownicy skręcił nagle i zjechał na przydrożne drzewo. Pod naporem samochodu drzewo się złamało, samochód zaś zjechał z szosy na niską połączoną łakę. Pasażerowie odnieśli tylko drobniejsze obrażenia cielesne, a po naprawie samochodu udali się w dalszą drogę.

(13-letni „lotnik” jeździł po Polsce „na gapę”). Na stacji w Inowrocławiu przychwycono pasażera „na gapę”, 13-letniego Lucjana Poruszeńskiego z Broniszewa pod Radomskiem, który w lotniczym ubraniu odbywał podróż po Polsce. Poruszeński zjechał nasamprzód do Warszawy gdzie w pułku lotniczym pełnił rolę ordynansa i pragnął koniecznie zostać lotnikiem. Jako małoletni musiał z polecenia dowódcy pułku opuścić koszarę. Zawiedziony w lotniczych nadziejach w Warszawie, Poruszeński przybył do Bydgoszczy a następnie do Torunia, lecz wszędzie spotkała go odmowa przyjęcia do służby lotniczej. Wreszcie zawiał do Inowrocławia. Tutaj młodocianym pasażerem „na gapę” i niedoszłym „lotnikiem” zaopiekowała się policja.

JAROCIN. (Zebranie T. C. L.). — Dnia 13 bm. odbyło się zebranie Komitetu Okręgowego T. C. L., poświęcone sprawom reorganizacji pracy oświatowej w mieście i w okręgu. Po wykładzie ks. dr. Milika na temat współczesnych zadań pracy oświatowej uchwalono ściągnąć wszystkie księgozbiory bibliotek ruchomych w okręgu do centrali w Jarocinie, celem ich uporządkowania i odświeżenia. W najbliższym czasie ma się odbyć zebranie organizacyjne Koła T. C. L., celem zainteresowania najszerszych warstw społeczeństwa aktualnymi zagadnieniami oświaty pozaszkolnej.

KOŹMIN. (Święto młodzieży). Kat. Stow. Młodzieży urządza w niedzielę, 18 bm. o godz. 7.30 wiecz. w sali p. Grodzkiej uroczystą akademię, połączoną z przedstawieniem amatorskim.

(Zebranie protestacyjne). Staraniem Tow. Właśc. Domów i Nieruchomości odbyło się pod przewodnictwem p. Leona Wyduby zebranie protestacyjne w sprawach podatkowych. W wyniku zebrania uchwalono zwrócić się do władz administracyjnych z prośbą o zaliczenie miasta Koźmina do niższej kategorii podatkowej (ka.)

KRUSZWICA. (Nieszczęśliwy wypadek). W ub. wtorek przejeżdżający na rowerze szosa posterunkowy p. A. Pawlak pośliznął się na przechodzących przez szosę szynach tak nieszczęśliwie, że upadając, doznał zwichnięcia ramienia. Ofiarę wypadku opatrzył p. dr. Janczewski z Kruszwicy. (kn.)

LESZNO. (Bieg myśliwski na św. Huberta). Dnia 3 bm. w dzień św. Huberta odbył się w Lesznie doroczny bieg myśliwski 17 pułku ułanów. W biegu wzięli udział goście zagraniczni, m. in. ambasador Stanów Zjednoczonych p. Endahy z Warszawy, b. minister Grodzicki z Katowic i komander Frankowski. W tydzień później odbył się bieg korpusu oficerskiego 17 pułku ułanów. (lh.)

NOWY TOMYŚL. (Skazanie soltyśa defraudanta). Sąd okręgowy na sesji wyjazdowej rozpatrywał sprawę b. soltyśa gm. Bukowiec, Stanisława Kozy, oskarżonego o sprzeniewierzenie pieniędzy urzędowych, zebranych tytułem podatków gminnych itp. Sąd skazał soltyśa Kozę na rok więzienia z zawieszeniem kary na 2 lata.

(Wystawa rolnicza). Ostatnio odbyła się w sali „Kresowianki” wystawa przysposobienia rolniczego tutejszego powiatu. W wystawie wzięło udział 7 zespołów oraz Kat. Stow. Młodzieży Męskiej z Wytomyśla i Opalenicy. Wszystkim zespołom wydano upominki w postaci książek rolniczych. (tp.)

OSTRZESZÓW. (Z życia „Sokoła”). W grudniu przypada 25-ta rocznica założenia w Ostreszowie oddziału żeńskiego „Sokoła”. Rocznicę postanowiono uczcić w dniu 8 grudnia i urządzić od 8 do 13 grudnia wystawę robót ręcznych Sokolice z terenu całej Rzeczypospolitej. Na czele komitetu uroczystości stanęła drużyna prezeska, Halina Wodniakowska.

(Wynajął mieszkanie Żydom). W mieście naszym wielkie oburzenie wywołał fakt, że znany obywatel, kupiec i właściciel domu p. K. wynajął dwóm rodzinom żydowskim w domu swoim mieszkanie. Żydzi sprowadzili się do Ostreszowa z zamiarem uprawiania handlu bydłem. P. K., który do niedawna jeszcze współdziałał w pracy społecznej nad wyparciem Żydów z Ostreszowa, za kilka groszy zasłużył sobie na smutną sławę i zdecydowaną opinie społeczeństwa, które nie spocznęło w odparciu ataków Żydów na nasz stan posiadania. Wyrażamy nadzieję, że p. K. zastanowi się głębiej nad „włóczęgą” i usunie Żydów ze swego domu. (op.)

SIERAKÓW. (Weterynarz). Od szeregu lat miasto nasze nie posiadało lekarza weterynaryj. Obecnie osiadł w Sierakowie weterynarz p. W. Fiszer.

(Kradzież). U gospodarza Jana Buśkiewicza w Sierakowie dokonano w nocy ze środy na czwartek kradzieży 3 ctr świni. Przed dwoma tygodniami p. Buśkie-

wiczowi skradli jacyś nieznani złodzieje z mieszkania pierzynę a z chlewika 10 kur i dwie kaczki. Policja w obu wypadkach wszczęła dochodzenia, lecz narazie na trop złodziei nie natrafiono. (ss.)

ŚREM. (Szczepienie ochronne). — Przeprowadzone przez lekarza powiatowego p. dr. Rakowskiego, bezpłatne szczepienie ochronne dzieci przeciw płonicy (szkarlatynie) i błonicy (dyfterji) na terenie powiatu znalazło powszechne zrozumienie. Dotąd w obwodach Śrem, Dolsk i Książ poddano szczepieniu około 800 dzieci. W pozostałym obwodzie Mosina zgłoszono około 400 dzieci. Należy zaznaczyć, że wyniki szczepienia ochronnego potwierdzają w całej pełni jego potrzebę i ważność. Z dzieci szczepionych trzykrotnie żadne nie uległo zachorzeniu.

(Tydzień propagandy). Z ramienia Tow. Kupców Samodzielnych, Towarzystwa Rzemieślniczo-Przemysłowego i Tow. Właścicieli Nieruchomości specjalny komitet zajął się propagandą przemysłu i rzemiosła polskiego. Tydzień propagandy odbył się w czasie od 6 do 13 bm. W ramach tygodnia Tow. Kupców Samodzielnych urządziło konkurs na propagandową wystawę okienną, w którym wzięli udział prawie wszyscy właściciele składów. Nagrody, według uznania jury, rozdzielono następująco: Kupcy stowarzyszeni: 1) Adamski, skład bławatów; 2) Ranus, drogeria; 3) Miękus, skład towarów krótkich, poza tem Wański, skład towarów kol. Stawiański, skład żelaza, Galecki, skład kolonialny, Magnuszewski, skład obuwia, M. Mielniński, skład bławatów. Kupcy niestowarzyszeni: 1) Karpńska, skład kolonialny; 2) Nowicki, skład konfekcji męskiej; 3) Mikołajczakowa, skład bławatów, poza tem Rubach, kwiaciarnia. Tomczak sen., skład obuwia, Furmanek, skład kolonialny, „Halina”, skład kapeluszy damskich, Surzewski, skład skór. Pierwsze trzy wyróżnione firmy otrzymują nagrody pieniężne, reszta firm piękne dyplomy. (śn.)

WAGROWIEC. (Kradzieże). Ostatnio kronika policyjna zanotowała szereg kradzieży w Wagrowcu. Nieznani sprawcy włamali się do piwnicy p. Kapczyńskiego przy Ryńku i skradli przeszło 20 ltr. wina. — Do notariusza p. dr. Myszkowskiego włamali się złodzieje i zabrali centnar jabłek oraz kilka butelek soku. — Ponadto złodzieje usiłowali się włamać do p. Wardowej, p. Czajkowskiego p. Rośkówny i p. Górskiego przy ul. Poznańskiej. We wszystkich wypadkach złodzieje zostali spłoszeni. Społeczeństwo wagrowieckie domaga się wobec takiej plagi złodziejstwa skutecznej ochrony mienia obywateli. W szczególności byłoby pożądanym, aby przedłużono czas oświetlania ulic do godz. 12. (wb.)

(Wieczór francuski). Staraniem Kółka francuskiego przy państ. gimnazjum w Wagrowcu odbędzie się w nadchodzącą niedzielę w auli gimnazjalnej wieczór francuski. Program składa się z recytacji, sztuk scenicznych i części wokalne. Impreza zapowiada się interesująco.

Spłoszone konie w oknie kawiarni

Leszno (lh.) Z Bukowca Górnego przybył na targ rolnik Grzebiński, który mając do załatwienia szereg interesów, pozostawił konie z wozem przy ul. Wolności.

Kiedy gospodarz bawił na mieście konie z niewiadomych przyczyn spłoszyły się i popędziły ulicą, wpadając w okno kawiarni „Polonia”, gdzie zde-molowały urządzenie.

Składki i pokwitowania

Na powódzian: N. N., św. Łazarz. 6 zł. Na nowo złożono 685,30 zł. a razem z poprzednio wpłaconymi 12 204,52 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Fr. Krupowiec z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o błogosławieństwo dla całej rodziny, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 385,25 zł.

Ujęcie bandy zuchwałych świętokradców

24 włamania — 5 świętokradztw — Profanacja grobów

W sierpniu, wrześniu i październiku b. dokonywano w północnych powiatach woj. Poznańskiego, a mianowicie wyrzyskim, szubińskim, bydgoskim i czarnkowskim licznych kradzieży. W głównej mierze ofiarą pożądlivosti padały świątynie rzymsko-katolickie w większych i mniejszych miejscowościach, profanowano grobowce i t. p.

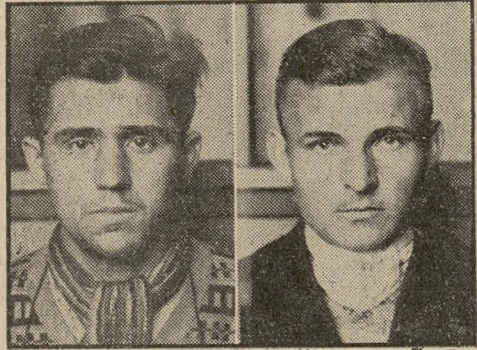
Liczne świętokradztwa wywołały zrozumiałe zaniepokojenie, to też władze bezpieczeństwa bardzo energicznie rozpoczęły akcję, mającą na celu zdeklarowanie zorganizowanej bandy o przyszkół, gdyż dokonywanie kradzieży czasami dwóch w ciągu nocy w świątyniach pobliskich miejscowości wywołało zrozumiałe poruszenie.

Na miejsce dokonania kradzieży wyjechał naczelnik urzędu śledczego p. nadkomisarz Gałczyński z Poznania i po zbadaniu sprawy, wydał szereg ce-

lowych zarządzeń, które niebawem zostały uwieńczone nad wyraz pomyślnym wynikiem.

Prowadzenie pościgu powierzono aspirantowi policji bydgoskiej p. Szatkowskiemu. Zarządzono liczne patrole policyjne a do pomocy wzięła też policja psa policyjnego „Bartka”, który podczas śledztwa i pościgu zbrodniarzy oddał znakomite usługi.

Podczas jednego z takich patroli nocnych, prowadzonego przez starszego przodownika Sipe i dwóch podkomendnych, napotkano w Gleśnie w pow. wyrzyskim w tamt. kościele parafjalnym dwóch włamywaczy. Podczas pościgu złodziei zraniono ciężko trzema strzałami jednego ze zbrodniarzy, Marcina Tchórze.

TCHÓRZ

ŻELEK

Jego współnik Władysław Żelek zdołał zbiec i przytrzymał go następnego dnia w Nakle.

Ujawnienie pierwszych i najgroźniejszych świętokradztw włamywaczy pchnęło śledztwo na właściwe tory. Okazało się, że Władysław Żelek i Marcin Tchórz tworzyli zorganizowaną spółkę włamywaczy, niezwykle solidarną i systematycznie przygotowującą włamania.

W toku śledztwa udowodniono im 24 kradzieże z włamaniem. W tej liczbie było 5 włamań do kościołów, 4 z nich połączone były z profanacją tabernakulum, rozrzucając komuni-kantów i t. d.

W dwóch wypadkach w Gleśnie i w Potulicach zbrodniarze sprofanowali groby rodzinne, znajdujące się w podziemiach kościoła.

Oprócz wymienionych dwóch włamywaczy Tchórze i Żelek ujęto trzeciego członka bandy, 23-letniego Leona Wiczorka, rodem z Kaźmierzowa, w pow. konińskim.

Tchórz jest z zawodu robotnikiem, liczy 23 lata, jest rodem z Kitowa pod Zamościem i Władysław Żelek liczy 24 lata, jest rodem z Rychwaldu, w pow. konińskim.

Stali punkt operacyjny mieli zbrodniarze w miejscowości Łodzinów,

pow. wyrzyskim, gdzie mieszkał ich siostra Eleonora, podejrzana o paserstwo i przetrzymywanie zbrodniarzy.

Główną rolę pasera sprawował właściciel składu kolonialnego w Łodzi, w pow. wyrzyskim, Józef Siwkowski, który zrabowane przez wymienioną bandę włamywaczy towary sprzedawał.

Marcin Tchórz jest niebezpiecznym zbrodniarzem, gdyż zbiegł on z Kitowa (pow. Zamość) w dniu 13 czerwca

1933 r., po zamordowaniu swej matki Agnieszki i 7-letniego brata Michała. Zbrodniarz zbiegł po zrabowaniu 150 zł, stanowiących cały majątek rodziny. Od tego czasu ukrywał się, a schronienie jemu, jak Zellowi, oraz później przytrzymanemu Wiczorkowi, dawała siostra Tchórze.

Ujęcie zbrodniczej bandy włamywaczy jest pięknym sukcesem policji poznańskiej i bydgoskiej.

Tajemnicze zaginięcie dyrektora olejarni szamotułskiej

Nadzór sądowy — Oszukańcze manipulacje — Czeki bez pokrycia — Prokurator wkracza

Szamotuły (lj). Tutejsza olejarnia popadła w ostatnich czasach w wielkie trudności finansowe, tak, że rozciągnięto nad nią nadzór sądowy. Nadzorcą mianowano kupca poznańskiego b. dyrektora fabryki „Blask” p. Maciejewskiego.

Dyrektorem i głównym akcjonariuszem olejarni szamotułskiej był obywatel francuski, Żyd Henryk Borach, który różnymi manipulacjami zrujnował zupełnie przedsiębiorstwo.

Kiedy p. Maciejewski rzekł się stanowiska nadzorczy sądowego, a sąd cofnął uchwałę co do wstrzymania wypłat olejarni, Borach wypuszczał czek bez pokrycia, przez co poszkodował szereg osób i przedsiębiorstw.

Oszukańcze manipulacjami zajęła się prokuratura. Wówczas Borach wyjechał w nieznanym kierunku. Istnieje przypuszczenie, że uciekł do Francji.

Gazami łzawiącymi i hydrantami stłumiono bunt więźniów we Wronkach

Żydzi komuniści rozpoczęli głodówkę, którą prędko zakończyli

Wronki (bw). W tut. więzieniu karnym wybuchł bunt, który powstał na tle rzekomo niedostatecznego i jednostajnego żywienia. Więźniowie na umówiony znak wszczęli hałas, wybijając szyby w celach i demoluując urządzenia wewnętrzne. Straż więzienna przywróciła porządek, przy pomocy gazów łzawiących i strumieni zimnej wody z hydrantów.

Z Poznania przybył prokurator, który wszczął śledztwo. Większość zbuntowanych ukarano dyscyplinarnie, prowadzących zaś czeka rozprawa sądowa. „Ideowi” lokatorzy tut. zakładu karnego, czyli Żydzi-komuniści rozpoczęli na znak solidarności głodówkę, której jednak długo nie kontynuowali.

Pociąg popularny z Poznania do Łodzi

Dyrekcja okręgowa kolei państwowych w Poznaniu przypomina, że 18. bm. uruchamia pociąg popularny z Poznania do Łodzi organizowany przy współudziale „Wagons-Lits-Cook” w Poznaniu. Odjazd z Poznania 18. bm.

o godz. 6.10, Środa 6.38, Jarocin 7.10, Pleszew 7.26, Ostrów 7.55. Odjazd powrotny z Łodzi 19. bm. około godz. 15.30.

Cena biletu z Poznania do Łodzi i z powrotem w kl. III 10 zł 40 gr + 1 zł,

a w kl. II — 15 zł 40 gr + 1 zł.

Podróżni z prowincji przy odległościach ponad 50 km. korzystają z ulgi dojazdowej.

Bilety sprzedają: w Poznaniu — Biuro Podróżni „Wagons-Lits-Cook” a na prowincji wszystkie kolejowe kasy biletowe.

Śmierć pod kołami pociągu

Czarnków (cn). W czwartek wieczorem wydarzył się na tut. dworcu tragiczny wypadek.

Pracujący przy zwózce węgla dla miejscowego „Rolnika” Jan Woźnicki, dostał się przy zbieraniu resztek pod koła w chwili, gdy wagony przetaczały.

Koła odciały nieszczęśliwemu nogę, rękę i pokaleczyły poważnie. W stanie ciężkim przewieziono go do szpitala miejscowego, gdzie nazajutrz zmarł, osierocając żonę i troje dzieci.

Samobójstwo z nędzy

Chojnice (d). Przebywająca w mieszkaniu swej córki, przy ulicy Człuchowskiej 16, 52-letnia wdowa Elżbieta Bonna z Czerska, odebrała sobie życie przez powieszenie. Ofiara powiesiła się na łóżku, do którego przymocowała sznur, który następnie założyła sobie na szyję.

Powodem tak rozpaczliwego kroku były kłopoty materialne. Tragicznie zmarła wypożyła wszystkie swoje oszczędności krewnym, a nie mając nadziei ich odzyskania. W obawie przed zbliżającą się nędzą, odebrała sobie życie.

Niezwykle tragicznie skończył życie 80-letni dożywotnik Tessmer, który w zamiarze samobójczym rzucił się do jeziora, z którego wydobyto już tylko martwe zwłoki. Powodem rozpaczliwego kroku staruszka była nędza, w jakiej od dłuższego czasu się znajdował. Należnego mu deputatu za wydłużone gospodarstwo nie otrzymywał zupełnie. Pozbawiony wszelkiej opieki, cierpiał straszną nędzę.

W trybach maneżu

Kępno (ck). 17-letni Alojzy Treum pracował w Mroczeniu przy sieczkarce. Wskutek nieostrożności tryby maszyny zmiażdżyły mu rękę. Chłopca przewieziono do szpitala, gdzie dokonano amputacji dłoni.

Zbrodnia czy wypadek

Środa (ak). We wsi Zawady znaleziono na drodze polnej leżącego bez przytomności w kałuży krwi mężczyznę. W bliższym śledztwie okazało się, że tajemniczy mężczyzna był śmiertelnie ranny w głowę. Z braku dowodów dokumentów nie stwierdzono jego nazwiska.

Przypuszcza się, że padł on ofiarą napadu. W stanie groźnym umieszczono go w szpitalu w Środzie.

Śmierć na zielonej granicy

Kępno (ck). W okolicy Bolesławca napotkała straż graniczna bandę przemytników, która na widok strażników usiłowała zbiec. Ponieważ przemytnicy na wezwanie straży nie reagowali, użyto broni palnej. Jeden z uciekających Piotr Weiner z Kamionki, pow. Wieleń, zastrzelony został na miejscu.

Weiner karany był już kilkakrotnie za przemytnictwo, a podczas pościgu ujęto brata jego, któremu odebrano 30 kilo sacharyny, przemyconej z Niemiec.

Reszta przemytników zbiegła.

W Poznaniu odbywa się obecnie wystawa sowieckiej fotografii. Przedstawione zdjęcia — olbrzymiego formatu — zadziwiają zrazu widza swą oryginalnością. Przy bliższym przyjrzeniu

okazuje się jednak, że oryginalność zdjęć ma swe źródło, w przeważającej większości wypadków w kilku efektach trickach, jak np. w przechyleniu pionowej osi całkiem zwy-

czajnego złączenia. Widać to z wyżej reproduktowanej fotografii sowieckiej, która, po doprowadzeniu do normalnej pozycji (klisza ze strony prawej), wygląda zupełnie banalnie.

Projekty unowocześnienia naszego kolejnictwa

Parowe pociągi „błyskawiczne” — czy też t. zw. „torpedy” elektryczne

Okres szesnastoletni kolejnictwa naszego może być podzielony na dwie części: na pierwszą, w której po przejęciu kolejnictwa po państwach zaborczych w stanie, jaki spowodowała wojna, sprawnie i szybko doprowadzono je znowu do stanu normalnego — oraz na drugą, gdzie ujawnia się coraz wyraźniej uwsteczzenie obecne naszego kolejnictwa w porównaniu z innymi państwami. Okres najlepszej koniunktury gospodarczej w latach 1926—30 zaznaczył się w kolejnictwie polskim niewiele pozycjami inwestycyjnymi.

Jak stwierdzają fachowcy, w rezultacie w kraju o tak rzadkiej sieci kolejowej, jak Polska, przyrost nowych odcinków w ciągu dziesięciolecia 1920—1930 nie przekraczał 100 km rocznie. W 1928 r. długość eksploatowanych przez P. K. P. linii wyniosła 17 216 km., w r. 1932 doszła do 17 630 km., a w 1933 r. nie tylko się nie powiększyła, ale spadła do 17 530 km., wobec zamknięcia dla ruchu niektórych odcinków. Na 100 km.² powierzchni Polski przypada zaledwie 5,2 km. toru, podczas gdy w Anglii 13,9 w Belgii 32,3, w Niemczech 12,4 we Włoszech 22,1, w Czechosłowacji 9,6. Tylko Bałkany i Sowiety pozostały w Europie w tyle za nami.

Oczywiście, w tych warunkach polskie koleje państwowe nie mogą podobać się ogromowi ciężarów na nich zadanym komunikacyjnym i gospodarczym. Nasze pociągi pospieszne nie rozwijają szybkości większej nad 50—60 km na godzinę — wolniej, niż w Europie zachodniej przed 70 laty, bo dziś przecież angielski „Latający Szkot” osiąga szybkość maksymalną do 150 km., rapidy francuskie trzymają się szybkości handlowej ponad 100 km., a szybkość „D-Zugu” Berlin—Hamburg właśnie niedawno podniesiona została do 112 km. przeciętnie, a do 140 km. maksymalnie.

Mając na uwadze ten stan rzeczy u nas, mówi się o tem, od niedawna, że w ministerstwie komunikacji rozważa się projekty usprawnienia i unowocześnienia naszego kolejnictwa, aby dorównać choćby jako tak państwom na zachodzie. Realizacja tych projektów narazie ma być rozłożona na cztery lata. Projektowane reformy idą w dwóch kierunkach: 1) dostosowanie pod względem technicznym głównych linii i węzłów kolejowych do nowych potrzeb; 2) takie zmodernizowanie taboru pasażerskiego, które pozwoliłoby na dorównanie szybkością expresse zachodnio-europejskim. W tym samym okresie czasu mają być wyremontowane tory na wszystkich magistralnych liniach w Polsce, co wiąże się z zagadnieniem przyspieszenia ruchu pociągów dalekobieżnych.

W toku tych rozważań wyłonili się automatycznie dwie koncepcje: albo wypracować nowy, odpowiednio lekki a szybki typ parowozu i wagonów, albo przejść całkowicie na motoryzację ruchu pociągów, opierając się na którymś z istniejących, a szeroko już na świecie stosowanych typów pociągów „torpedowych”, składających się z jednego lub powyżej dwóch wagonów. Najnowszy typ takich pociągów motorowych wypróbowano niedawno w Stanach Zjednoczonych A. P. na szlaku New York—Los Angeles, i osiągnięto znakomite rezultaty, wyrażające się w szybkości handlowej ponad 150 km. na godzinę.

Obydwa systemy mają swoje wady i zalety.

Parowóz jest dotychczas najlepszą i najniezawodniejszą maszyną, skonstruowaną przez człowieka; zdolny jest, jak wykazały doświadczenia angielskie i francuskie, do rozwinięcia

bardzo znacznych, dochodzących do 170 km na godzinę szybkości, przy stosunkowo b. dużym obciążeniu i z tego względu jest absolutnie niezastąpiony na szlakach o większej frekwencji pasażerów. Koszty eksploatacji jednak trakcji parowej są bardzo znaczne i jeżeli frekwencja nie dopisze, trudno je zamortyzować. Ponadto trakcja parowa przy dużych szybkościach wymaga specjalnej kosztownej konstrukcji torów.

Trakcja motorowa niedawno dopiero weszła w powszechniejsze użycie na kolejach, ale zdążyła już wykazać duże zalety. Wozy napędzane przeważnie motorami Diesla na tanie paliwo, nie wymagają licznej i kosztownej obsługi, a nadewszystko są tak stosun-

kości poczęto się zastanawiać nad sposobami przystosowania szybkiej trakcji parowej do stanu marnych torów przy minimalnym tylko ich ulepszeniu. Sposób jest właściwie tylko jeden: zmniejszyć wagę pociągów. Waga naszych wielowagonowych, zestawianych systemem rosyjskim, pociągów pospiesznych wynosi po kilkadziesiąt nieraz do tysiąca tonn. Przy dużych szybkościach, do których trzeba notabene budować specjalne bardzo ciężkie parowozy, tory absolutnie nie mogą wytrzymać takiego ciśnienia. Opracowano więc projekty lokomotyw, których waga własna nie przekraczałaby kilkudziesięciu tonn zamiast dotychczasowych stukilkudziesięciu, a moc pozwalalaby na rozwijanie szybkości do

Jaka koncepcja w tych rozważaniach ostatecznie zwycięży: pociągów błyskawicznych o trakcji parowej, czy też pociągów motorowych większych rozmiarów, nie można jeszcze przesądzić. Słychać jedynie, że władze komunikacyjne przewidują wprowadzenie celem próby już w rozkładzie jazdy na r. 1936 motorowych pociągów dalekobieżnych, czyli t. zw. torped, na kilku ważniejszych szlakach kolejowych. Na wynikach tych prób oprze się zapewne ostateczna decyzja.

Zły przykład

Z kół kupieckich piszą nam:

Zaden uświadomiony Polak, a tem mniej nasze polskie zrzeszenia nie powinny występować wbrew hasłu „swój do swego”. Niestety grzeszą pod tym względem niektóre organizacje i dlatego należy ich szkodliwą działalność ujawnić. Do niedawna zajmowało się Stow. Urzędników Skarbowych (Sus) pośrednictwem kredytowo-towarowym. Jedną z przyczyn, dla których akcja SUS-u nie miała powodzenia, był fakt skierowywania członków do firm obcych. Niestety w te same ślady wkroczył powstały niedawno w Poznaniu Klub Urzędniczy, albowiem zawiera on umowy również z firmami obcemi i poleca członkom przedsiębiorstwa żydowskie jawne i zamaskowane, a nawet handlarzy czy pośredników żydowskich, nie posiadających firm otwartych. Oto wyciąg z komunikatu Klubu: A. Mizne, Warszawa, zastępca H. Posner, ul. Wielka 7, m. 10, Fränkel, pl. Wolności 17, m. 18, Moses, ul. Nowa, Siwa Alojzy, St. Rynek 80/2 z współnikiem Żydem Mokotowiczem i żydowski skład materiałów przy St. Rynku 40, prowadzony pod firmą „Bolesław Wiese”.

Zły przykład, jakim świecą te organizacje, nie odniesie skutku i nie przyjmie się na gruncie tutejszym dzięki zdecydowanemu stanowisku większości urzędników, społecznie uświadomionych. Urzędnikom również znane są aż nazbyt dobrze stosunki w dzielnicach, opanowanych przez żydostwo i dlatego nie przyłożą ręki do wzrostu obcych placówek na ziemiach zachodnich. Urzędnik polski nie ma też potrzeby odwiedzania firm żydowskich lub szukania handlarzy w mieszkaniach prywatnych, ponieważ liczne poważne firmy czysto chrześcijańskie obsługuje go towarem pełnowartościowym i na dogodnych warunkach kredytowych.

Polepcznicy żydowscy wyświadczać urzędnikom złą przysługę, bo gdyby Żydzi mieli opanować nasze życie gospodarcze, dzieci urzędników daremnie szukać będą chleba w przemyśle, handlu, rzemiośle lub zawodach wolnych, co obecnie obserwujemy w dzielnicach zażydzonych. O tem pamiętać musi każdy bez wyjątku urzędnik polski nie tylko w interesie swych najbliższych, ale i tych, co po nim przyjdą.

Jubileusz zasłużonego miesięcznika młodzieży katolickiej

W dniu 15 kwietnia 1909 r. ukazał się w Ostrowie Wlkp. pod redakcją ks. St. Grzędzkiego pierwszy numer „Przyjaciela Młodzieży”, miesięcznika, przeznaczonego dla polskiej młodzieży pozaszkolnej. Dzięki ofiarności swych młodych czytelników zdołał on przetrwać burzę wojenną, chronić w tym czasie brak papieru, a później okres „skakania cen”. Obecnie wychodzi w Poznaniu, wydawany przez Katolicki Związek Młodzieży Męskiej, nakładem S. A. „Ostoja” przy ul. Pocztowej 15, jako ogólnopolski organ Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej (dawniej SMP). W tym roku zatem doczekał się on 25 lat swego istnienia.

Z tej okazji redakcja „Przyjaciela Młodzieży” wydaje na tegoroczne Święto Młodzieży, jednodniówkę jubileuszową. Jest to wydawnictwo starannie przygotowane pod względem graficznym (druk dwukolorowy), o zajmującej treści, poświęconej zagadnieniu polskiej młodzieży pozaszkolnej. W szeregu barwnie napisanych reportaży przesuwa się przed oczyma czytelnika drухowie z KSM przy warsztacie pracy na roli, w rzemiośle, w fabryce — oraz wśród godziwej rozrywki w ognisku, wśród fal wodnych na kajaku, i na boisku sportowym. Numer zdoła doborowe ilustracje i fotografie m. in. przywódców młodzieży oraz redaktorów pisma-jubliata. (KAP).

SEANSE: 5—7—9

APOLLO-METROPOLIS

SEANSE: 430, 630, 8,30

Od dziś, 17-go listopada r. b.

MARLENA DIETRICH

w najciekawszym
najwspanialszym
i najpotężniejszym
eposie historycznym
świata p. t.

IMPERATOROWA

reżyserji J. STERNBERGA

NAJWIĘKSZY TRIUMF AKTORSKI i REŻYSERSKI!

Na scenie kina Metropolis
prolog baletowy
„FLIRT w PETERGOFIE”

sg 12 174

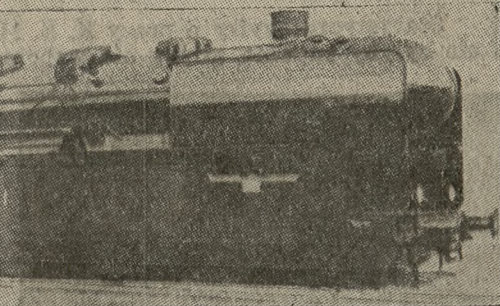
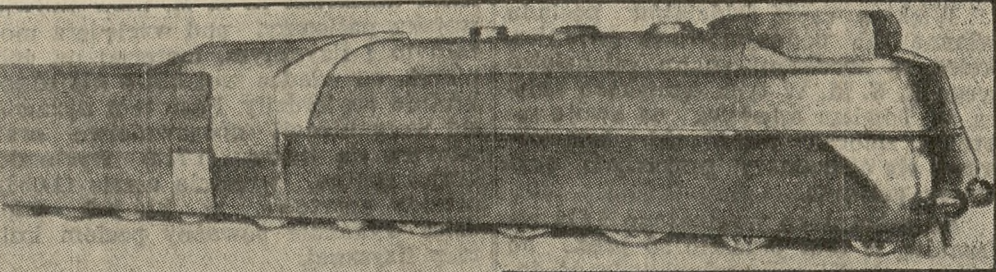
kowo lekkie, że wywiązując szybkość do 200 nawet km. na godz., nie wymaga przebudowy torów.

Słabą stroną trakcji motorowej jest niewielka moc silników, nie pozwalająca na duże obciążenie. Pociąg motorowy nie jest w stanie zabrać więcej, niż 100 pasażerów i to w warunkach znacznie mniejszej wygody i komfortu, niż w normalnych wozach kolejowych. Mielismy możność się przekonać o tem chociażby podczas ostatnich próbnych jazd wozami motorowymi na kolejach polskich, aczkolwiek były to wozy typu dalekobieżnego. Jest to zatem niewątpliwie wielki minus trakcji motorowej, minus, wymagający poważnego namysłu przed szerszym zastosowaniem takiej trakcji w ruchu dalekobieżnym.

Na drodze więc do rehabilitacji kolejnictwa polskiego w dziedzinie szyb-

150 km. na godzinę przy obciążeniu trzema wagonami specjalnego typu o wadze własnej po kilkanaście tonn (zamiast 40, jak dotychczasowe stalowe pulmany). Pociąg taki miałby odpowiednio wypracowane kształty aerodynamiczne, zmniejszające do minimum opór powietrza, rozwijałby łatwo 100 na godzinę szybkość handlowej, przy minimalnym ciśnieniu na tor.

Opracowano nawet przewidywany rozkład jazdy takich „aerodynamicznych” pociągów błyskawicznych na szlaku Warszawa—Gdynia. Jedna para pociągów szłaby przez Prusy Wschodnie tranzytem bez postojów i odległość 330 km. pokrywałaby w ciągu trzech i pół godzin, druga zaś para przez Bydgoszcz zatrzymywałaby się w Kutnie dla zabrania wagonu z Łodzi, w Toruniu, Bydgoszczy, Tczewie i Gdańsku, a odległość 466 km przeby-

POCIĄG PANCERNY CZY LOKOMOTYWA?

Wysiłki konstruktorów i inżynierów zmierzają ku budowie lokomotyw, które przy najmniejszej własnej wadze mogą rozwinać największą szybkość. Zewnętrzna budowa takich lokomotyw dla pokrywania oporu powietrza, o liniach aerodynamicznych, nie różni się wyglądem od lokomotyw pociągu pancernego. Szybkość lokomotyw „błyskawicznych” — przedstawionych na rycinach — waha się w granicach 130 do 150 km na godzinę.

wałaby w 5 godzin 10 minut. Gdyby w jednym sezonie pociągi te zdążyły zadowalająco egzamin na szlaku gdyńskim, uruchomiane byłyby stopniowo na wszystkich innych szlakach magistralnych w komunikacji krajowej, gdyż pociągi międzynarodowe wymagałyby jednak obsługi normalnych, silnych parowozów i w najlepszym razie ich szybkość handlowa nieprędko może przekroczyć 80 km na godzinę. Dodać należy, że tabor do pociągów „aerodynamicznych” mógłby być całkowicie wykonany w wytwórniach krajowych stosunkowo niewielkim kosztem w ciągu dwóch lat.

ŚWIĘTO MŁODZIEŻY POLSKIEJ

Członek K. S. M. w przepisowym mundurze.

Nie może być piękniejszego czynu dla Polski nad ten czyn, jeżeli kto wychowuje i kształtuje jej przyszłość w sercach młodych pokoleń na zasadach trwałych i wielkich, na miłości Boga i Polski, na uczciwości obyczajów i obywatelskiej służbie dla Polski.

Dzień 13 listopada i następująca po tym dniu niedziela są obchodzone w całej Polsce jako święto młodzieży polskiej. Dzień 13 listopada jest bowiem świętem znanego wielkiego świętego na niebie polskim, św. Stanisława Kostki, który zarówno przez nieskalaność swego życia, jak niemniej przez potęgę swej woli i niezłamanej młodzieńczej przedsiębiorczości zdobył serca młodzieży i jej sympatię, a przez to jest jej najlepszym przewodnikiem i najczystszy, a zarazem najmocniejszym wzorem i przykładem. Dlatego on właśnie został młodzieży polskiej patronem.

Wśród całej milionowej rzeszy młodzieży polskiej szczególnie ceni go młodzież katolicka, zorganizowana w katolickich stowarzyszeniach młodzieży męskiej i łączy z dniem jego imienia również dzień swych ideałów i hasel organizacyjnych, obchodząc w tym dniu święto młodzieży. Dlatego dzień św. Stanisława Kostki jest równocześnie świętem młodzieży, świętem ideałów polskiej i katolickiej młodzieży, dniem manifestacji i propagandy ich hasel, ideałów i organizacji.

Katolickie „stowarzyszenie młodzieży męskiej” zwało się przedtem „Stowarzyszeniem Młodzieży Polskiej”, popularnie S. M. P. Nazwa została zmieniona dopiero w bieżącym roku od 1 sierpnia i to w związku z nowym statutem wszystkich organizacji, wchodzących w skład Akcji Katolickiej. Zmiana nazwy nastąpiła dlatego, by w epoce akcji katolickiej, wszystkim organizacjom należącym do niej, nadać charakter wyraźnie katolicki i uwypuklić w ten sposób w pierwszym rzędzie te zadania, jakie ma spełnić młodzież polska, jako straż przednia Akcji Katolickiej w Królestwie Chrystusowym w Polsce.

Organizacja K. S. M. — poza obowiązkami względem Boga i Kościoła — kładzie nacisk na obowiązki społeczne względem Państwa Polskiego i społeczeństwa. Służyć Polsce wszystkimi siłami i z głębi przekonania, że to jest najświętszy obowiązek młodzieńca-obywatela. Organizacja K. S. M. jest organizacją młodzieżową, która na światopoglądzie katolickim chce wychować młodzież światłą, dobrą i dzielną — przyszłość kościoła i narodu.

Mimo bojowego nastawienia ideowego, organizacja katolickiego stowarzyszenia młodzieży męskiej buduje swoją pracę na fundamentalnej i społecznej zasadzie Chrystusowej, to jest na miłości społecznej. Wyklucza ona więc z swej pracy wszystko to, coby tej zasady było zaprzeczeniem i zburzeniem. Jej praca ma być pod każdym względem pozytywna, dodatnia i budująca. Stąd też wykluczone jest z działalności organizacji K. S. M. wszystko to, co mogłoby doprowadzić do rozdziewięku i do niezgody społecznej. Stowarzyszenie stoi poza i ponad partjami politycznymi, ale organizacja nie wchodzi oczywiście w dziedzinę przekonań politycznych swoich członków, pozostawiając im pod tym względem wolność sumienia i wolność obywatelską, oraz nie krepując ich ewolucji obywatelskiej także pod względem przekonań politycznych. Tylko bowiem taka apolityczność, która do zagadnień politycznych ustosunkuje się wszechstronnie — bezstronnie, jest apolitycznością w całym słowa znaczeniu.

Cele i zadania katolickiego stowarzyszenia młodzieży męskiej są wzniosłe, mocne i treściwe. W dniu dzisiejszego Święta Młodzieży należy je sobie uprzytomnić.

TYLKO WYTRWAŁA WSPÓŁPRACA STARSZYCH W K. S. M. PRZYSZYNIE SIĘ DO ICH ROZWOJU!

Cyfry mówią o dalszym rozwoju K. S. M.

W Wielkopolsce 28,000 członków, a w całej Polsce ponad 300 tysięcy

Kto śledził w ostatnich latach ruch młodzieży, musi stwierdzić, że jedną z najżywoźniejszych organizacji, skupiających w swoich szeregach młodzież pozaszkolną — pracującą, to Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej (w skrócie K. S. M. — do niedawna popularne S. M. P.). Co roku bowiem przybywają w szeregi K. S. M. tysiączne zastępy młodzieży, które w tej organizacji pogłębiają swoje wychowanie religijne i obywatelskie.

Jak wynika ze statutów, programów, sprawozdań i innych publikacji o K. S. M., organizacja ta wychowuje swoich członków w duchu katolickim i polskim. Niekiedy pewne sfery podają jednak w wątpliwość, czy K. S. M. potrafi podołać swemu zadaniu i czy zdoła młodzieńców do tej organizacji należących wychować wszechstronnie w duchu nakreślonym w statutach. Z okazji Święta Młodzieży niech przemówią cyfry i przekonają o potęgze organizacyjnej i ideowej tej organizacji, która może się wykazać tak poważnym dorobkiem pracy.

Z roku na rok powiększa się liczba

Oddziałów stowarzyszenia (dawn. Związku Młodzieży Polskiej), które ma swoją siedzibę w Poznaniu (pl. Nowomiejski 5), a obejmuje działalnością teren archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej. Oddziałów istniejących przeważnie przy poszczególnych parafiach liczy Stowarzyszenie w tej chwili powyżej 800 z przeszło 28.000 członków (w niektórych większych parafiach istnieje po dwa a nawet więcej Oddziałów). Na terenie całej Polski liczba członków przekroczyła imponującą cyfrę 300.000 członków.

Największy nacisk kładzie się na to, by tę olbrzymią armię młodzieży wychować w duchu nawskroś religijnym. Uświadczenie religijne pogłębia się przez pracę w kółkach religijnych, eucharystycznych, misjologicznych, a przede wszystkim różańcowych.

Większa część Oddziałów posiada własne lub podnajmowane świetlice, które są środkami ruchu młodzieżowego K. S. M. W tych ogniskach zbiera się bowiem młodzież na swoje zebrania, zbiórki, pogadanki i tam wykuwa się charaktery przyszłych obywateli polskich.

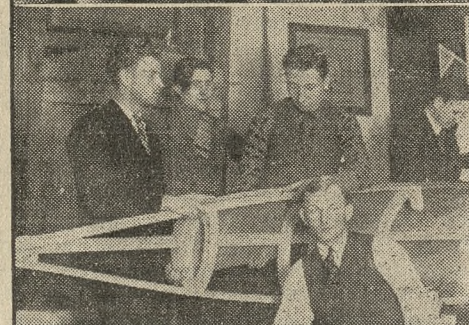
Na zebraniach wygłoszono 6 819 referatów, w tem przeszło 50 proc., bo 3 718 wygłosili sami członkowie, co dobrze świadczy o samokształceniu druhów K. S. M. Niezbędną pomocą w

pracy oświatowej są biblioteki własne, których jest na terenie woj. poznańskiego 329 z liczbą 29 147 tomów oraz 55 072 wypożyczeń.

Z działu kultury i teatrów ludowych znamienna jest liczba 2 172 przedstawień teatralnych oraz 4 655 drobniejszych imprez, które młodzież wyprowadza przeważnie o własnych siłach. Cyfra 142 kółek śpiewackich i 134 muzycznych również najpochlebniej świadczy o upodobaniach estetycznych i kulturalnych druhów K. S. M.

Wychowanie fizyczne uprawia 17 117 członków w najróżniejszych kółkach, zależnie od upodobań swoich. Nie kładzie się jednak nacisku na jakąkolwiek specjalizację rekordową, a raczej na uprawianie sportu dla celów zdrowotnych przez jak najszersze koła. Najlepszym egzaminem tak pojętego wychowania fizycznego to zdobycie w ubiegłym roku 2 353 odznak P. O. S. — (w tym roku zdobyło ich już znacznie więcej) oraz przeszło 1 000 odznak za dobre strzelanie. Po takim przeszkoleniu dostarcza K. S. M. niewątpliwie wojsku najlepszy, pod względem moralnym i fizycznym, materiał na żołnierza, co władze wojskowe niejednokrotnie stwierdziły. Poza tem uprawia się w organizacji obozownictwo oraz odbywa się liczne (1713) wycieczki krajoznawcze, wreszcie częste (1088), zawody sportowe, w których młodzież wykazuje poważny poziom kultury fizycznej.

Statystyczne cyfry o pracy K. S. M. nie byłyby zupełne, gdyby nie wspom-

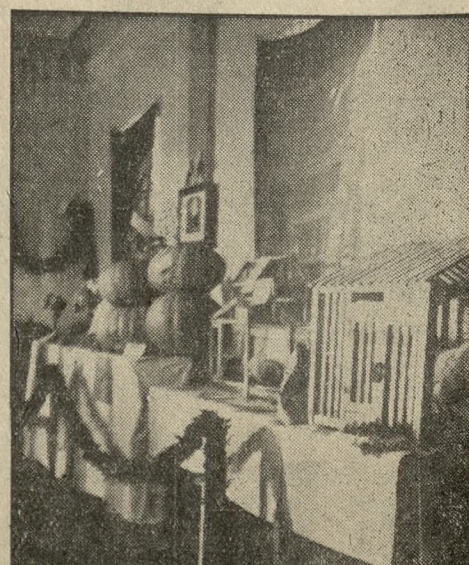

Z życia K. S. M. w Wielkopolsce.

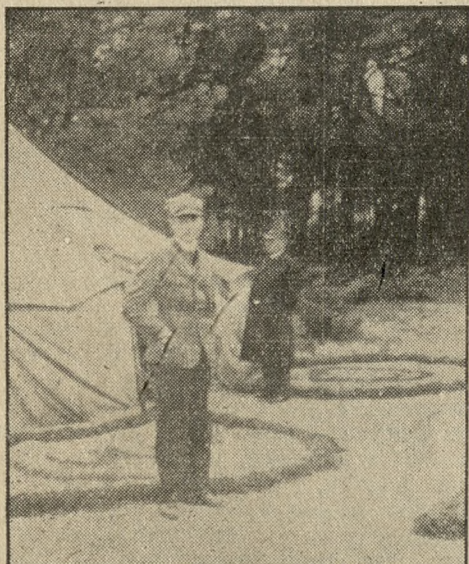
niano o wychowaniu i przygotowaniu zawodowym w organizacji. Przez liczne kursy robót ręcznych, rzemieślnicze, handlowe, księgowości i t. p., a przede wszystkim przez przygotowanie rolnicze przysposabia się młodzież do należytego spełnienia i pojmowania przyszłych obowiązków zawodowych. Najwięcej zaprowadzone są kursy przysposobienia rolniczego, do których w blisko 100 zespołach należy przeszło 700 druhów. O ich pracy najwymowniej świadczy fakt, że na wystawach powiatowych nieomal zawsze zajmują członkowie K. S. M. najlepsze miejsca, a były już wypadki, że druhowie K. S. M. zdobywali nie tylko uznanie, ale nawet nagrody ministerstwa rolnictwa za celową i pożyteczną pracę nad wychowaniem światłego rolnika.

Młodzieniec zapisujący się do K. S. M. znajdzie tam wychowanie religijno-moralne i obywatelsko-narodowe, oświatę, wychowanie kulturalne i towarzyskie, wreszcie zyska on wiele dla zdrowia oraz pogłębi swoje wiadomości zawodowe. A że ta młodzież, która już należy do K. S. M. korzysta z pożytkiem z tego wszechstronnego programu, tego najlepszym dowodem powyższe cyfry.

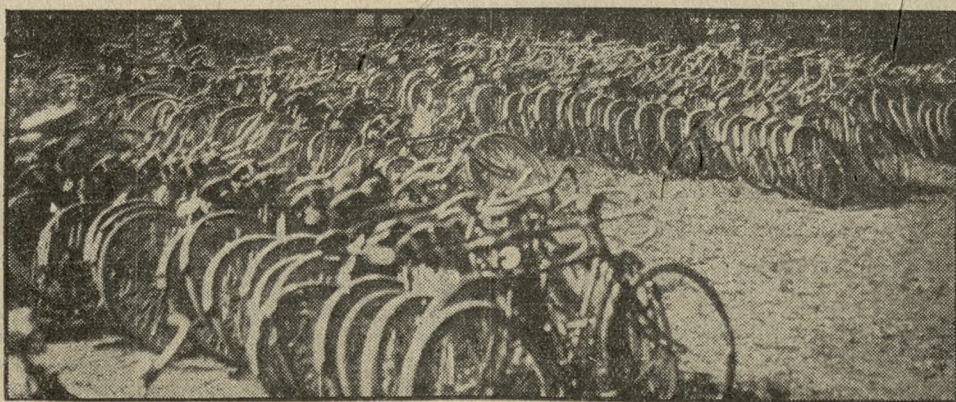
Muszą one przekonać każdego o celowości i pożyteczności K. S. M.!

Wystawa przysp. roln. K. S. M. w Modrzu.

Ks. patron dr. Michalski w obozie K. S. M.

Olbrzymi tabor rowerów którymi członkowie K. S. M. przyjechali na jeden ze zjazdów delegatów.

RUCH MŁODYCH

Z Wielkopolski

— Zebranie Młodych Str. Nar. w Swarzędzu. W tych dniach odbyło się w Swarzędzu w sali Strzelnicy miesięczne zebranie Wydziału Młodych Stronnictwa Narodowego, któremu przewodniczył kol. prezes T. Zębski. Bardzo ciekawy referat wygłosił delegat wojewódzki kol. Chudziński z Poznania. Hasłem „Młodzi czuwajcie!” oraz hymnem „Złoty słońca blask dokola” zakończono zebranie. Obecnych 40 członków (sd).

— Młodzi Str. Nar. w Buku pracują nadal dzielnie. Odbyło się w sali p. Marciniaka w Buku zebranie Wydziału Młodych Str. Nar. przy udziale 100 członków. Omawiano szereg spraw organizacyjnych, poczem kol. Bartłomiej Górczak wygłosił bardzo dobrze opracowany ref. pt.: „Polityka zagraniczna Polski”. Kol. Kuczkówna deklamowała. Kier. placówki kol. Tadeusz Górczak dokonał następnie dekoracji 3 kołozanek i 11 kolegów, wygłaszając przytem gorące przemówienie. Zebranie zakończono w podniosłym i uroczystym nastroju odśpiewaniem hymnu Młodych. (b)

— Z ruchu narodowego w Inowrocławiu. Dnia 14. 10. odbyło się w salce Sokolni zebranie Wydziału Młodych S. N., które zajął kierownik powiatowy kol. Skonieczny, witając posła Kaweckiego z Poznania i przedstawicieli prasy. Ciekaw referat o położeniu politycznym wygłosił pos. Kaweckie, charakteryzując m. in. postępowanie przywódców Z. M. N.-u. Referentowi podziękowano klaskami, poczem nastąpił szereg zapytań. Zebranie zakończono hymnem Młodych. — Wkrótce potem odbyło się w czerwonej sali hotelu „Basta” plenarne zebranie dla członków Stronnictwa Narodowego i Wydziału Młodych, które zajął prezes p. dr. Cz. Ganowicz. W przemówieniu swem p. prezes złożył hołd dziełom zasługom wodza ruchu narodowego, Romana Dmowskiego. Podał też skład nowego zarządu Koła Str. Nar., który wybrano z powodu ustąpienia ze stanowiska prezesa p. arch. Franc. Dzwikowskiego, dziękując zarazem p. Dzwikowskiemu za jego dotychczasową ofiarną pracę. Dłuszy referat o ideologii i programie Stronictwa Narodowego oraz o położeniu wewnętrznym kraju wygłosił poseł Kaweckie z Poznania. W dyskusji przemawiali kol. kol. W. Skonieczny, Fl. Wikarski, M. Mielniński, Plichciński i p. prezes. Mówcy ostro potencjali postępowanie przywódców Z. M. N. i ich wroby rozbiciaj jednostki ruchu narodowego. Obrady zakończono w mocnym i podniosłym nastroju. (hw)

— Duże zebranie Młodych S. N. z okręgu Wronki. Zebranie rozpoczęło raportem, który zdał kier. okręg. kol. Klemens Bartusch, delegatowi kier. wojew. kol. Feliksowi Holaszowi. Następnie, na otwarcie zebrania, odśpiewano „Pieśń Bojową”. Po powitaniu delegatów przemówił do kandydatów delegat kier. pow. kol. Piechocki. Przyszczepienie organizacyjne od kandydatów odebrał del. wojew. kol. Holasz, poczem nastąpiła uroczysta chwila dekoracji. Do nowoprzyjętych przemówił kier. okręg. kol. Matusch. Referat polityczny wygłosił kol. Feliks Holasz, którego wywody przerywano spontanicznymi oklaskami. Kol. kier. wydz. z Obrzycka (zwycięskiej gminy, która w wyborach gromadzkich przeprowadziła 21 mandatów narodowych na ogólną liczbę 30) referował o pracy przedwyborczej na swoim terenie. Zebrani dowiedzieli się o niejednych kawałach „sanacyjnych”. Zebranie zamknięto okrzykiem na cześć ruchu narodowego i odśpiewaniem hymnu Młodych. Przed południem odbyła się odprawa dla kierowników Wydziałów we własnym ognisku. (fh)

— Młodzi Str. Nar. w Trzemesznie. — Świeżo odbyło się przy udziale 76 członków zebranie Młodych Str. Nar. w Trzemesznie. Zebraniu przewodniczył kol. kier. Leonard Wolf. Aktualny referat o sprawach organizacyjnych wygłosił kier. pow. kol. Jazwiecki z Gniezna. Na zakończenie zebrania odśpiewano hymn Młodych.

— Z życia Młodych Str. Nar. w pow. czarnkowskim. Dnia 14. ub. m. za zezwoleniem starostwa miało się odbyć zjazd powiatowy Wydziału Młodych Str. Nar. w Czarnkowie. O godz. 10.26 oczekiwała delegacja na dworcu kol. posła Wróbla; przybyłemu wręczono bukiet z róż białych i czerwonych. O godz. 10.45 wyruszył pochód w sile 1000 członków do kościoła na nabożeństwo. Po nabożeństwie uczestnicy udali się na salę p. Grodzkiego, gdzie pochód rozwiązano. O godz. 1.30 miało się odbyć wielkie zebranie, połączone z przyjęciem nowych członków. Zebrało się około 1700 samych członków Str. Nar. W pewnym momencie przybyła policja z aspi-rantem p. Szawlukiem na czele celem sprawdzenia legitymacji. Okazało się, iż jeden z przebywających w przedpokoju legitymacji nie miał. Wówczas p. asp. Szawluk rozwiązał zebranie. Obecni wzniesli okrzyk na cześć Romana Dmowskiego, poczem posłuszni wezwaniu wyszli ze sali. Po rozwiązaniu zebrania odbyła się odprawa kierowników.

— Z ruchu Młodych w Kaźmierzu (pow. szamotulski). Dnia 12. ub. m. odbyło się w Kaźmierzu zebranie Stronnictwa Narodowego, przy którym założono Wydział Młodych. Kierownikiem placówki został kol.

Wspaniały rozwój Ruchu Młodych Stronnictwa Narodowego we Lwowie

Praca wre we wszystkich dzielnicach miasta
(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Lwów, 16. listopada. Ruch Młodych Str. Narodowego we Lwowie rozwija się w żywiołowym wprost tempie, obejmując nie tylko młodzież akademicką, ale także robotniczą, rzemieślniczą i handlową. W ciągu ostatnich kilku tygodni zorganizowane zostały placówki Młodych Str. Nar. we wszystkich niemal dzielnicach miasta.

Wszędzie wre ożywiona praca organizacyjna. Oto krótka kronika ostatniego okresu:

— Dnia 15. października odbyło się zebranie plenarne grup Młodych S. N. Referat wygłosił kol. Skrzypek. Tematem referatu były aktualne zagadnienia gospodarcze w Małopolsce wschodniej.

— Dnia 16. 10. odbyło się zebranie I. grupy kandydatów, placówki Śródmieście. Referat kol. J. Pańciewicz.

— Dnia 17. 10. odbyła się odprawa drużyny grodzkiej, przewodniczył kol. J. Pańciewicz.

— Dnia 18. 10. br. o godz. 19.15 odbyło się zebranie placówki Żółkiewskie. — Referat kol. kier. Kornel Izerski.

— Dnia 18. 10. odbyło się zebranie I. drużyny mieszczanów placówki Gródeckie. Przemawiał kol. Zdzisław Wójcicki.

— Dnia 18. 10. odbyło się zebranie placówki Łyczaków, które zajął kol. Antoni Stasiacek. Referat wygłosił kol. Wiliński.

— Dnia 18. 10. br. odbyła się odprawa I grupy kandydatów placówki Śródmieście; prowadził kol. Jerzy Pańciewicz.

— Dnia 19. 10. br. odbyło się zebranie plenarne placówki Gródeckie. — Przewodniczył kierownik placówki kol. Pańciewicz. Referat ideowy wygłosił referent propagandowy kol. Zdzisław Wójcicki. Temat referatu: „O realizacji programu narodowego”. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

— Dnia 20. 10. br. odbyło się zebranie kursu instruktorskiego placówki Łyczaków w. Referowali kol. kierownik Dzielnic Małopolskiej Kazimierz Tychota „O organizacji Stronictwa Narodowego” i kol. sekretarz wydz. grodzkiego Andrzej Celiński „O organizacji Wydziału Grodzkiego”.

— Dnia 21. 10. br. zakończono kurs instruktorski. Referowali kol. red. Kanarowski „O pracy w terenie”; kol.

Jan Niklewski. Treściwy referat wygłosił kol. Sroczyński z Szamotuł. Zebranie zakończono hasłem „Młodzi czuwajcie!”

— Zebranie narodowe w Budzynie (pow. chodzieski). W niedzielę, dnia 28. października odbyło się w Budzynie zebranie Stronnictwa Narodowego z udziałem Młodych; razem obecnych było przeszło 70 członków i członkiń. Zajął zebranie prezes kol. Józef Jankowski. Po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania nastąpił odczyt kol. Zygmunta Galona o Dmowskim. Omówiono następnie wynik ostatnich wyborów gromadzkich i postanowiono utworzyć „Klub Narodowy” radnych gromadzkich. Odchodzącemu do wojska kol. Maksymilianowi Gallonowi złożono serdeczne życzenia. Tragiczną śmierć króla jugosłowiańskiego Aleksandra i dwóch wielkich patriotów francuskich uczczono przez powstanie z miejsc i krótkie milczenie. W końcu zaapelowano do młodzieży, aby wzięła udział w kursach oświatowych, które rozpoczęły się dnia 5 listopada r. b. w szkole powszechnej przy ul. Rogozińskiej. Po załatwieniu pomniejszych spraw lokalnych zakończono pełne życia zebranie odśpiewaniem pieśni narodowej. (bk)

— Z ruchu Młodych Str. Nar. w Ponieciu (pow. gostyński). Dnia 23. października b. r. odbyło się w Ponieciu zebranie Młodych Str. Nar. w obecności 46 członków. Zajął je kierownik kol. Nawrocki, referaty o lokalnościach wygłosili kol. kol. Matysiak i Musiolowski. Następnie prezes S. N. kol. Balcerzak dokonał przyjęcia kandydatów. Odśpiewaniem hymnu Młodych i hasłem „Młodzi — czołem” zebranie zakończono. (pb)

— Młodzi Str. Nar. w Pyzdrach (pow. koniński). Dnia 7. ub. m. odbyło się zebranie placówki Młodych Str. Nar., które zajął kol. kierownik Grabarek. Po zająleniu wygłosił referat p. t. „Polska i jej ustrój gospodarczy” delegat z Wrześni kol. Kubiak. Po załatwieniu spraw ściśle organizacyjnych solwował zebranie kol. kierownik hasłem „Młodzi czuwajcie!”. Obecnych na zebraniu 118 członków.

— Wieś w pow. konińskim w szeregach Młodych Str. Nar. Dnia 7. ub. m. odbyło się w Cieżeniu zebranie organizacyjne Młodych Str. Nar. Przewodniczył kol. Kazimierz Matuszak. Po zająleniu wygłosił referat organizacyjny delegat z Wrześni kol. Kubiak. Do koła zapisało się 12

Pańciewicz „O pracy w drużynach” i kol. Leopold Tereśnicki „Obóz narodowy w chwili bieżącej”. Zebranie zakończono dłuższym przemówieniem kierownika grodzkiego kol. Jerzego Macielnińskiego.

— Dnia 22. 10. br. odbyło się zebranie plenarne wszystkich Grup Młodych. Przemawiał kol. Adam Macielniński na temat „Dziś i jutro obozu narodowego”. Zebranie zakończono w podniosłym nastroju odśpiewaniem hymnu Młodych.

— Dnia 23. 10. br. odbyło się zebranie placówki Gródeckie.

— Dnia 23. 10. br. aresztowano kolegę Schmidta. Powód nieznan.

— Dnia 3. 11. br. odbyła się w lokalu Stronictwa Narodowego zabawa Stronictwa Narodowego. Zabawę zorganizowano przy wydatnej współpracy Młodych.

— Dnia 5. 11. br. odbyło się zebranie plenarne Grup Młodych S. N. Udział wzięli placówki: Śródmieście, Łyczaków, Żółkiewskie, Nowy Lwów, Gródeckie i Strzyżskie. Referat o „Ideologii obozu narodowego” wygłosił adw. dr. Pieracki. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

— Dnia 6. 11. br. odbyło się zebranie I grupy kandydatów placówki Gródeckie w lokalu przy ul. Traugutta 22.

— Dnia 7. 11. br. odbyła się odprawa drużyn Wydziału Grodzkiego, i w tymże dniu zebranie drużyny mieszczanów placówki Gródeckie.

— W wigilię zaduszek młodzież narodowa urządziła wielką manifestację żałobną ku czci obrońców Lwowa. O godz. 6.30 wieczorem do licznie zgromadzonych przed domem akademickim na ulicy Łozińskiego zastępów przemówił kol. mgr. Kobyliński. Następnie uformował się pochód, na czele którego szli Młodzi S. N. w mundurach i delegacja z wieńcem, poczem Młodzież Wszechpolska z własnym sztandarem i wszystkie korporacje lwowskie. Na ementarzu Obrońców Lwowa u stóp kaplicy wygłosił przemówienie kol. mgr. Adam Treszka, poczem udano się na grób gen. Rozwadowskiego, gdzie złożono wieńiec, przy czym okolicznościowe przemówienie wygłosił referent organizacyjny. Przez cały dzień następny Młodzi S. N. trzymali straż honorową przy grobie gen. Rozwadowskiego.

osób. Wybrano zarząd z kol. Słowińskim Wincentym na czele. Po załatwieniu spraw ściśle organizacyjnych, solwował zebranie kol. kierownik hasłem „Młodzi czuwajcie!”

Tegoż dnia odbyło się zebranie placówki Młodych Str. Nar. w Pietrzykowie. Zajął je kol. kierownik Czapliński, referat p. t. „Ruch narodowy” wygłosił delegat z Wrześni kol. Kubiak. Obecnych na zebraniu 36 członków. (wp)

W świetle rzeczywistości

Organ t. zw. Związku Młodych Narodowców „Czuwamy” od paru tygodni ogłasza wręcz humorystyczne sprawozdania o „rozłamach” w Str. Narodowym i o rzekomem powiększaniu się „szeregów” Z. M. N.-u.

Najpierw więc czytaliśmy tam olbrzymi „manifest” p. Malatyńskiego, obwieścił przystąpienie jego do Z. M. N., co określono jako „nowy rozłam” w Str. Nar. W tej sprawie stwierdza warszawskie „ABC”, że „p. Malatyński został usunięty z Sekcji Młodych Stronnictwa Narodowego i dopiero po tem wykluczeniu go wstąpił do Z. M. N., to też o „rozłamie” w Sekcji Młodych Str. Nar., nie może być mowy. Pismo „Reduta”, w którym ukazał się najpierw wspomniany „manifest”, było i jest prywatnym organem p. Malatyńskiego i z Sekcją Młodych Str. Nar. nie ma nic wspólnego.

Z p. Malatyńskim posła maleńka grupka jego zwolenników. Nie tylko niema mowy o jakimś „odpływie” członków Sekcji Młodych Str. Nar. w Warszawie (co zapowiadał z radością „Dziennik Pozn.”), ale przeciwnie, organizacja Młodych Str. Nar. na terenie stolicy rozwija się wspaniale, grupując w swych szeregach coraz liczniejsze koła młodzieży wszystkich sfer, zwłaszcza robotniczej i rzemieślniczej.

Jeśli chodzi o stosunek liczby członków Z. M. N.-u. do liczby członków Sekcji Młodych Str. Nar. w Warszawie, to proporcja ta przedstawia się jak 1:80. Wogóle Z. M. N. nie ma ani na terenie Warszawy ani gdzieindziej żadnego znaczenia.

W trzecią rocznicę

S. p. Stanisław Wacławski
† w Wilnie 11. XI. 1931.

Podobnie reklamowany w „Czuwamy”, „manifest” p. Szafranski jest występem zupełnie „solowym”. Wiadomości o „sukcesach” Z. M. N.-u. na Podlasiu są śmieszne.

Żadna blaga nie może zmienić faktu, że zgórą 90% młodego pokolenia narodowego stoi twardo w szeregach Stronictwa Narodowego i że ruch Młodych Stronictwa rozwija się coraz potężniej.

W jaki sposób próbowano zakładać Związek Mł. Nar. w Krakowskim, tego dowodzą następujące oświadczenia, przesłane nam z prośbą o ogłoszenie:

1. „Do Pana Wojciecha Sochy w Bielsku.

Ponieważ nieświadomie podpisałem odezwę „Związku Młodych Narodowców”, albowiem nie znałem bliżej tej organizacji, a błędnie zostałem o niej poinformowany, przeto cofam swój podpis i oświadczam, że z działalnością „Związku Młodych Narodowców” nie solidaryzuję się i działalność tegoż Związku potępiam, jako rozbijająca jednostkę narodową.

(—) Leon Kosman

b. członek zarządu placówki Związku Hallerczyków w Makowie.”

2. „Do Zarządu Okręgowego Stronictwa Narodowego w Bielsku.

Zawiadamiam Szan. Zarząd Okręgowy Strn. Narodowego, że podpis mój pod odezwą rozbijaczy ze Związku Młodych Narodowców został podstępnie wyludzony i kategorycznie oświadczam, że z organizacją tą nic mnie nie łączy.

Stałem i stać będę wiernie pod sztandarem narodowym i dla tych, którzy wnoszą zamęt w nasze szeregi, mam tylko najwyższą pogardę.

Józef Piątek.

Rajcza, 8. października 1934 r.”

3. „Oświadczenie.

„Niniejszem oświadczamy, że wprowadzeni w błąd fałszywym przedstawieniem sprawy przez występujących z ramienia „sanacyjnego” Związku Młodych Narodowców nieznanych nam osobników, podpisaliśmy nieświadomie odezwę, mającą na celu rozbicie Stronictwa Narodowego.

Zorientowawszy się jednak w tej robobie rozbijaczy, podsywających się pod Obóz Narodowy, odwołujemy nasze podpisy, umieszczone pod powyższą odezwą i nadmieniamy, że nie opuszczamy szeregów Stronictwa Narodowego oraz stwierdzamy, że tylko spistość Obozu Narodowego stawia silny opór wszelkim zamachom i unicestwi wszelkie zapędy odszczepieńców i rozbijaczy.

Oświadczenie niniejsze podpisujemy własnoręcznie wobec świadków i apelujemy do ogółu Kolegów Narodowców z Podhala, aby nie dawali wiary podszeptom, a tem samem paraliżowali zapędy chytłych i nieprzebiegających w środkach wysłanników „sanacyjnych”.

W Rajczy, dnia 9. października 1934 r.

(—) Ryko Michał (—) Kłapa
(—) Jan Liszka.”

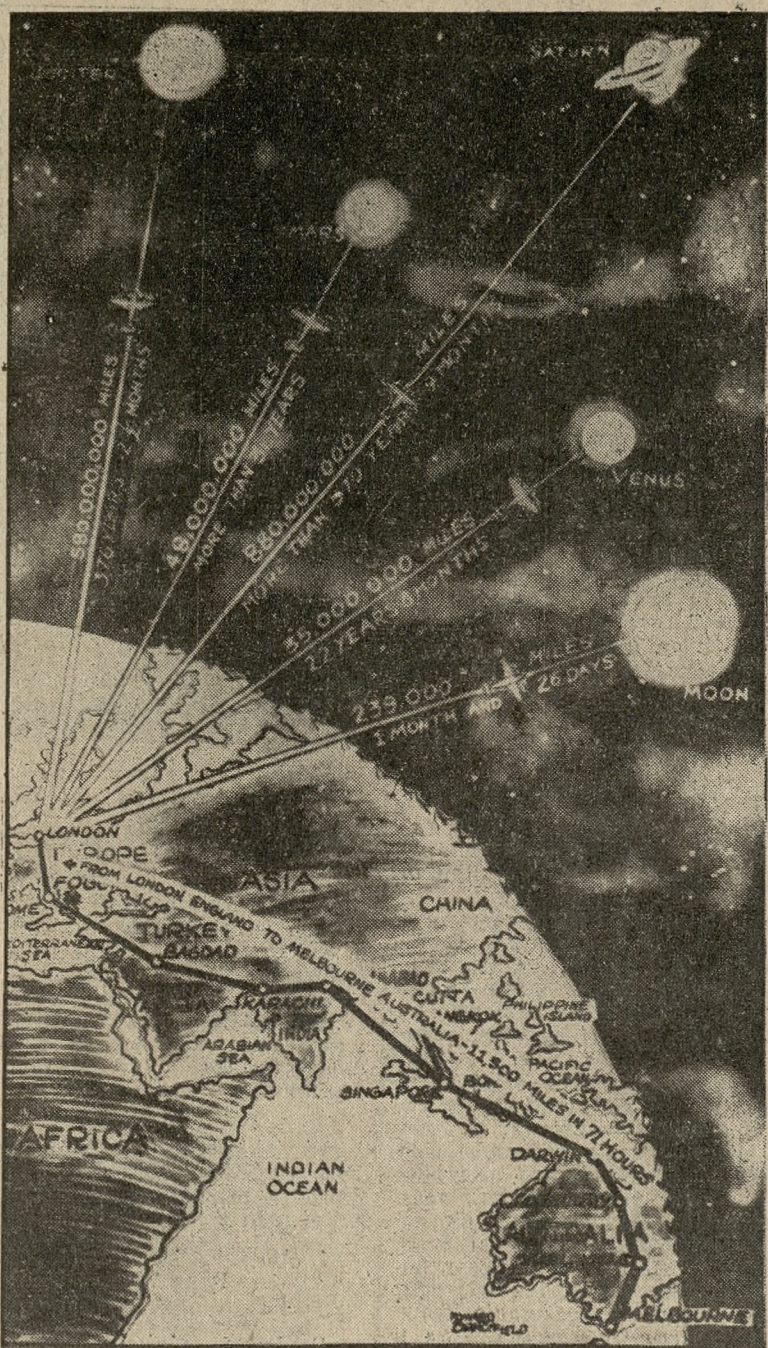
4. „Oświadczenie.

Oświadczam, że żadnej odezwę Związku Młodych Narodowców nie podpisałem i protestuję przeciw nadużywaniu mego nazwiska.

Z „sanacyjnym” Związkiem Młodych Narodowców nic mnie nie łączyło i łączyć nie będzie.

(—) Karol Michaleki

Milówka, 9. października 1934 r.”

Jak długo leci się do gwiazd? Na podstawie lotu rekordowego Scotta i Blacka z Anglii do Australii pewien nowojorski astronom wykonał powyższe zestawienie, uplastyczniając czas podróży do gwiazd. Rekordzisci przelecieli więc na księżyc w 56 dniach, gdy tymczasem przelot na Saturna trwałby 570 lat i 9 miesięcy.

Odnalezienie fragmentów pisma świętego z 2 stulecia

Rękopis znajduje się w formie książki. — Jedna część w Wiedniu, reszta w Londynie.

W tych dniach kierownik działu rękopisów wiedeńskiej Biblioteki Narodowej prof. dr. Hans Gerstinger podał do publicznej wiadomości sensacyjne informacje o odkryciu niezmiernie interesujących papirusów, które częściowo zabezpieczone zostały dla zbiorów wiedeńskich. Manuskrypty te zawierają ni mniej ni więcej jak najstarsze teksty Ewangelji.

Odkrycie to zawdzięcza się prof. Junkerowi, który jest równocześnie profesorem uniwersytetu wiedeńskiego i dyrektorem niemieckiego instytutu archeologicznego w Kairze. Jemu to udało się nabyć od handlarzy trzy większe i pięć mniejszych fragmentów Ewangelji św. Mateusza. Przypuszczenie, że istnieją jeszcze dalsze cenne rękopisy tego rodzaju, okazało się prawdziwym, gdyż niebawem doszło do wiadomości, że znany zbieracz angielski Chester Beatty skupił je przez swoich agentów, płacąc za nie ceny wprost bajkowe. Okazało się, że jest to najstarszy dotąd znany tekst Ewangelji i że znajdujące się w Wiedniu fragmenty tworzą z nim jedną całość. Rękopisy obejmują części 12 rozmaitych ksiąg Pisma Świętego. Razem jest ich 190

kart, odtwarzających miejsca tak ze Starego jak i Nowego Testamentu. Manuskrypty pochodzą z 2 stulecia, są zatem najstarszymi dotąd znanymi rękopisami Pisma Świętego, ponieważ do tej pory jako najstarsze uchodziły rękopisy z 4 stulecia.

Wielkie znaczenie posiadają rękopisy także dla historii książki, gdyż wszystkie razem miały one format książki, tak iż wynika z tego, że książka jest wytworem chrześcijaństwa 2 wieku.

Właściwe miejsce znalezienia rękopisów jest nieznane, ponieważ handlarze egipscy z obawy przed rządem i konsekwencjami prawnymi wola nie podawać sposobu nabycia. Dochodzenia jednakże ustaliły, że fragmenty przechowywane były w urnie glinianej, zakopanej w klasztorze chrześcijańskim. Zdaje się być uzasadnione przypuszczenie, że znalazły one taki grób dla swej świętości, podobnie jak Żydzi zakopują torę uszkodzoną, by nie narażać jej na niegodne zniszczenie.

Oprócz wymienionych tekstów znaleziono papirus z tekstem prozaicznym, który niedawno temu Papież nabył dla biblioteki watykańskiej, i który zawiera wielką część dzieła filozofa Phavorynusa.

W. i P.

Tajemnica rosyjskiej fabryki amunicji podczas wojny światowej

Piasek zamiast prochu - Rewolucjonisci w fabryce amunicji

Nie jest to żadnym odkryciem, że rosyjska amunicja była podczas wojny najgorsza. Tylko dzięki temu, że pociski rosyjskie nie czyniły wiele szkody, mogły państwa centralne dokonywać tak zdumiewających zwycięstw. Gdy w r. 1916 dokonano prób w Woroneżu, centralnym punkcie zaopatrywania w amunicję armii zachodniej rosyjskiej, — stwierdzono, że

wybucho tylko 70 procent granatów i 25 procent szrapneli. Gdy otwarto niektóre z tych nie wybuchających pocisków, stwierdzono z przerażeniem, że we wnętrzu ich zamiast materiałów wybuchowych, znajdował się piasek. Oczywiście sabotaż. Natychmiast wydano rozporządzenie, że każda fabryka musi zaopatrywać swoje pociski w znaki. I tak rjażan-

ska wytwórnia amunicji w znak R, syrańska w S, a wologdańska w W. Atoli i ten środek nie zapobiegł sabotażowi. Kilkakrotne niespodziewane rewizje w fabrykach nie doprowadziły do żadnego rezultatu. Wszędzie panował wzorowy porządek i najdokładniejsze wykonywanie pracy.

Kierownik referatu amunicyjnego w ministerstwie wojny szalał. W jaki sposób znaleźć winowajców? Nic innego nie pozostało, jak uciec się pomocy „ochrany”. Pewnego dnia zaciągnął się w szeregi fabryki rjażańskiej zdolny agent „ochrany”, Michał Kirynow. Już po kilku tygodniach mógł stwierdzić, że wszystko odbywa się w pełnym porządku. Kirynow przeniósł się więc do fabryki w Syrań, leżącej nad Wolgą. Jakies podświadome uczucie mówiło mu, że jest na swoim miejscu. Ale pomimo intensywnego śledzenia niczego nie mógł odkryć, przy wszystkich tych badaniach pomagał mu dyrektor fabryki Osipowicz, który był poinformowany o charakterze jego osoby. Kirynow chciał już opuścić Syrań, gdy raz, podczas drugiej nocnej szychty, zrobił ciekawe odkrycie: oto robotnicy na jednym z grantałów umieścili znak R zamiast znaku S. W dwie godziny później zaarrestowano całą partię robotników wraz z dyrektorem.

Oto, co się wykryło: dyr. Osipowicz, druga zmiana robotników oraz wielka część trzeciej należeli do organizacji rewolucyjnej „Zjednoczona Rosja”. Rewolucjonisci potrafiли przez kilka miesięcy ukrywać i — oczywiście — chować na swoje własne cele materiały wybuchowe, dostarczane im do wypełnienia pocisków, a na ich miejsce wsypywali piasek. Ażeby przeszkodzić przedwczesnemu odkryciu, zaopatrywali pociski w fałszywe znaki. Inicjatorem tego sabotażu był dyr. Osipowicz. W kilka dni później sąd wojenny skazał go razem z czterema majstrami, 18 robotnikami i 7 robotnicami na śmierć. Kilkuset robotników i robotnic deportowano na Sybir.

S. F.

Dawniej a dzisiaj

Dawniej wynalazkom i wynalazcom nie wiodło się tak dobrze, jak dzisiaj. Zblazowani zdobyciami techniki i wiedzy, przyjmujemy dzisiaj ze spokojem do wiadomości, że oto udało się skonstruować samolot, który będzie odbywał podróże poprzez stratosferę, że takie lub inne promienie dadzą nam możliwość uleczenia nieuleczalnych dotąd chorób, widzenia na odległość, zapalania lamp elektrycznych na odległość kilku tysięcy kilometrów etc. etc. Jeżeli przyjęto ze sceptycyzmem wiadomość, którą rozgłosiła prasa, że pewien wynalazca francuski skonstruował aparat, który wydobywa benzynę z wody morskiej, to raczej dlatego, że wydawało się rzeczą zbyt przesadną twierdzenie wynalazcy, iż benzyna, wydobywana jego systemem, będzie tańsza znacznie od benzyny zwykłej. Chodziło więc raczej o „jak”, niż o „co”.

Dawniej bywało inaczej. Wynalazek spotykał się odrazu z oporem i z nieufnością ze strony nie tylko opinii, ale i fachowców, uczonych. Dość przytoczyć np. historię wynalazku wrzeciona Jacquarda, którego w obecności Napoleona zwymyślał Carnot od oszustów i blagierów. Gdy w r. 1878 przesłał Edison do Paryża swój gramofon, profesor i akademik Bouillaud, wo-

Z najnowszej mody paryskiej: Biała sukienka wieczorowa.

bec którego zademonstrował wynalazek Edisona fizyk du Moncat, rzucił się na wyślanika Edisona: „Co pan sobie myśli, będzie nam pan tutaj demonstrował sztuczki brzuchomowcy!” Cóżby powiedział dzisiaj prof. Bouillaud, przyglądając się filmowi dźwiękowemu? Profesor politechniki w Brunświku, Launhardt, upominał w 1875 r. swoich słuchaczy, aby nie zwracali sobie głowy i nie tracili na próżno czasu na wynalezienie automobilu, zdolnego do jazdy. A w 10 lat później Benz i Daimler otrzymali patenty na budowę automobilu, który rozpoczął swoją karierę zwycięską. Nie inaczej było z pierwszą lokomotywą i z pierwszym pociągiem, którym przepowiadano marny koniec. Dzisiaj zmieniło się to tak gruntownie, iż można raczej powiedzieć, że łatwość, z jaką ludzie wierzą w wynalazki, przekroczyła nawet granicę zdrowego rozsądku i stała się gruntem, na którym zeruje błąd i wyzysk. Or.

Blisko pół miliona szoferów przybywa rocznie we Francji

W roku ubiegłym władze prefekturalne wydały 480.000 praw na prowadzenie pojazdów mechanicznych.

Na rok bieżący przewidują, że liczba nowoupieczonych szoferów przekroczy we Francji pół miliona. Egzaminy i wystawienie zezwoleń na jazdę kosztuje skarb państwa 4 i pół miliona franków. Kandydaci na kierowców wpłacają zaś rocznie blisko 20 milionów za opłaty związane z egzaminem szoferским.

Z pożegnania Hernesa

Zegnano go w sposób niesamowity, nieprawdopodobny. Żałobna akademja pożegnania Hernesa w Iksie zamieniła się w najweselszy wieczór. Na estradzie zasiadli: dyrektor Makowski, żegnany i pan portier Józef Szeręgowski... Słowo wstępne wypowiedział Makowski, który, czcząc t. zw. zasługi, w końcowych słowach darował Hernesowi jego zaległości w bufecie, poczem rozpoczął się długi szereg mów kolegów i przyjaciół. A więc dr. Raptus podkreślił satyrycznie dobre serce i popularność żeganego, którego nawet dzieci odprowadzają, kiedy zdarzy mu się wracać do domu, dr. Dybowski żegnał imieniem Wilna, Gwidon Miklaszewski dał świetny życiorys Hernesa, iskrzący się pierwszorzędnym dowcipem, sparodjował sposób jego mówienia radca Markowski, w poemaciku p. t. „Hernes i Afrodyta w jednym spali domu”, żegnał również wesoło adw. Witkowski z Wrześni imieniem Borzykowa i okolicznych wsi, Markowski w świetnym dyalekcie lwowskim żegnał na sposób Szczepka imieniem Lwowa, wreszcie całość... wygwizdał znakomity mistrz gwizdu Kreglewski przy akompaniamencie prof. Sauera. Po tych mowach wysoce „wzruszony” wypowiedział się Hernes, dając sobie folę serdecznym kpinom nietyle ze siebie, ile z publiczności.

Nastroj na sali panował bezgranicznie wesoły, graniczący z warjactwem. Niepodobna tego opisać. Całość transmitował przez radio wesoły speaker Markowski.

Moda jutra: W Londynie odbył się bardzo ciekawy t. zw. „bal przyszłości”, na którym panie jawiły się w najfantastyczniejszych kompozycjach mody. Powyżej lady Bridget Poulet.

O piękno poznańskiej Warty

Zaniedbanie rzek w miastach polskich — Bulwary i mosty gdzie indziej i u nas — Grzechy estetyczne Warszawy — Rozwój miasta Poznania a brzegi Warty — Wizja przyszłości

Młoda polska wiedza urbanistyczna wszczynająca od pewnego czasu alarm w jednej z doniosłych, a zarazem palących kwestyj estetyki naszych miast, — mianowicie w sprawie większego pietyzmu dla rzek, będących częścią krajobrazu miejskiego.

Zarzut, czyniony przez współczesną generację naszych urbanistów sprowadza się do tego, że rzeka jako motyw krajobrazowy traktowana dotąd była przez miasta polskie po macoszemu. Wystarczy rzucić okiem na plany większych miast naszych, aby się o tem przekonać. Miasta w Polsce, z powodu chronicznych od wschodu napadów nieprzyjacielskich, zbudowane są prawie wszystkie na jednym tylko (zachodnim) brzegu rzeki, przyczem rzeka traktowana jest jako fragment otaczającej miasto fortyfikacji, co pobudzało do utrzymywania jej w stanie możliwie rozlewnym, nieprzystępnym, dzikim.

W późniejszych latach, gdy miasto rosło, rozwijało się ono z natury rzeczy w kierunku przeciwnym, od rzeki, pozostawiając u jej brzegów dzielnice uboższe i najbardziej zaniedbane. Takim jest w Warszawie Sołec, w Krakowie Kazimierz, w Poznaniu Chwaliszewo lub Garbary. Moment obrony był tak dominującym, że miasta polskie celowo nawet nie starały się umacniać brzegów, ani budować mostów. Przylegające do rzek obszary miejskie oddane były co wiosnę na pastwę powodzi, a z nielicznych polskich konstrukcyj mostowych wszystkie były drewniane, regularnie niszczone w razie wojny. Na ziemiach polskich wogóle nie wytworzyło się trwałe budownictwo mostowe kamienne, na wzór Zachodu.

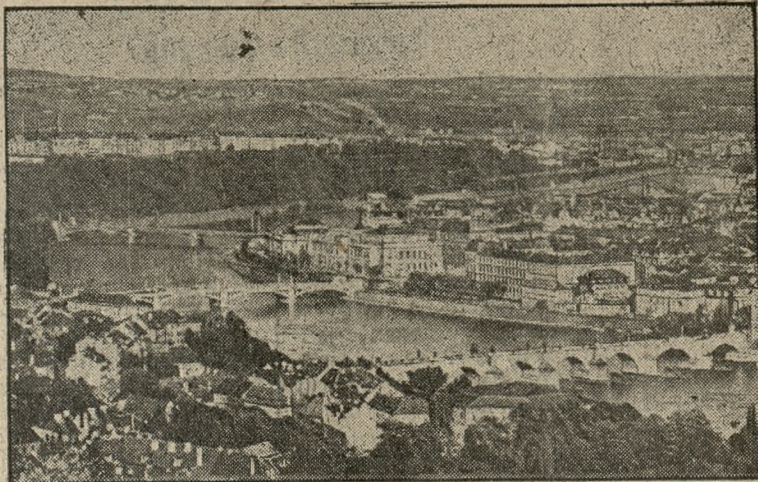
We Florencji kwitnie już w XIII stuleciu życie przybrzeżne na bulwarach. Niewiele później ujęta jest w Paryżu Sekwana w ramy kamiennego obmurowania, kładąc podwaliny pod słynne do dnia dzisiejszego nabrzeża („Quais“). Z tradycji tej wytwarza się ogromna dzisiaj liczba mostów w miastach zachodnio-europejskich, by wymienić dla przykładu: Paryż, w którego śródmieściu istnieją 32 mosty, Lyon ponad 20, nawet mały Metz — 9. Tradycję tę przejął też Piotr Wielki przy budowie Petersburga, gdzie liczba wszelakich mostów i tam dochodzi dziś do olbrzymiej cyfry 548, ogólnej długości 11 i pół kilometra.

Powracając do Polski, a zatrzymując się w pierwszym nad stołeczną Warszawą, trzeba stwierdzić, że rzeka Wisła dopiero krótko przed wojną światową przez budowę bulwarów nadbrzeżnych otrzymała pewnego rodzaju uregulowane koryto rzeczne od strony miasta. Tak duże opóźnienie robót tych odbiło się fatalnie na rozplanowaniu sąsiadujących z Wisłą gruntów. Umieszczona na Wybrzeżu Kościuszkowskim elektrownia miejska raz ić będzie zawsze już swymi brzydkimi

budynkami i kominami fabrycznymi.

Nie lepiej rzecz się przedstawia w Poznaniu. W ubiegłym stuleciu i na początku bieżącego, kiedy miasto gwałtownie się rozrastało, i budowało w rozmaitych punktach imponujące gmachy publiczne, dla pocziwej Warty i jej brzegów niczego prawie nie uczyniono. Pęd miasta ku zachodowi pomijał całkowicie możliwości rozbudowy ku Warty. Nie brano pod uwagę, że właśnie brzegi rzeki dają miastu bogactwo możliwości urbanistycznych, stanowią punkt wyjścia dla pięknych perspektyw i dają znacznie więcej urozmaïcenia dla planowania architektonicznego, aniżeli monotonia płaskich terenów na Jeżycach czy Łazarzu. Zapomniano też o momencie zdrowotnym. Wszędzie w większych miastach, które przecięte są rzeką, stanowi bieg wodny rodzaj kanału powietrznego, doprowadzającego świeże powietrze z okolic podmiejskich.

Mosty i bulwary w Pradze

na przestrzeni, którą przebiega wśród zabudowań miejskich, na dwie części. W pośrodku leży Most Chwaliszewski, który jest jedynym punktem, gdzie miasto architektonicznie zlewa się z obrazem rzeki. W dół od mostu ciągnie się na lewo wysoki brzeg portu poznańskiego, w górę zaś jedynie niewielki fragment nawprost ewangelickiego kościoła św. Krzyża ma charakter bulwaru. Ale i ten mały skrawek otwartego widoku miasta na Wartę grzeszy w ostatnich latach zaniedbaniem. Pozostała część miejskiego

ją się wszelkie dane dla urządzenia bulwarów, któreby się ciągnąć mogły po stronie zachodniej od Mostu św. Rocha aż do nowej elektrowni. Po stronie wschodniej trzeba by uregulować brzeg nawprost Seminarjum duchownego, a przez rzeczne zespolenie z bulwarem gmachu Akademii Lubrańskich utworzyć wdzięczny fragment urbanistyczny na Wyspie Tumskiej.

Pozostaje do omówienia koryto Cybiny, które biegnie na tyłach katedry, a za czasów niemieckich przegniecione zostało nieładną konstrukcją żelazną mostu za tumem, psującego perspektywę wylotu Śródkki. Brzegi Cybiny dałyby się z powodzeniem wyzyskać, zwłaszcza, że zachodni brzeg zawiera resztki murów fortyfikacyjnych, które w środku miasta stanowią malowniczy motyw. Szkoda, że krótko po wojnie rozebrano na Cybinie niezmiernie ciekawej budowy służące forteczną, brak której oznacza dotkliwie zubożenie tej dzielnicy pod względem architektonicznym.

Jednym z zasadniczych zadań urbanistycznych przy uregulowaniu Warty w mieście Poznaniu jest niewątpliwie obmurowanie Wyspy Tumskiej i wyposażenie jej w bulwary rzeczne. Wdzięcznym motywem, który można z pożytkiem wyzyskać, jest wysunięta na południe reduta Radziwiłła. Służyć mogłaby ona za podobny akcent architektoniczny dla tej dzielnicy, jakim jest — oczywiście w innych warunkach i w innej skali — zamek Anioła w Rzymie (patrz na rycinie). Poznań zyskałaby zupełnie nowe i wdzięczne miejsce spacerowe wzdłuż Warty, zarazem dałby innym miastom polskim przykład, jak można estetycznie zespolić rzekę z miastem i uczynić z niej malowniczy fragment krajobrazu miejskiego.

Za dobrą wróżbę służyć może sposób rozwiązania w ostatnich latach północnego wylotu Warty między Tamą Garbarską a Szelągami. Uregulowanie Alei Szelągowskiej i rozmieszczenie na stokach Cytadeli kolonii willowej jest dodatnim przykładem, jak malowniczo da się zużytkować brzeg Warty w obrębie miasta.

Sporządzony przez autora artykułu fotomontaż wizji przyszłości umieszczony jest poniżej.

ZAMEK ANIOŁA W RZYMIE

wraz z mostem na Tybrze stanowi udatny przykład rozwiązania urbanistycznego brzegu rzeki.

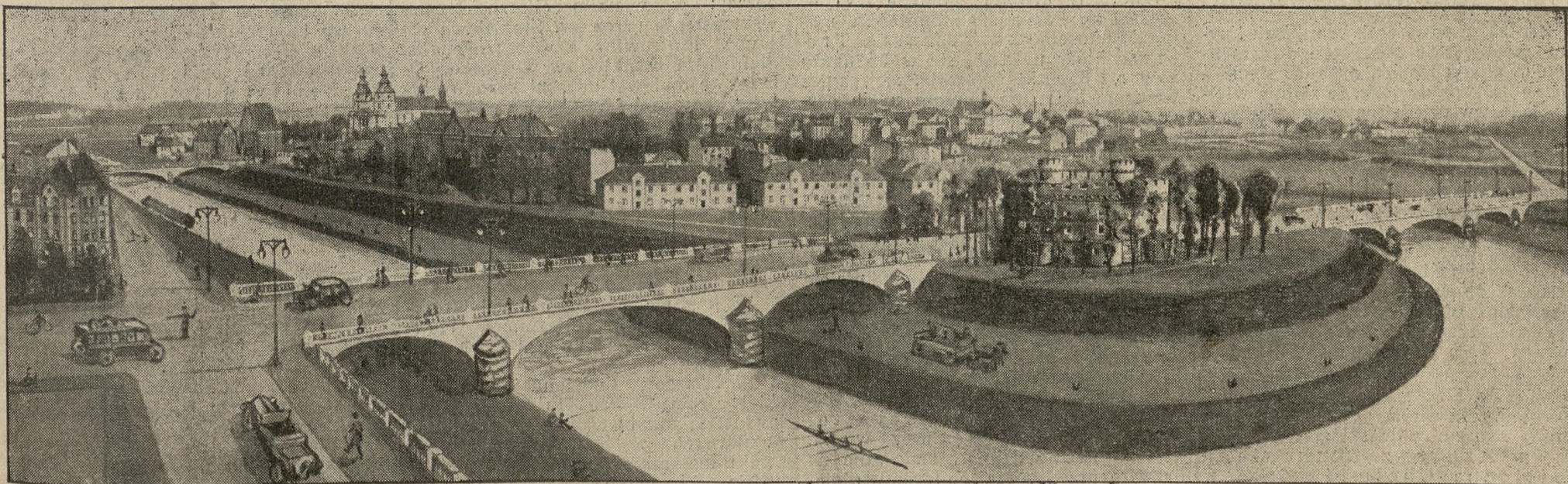
Nie dziw, że po brzegach rzeki powstają w dużych miastach najwytworniejsze dzielnice i najbardziej okazałe gmachy publiczne, hotele itp. (Londyn, Praga, Budapeszt, Kolonia).

Warta łączy się z obrazem miasta koło św. Rocha na wysokości zakładów gazowni miejskiej. W miejscu tem, gdzie robi ona gwałtowny skręt na zachód (ku mostowi Chwaliszewskiemu), rozgałęzia się jej łózysko na dwa dodatkowe ramiona: łózysko przyszłej (projektowanej) Warty między Chwaliszewem a Tumską Wyspą, oraz łózysko powodziowe (na wschód od Wyspy Tumskiej), które zbiega się nieco dalej z łózyskiem rzeczki Cybiny.

Dzisiejsze koryto Warty dzieli się

brzegu Warty zeszpecona jest tylnymi wylotami kamienic czynszowych (tyły Czartorji wzgl. ulicy Wenecjańskiej). Według opracowanego już za niemieckich czasów projektu regulacyjnego ma obecny bieg Warty ulec przebudowie na zamknięty port, a główne koryto rzeki przechodziłoby tam, gdzie teraz znajduje się Most Chrobrego. W tym wypadku część dzisiejszego koryta Warty, od gazowni aż do Mostu Chwaliszewskiego, zostałaby zasypana.

Wspomniane koryto powodziowe, na którym zbudowany został Most Chrobrego, leży dziś zaniedbane i nabrzeża jego są przeważnie w stanie zapuszczonym. Ale tu właśnie znajdu-

Arteria ku ulicy Woźnej w dali: Most Chrobrego i Katedra

Projektowany most przez nową Wartę

w dali: Śródka

Reduta Radziwiłła

Koryto powodziowe w dali: szosa warszawska

Plan niniejszy wychodzi z założenia, że zasypana będzie część dzisiejszego koryta Warty od gazowni do Mostu Chwaliszewskiego, a nowa Warta pójdzie w korycie, nad którym rozpina się Most Chrobrego. Na uzyskanym po zasypaniu terenie wytknięta jest wielka prosta arterja (autostrada), zaczynająca się u wylotu ul. Woźnej, a biegnąca za miasto, w kierunku Warszawy. Przekracza ona na dwóch mostach nowe koryto Warty oraz koryto powodziowe Warty i Cybiny. Na rycinie wypełniony jest wodą nie tylko nowy bieg Warty, ale i owe koryto powodziowe (tak jak to bywa na wiosnę). Między mostami dominuje reduta Radziwiłła, której sylweta zamyka południowy wylot Wyspy Tumskiej. Oba brzegi nowej Warty wyposażone są w bulwary. Wspomniana wielka arterja służy dla odciążenia ruchu kołowego pozamiejskiego, który do tej pory przebiega przez kręte ulice Chwaliszewa i Śródkki, wywołując zarazem szkodliwy wpływ na fundamenty i mury katedry.

„Trzy siostry“

(Szkic wakacyjny)

Modrzewiowy domek przy drodze tem tylko różnił się od innych zabudowań wiejskich, że miał jakiś zatarty napis pod dachem, i że corocznie używał schronu niebylejakim gościom. — Przed niski ganek zajeżdżały powozy, z których wysiadali ludzie ciekawi i zawsze weseli. Po obu stronach żwirowej drożki kwitły w białych szpalerach kwiaty, naprzód podane jakby w ukłon, a w drzwiach, w wieczne jednakowych pozycjach, z rękami splecionymi na brzuchu stały trzy siostry — gospodynie, uśmiechając się niepewnie do gości.

— Jak tam zdrowie, pani Alicjo? — pytało zewsząd przyjaźnie, a siostry Barbara i Lucja odpowiadały niepytane: — Dziękujemy, wszystko jak najlepiej. — Po zatrzaśnięciu drzwi prostowały się kwiaty z uniżonego ukłonu, modrzewie szumiały tylko od niechcenia i cały domek nie był już „śliczny“ i „przemily“, ale zwykły, taki jak codzień. I niebo było blade jak szyba i nieciekawie wcale góry wokół, choć je krasilo słońce. — Ważniejsze były kufry przenoszone z trudem na górę i długo spożywane jedzenie aż do przesyty. A kiedy wreszcie na werandzie zafurkotały znowu kolorowe chustki i śmiech głośny poczał się odszczekiwać lasom, trzy siostry zeszyły się przed obrazem czarnym jak noc, choć go oświetlała lampka i zaczęły modlitwę: „Kyrie elejson“.

— Jak tam pani Alicjo? Niema pani Alicji? — Powiedział ktoś ostro na ganku, a litanja urwała się nagle jak nić. Trzy siostry stały znowu w drzwiach, przesłaniając oczy od blasku.

— Pani Alicjo! — mówił ktoś z powozu, ale tak słabo, że go przekrzyczały modrzewie. Zapadał już wieczór i cienie goniły wokół modrzewiowego domku za ostatkami słońca — jak dzieci.

— Pani Alicjo, Lucjo, Barbaro! — Dalsze słowa ugrzęzły w krtani jak w studni i kaszlem dudniły w piersiach, a biała główka z powozu sunęła się powoli wśród grządek i powtarzała za zdrowymi gośćmi: — Jak tu ślicznie, jak dobrze.

— Ozdrowiejesz kochanie, — mówił pan podtrzymujący troskliwie jej ramię i patrzył niepewnie w górę.

Wiatrem wieczornym niesione obłoki szły szybko ku zachodowi jak okryte dziecięce, chłód wbił w niebo skrzące gwiazdki gwiazd, a wysoko nad gwarzącymi modrzewiami stanął wylekły sierp księżyc. Trzy siostry ukłękły znowu przed czarnym jak noc obrazem, aby ukończyć wreszcie pacierz: „Kyrie elejson“. Zegar stuknął powoli w swą wieczną kowadło, goście oddali się rozkoszom chłodu, a dom modrzewiowy opustoszał. Chylikiem na palcach szły siostry na dobroczynne przeszpiegi.

Znały już szelest każdego drzewa i skrzypienie zdradliwej podłogi. W pierwszym pokoju na górze, nad białą kredą główką pochylił się najweselejszy z dawnych gości modrzewiowego domku i płakał. Trzy siostry schodziły wolno, ze ściśniętymi sercami, aż je

rozweseliła noc za drzwiami pachnącymi żywica.

— Piękna noc, siostró Barbaro! — Piękna — siostró Lucjo! — A tak, tak, tak — tak. — Kiwały miarowo głowami jak automaty i stapały bez szelestu po żwirowych ścieżkach.

Kiedy zza klombu, od ławeczki doszedł nagle czyjś stłumiony śmiech — Alicja przycisnęła silniej książkę do piersi, obsuniętych już i wiotkich i przystanąła pod krzakiem głogu. — Uśmiechnęła się tajemniczo do myśli, w której mógł ją uwodzić któryś z przybyłych gości, o silnym torsie i sprężystych, jak ogień piekących ramionach. Przysunęła się bliżej ku kwiatom i nozdrza podała ku górze, pozwalając krwi rozlewać się lawą gorącą po ciele. W dłonie ukryła twarz i oszukała siebie i noc miłością zmyśloną.

— Pani Alicjo, pani Alicjo! — Wołanie rozpędziło stada natrętnych myśli, które w jednej chwili wydały się naiwne i głupie. Przed ganek zajeżdżały nowe konie i ugrzęzły w żwirze po pęczyny. Gwar pomieszał się z echem niedalekiej pieśni: La, la, la.

Zajmowano ostatnie wolne pokoje, lampy drgały niespokojnie na wietrze, a na boku w białym furkocie firanek

stały trzy siostry, witając gości uśmiechem.

Pootwierano szafy, zgrzytnęły bogate walizy, a pani Alicja brała w palce czyjaś, miękka jak puch bieliznę i myślała o drobiu, który trzeba przygotować na jutro. Myśli jej stawały się coraz bardziej lekkie i tajemne i pachniały jak kufry nieznajomej. Od gór powołało nadzieję do pokoiku nad schodami, a biała główka wpatrzyła się radośnie w troskliwego opiekuna, powtarzającego z uporem: „Ozdrowiejesz kochanie“.

W domku modrzewiowym w pośród obcej radości, czekały długo trzy siostry na kogoś, kto już nie przyjdzie.

Czorsztyn — lipiec 1934.

LUDWIK BAŁDA

Czy Szekspir był katolikiem?

W Medjolanie, nakładem firmy Treves, ukazał się świeżo życiorys Szekspira, pióra znanego pisarza włoskiego Angeli, który wzbogacił literaturę włoską wydaniem w przekładzie wszystkich dzieł tego znakomitego dramaturga i poety angielskiego.

W życiorysie tym autor omawia między innymi ciekawe zagadnienie, czy Szekspir był katolikiem, czy też protestantem. Pod tym względem wśród historyków literatury panują trzy rozbieżne poglądy. Są krytycy, którzy

na podstawie pewnych ustępów z dzieł Szekspira dowodzą jego przekonania protestanckiego, są inni, którzy, opierając się na podobnych dokumentach, twierdzą, że był on katolikiem, są wreszcie tacy, którzy przypisują pocięciu agnostycyzmu.

Angeli przypomina, że hrabstwo Warwick, gdzie urodził się Szekspir, uważane było w owym czasie za „cytadelę katolicyzmu“, ojciec zaś poety, John, był gorliwym katolikiem. Kościoły katolickie profanowano i niszczoneo wprawdzie w latach 1562 — 1563, a więc przed urodzeniem Williama, tradycyjne jednak przywiązanie do katolicyzmu trwało jeszcze bardzo silnie w narodzie. W dziełach Szekspira nie znajdujemy ani jednego ustępu, skierowanego przeciw katolicyzmowi, ani tak popularnych w owym czasie karykatur duchowieństwa, natomiast faktem jest, że w teatrze swoim poeta często wystawiał satyrę przeciw purytanom. Wśród licznych apokryfów, przypisywanych Szekspirovi, jest n. p. komedia p. t. „Purytanka, wdowa z Witling Street“, będąca bardzo ostrą satyrą przeciw purytanizmowi. Niema pewności, że wyszła ona z pióra Szekspira, ponieważ ogłoszona została z jego inicjałami w r. 1607 i poeta nigdy przeciw niej nie protestował, można tylko przypuszczać, że zgadzał się z jej tendencjami.

Reasumując te i podobne fakty, Angeli dochodzi do wniosku, że Szekspir urodził się w środowisku katolickim i od wiary katolickiej nigdy nie odstąpił, chociaż za czasów swego pobytu w Londynie był religijnie obojętny (i to zapewne nie z przekonania, lecz ze względów oportunistycznych), a umarł jako katolik, o czym świadczy wydana w kilkadziesiąt lat po śmierci poety opinia Davies, rektora z Sapperton, który, powołując się na żywą jeszcze tradycję w Stratford nad Avonem, twierdził „he dyed a papist“ — umarł papistą, t. j. katolikiem.

TEATRY

Dziś premiera „Wiedeńskiej krwi“

Dziś w sobotę premiera oczekiwanej z największym zainteresowaniem operetki Straussa „Wiedeńska krew“. Z tym utworem genialnego Straussa wchodzi na repertuar Teatru Wielkiego prawdziwe arcydzieło operetki wiedeńskiej, pełne humoru i sentymentu, ozdobione najprawdziwszą muzyką wiedeńską Jana Straussa, nieśmiertelnego twórcy „Zemsty Nietoperza“ i „Barona cygańskiego“. „Wiedeńska krew“ ukaże się na naszej scenie pod osobistą dyrekcją dyr. dr. Latoszewskiego w pomysłowej reżyserji p. Sen-deckiego i w rewelacyjnej oprawie scenicznej Zygmunta Szpingiera. W obsadzie partyj pierwszorzędne siły zespołu.

Jutro, w niedzielę po południu, popularna operetka Jonesa „Gejsza“, a wieczorem „Wiedeńska krew“ Straussa w premierowej obsadzie.

Nietylko o chleb dla ciała, ale i o dobrą książkę dla ducha błądzą bezrobotni!

K. DOBRZYŃSKI.

Kilka słów o dawnym malarstwie wielkopolskim

Szperając po starych kronikach i pyłem zapomnienia pokrytych dokumentach minionych epok, natknąć się można co krok na dowody, że ziemia wielkopolska i w dziedzinie sztuk plastycznych nie jest znowu taką „Beocją“, za jaką ją niejednemu „kulturnicy“ uważają. Od XV wieku począwszy, spotyka się ślady, świadczące, że Wielkopolska i w dziedzinie artystycznej zajmowała nieposłednie miejsce.

I tak w połowie XV w. „znanym był malarz“ Marcin ze Środy, który przeniósł się do Krakowa, gdzie został „starszym cechu malarzkiego“, do którego to przeznaczonego grona należeli również Jan z Leszna (1453 r.) i Jakób z Poznania (1460 r.).

W roku 1552 sprowadził Zygmunt August w celu artystycznego przyozdobienia zamku wileńskiego Stanisława Radka z Poznania i Wojciecha Chełmińskiego z Inowrocławia. Około 1590 roku spotykamy w kronikach braci czeskich niejakiego Melchiora Macieja Paszkowskiego, ministra synodu gołuchowskiego, osiadłego w Łagiewnikach pod Kleckiem, jako znakomitego artystę. U schyłku XVI w. wymieniał bydgoskie „Acta Scabinalia“, jako znanych malarzy Stefana Duna-

jewskiego, Filipa i Michała z Bydgoszczy (nieznanych nazwisk). W drugiej połowie XVI w. szczyty się Poznań znakomitością malarstwa w osobie ks. Tomasza Tretera, który urodził się w Poznaniu 1550 r. Kroniki opiewają, że papież Grzegorz XIII „przypuszcza go do swego herbu“, a Klemens VII „mianuje kanonikiem rzymskim“. Po powrocie z Rzymu zostaje on kanonikiem warmińskim. Jego obraz, malowany na miedzi, „Złożenie do grobu Chrystusa“, zdobi kościół parafialny w Olsztynie. Drugi obraz jego pędzla w nagrobku matki, Agnieszki z Rózańskich, malowany w 1609 r., znajduje się w kościele franenburskim (na Warmji). Znan jest wreszcie jego pędzla „Orzeł Tretera“, noszący na piersiach i skrzydłach wizerunki książąt i królów polskich w 44 medaljonach.

Dalszą znakomitością malarstwa Ziemi Wielkopolskiej jest Krzysztof Aleksander Boguszewski, którego piękne dzieło, malowane na drzewie, przedstawiające legendę o płaszczu św. Marcina, pochodzące z roku 1628, zdobi kaplicę Górków w katedrze poznańskiej. Pierwotnie obraz ten znajdował się w kościele parafialnym w Paradyżu, któremu ofiarował go opat paradyński, Marcin Łentowski. Z rozmachem potraktowana kompozycja posiada jako tło Poznań z ratuszem w jego pierwotnym wyglądzie

W poznańskim kościele farnym znane są każdemu dziecku poznańskiemu obrazy: w wielkim ołtarzu scena wskrzeszenia przez św. Stanisława biskupa Piotrowina, a w bocznych ks. Stanisława Kostki i św. Ignacego. Obrazy te malował generał koronny artylerji za czasów Władysława IV Jan Łada - Grodzicki.

W kościele pocysterskim w Obrze (dziś za słupami granicznymi) zdobią sklepienie freski poznańskiego malarza Brzozowskiego (1753 r.), a ołtarz główny posiada piękny obraz przedstawiający Wniebowzięcie N. Panny, malowany przez cystersa Czechowicza, poznańczyka.

W kościele wsi Brzoza pod Ryczwołem malował przebiterjum w 1770 r. Wielkopolańin Franciszek Ochocki.

W „Gazecie Codziennej Warszawskiej“ z roku 1855 znajduje się opis malowideł ściennych Kościoła Kanoników regularnych w Trzemesznie, dzieło sztuki malarzkiej wysokiej wartości pędzla Szymona z Poznania.

W połowie XVIII w. znanym był malarz Walenty Zebrowski, bernardyn, Wielkopolańin, którego freski zdobią kościół Bernardynów w Warszawie oraz kościoły w Wschowie, Kaliszu, w Ostrołęce.

Rozgłos poza granicami Polski zdobył Jan Franciszek Piekar-ski, urodzony w Poznaniu w 1721 r.

W Niemczech malował on pod przybranym nazwiskiem Jan Fran. Oefelle. Autoportret jego znajduje się w Pinakotece monachijskiej.

Kościół w Wyskoci pod Kościanem posiada cenne obrazy Jana Karola Zeiferta, urodzonego poznańczyka, z końca XVIII w.

Poza długim jeszcze szeregiem innych, nie można pominąć Franciszka Cieleckiego, który za czasów Stanisława Augusta „malował al fresco wizerunki królów polskich na fasadzie ratusza poznańskiego“.

Wreszcie wymienić wypada Jana Gładysza, urodzonego w Poznaniu w 1762 r., znakomitego malarza, który, osiadłszy na stałe w Warszawie, pozostawił liczne cenne płótna; w końcu profesora akademii sztuk pięknych w Królewcu, Piotrowskiego, który był znakomitością sztuki malarzkiej, pochodził z Wielkopolski i żył w połowie XIX w.

Piękny to zastęp mistrzów pędzla Wielkopolski na przestrzeni pięciu wieków.

I o tem pamiętać należy i przypomnieć to się godzi. Kultura Wielkopolski jest dawnej daty, tak dawnej, jak historia całej Polski; z tej ziemi promieniował duch polski i zasiliał wspólną skarbnicę polskiego dorobku kulturalnego.

ANT. CHOCIESZYŃSKI.

Wieś i kosmos

Czorsztyn — lipiec 1934.
Wieczór. Zarumieniona tarcza słoneczna chyli się ku zachodowi. Gwar ptaszek umilkł. Drzewa stoją nieruchomo. Powietrze przesycone orzeźwiającym chłodem nocy.

W stajni kończą wydawać obroki. Krowy stoją przy drabinach, przeżuwając pokarm z pastwiska. Z nad rzeki tęskny śpiew dziewczyny, myjącej brudne nogi.

W dworze zapalają światła i zastawiają okna. Wyszedłem na ganek i, usiadłszy w trzcinowym fotelu, zapatrzyłem się w ciemniejące zwolna niebo.

Po dłuższej chwili ukazała się pierwsza gwiazda. Za nią występowały inne. Wielka i Mała Niedźwiedzica, — gwiazda Północna, mleczna droga i wiele, wiele błyszczących, małych światów.

Czy małych?
Wszak nauka twierdzi, że niejedna z gwiazd ogromem swym przewyższa słońce, że niejedna mgławica składa się z milionowego kompleksu potężnych światów, że rozgrywają się tam, w kosmosie, straszliwe kataklizmy, wobec których największy ziemski huragan, powódź, trzęsienie ziemi lub wybuch wulkanu jest dziecinną igraszką.

Kosmos stoi przed nami otworem. Robione są próby przedostania się poza obręb zasięgu ziemi. Stratosfera to ni by pierwszy etap. Eter kosmiczny — drugi. A potem?...

Potem zwiedzanie cudnych światów, pokonywanie ogromnych przestrzeni międzyplanetarnych, odkrywanie coraz to nowych tajemnic wszechświata, błaskanie się w labiryncie gwiazd...

Utopia fantastyczna! Okres bajek z tysiąca i jednej nocy!

Począłem marzyć.

— Panie Julku! Przewieź mnie pan swoim rakiem — Tyle o nim słyszałem cudów! Podobno ulepszył pan stery i dźwignie, wynalazł pewną domieszkę do naboju eksplodujących, która powoduje wzrost szybkości do dziesięciu tysięcy kilometrów na godzinę!

— Ścisłej — jedenaście tysięcy! Naturalnie im dalej od ziemi i fal przyciągających innych planet, tem szybkość będzie większa, panno Zosiu!

— Pysznie! Już od tygodnia cieszyłam się z tej przejażdżki! Nie robi więc pan mi zawodu?

— Ależ nic podobnego! Jutro o szóstej rano startujemy z lotniska mokrątkowskiego. Odwiedzimy księżyc — oczywiście lunatyków — na którym byłam już trzy razy! Zobaczą pani ciche przestrzenie, budzące grozę swą cmentarną martwością, nagie, poszarpane wichrami skały i morza, w których niema ryb, ani roślin.

— To musi być cudowne!
— Niebardzo! Wszędzie pustka, pustka i nic!

Chwila milczenia.
— Widzę, że pani zaczyna tracić ochotę!

— N-nie! Tylko... czy tam niema żadnego dancingu?

— Owszem, jest! Jakiś holender założył tam restaurację z dancinami dla turystów kosmicznych. Nawet ma niezłe coctails!

— Wybornie! W takim razie jedziemy!

Rozkładałam gazetę i czytam:
— „Cafe — dancing — brydż! Niebiesz mam zaszczyt zawiadomić szanowną klientelę, że restauracja nasza otworzyła filię na planecie Saturn, polecając się względem pp. turystów. Specjalność: kawa po turecku!”

„Strasza katastrofa! Nocy wczorajszej rakiety państwa Iksów zderzył się z luksusowym statkiem kosmicznym księcia japońskiego Nabo-Saka-Maca-Koty w odległości czterystu tysięcy kilometrów od ziemi. Przy zderzeniu wszystkie naboje eksplodujące w obu rakietowcach wybuchły, powodując pożar. Nie jest to pierwsza katastrofa tego rodzaju, mamy tedy nadzieję, że rządy kuli ziemskiej powołają do życia specjalną policję międzynarodową, regulującą ruch na balonach kosmicznych, celem uniknięcia katastrof!”

„Ucieczka bandyty! Znany rzeźmieszek salonowy — Rumun Walgodęscu — po rozbiciu kasy banku międzynarodowego uciekł wysięgowym rakiem — na mgławicę Andromedy! Sądzi się, iż odnalezienie go wśród miliard gwiazd będzie nieco trudnym przedsięwzięciem dla naszej policji.”

„Rząd amerykański anektuje planetę Jowisz, ze względu na bogate złoża miedzi, cyny i węgla brunatnego! Przeciwnicy temu Anglia, co grozi naruszeniem pokoju światowego! Szesć tysięcy rakietowców amerykańskich przewiozło dwudziestotysięczną armję żołnierzy i ochotników na Jowisza!”

„Pojednanie odwiecznych wrogów! Polska ofiarowuje Niemcom korytarz mgławicę pozagalaktycznej wzamian za utracone korzyści na Pomorzu!”

— Panie Zdzisławie! Niech mi pan

przrzeknie, że w podróż poślubną udamy się do konstelacji Raka!

— Z przyjemnością!

— A tymczasem zapraszam pana na jutro na partję tenisa na planecie Venus! Są tam doskonałe korty!

— Panie dziedzicu! Panie dziedzicu!

— Co?... Co się stało?

Przecieram zaspane oczy i zrywam się na równe nogi.

— Kolacja podana! Pani dziedziczka złości się i gniewa, bo kartofle dawno już wystygły!

Zegnaj, fantazjo!

AL. JUNOSZA - OLSZAKOWSKI

Współczesne malarstwo chrześcijańskie w Japonji

Kto zwiedzał muzeum watykańskie, zwrócił zapewne uwagę na rozwieszoną tam piękną serję „kakemono” (japońskich obrazów na jedwabiu), przedstawiających sceny z męczeństwa 26 męczenników japońskich. Obrazy te, wspaniałe okaz współczesnego malarstwa japońskiego, są dziełem pędzla jednego z najznakomitszych artystów doby obecnej w Japonji, Seikyo Okayama i pochodzą z daru, złożonego Papieżowi przez samego twórcę.

Jak te „kakemono” nie same jedne tylko reprezentują w Watykanie malarstwo japońskie, tak Okayama nie jest jedynym mistrzem pędzla, opracowującym w Japonji tematy religijne chrześcijańskie. Pomijając artystów dawniejszych, którzy niejednokrotnie natchnienie do swych utworów czerpali ze źródeł chrześcijańskich, nie biorąc nawet pod uwagę takich pogańskich jeszcze malarzy, jak Takahashi, który przejęty szczerem uwielbieniem dla obecnego Papieża nadesłał Mu w roku zeszłym serję przepięknych własnych obrazów treści wyraźnie katolickiej, a niedawno część swą podkreślił jeszcze ofiarowaniem rzadkich modlitewników buddyjskich, zwrócić należy uwagę na fakt, że w Japonji ist-

nieje obecnie cały, dość znaczny zastęp malarzy wybitnie chrześcijańskich. Tworzą oni nawet pewnego rodzaju związek, który od czasu do czasu, jak np. w maju rb. w Tokio, daje znać o sobie specjalnymi wystawami.

W samym Watykanie, oprócz wspomnianych „kakemono” ze scenami z męczeństwa męczenników japońskich, znajduje się obraz św. Franciszka z Asyżu pędzla tego samego Okayama, ofiarowany niedawno Ojcu św. przez wikariusza apostolskiego w Hiroshima, ks. biskupa J. Rossa, oraz słynna „Madonna japońska”, dzieło malarza Luka Hasegawa, dar złożony Papieżowi przez katolików japońskich, pomijając już prace drobniejsze.

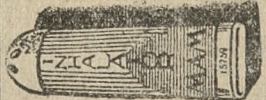
Z innych dzieł współczesnych chrześcijańskich malarzy japońskich wymienić należy przede wszystkim pełen wyrazu obraz zmarłego w r. 1931 Etsudo Otake „Chrystus”. Otake nawrócił się dopiero w 60-ym roku życia i „Chrystus” jest jedną z jego prac ostatnich z okresu, kiedy spoczywał już na łożu boleści. W pracy tej zato odczuwa się wyraźnie mistyczne uwielbienie.

W cesarskim muzeum wojennem w Tokio znajduje się piękny obraz Okayamy „Trzej bohaterowie z Szanghaju”. Inne obrazy tegoż artysty: „Męczennicy japońscy” i „Matka Boża z różą” znajdują się w kaplicy szkoły żeńskiej w Obayashi pod Osaka. Na cesarskiej wystawie sztuki w Ueno wystawiony jest słynny obraz „Gratia Hosokowa” pędzla Sujaku Suzuki. Piękny, znamiona europejskiej szkoły noszący wizerunek o. Villion „70 lat zdaleka od ojczyzny” namalował Seijo Yoshimatsu; wielkie walory posiada łagodny w barwach i pogodny „Pokój”, dzieło Keiji Kondo; duchem mistycznym przeniknięty jest obraz „Piękne wyzwanie duszy” Kiyoshi Furuya. Nie brak w tem towarzystwie chrześcijańskich malarzy japońskich również kobiet z Koen Takahashi, twórczynią dramatycznego „Prześladowania”, Kimiko Koseki, ilustratorką życia ludu północno-japońskiego, i Miyoko Nakamuza na czele.

Oczywiście ani wymienione tu nazwiska ani dzieła nie wyczerpują bardzo bogatej w dziedzinie chrześcijańskiego malarstwa twórczości japońskiej.

Popularna pielgrzymka do RZYMU

pod protektorem Jego Ekscelencji Księdza Biskupa Dr. K. Tomczaka (3. I. — 13. I. 1935 r.) połączona ze zwiedzaniem Neapolu, Padwy, Wenecji i Wiednia. Ilość miejsc ograniczona. Ceny od zł. 420. O przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń. **Wagons-Lits-Cook w Poznaniu, ul. Pierackiego 12.** ng 1

Suchy, trwały
inhalator MAM
wzróg kataru.
Cena 1,50 zł, z futer. 2,— zł

Listy ze wsi wielkopolskiej Łaziki wiejskie

Przyzwyczajony przez długie lata w redakcjach do pracy przy ludziach, w gwarze rozmów, trzaskania drzwiami i przy huku maszyn, nie lubię pisać w samotności. Nudzę się wtedy. O wiele lepiej mi się pracuje, gdy mogę od czasu do czasu spojrzeć na ludzi, jak pracują, posłuchać, co mówią, gdy mnie otacza życie. Nawet dzieci mi nie przeszkadzają, oczywiście, o ile nie kwękają, nie skrzeczą i nie wrzeszczą, lecz bawia się grzecznie. To też teraz piszę i czytam w kuchni, w domu rzemieślnika, u którego zamieszkałem, a który, prócz handlu bydlęm, wyrobu wędlin i składku, trudni się też na swych kilkudziesięciu morgach rolnictwem. Ponieważ okno kuchni — wielkie, o trzech sztybach, w lecie ocienione winogrodem, teraz przetrzedzonym znacznie i pożółkłym — wychodzi na podwórze, zaś przez osłkone drzwi widać, co się dzieje w składzie, kuchnia jest centrum znacznego ruchu, doskonałym punktem obserwacyjnym i źródłem informacyjnym. Z nastaniem chłodniejszych pór roku tu skupia się wszystko, całe życie wielkiego domu, wszystkie interesy handlowe i sprawy gospodarcze. — Kuchnia jest bawialnią w domu chłopkim. Wiele można o tem pisać, dziś jednak opowiem coś niecoś o łazikach wiejskich.

Przeglądałem się im przez całe lato.

Wtedy byli przeważnie muzykalni. — Wszyscy grali i śpiewali. Wyobrażenie nie miałem, że Wielkopolska jest tak muzykalna i że tyle w niej jest rozmaitszych instrumentów muzycznych, począwszy od zwykłych skrzypiec, a skończywszy na dudach. — Nigdy nigdzie nie widziałem tak oryginalnych zespołów — np. trąbka-skrzydłowa i bęben. Nie byłbym był nigdy przypuszczał, że gitarzystów i mandolinistów mamy takie mnóstwo, kto wie, może nawet więcej niż Francja i Włochy, razem wzięte. Można by przypuszczać, że u nas przynajmniej co drugi człowiek spędza wieczory, śpiewając wesołe piosenki i przygrywając sobie na gitarze, czy na mandolinie. Dawniej tego nie było, naród umuzykalnił się dopiero w ostatnich latach, gdy wszyscy nauczyliśmy się śpiewać, ciężko wprawdzie, ale bądźco bądź, śpiewać. Prawda, głosy tych śpiewaków nie były ani czyste, ani zbyt słodkie, przečinie, brzmiały zwykle niezgodnie i chropawo, często nawet chrapiawie i w pewnej mierze, powiedziałbym, jeśli nie przerażająco, to nieraz przeraźliwie, zdarzało się też, że pień tych słuchało się ze zgrzytaniem zębów, zaciśniętymi zębami i powtarzając sobie w duchu, że to tylko biedni bezrobotni, którym należy do ich niemilosiernie hałasowanie odpuszczać, bo choć boleśnie rania uszy, wola jest dobra — ale, ostatecznie, to była muzyka, zaś ludzie więcej tak mało jej mają i tak sa jej spragnieni, że muzykantom dobrej woli

odpuszczają i wybaczą bardzo dużo. Dlatego, gdy ja omal ze skóry nie wyskakiwałem, oni słuchali pobłażliwie, ale nie bez pewnej przyjemności i zawsze coś tam dali. Muzykantów lepszych nagradzali nieraz nawet sówicie, jak na stosunki wiejskie, gdzie zawsze trudno o gotówkę, nawet gdy to są grosze. Bądźco bądź ci śpiewacy dawali coś za coś lub przynajmniej starali się dać, było lato, pięknie, ciepło, sere ludzkich nie zciał jeszcze zły smutek jesieni, więc muzykalnym łazikom nie działo się źle. Gitary, mandoliny i inne instrumenty grzmiały w naszym składzie codzień po kilka razy, a pani szefowa nigdy „wynagrodzenia” nie odmawiała.

Prawda, przychodzili też wędrowni niemuzykalni, wyłącznie tylko po prośbie. Tych gnało się słowy: — Teraz lato, nie nie dajemy! — przychem jednak zauważyłem, że dla ludzi starych lub kalek robiono wyjątki. Ale wielu było między tymi żebrakami ludzi nieraz, bardzo dobrze ubranych i doskonale wyglądających, wielu też, niestety, męczym zdrowych i silnych. Z tymi ceremonij nie robiono, choć ja sądziłem, że to może niezbyt sprawiedliwie, bo, ostatecznie, cóż taki biedak winien, że zdrowi i silni, skoro pracy znaleźć nie może.

Ale gdy minęły żniwa i przyszła pora wybierania preka, do czego ręk robczych potrzebowano, pokazało się, że ci bezrobotni pracować nie chcą. Nieraz przyglądałem się im i słyszałem

przez drzwi, co mówili. Pamiętam, jak jeden łazik, gdy mu zaproponowano pracę, odpowiadał, że on „dziś nie może”, drugi „nie miał czasu”, trzeci oświadczył, że „on do takiej pracy nieposobny”. O rabaniu drew ani nawet słyszeć nie chcieli, wogóle, tenor wszystkich odpowiedzi był mniej więcej w aroganckim tonie Jacka Londona: — Nie proszę pana o pracę, tylko o jałmużnę. Wolno panu dać lub nie, ale nie ma pan prawa dawać mi nauki moralne.

Jest już jesień — Bogu dzięki, wciąż jeszcze ciepła, choć mieliśmy już i trochę mrozu i kilka dni przenikliwie zimnego wichru. Zdawałoby się, że łaziki powinny może trochę spokojnieć. Ale gdzież tam! Ani im w głowie. Proszą tak, jakby żądali, jakby mieli prawo żądać, jakby się im należało.

Niedawno temu jeden taki drab przyszedł do składku. Gospodyni, która była zajęta w kuchni, kazała dziewczynie dać mu kawałek kieszki. Dziewczyna wyszła, a po chwili doleciał mnie ze składku podniesiony, szorstki i jakby gniewny głos mężczyzny. Nie chciał kieszki. Coś gadał, wrzeszele wyszedł, z pasją trzaskając drzwiami.

— Nie chciał wziąć kieszki? — zapytałem dziewczynę zdumioną.

— Nie wziął. Chciał, żebym mu dała pół funta kiełbasy.

Widać — łazikowaniem używać się można — nawet niezłe!

Więc — poco pracować!

J. BAN.

DZIAŁ LEKARSKI

K! Aesculapia

Jak zapobiegać katarom nosa

Jedną z najczęstszych chorób, nie omijających nikogo, jest ostry nieżyt błony śluzowej nosa, zwany pospolicie katarą nosa. Choroba zazwyczaj rozpoczyna się prawie bezpośrednio np. po przezięczeniu nóg, ubrania, przebywaniu dłuższy czas w przeciągach, lub zimnej atmosferze. To też wielu jeszcze dotychczas uważa przeziębienie za główną i bezpośrednią przyczynę kataru. W rzeczywistości jednak ostry katar nosa jest chorobą zakaźną i jako taka zostaje łatwo przeniesiona na drugiego człowieka czy to przez używanie np. tej samej chustki do nosa, lub przez bezpośrednie zetknięcie np. przy całowaniu. Zazębienie jest tylko czynnikiem usposabiającym i wywołującym przez zmniejszenie odporności zaatakowanego ustroju.

Wpływ zimna na częstsze i daleko łatwiejsze występowanie spraw zakaźnych stwierdziło wielu badaczy, jak Pasteur, Loerst, Tromsdorf i inni. Bakterie wywołujące katar nosa znajdują się prawie u każdego osobnika i w stanie zdrowia, gromadząc się głównie w gardle i jamie nosowogardłowej. Dużą rolę przytem odgrywa języzek podniebienia, który ułatwia zatrzymywanie się wielu drobnoustrojów, czy to przy oddychaniu, czy przy spożywaniu pokarmów. Błona śluzowa gardła stanowi natomiast doskonałe podłoże do ich rozwoju, będąc swoistego rodzaju ciepłarnią. Zazębienie, zwięzając odruchowo nacynia i zmniejszając odporność daje tylko okazję bakterjom do zaatakowania osłabionego ustroju, przejawiającego się właśnie w katarze nosa.

Choroba ta rozpoczyna się najczęściej w jamie nosowogardłowej w postaci uczucia przeszkody, jakiegoś ciała obcego, a potem schnięcia i drapania, przechodząc następnie do nosa, gdzie wywołuje swędzenie i t. zw. „krecenie” z następstwem kilkakrotnym i mocnym kichnięciem. Po kichnięciu następuje okres obfitej, surowiczej wydzieliny, któremu często towarzyszy ból głowy, złe ogólne samopoczucie, lekkie dreszcze itp. W starożytności wydzielanie się śluzu przy katarze było uważane za oznakę powrotu do zdrowia, przez usuwanie z mózgu szkodliwych wydzielin, to też osobom kichającym składano życzenia zdrowia, co przechowało się u nas do dnia dzisiejszego. Stopniowy obrzęk błony śluzowej nosa powoduje całkowite zatkanie jego przewodów, jak również ujścia kanałów nosowozłazowych, co przejawia się w łzawieniu, a często w zacierwieniu i przekrwieniu spojówek oka. Do tego obrazu chorobowego dołącza się najczęściej uczucie ciężkości i pełności w głowie, trudność skupienia uwagi i pracy umysłowej, utrata wchu, a w związku z tem zmniejszenie łaknienia i upośledzenie odżywiania. Chory oddycha tylko ustami, zwłaszcza we śnie, wskutek czego sen staje się lekki i przerywany, nie dając należytego wypoczynku. Stopniowo wydzielina się zmniejsza i z płynnej śluzowej, wprost jak się mówi, „kapiącej z nosa”, przechodzi w gęstszą śluzoworopną. Zatkanie nosa również powoli ustępuje i chory najczęściej po 3—5 dniach, rzadziej 10-ciu, powraca do zdrowia.

Jeżeli chodzi o leczenie ostrego kataru nosa, to niezbędna ilość środków mających natychmiast usunąć cierpienie, świadczy najlepiej o ich bezskuteczności. Pamiętajmy, że katar jest chorobą zakaźną, a więc mającą swój cykl rozwoju, zrozumiemy, że stosowanie środków leczniczych tylko osłabia do pewnego stopnia objawy i skraca długość trwania, nie może natomiast przerwać całkowicie choroby po jej wystąpieniu. Wiedząc zatem o trudnościach leczenia, musimy skierować uwagę w kierunku zapobiegania. Nie możemy radykalnie przerwać biegu choroby, możemy natomiast skutecznie zapobiegać katarom nosa. Zapobieganie chorobom skutecznia się zasadniczo dwiema drogami: 1) usuwanie czynników szkodliwych, a więc wywołujących i usposabiających do chorób, 2) zwiększenie odporności ustroju przez odpowiedni tryb życia, odżywianie, ubranie itp. Odnosnie do pierwszego punktu należy zatem dbać o czystość powietrza i oddychać tylko nosem, uniemożliwiając w ten sposób wnikanie drobnoustrojów przez jamę ustną do gardła, oraz stosować częste płukania jamy ustnej i gardła w pra-

widłowy sposób środkami odkażającymi o odpowiednim stężeniu. Nadto należy unikać wspólnych chustek do nosa, lub bezpośredniego zetknięcia np. przy całowaniu, z osobami cierpiącymi na ostry katar nosa.

Zwiększenie natomiast odporności organizmu osiągniemy z powodzeniem przez hartowanie ciała. Musi jednak być ono prowadzone bardzo powoli i systematycznie, obejmując zarówno ciało, jak i mieszkanie, oraz ubranie, co zostało obszerniej omówione w jednym z poprzednich artykułów naszego działu. Nie można jednak uważać za racjonalne hartowanie i zapobieganie chorobom nosa wciągania do jamy nosowej płynów zazwyczaj z dion, tak często stosowane podczas mycia. Wciąganie bowiem do nosa zimna woda nie tylko nie zahartuje i nie oczyści błony śluzowej, lecz przeciwnie, przedostając się do okolicy węchowej, a nawet ujścia zatok szczękowej, czołowej i sitowej — może wywołać silne bóle głowy, uszkodzić nabłonek węchowy, a co gorzej, być powodem zapalenia jam bocznych nosa.

W związku z nieżytem nosa należy jeszcze zwrócić uwagę na prawidłowe oczyszczanie nosa ze śluzu, ropy, a nawet mniejszych strupów. Najprostszym sposobem tego oczyszczania jest tak zwane wycieranie, albo wysiakiwanie nosa. Zasada tej czynności polega na wykonaniu silnego wydechu po głębokim wdechu, przyczem wydmuchiwanie powietrze pociąga za sobą cząstki śluzu zawarte w nosie. Przez kolejne zatkanie jednego i drugiego otworu nosowego wzmacniamy wydech, otrzymując lepsze i dokładniejsze oczyszczenie nosa. Pamiętać zatem należy, by 1) zatkać był tylko jeden otwór, a nie obydwaj, jak to się często czyni, 2) nie wydmuchiwać powietrza stroną zatkaną i nie przepuszczającą powietrza z jakiegokolwiek powodu. Niestosowanie przy siłkaniu i wycieraniu nosa tych zasadniczych prawideł grozi nam niebezpieczeństwem wpędzenia śluzu z jamy nosowej przez trąbkę Eustachjusza do ucha środkowego i wywołania tam sprawy zapalnej. Jest to niestety jedna z najczęstszych przyczyn, tak groźnego w swoich skutkach niekiedy, zapalenia ucha środkowego, to też nawet tak prostą i tak codzienną czynność, jak wycieranie i wysiakiwanie nosa wykonujemy zawsze prawidłowo, co w dużej mierze uchroni nas od wielu niebezpiecznych powikłań, grozących na każdym kroku, przy najlżejszym choćby katarze nosa. S. G.

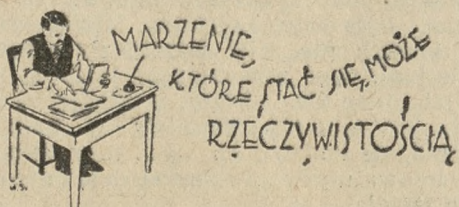
Skrzynka lekarska

Z. Z. Torbiel zębowa po usunięciu nie daje nawrotu. Usunąć można tylko drogą operacyjną. Zabiegu dokona każdy chirurg, względnie lekarz dentysta.

Zmartwiony. Sprawę zasadniczo należy uważać za wyleczoną. Objawy kataru z czasem ustąpią.

Gratis. Stanowczo winien Pan zaprzestać picia wszystkich napojów wysokowych, jak również winien Pan unormować tryb życia.

Za rodzinnym stołem

Był dzień upalny. Pan Kasprzak zdjął marynarkę i usiadł wygodnie na krześle za stołem. Rozłożył przed sobą jakieś niewielkie książeczki i począł coś notować na arkuszu papieru. Skończywszy liczenie odłożył ołówek, skrzyżował ręce na piersi i zawołał głośno, aż zadźwięczały talerze w ręku pani Kasprzakowej, nakrywającej właśnie do kolacji: Czy ty wiesz, Kasiu, że jesteś burżujką? Mam w kasie 2450 zł!

Pani Kasprzakowa w innych warunkach zrobiłaby może mężowi wymówkę, że ją przestraszył, ponieważ jednak przyjemnie było słyszeć, że jest współwłaścicielką tak pokaźnej sumy pieniędzy, więc nie nie mówiąc, słuchała dalej, co mąż mówił.

— Ale to jeszcze nie koniec. Dzieci

też jeszcze mają na książeczkach ładne sumki: Wojtus 250 zł, a Basia 200 zł, jako, że jest od Wojtusia o rok młodsza.

— Wcale nie ma mniej od Wojtusia, ale więcej.

— Jakto? Przecież mam tutaj czarne na białem.

— Ty masz czarne na białem, ale i ja mam czarne na białem. Dziewczyna może prędzej będzie potrzebowała parę groszy, niż chłopiec, więc i ja jej założyłam książeczkę, na której ma już drugie 200 zł.

— A toś ty cudu dokonała, że w tych skromnych warunkach zdołałaś prowadzić przyzwoicie dom i jeszcze robić oszczędności dla Basi. Muszę ci zato osobno podziękować. To, że mamy trochę gotówki, jest przedewszystkiem twoją zasługą. Ja z początku wogóle nie chciałam oszczędzać po bolesnych doświadczeniach czasów inflacyjnych; ale dzięki twoim perswazjom nawróciłam się i dzisiaj jestem ci zato szczerze wdzięczna. Zaczęliśmy prawie z niczym, a dzisiaj po 10 latach mamy miłe mieszkanko, bardzo porządne, jak

na nasze stosunki, urządzenie, porządną odzież dla siebie i dzieci, a przede wszystkim nie nikomu nie jesteśmy dłużni i wszystko płacimy gotówką. Poprostu jak hrabiowie — przed wojną. Ale — gdzie dzieci? Słyszę, że już wchodzą do kuchni.

— Chodźcie no tutaj na sprawę.

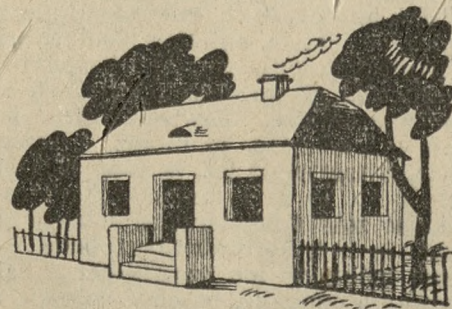

— Spocznij, a powiedzcie mi też, co robicie z pieniędzmi, które Wam często dajemy?

— Tatus to też chciałby zaraz wszystko wiedzieć. Baśka, powiemy? Baśka już była podskoczyła do stołu z książkami, a poszperawszy w szufladzie, niebawem stanęła przed ojcem z dwiema książeczkami.

Rozradowała się twarz panu Kasprzakowi, gdy zobaczył, że to książeczki oszczędnościowe.

— No, proszę — rzekł do żony uradowany — te pędaki już od roku składają w kasie swe oszczędności i mają już po kilkanaście złotych na książeczkach. Jestem z was bardzo zadowolony; odtąd co tydzień dawać wam będę choćby po kilka groszy, żebyście je mogli składać w kasie. Słowem, jeżeli tak dalej będziemy oszczędzać, to po dalszych 10 latach będziemy posiadać tyle, żeby wybudować sobie domek. A musi on mieć koniecznie obszerną werandę i ładny ogródek. Bez tego ani rusz. Przekonuję się coraz bardziej, że Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Poznania jest prawdziwym dobrodziejstwem, zwłaszcza dla takich jak my, żyjących „z ręki do ręki”. Pieniądze pewne, bo miasto za nie odpowiada, odsetki wcale pokaźne, wkłady oprocentowuje od dnia następnego aż do ostatniego dnia przed podjęciem wkładu. Polecać ją będę od-

tąd jak najgoręcej wszystkim moim znajomym.

A teraz proszę o kolację, bom głodny jak wilk

Znaczenie oczu w życiu człowieka

Bywają oczy tak piękne, że patrząc na nie, zapomina się o nieregularności rysów, a nawet o innych ułomnościach fizycznych. Wywierają one urok pociągający i wszechwładny. Potęgą ich nie polega na kolorze, czy barwą swą przypominającą bławatki, czy błękit nieba majowego, czy błyszczą jak czarne diamenty, bądź szarym migają blaskiem, tylko wyraz stanowi ich piękno, dlatego o podkreślenie tego wyrazu powinna dbać każda kobieta. Gdzie usta milczą, tam mówią oczy, z nich można wyczytać całą głębię istoty ludzkiej, jej wartość i inteligencję. Często słyszymy w życiu o miłości od pierwszego wejrzenia, o tak zwanym oczarowaniu. Problem ten porusza bardzo ciekawie znany pisarz francuski L. Daudet w swojej książce p. t.: „La femme et l'amour”. Uważa on oczy za zwierciadło duszy, szuka wyrazu w ich barwie i linii, twierdzi, że jedynie pierwsze spojrzenie oraz zapach ciała odgrywają rolę dominującą w erotyce. Daudet odznaczał się wielkim powodzeniem u kobiet, lecz żadnej spojrzeń nie zrobiło na nim tak wstrząsającego wrażenia, jak spojrzenie znajej, a niedawno zmarłej artystki filmowej Lyi de Putti, o których oczach pisze w następujący sposób: „Podobne one były do dwóch pochodni, które za każdym poruszeniem zmieniały się, dając wyraz czegoś niesamowitego, a zarazem sentymentalnego i ogromnie kobiecego.”

Erotyczne działanie spojrzenia jest zależne w dużej mierze od kształtu oka, barwy, obramowania przez rzęsy i brwi oraz od jego położenia. Kobieta, której zależy na tem, aby jej oczy były ładne i pociągające, musi się często zwracać do środków kosmetycznych, oddających w niektórych wypadkach nieocenione usługi. Chociaż oczy należy leczyć, aby przez niedbalstwo nie spowodować stałego i brzydkiego ich wyglądu. Wrogiem pięknych oczu są niewątpliwie zmarszczki, tworzące z wiekiem torebki obwijaające naskórką, dziś jednak, gdy kosmetyka chirurgiczna posuwa się szybkim krokiem naprzód, nawet najgorsze niedociągnięcia dają się łatwo usunąć. Zanim jednak trzeba będzie zwrócić się do tak daleko idących następstw, należy wszystko uczynić, by do tego stanu nie dopuścić. W tym celu istnieją w kosmetyce specjalne odżywcze kremy, zapobiegające zwiotczeniu tkanki elastycznej; przy użyciu tych preparatów należy pamiętać, aby pod oczyma nie masować, gdyż w ten sposób sprawę się pogarsza, w tych razach dopuszczalne jest tylko lekkie wbijanie substancji odżywczej. Stosowanie jednak samego tylko kremu nie da żadnego efektu, o ile organizm będzie zmęczony, wyczerpany i marne odżywiany; pielęgnacja całego ciała jest warunkiem dobrego wyglądu, a przez to mniejszej ilości zmarszczek.

Lecz nie wszyscy posiadają piękne oczy z natury, i dlatego właśnie muszą się uciec do pomocy kosmetyki, aby uczynić je bardziej wyraziste i powabne. Oko wydaje się o wiele ładniejsze w ciemnej oprawie, i dla tej właśnie przyczyny należy jasne obramowanie zmienić na ciemne. W tym wypadku nieocenione usługi oddaje henna, jeśli chodzi o trwałe farbowanie brwi i rzęs. Zabieg ten jednak powinien być wykonany bardzo umiejętnie, aby farba nie weszła do wnętrza, gdyż przy wrażliwych oczach może mieć nawet miejsce lekkie podrażnienie nerwów ocznych. O ile oko po użyciu henny obrzmieje, jest to najlepszy dowód, że dana osoba czuje do związku tego idiosynkrazję, t. zn. wstręt. W takich razach należy stosować odpowiednią farbę chemiczną, a zarzuć używanie henny. Rzęsy mogą być również podmalowywane tuszem, wskutek czego wydają się dłuższe i grubsze, niestety zabieg taki wystarcza zaledwie na jeden dzień, to jest od jednego mycia do drugiego. Obecnie używa się również tuszu trwałego, nie opadającego przy myciu i wystarczającego na cztery do pięciu dni. Rzęsy można również przyklejać, lecz w tych razach zaleca się ostrożność, gdyż po pewnym czasie odpadają i znów trzeba zabieg powtarzać. — Ważnym szczegółem w twarzy są również brwi, brzydki zeolone lub dziko zarosnięte nie uwadniają prawdziwego jej wyrazu. Braw może być wąska lub szeroka, lecz kształt jej musi być dobrany odpowiednio do charakteru twarzy. Tylko brwi wyregulowane i mające ładną linię dodają twarzy wiele wdzięku i uroku, natomiast źle zrobione wywołują w otoczeniu uśmiechy politowania i kpiny.

Podkreślanie oczu na dole przy samych rzęsach jest zupełnie zbyteczne, gdyż wywołuje to obraz kobiety zniechęconej i starej.

Lecz szminka nie robi wszystkiego, jeśli istota wewnętrzna jest nieczłowieczna i zagniewana, oczy złe i zniechędzone, nikogo nie pociągają, przeciwnie odpychają i nie wzbudzą nigdy w nikim głębszej i żywszej sympatii. Jak różni są ludzie, tak różne są ich spojrzenia i chociaż nie zawsze prawdą jest, jakoby oczy były zwierciadłem duszy, to jednak no większej części powiedzenie to jest nawiąskiem prawdziwe, gdyż oczy szczere i jasne są najbardziej godne zaufania, takimi oczami odznaczają się ludzie dobrzy, szlachetni oraz entuzjastyczni.

Magister I. KUNTZÓWNA.

Gabinet kosmetyczny
Mag. chemii Kuntzówna
Poznań, plac Wolności 9. m. 13 Tel. 54
Całokształt pielęgnacji i porady uprzejmy
Najbardziej zażywa kosmetyki. Farby, woski.

31 Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W trzecim dniu ciągnięcia 2-giej klasy wygrane padły na numery następujące:

CIĄNIENIE PIERWSZE.

po 100.000 zł. na N-ry 133710 154582
10.050 zł. na Nr. 154
5.000 zł. na Nr. 171986
po 2.000 zł. na N-ry 70455 156364
po 1.000 zł. na N-ry 38334 52140 98737
133048 153725

po 500 zł. na N-ry 11801 14520 179059
po 400 zł. na N-ry 17066 49645 66620 93598
94528 98714 99099 116648 144233 168906 175474
po 250 zł. na N-ry 16771 18149 47176 53934
56266 59663 61161 65684 74722 85852 88897
101508104358 109 383 117549 119984 133855
135155 141863 149281 151533 167652 167863
171442

po 200 zł. na N-ry 7300 10347 14345 15994
18130 24824 38414 41508 42886 44514 46508
48678 50439 62829 57447 62211 63963 64110
65219 69135 80954 83280 84656 110438 110601
111932 121312 121805 122109 126407 131447
131768 132320 132814 135739 136664 137823
147705 147745 149599 155720 169902 173109.

Po 150 zł. na N-ry:

113 1010 146 211 66 671 2065 130 411 514
645 797 3057 308 483 734 416 72 357 5322 63
88 601 503 76 7178 88 420 716 8084 379 411 667
9198 659 708 30 996 10114 11152 233 92 12679
14346 562 732 842 15108 428 514 716 63 79 62
16237 17267 96 684 746 18177 279 19189 637
20451 655 62 21065 263 374 93 577 609 529
22602 23126 486 741 804 24181 546 81 865 25014
226 786 877 86 26499 668 720 98 904 27353 50
56 530 72 735 48 28249 86 783 807 29153 72 235
48 702 30082 206 678 916 31056 214 428 766
835 968 32638 33049 340 44 535 840 34397 411
35814 61 80 36008 245 846 37332 474 592 657
7474 846.

38048 60 317 487 484 753 76 951 39044 292
724 875 40017 212 397 421 41035 75 331 765
42117 294 658 705 53 945 43113 426 61 76 604
946 44018 30 114 296 374 617 46064 126 96 263
535 706 47416 40 714 873 901 48028 451 46
49103 340 476 524 88 646 50572 603 98 51123
29 412 587 643 792 52542 614 53387 489 574 87
874 90 97 942 54057 104 280 455 515 732 55048
235 523 600 37 90 56013 98 702 57453 97 591 760
58618 80 59113 232 346 480 587 60787 61010
134 297 919 62029 860 63685 900 64028 282 412
607 23 817 962 65035 263 74 66609 877 67048
340 512 68146 314 448 69204 31 94 327 70016
383 89 97 771 950 71135 48 87 72097 259 69 534
616 22 737 73810 74074 151 960 75104 389 411
745.

76103 05 498 77287 86 984 78046 435 546 62
269 80 95 693 870 80086 734 81011 502 834
82031 268 71 304 882 970 83539 744 84146 274
505 85446 675 86950 87456 525 777 837 88288
616 95 729 887 89503 964 90449 91666 757 88
999 92218 50 55 953 93109 440 579 94373 871
911 95047 101 217 864 96559 97386 98062 82 22
060 429 100153 367 598 661 939 70 101257 97 479
102313 433 668 829 916 103 836 104110 79 537
65 909 105851 106047 195 402 622 107104 62
470 672 108404 976 109401 29 110023 589 717
111524 112206 113551 750.

115162 335 464 70 610 750 832 116570 117055
219 181932 525 759 948 52 119201 520 120371
81 660 63 823 121125 313 623 865 122280 479
613 123061 929 124645 90 125053 879 126203
365 521 648 709 19 28 888 91 127045 619 822
983 128513 770 129081 118 596 844 130204 21
348 406 924 131291 317 691 132172 332 816 50
13313 618 35 799 134522 135012 30 948 136165
766 922 42 137014 45 905 138128 215 344 534
623 853 991 139184 386 472 563 620140278 537
653 735 842 141403 142116 201 34 910 143223
312 144319 580 717 145317 474 516 146371 403
147050 260 620 148087 122 76 149883 150176
948 151071 299.

152141 363 466 705 60 885 153134 331 620
997 154431 68 966 155049 295 613 156409 821
994 157114 227 347 158213 439 653 803 159063
200 21 402 04 738 800 160043 159 320 562 759
161316 17 673 162423 855 966 163066 469 720
32 58 164067 400 520 35 165013 215 505 973
166127 370 647 167139 89 387 755 168014 357
522 604 738 169489 748 170490 620 171034 307
865 172036 624 30 829 173520 174228 333 47
679 807 175072 374 176101 75 454 951 65 177049
57 162 585 831 955 178031 672 713 15 41 179509
79 723.

Po zł. 50 padło na N-ry:

116 25 411 545 632 1154 685 2216 259 462 834
917 29 3974 4178 725 44 943 5562 815 6360 78
7092 77 317 19 423 861 917 8072 93 553 9052
104 94 270 318 479 641 10077 494 565 728 30
44950 59 11037 116 120 17 20 13087 182 269
14092 159 320 544 683 875 986 15178 939 41
16474 608 12845 944 17239 633 50 951 18075
208 48 673 83 719 83 19270 407 855 800 95
101282 255 404 610 41 849 21200 267 74 22333
425 70 705 35 862 86 93 241127 225 64 728 895
994 25199 311 611 928 74 26293 382 60 545 91
823 27169 391 579 626 48 709 21 818 72 28153
312 479 94 29208 18 494 30064 245 345 613 23
36 987 31086 167 264 655 782 916 32008 341 718
33146 77 214 380 664 9799 979 34094 462 505
5873 832 35241 37 36302 65 509 751 37193 215
559 852.

38442 921 56 79 29052 234 52 40012 456 790
41121 33 480 563 714 43111 344 498 523 620
44014 215 17 50 302 93 575 640 76 985 45410
80 709 854 997 46360 79 47051 71 141 547 615
729 48049 154 500 45 54 800 297 49261 289
601 35 86 886 50214 47 551 600 756 79 897
51305 36 516 668 719 51 898 994 52117 25 377
419 726 875 902 66 53072 171 303 442 718 936
54141 201 61 90 303 566 708 835 55010 265 502

725 57 56121 503 61 795 901 5 37 92 57016 226
538 87 684 983 58308 18 482 718 811 21 59032 48
288 515 70 706 52 60302 60 459 539 765 940 66
61140 241 597 657 998 62094 261 572 706 63099
506 514 20 808 67 999 64027 353 610 28 887
65213 393 534 649 72 712 66147 834 945 67037
95 323 478 648 700 826 68022 108 224 361 571
626 765 804 920 68 69074 185 393 588 638 70030
114 278 304 50 707 47 882 73100 352 574 889
74137 291302 630 75297 406 571 645 46 727 29.
76334 73 471 721 840 77374 491 70 78110 324
717 893 79016 286 531 614 760 80049 138 326
993 81191 254 345 74 82192 380 574 639 83056
67 738 848 994 84019 152 812 85081 135 292 675
82 890 92 86577 674 719 974 87444 601 759 97
869 88143 257 77 304 5 478 577 812 89327 777
90829 91092 123 29 31 89 585 779 92 255 740
810 9336 474 813 94226 617 730 81 87 864 910
29 96066 289 325 50 410 50 624 862 97089 321
740 827 46 98019 340 463 99166 743 929 88
100072 368 87 427 657 956 101118 78 695 102411
723 835 103075 106 432 82 532 794 817 104289
428 561 862 74 105059 784 967 106084 107092
121 230 332 675 747 1085 9 796 106084 244
107092 121 230 332 450 675 747 108509 109610
756 110099 121 64 324 407 13 62 540 43 77 634
407 13 62 540 43 77 634 111230 50 633 837

775 7147 415 8075 145 49 294 437 850 10049
176 252 407 771 11396 12567 735 899 13349 486
582 822 14245 462 810 15992 16313 17781 18553
19375 20127 247 332 64 794 993 21118 915 22801
55 24501 25797 889 26113 85 388 782 934 96
27422 28480 29067 30158 467 31806 32418 94
729 874 33242 34150 593 35054 132 36921 77
37266 369 79.

38376 982 39155 348 702 819 41735 802 42517
43289 421 955 44024 105 99 275 472 730 42
45340 533 697 46200 38 778 891 903 47222 48061
334 49164 218 50575 977 88 51067 386 52122
956 53752 54396 977 56073 617 775 829 58220
54 67 600 800 59385 588 600 14 797 941 68
60095 606 61027 92 918 80 62302 485 762 66
63192 769 896 65224 355 797 836 67051 68 849
68346 69035 108 415 50 506 11 70045 303 467
71008 675 885 72133 73640 849 946 94 75264
710.

76163 245 77299 319 50 61 78320 554 969
79433 80132 615 927 81518 82372 470 637 726
940 83328 470 84085 147 413 646 85404 651 980
86022 87061 583 671 88141 518 700 89697 91493
749 82 92105 287 307 854 93288 310 94772 817
95009 60 384 890 96577 97413 611 872 98110
758 99746 100033 491 785 979 101240 436 896
102468 103225 36 957 104668 105271 612 757

po 500 zł. na N-ry 37058 67338 108087
123449 158512 176228.

po 400 zł. na N-ry 9936 15144 21287 21330
37962 44477 50283 63812 73239 82683 90609
91674 101410 114734 145289 154220 163205
163610 164752 168533.

po 250 zł. na N-ry 49470 59039 69874
70127 74210 79266 92492 94492 94692 102500
103930 107181 110259 111363 115512 118670
135092 139327 147261 152950 156106 172111
172996.

po 200 zł. na N-ry 827 2770 15199 19694
23642 28299 29279 29743 31191 40787 41535
47085 48175 48926 50855 53116 58542 58914
64196 71268 76861 87968 93187 93364 99087
101371 105362 115548 122988 127984 128897
137054 137321 138527 138816 140844 141915
153037 164211 169400 169594 171274 173477.

Po 150 zł. na N-ry:

637 898 1103 51 400 4071 162 688 727 5043
561 6750 932 7507 614 951 8656 881 9512
908 10476 11636 770 13808 14394 662 15332
16640 17164 814 18577 20139 639 45 81 21274
760 22746 23620 24083 433 600 25340 26392
27148 412 596 28256 447 30369 831 31048 313
690 92 33034 195 476 734 35067 566 36001 309
441 876.

38024 275 412 867 41258 619 42025 43194
44388 787 868 45258 983 81 82 46547 892 47443
572 48497 932 49028 143 375 50154 780 821
962 53149 488 54132 231 325 884 56087 922
57455 764 58327 625 60115 61570 62084 161
64665 65015 66172 668 67282 495 760 68499
659170 70197 71265 738 878 72297 73996 74210
75164.

76225 430 776 924 77119 453 973 78148 244
80108 306 481 81353 82177 84169 85467 86704
912 87682 88321 89641 90805 981 91547 678 731
92014 65 756 93277 325 646 95590 681 524
96943 97191 346 661 98388 729 99222 601 45
917 49 100771 101247 102515 103190 104005
253 785 924 105488 106083 905 108398 109487
674 110453 860 113186 703 992.

114058 203 115054 130 116912 117545 681
118240 750 53 823 119830 971 120804 121593
953 122628 123327 59 124771 815 88 125110
234 392 156 610 127878 128086 143 992 129060
180 952 130150 131108 41 362 848 132177 249
489 133719 134012 598 135383 136047 779
137720 838 139048 879 140209 445 141400
587 142064 143541 620 824 145818 147018
148523 149614 150524 151830 989.

153035 175 154144 661 982 155226 158930
50 161490 970 162252 851 163341 521 627 782
96 164506 165366 167408 31 603 171406 172466
173290 855 937 174681 176160 259 177480 501.

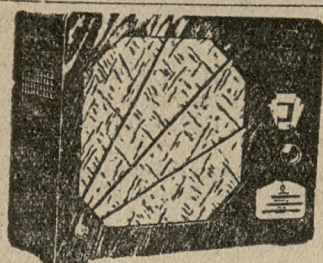
Po zł. 50 padło na N-ry:

332 762 1620 77 2108 941 3241 945 4261 325
632 6077 213 36 477 745 7991 8428 9304 848
10005 822 11025 248 350 635 12030 737 13129
37 14278 730 838 15190 231 425 833 986 16045
568 12757 18267 324 646 19343 553 661 918
20369 928 22429 843 23324 490 889 24237 507
20 25105 26480 951 27 28018 56 138 23029 517
672 36198 491 32140 601 33437 883 35575 36408
37298 322 554.

38008 50 109 221 485 39289 377 577 956
40244 571 41787 42435 618 812 43070 361
44040 191 758 45253 629 832 33 982 46374 577
47017 180 335 480 501 814 72 48169 840 82
49907 105 771 945 71 50095 340 51313 18 729
53083 340 634 77 851 54717 55280 452 62 645
763 56127 57 650 57075 749 834 58056 786 59717
60054 528 970 61344 752 59 62052 201 851 63276
64340 499 996 65188 255 59 66485 587 714
67605 68237 893 932 69684 847 87 72159 211
84 943 73375 74104 455 723 75371 857.

76278 323 443 630 77242 470 78879 79566
972 80390 580 855 81270 491 532 675 82063
684 703 945 83188 680 708 861 84170 85223
360 86795 960 78109 334 453 639 88973 89011
332 833 90200 718 91019 82 244 83 885 921
92112 93502 3 94142 310 95024 832 96032 763
811 97049 97 157 61 771 968 98737 99236 443
595 96 160883 101743 875 102264 365 75 946
103363 541 997 104112 26 476 563 75 713 867
981 87 105392 491 106118 167164 301 37 497
108249 492 109317 110418 916 112320.

114352 835 115411 116308 117002 70 460
714 118338 460 618 709 36 119158 203 412 724
94 120778 121856 122260 452 789 123759 124234
561 839 58 125794 126171 672 127406 521 54
129091 133 749 930 130624 214 682 131233
62 359 645 790 132435 584 133100 994 134718
922 135761 136617 755 883 967 137127 571 790
83

ZŁ. 185
za qol.
BINOFOON-S
dwulampowy odbiornik
na sieć prądu stałego.

ODBIOR KILKUNASTU
STACJI EUROPEJSKICH

Sprzedaż na dogodne spłaty:

Poznań Block-Brun S. A.

Sw. Marcina 25

i Państwowe Zakłady Tele- i Radio-
techniczne, Warszawa, Grochowska 30

Pg 7 852/3-62.513/4

Sensacyjny taniec „Gerioce”

Nowy ten taniec — ostatnia atrakcja Paryża — Londynu — cieszy się już w Poznaniu wielkim powodzeniem. Otóż na ostatnich wieczorach literacko-artystycznych Iksu — mistrz tańca salonowego Mąkowski i p. Muśnicka święcą prawdziwe triumfy. Publiczność w trakcie tańca darzy wykonawców rzesistami brawami. — Nic dziwnego, gdyż mistrz Mąkowski „Carice” — podaje w tak wirtuozerskiej formie, że pomimo charakteru ekscentrycznego taniec ma wiele wdzięku. Demonstrowanie tańca dopełniają dowcipne objaśnienia mistrza Mąkowskiego. Muzyka — pierwsza polska „Carice” kompozycji poznańczyka St. Jankowskiego — bardzo oryginalna.

SPORT

Piłka nożna

„Warta” i „Wisła”. W ostatniej chwili przypominamy o tym niedzielnym meczu o godz. 11.15 na stadionie miejskim. Z uwagi, że jest to tegoroczny ostatni mecz ligowy w Poznaniu, oraz iż stawka tego spotkania jest wysoka spodziewać należy się bardzo zaciekłej walki. Ostatnie niedzielne wyniki „Warta” i „Cracovia” 2:1 oraz „Pogoń” i „Wisła” 1:0 przemawiałyby raczej za zwycięstwem „zielonych”. Czy przypuszczenia te są słuszne, zobaczymy jutro. O godzinie 9.30 przedmecz junj. „Warty” i reprezentacja junj. Poznania. Ceny miejsc znacznie obniżone. Przedprzedaż odbywa się dziś w sekretariacie klubu, Aleje Marcinkowskiego 26, do godz. 19. (kom)

O mistrzostwo A kl. PZOPN odbędą się w niedzielę następujące spotkania: Poznań: „HCP” i „Ostrowia” o godz. 11 na boisku „HCP”. Gospodarze muszą wygrać, jeżeli nie chcą utracić szans na zajęcie czołowego miejsca w tabeli. Wynik trudno przewidzieć, choć wyższość techniczna przemawia za zwycięstwem gospodarzy. — „Warta” i „Legja” o godz. 14 na stadionie miejskim. Jest to pierwsze spotkanie „Legji”. Powina ona zwyciężyć, gdyż jeszcze prawdopodobnie zachowała swą dotychczasową formę. — W Lesznie „Sokół” spotyka się o godz. 14 ze znajdującym się na czel tabeli „K. P. W.”. Dobra jego forma z jednej strony, a z drugiej przysłowiona już ambicja drużyny sokolej każą przypuszczać, że walka będzie zaciekła i wynik meczu trudno przewidzieć. — W Kościanie „Unja” gra o godz. 14 z „Polonią” leśniewską. Gospod. chcą ratować się od zrywania spadku do klasy B winni zwyciężyć co nie będzie łatwe z uwagi na niezłą formę przeciwników.

Mydło Bebe Hoffmana dla dzieci — niezastąpione

ng 12 422

O mistrzostwo klasy B grają jutro o godzinie 11: „Pogoń” i „Blask” na arenie „Pewuki”; „Cybina” i „Poznań” na Śródcie. O godz. 14: „HCP” i „Dyskobolja” na boisku „HCP”; „Admira” i „Kościański” w Górczynie. W Kępnie „Polonia” walczy z miejscowym „Sokołem” w rewanżem spotkaniu grupowym. W Rogoźnie o godz. 14 odbędzie się 51-minutowa dogrywka przerwana z powodu ulewy spotkania z dnia 14 października.

O mistrzostwo kl. C okręgu odbędą się następujące spotkania: o godz. 14: „Szamotulski” i „Poznań” na Śródcie. W Fabjanowie „Sokół” Opalenica walczy z „Orkanem” w Wągrowcu — „Nielba” z „Sokołem” Jeżyce. W Wolsztynie — „Czarni” i „Warta” III. W Mogilnie „Sokół” z „Sokołem”, Gniezno. W Mosinie „Sokół” z „Sokołem” Rawicz oraz w Środzie „Legja” z „Naprzodem” z Ostrowa.

Pięściarstwo

Turniej młodzików o nagrodę P.O.Z.B. zdecydowano na konferencji przedstawić klubów rozegrać ostatecznie w następujący sposób. W sobotę 24 bm. walczy w hali Cegielskiego o godz. 19 „Sokół” i „HCP” a o godz. 20.30 w tej samej hali „Warta” i „Stella”. Następnego dnia w niedzielę spotykają się w tej samej hali o godz. 20.40 zwycięzcy. W Inowrocławiu startują w sobotę 24 bm. „Goplanja” i „Cuiavia” a zwycięzca tego spotkania rozegra finał w terminie późniejszym z wygrywającym niedzielny mecz w Poznaniu.

Sprawa meczu Polska i Czechosłowacja. Prezydium komitetu nie chciało załatwiać sprawy protestu we własnym zakresie i zdecydowało uzyskać decyzję w drodze referendum, które już zostało rozpisane i skierowane do państw startujących w turnieju o puchar Europy środkowej. (Pat)

Bokserzy czeszy pokonali Węgrów. Jak już donosiliśmy odbył się w Brnie między państwowy mecz Czechosłowacja i Węgry o puchar Europy środkowej. Zakończył się on niespodziewanym zwycięstwem Czechów 9:7. Poszczególne wyniki są (według kolejności wag): Fiala (Cz) wypunktował Enekesa, Navratil (Cz) pokonał na punkty Lovasza, Siebert (Cz) zremisował z Fryggessem, Harangi (W) wypunktował Krala, Hrubesz (Cz) wygrał na punkty z Bercekiem, Szigiet (W) zdobył punkty na Vlasaku, Havelka (Cz) wygrał na punkty z Orsyolikiem. Frank z nokautował Szabo — został jednak dyskwalifikowany za nieprawidłowe uderzenie. (Pat)

ng 12 828

Nie używajmy zagranicznych wód mineralnych i soli przeczyszczających, mając lepsze w Polsce! **WODA GORZKA MORZYŃSKA I NATURALNA SÓL MORZYŃSKA** są lekami w schorzeniach żołądka, jelit, wątroby i nadmiernej otyłości. Do nabycia w aptekach i składach aptecznych.

ng 12 393

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— St. K. — Wielebny. Co do podatku samego, to wymiar ten stał się już prawomocnym i nie da się w tej sprawie już nic zrobić, czyli, że urząd skarbowy może podatek przymusowo ściągnąć. Za należności skarbowe podlega emerytura zajęciu do wysokości 1/5 części miesięcznej. Po zniesieniu aresztów dotychczasowych może urząd skarbowy dokonać zajęcia 1/5

części emerytury. Wobec tego należy już teraz wnieść podanie do urzędu skarbowego o umorzenie tych zaległości z powodu niemożności płacenia. (Kg.)

Dziś, w sobotę w kinoteatrze „SŁOŃCE” CHÓR DANA

Olbrzymie zainteresowanie dzisiejszym występem!!!

CHÓR DANA, najsławniejszy Zespół re-
vellersów polskich po niebywałych sukcesach w Rosji sowieckiej powrócił do kraju i wystąpi jedyny raz w Poznaniu
jutro w sobotę, dnia 17 listopada o godz.
11 wiecz. w kinoteatrze „Słońce”.

Chór Dana żadnej już reklamy w Poznaniu nie potrzebuje! Wszystkie dotychczasowe występy Chóru Dana a było ich już dwanaście odbywały się zawsze przy przepelnionej doszczętnie olbrzymiej widowni „Słońca” (1600 miejsc) w atmosferze niebywałego entuzjazmu i zachwyty. Wszystkie piosenki są entuzjastycznie oklaskiwane — bisom i owacjom niema końca. Podobny entuzjazm i zachwyt publiczności panował na występach Chóru Dana w **Leńingradzie**, gdzie Chór Dana w ciągu krótkiego czasu dał 16 koncertów w jednym mieście! Sensacja dotychczas nie spotykana! Już to samo najlepiej chyba świadczy o tej niebywałej sympatii, jaką ten znakomity polski Zespół cieszy się w najszerszych sferach publiczności w kraju i Zagranicą.

I tym razem w sobotę zbiorą się w „Słońcu” w komplecie wszyscy „danowcy”, by znowu spędzić dwie rozkoszne godziny w atmosferze najpiękniejszych wzruszeń by upaść się cudnymi piosenkami, by zachwycić się akasmatycznym głosem **Mieczysława Foggę**, by śmiać się z przepysznych parodii i wesołych piosenek **A. Wysockiego**! Program olbrzymi i piękny! Kilka nowych piosenek! Ceny biletów niebywale niższe: od 1—3 zł. (włącznie ze wszelkimi ustawowymi opłatami). **Kto nie ma jeszcze biletów niech śpieszy czempredzie do kasy zamawiać — nienaważ niektóre kategorie miejsce są już na wyczerpaniu!!!**

Hasło dnia: W sobotę wszyscy do „Słońca” na Chór Dana. Przedprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego — ul. Pierackiego 20. Tel. 56-38.
zg 8 049

Odkrywamy gwiazdy

Zagraniczne teatry rewjowe wprowadziły ostatnio, jako atrakcyjną nowość, popisy amatorów. Okazało się, że nieudolne próby swym mimowolnym komizmem bawią i śmieszą publiczność bardziej niż występy renomowanych artystów. Zachęcony tym przykładem „IKS” postanowił jeden ze swych sobotnich wieczorów poświęcić na takie właśnie popisy. W dzisiejszą sobotę przesuną się na jego estradzie amatorzy na gwiazdy — filmowe i rewjowe. Te ogłoszenia które wpłynęły dotychczas, dają już pełną gwarancję udanego wieczoru. Jedynym Tarzanem (ewntl. człowiekiem obitym ze sceną) na tym wieczorze, noszącym tytuł „Tarzan wśród P. T. mała” będzie Raptus, który już występował na estradzie. Reszta to przeważnie gwiazdy, które błyszczały dotąd na firmamencie Skulska, Babiaka, Borzykowa i Murowanej Gośliny. A zatem tylko jeden seans w sobotę o godz. 10 wiecz. Trzysta statystów z najwytworniejszego towarzystwa.
zg izei

RADJO

Niedziela, 18 listopada.

Poznań — 12.05 „Jacek w Poznaniu” — (pamiętniki w katedrze poznańskiej) — wygłosi p. Z. Noskowski; 14.00 płyty; 15.45 „Zimowe żywienie trzody chlewniej” wygł. inż. S. Hesser; 17.50 „Książka o Wilnie” — wygł. prof. J. Kilarski; 18.00 do 21.50 (W); 21.50 „Polacy na pograniczu Złotowskim

Babimojskim” wygł. dr. C. Szulczewski; 22.10 transm. koncertu z Budapesztu; 22.45 koncert reklamowy.

Warszawa — 9.00 audycja poranna; 10.30 transm. naboż. z kościoła św. Krzyża w Warszawie. Kazanie p. t. „Gorzeczone ziarno” wygł. ks. dr. Piotr Śledziński. Po nabożeństwie muzyka religijna (płyty); 12.15 poranek muzyczny z Konserw. Warsz. Wykonawcy: Orkiestra Filharmoniczna pod dyr. Faustyna Kulczyckiego i Margerita Trombini-Kazuro (fortepian); 13.00 „Przez lądy i morza” — wygł. p. Bohdan Pawłowicz; 13.15 d. c. poranek muz.; 14.00 muzyka lekka (płyty); 15.00 pogadanka rolnicza; 15.15 piosenki w wyk. Lucyny Szczepańskiej (płyty); 1.25 „Przegląd ryneków produktów rolnych”; 15.35 utwory w wykonaniu orkiestry angielskiej gwardii królewskiej (płyty); 15.45 „Jak to bywa w zimie na kominie” — wygł. prof. Stefan Biedrzycki; 16.20 recital śpiewaczy Adama Dobosza; 16.45 „Lamigłówni” podtykuje p. Henryk Ładosz; 17.00 muzyka do tańca wykonau zespołu Jana Różewicza (wodzi-rej — p. A. Bogucki); 17.50 „Książka o Wilnie”. (Odczyt z cyklu książka i wiedza) — wygł. prof. Jan Kilarski; 18.00 „Teatr Wyobraźni” nadaje słuchowisko; „Wieczór humoresek”; 18.45 „Życie młodzieży”; 19.00 muzyka lekka. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Stanisława Nawrota i Irena Carnera (śpiew); 19.50 feljeton aktualny; 20.00 muzyka lotewska; 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 „Jak pracujemy w Polsce”; 21.45 wiadomości sportowe; 22.00 skrzynka pocztowa techniczna; 22.15 koncert reklamowy; 22.30 muzyka taneczna z dancingu „Oaza” ork. Arkadi Flato.

GDY ZMIENIASZ LAMPY LUB KUPUJESZ NOWY ODBIORNIK BACZ, BY W TWYM APARACIE BYŁY TYLKO LAMPY PHILIPS MINIWATT

Tg 1602

Poniedziałek, 19 listopada.

Poznań — 17.25 skrzynka pocztowa o-mówi dr. Z. Kosidowski; 18.00 skrzynka rolnicza (E. Horak).

Warszawa — 6.45 audycja poranna; 12.10 koncert zespołu salonowego Niny Mańskiej; 13.00 dziennik południowy; 15.35 przegląd giełdowy; 15.45 koncert zespołu J. Fronta; 16.45 lekcję języka niemieckiego — poprowadzi prof. Zdzisław Żygulski (tr. z Lwowa); 17.00 koncert Chór „Echo” pod dyr. W. Kalinowskiego; 17.25 skrzynka pocztowa; 17.35 fantazje operowe (płyty); 17.50 „Polów pereł” — wygł. prof. Michał Siedlecki (Transmisja z Krakowa); 18.00 skrzynka pocztowa; 18.15 recital fortepianowy Heleny Cywińskiej; 18.45 „Co widziałem na Huculszczyźnie” — pogawędka dla dzieci starszych — wygł. prof. Jan Rostafiński; 19.00 audycja żołnierska; 19.25 Chwilka społeczna; 19.30 „Ułina” (Wspomnienie szeregowca w 20-lecie czynu legjonowego) wygł. ppłk. dypl. Tadeusz Tomaszewski (Tr. z Krakowa); 19.50 wiadomości sportowe; 20.00 muzyka lekka. Wykonawcy: Ork. P. R. pod dyr. Stanisława Nawrota i solista; 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 „Jak pracujemy w Polsce”; 21.00 II-gi Koncert Historyczny, złożony z utworów kompozytorów polskich XV i XVI wieku. (Transmisja z Krakowa). Wykonawcy: Chór Cecyljański pod kier. Józefa Nowaka i zespół instrumentalny urzędników ubezpieczalni w Krakowie; 21.45 odczyt z cyklu „Józef Piłsudski w pracy konspiracyjnej” p. t. „Katastrofa łódzka” — wygł. Wł. Pobóg-Malinowski; 22.15 lekcja tańca pod kierunkiem — Lucjana Wajszczuka; 22.35 muzyka taneczna z dancingu „Adria”.

Za ogłoszenia i reklamy odpowia-
dają administracja w osobie Antoniego
Leśniewicza w Poznaniu.

Dnia 16 listopada 1934 r., zmarła, opatrzona Sakramentami św.,
moja ukochana żona, nasza najdroższa matczka, siostra i babcia, s. p.
z Derczyńskich

Michalina Mielcarska

w 68 roku życia. Nabożeństwo żałobne odprawi się w poniedziałek 19.
bm. o godz. 9.30 w kościele parafialnym w Sobótce poczem złożenie
zwłok do grobu o godzinie 3 po poł. na cmentarzu w Środzie.

W ciężkim i nieutulonym żalu pogrążeni

mąż, dzieci, rodzina i wnuki.

Sobótka, Poznań, Żnin, Ostrzeszów, Raszków, Chełmno, Odolanów.

zg 8072

W piątek, 16 listopada 1934 r., o godz. 18, zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, nasz najukochańszy
i najdroższy mąż i ojciec, s. p.

Walenty Stróżyna

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 19 bm. o godzi-
nie 3 po poł. z domu żałoby, św. Marcin 43, na cmentarz świętomarciński,
przy ul. Bukowskiej.

Poznań, 17. 11. 1934.

dg 4214 Zakład Pogrzebowy „Ceremonja” Towarowa 25. Tel 315u

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, córka i syn.

Włamanie!

Kradzieże i włamania są coraz częstsze. Okres zimowy je ułatwia, o czym świadczy statystyka.

Jedyną ochroną przed stratami wskutek kradzieży z włamaniem jest ubezpieczenie, które na dogodnych warunkach i za opłatą minimalnej składki można zawrzeć w naszym czysto-polskim Towarzystwie. Solidna likwidacja szkód, szybka wypłata odszkodowań.

Ubezpieczenia załatwia Oddział w Poznaniu, ul. Kantaka 2—4. Telefon 33-23 i 21-79

Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń

Spółka Akcyjna w Poznaniu.

Pg 7996-44.47

NASZ NOWOZWARTY

DOM KONFEKCYJNY przy STARYM RYNKU 98/100

zaopatrzyliśmy bogato w nowości we wszystkich działach i polecamy w wielkim wyborze:

DLA PAN:

plaszcz, bieliznę, pończochy, rękawiczki, swetry etc.

DLA PANOW:

plaszcz, ubrania, kurtki, kapelusze, koszule, krawaty etc.

DLA DZIECI:

plaszczki, trykoty, pończoski, sweterki etc.

DLA WSZYSTKICH: materiały z metra na plaszcz, suknie, kostiumy, jedwabie, wszelkie gatunki płócien białych i pościelowych, inletry, firany, stołowe etc.

Specjalną uwagę zwracamy na nasz dział miarowy!

Wybór w materiałach olbrzymi!

Wykonanie ubrań pierwszorzędne!

R. & C. KACZMAREK

ng 12 212/13 Dom Konfekcyjny — Poznań, Stary Rynek 98/100

SPECJALNY MAGAZYN BŁAWATÓW — ul. NOWA 3.

Wciąż ulepszać produkt — Wciąż obniżać ceny

To nasza zasada!

Prosimy żądać i próbować naszą czekoladę

ŚMIETANKOWĄ N. 60

Numer sześćdziesiąt

Tabliczka waży netto 160 gramów i kosztuje tylko zł 1,20

Wszystko już było — tego jeszcze nie było!

„GOPLANA” SP. AKC.

Fabryka Czekolady w Poznaniu

Pg 8105-45.83

Piękne Panie używają wodę toaletową

„MILA”

gdyż nadaje się do każdej cery tłustej czy suchej.

„Mila” usuwa nadzwyczaj szybko wszelkie nieczystości, jak wągrzy, pryszczki i zmarszczki, chroni i pielęgnuje cerę, zapewnia zawsze świeży i młodzieńczy wygląd. Panie, używające pudru, winny go stale usuwać na noc zapomocą płynu „Mila”.

„Mila” jest do nabycia w aptekach, drogeriach i perfumeriach. Wytwórnia: Laboratorium Chemiczne aptekarza Kl. Rożnowicza w Odolanowie Wlkp.

Pg 7455-36.86

Specyfiki ziołowe Oskara Wojnowskiego

Ziół przeciwko cierpieniom przewodu pokarmowego znak słowny „IROTAN”
Ziół przeciwko wymiotom, oraz atonii kiszek znak słowny „GARA”
Ziół przeciwko chorobom płucnym i błednicy znak słowny „ELMIZAN”
Ziół przeciwko reumatyzmowi, artretyzmowi, podagrze i ischiasowi znak słowny „ARTROLIN”
Ziół przeciwko cierpieniom skrofulecznym znak słowny „TIZAN”
Ziół przeciwko chorobom nerwowym i epilepsji znak słowny „EPILOBIN”
Ziół przeciwko chorobom nerek i pęcherza znak słowny „UROTAN”
Ziół przeciwko cierpieniom narządów trawienia i wątroby znak słowny „CHOGAL”
Kapiele siarkowo roślinne znak słowny „SULFOBAL”
Są do nabycia w aptekach i składach aptecznych.
BROSZURKI INFORMACYJNE Oskara Wojnowskiego o specyfikach ziołowych wysyła BEZPŁATNIE ng 12 621

Oskar Wojnowski, Warszawa, ul. Hortensja 3 m. 4

Pg 69-9-85.62

Odnaczone na wszechświatowych wystawach

Pianina i Fortepiany

zał. w r. 1873 największej pierwszorzędnej polskiej fabryki

„ARNOLD FIBIGER”

Kalisz, ul. Szopena 9. — Tel. 263

Znacznie niższe ceny. — Warunki dogodne

ORYGINALNE PROSZKI
MIGRENO-NERVOSIN
R.P.S.W. N° 1599
ZIN. FABR. Z KOGUTKIEM
KOJĄCYM BÓLE
ZASTOSOWANIE:
BÓLE GŁOWY
MIGRENA, NEURALGIA
BÓLE ZĘBÓW
GŁYPA, PRZEBIEBIA
BÓLE ARTRETYCZNE
STAWOWE, KOSTNE i T.P.
ŻĄDĄCIE W APTEKACH PROSZKÓW
ZE ZN. FABR. KOGUTKIEM
W ORYGINALNEM OPAKOWANIU
PO 5 PROSZKÓW W PUDEŁKU
ng 12 385

Najlepsze w smaku
Piwa Żnińskie

podaje tylko

„TANI UL”

ul. Pocztowa (naprzeciw
ul. Masztalarskiej). ng 8061
1/4 ltr — 20 gr

STEMPLE
L. KAPELA
WROCŁAWSKA 16
ng 12 550/1/2

Pg 7932

Polecamy

DO BUDOWLI!

— Dźwigary. Żelazo —

Żelazo do betonu

Gwoździe i śruby

Okucia do pieców i kuchni

Kuchnie westfalskie

Kotły do pralni

Pieca żelazne

Zamki i zawiasy do drzwi

i okien

Okna lano-żelazne

Siatki ocynkowane na płoty

Ceny naitańsze.

Cenniki na żądanie.

T. Krzyżanowski

Spółka z ogr. odp.

w Poznaniu, ulica Szewska 16.

Telefon nr. 30-38 i 36-90

ng 11 417

Okazyjnie do sprzedania

samochód osobowy

Studebaker

„Comandor”. 8 cyl. kryty, 50-sobowy ca 52.000 km, w pierwszorzędym stanie. Oferty pod Nr. 415 Ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni.
ng 12 041

Przeprowadziłem się
do POZNANIA, ul. Pocztowa 33 m. 6

Dr. med. Wincenty Haremski

dg 4212

Choroby wewnętrzne

Godz. przyj.: 10—12 4—6

Dr. Wacław Majer

ginekolog - akuszer

ordynuje znowu regularnie

ulica Jasna 16, Poznań

12—1

tel. 68-71

4—5,30

dg 4180

Od dnia 17 t. m.

chorych z Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu
przyjmować NIE będę.

Ordynuję prywatnie od 11 — 12 i 5 — 6

Dr. Jan Alkiewicz

lekarz-specj. w chorobach skórnych

Plac Wolności 14

zg 8059

Lecznica Chirurgiczna

Dr. Parczewskiego

POZNAŃ

ul. Mickiewicza 22

UCZNIA

z lepszym wykształceniem i z zamiłowaniem do fachu drogerzystowskiego, bez utrzymania poszukuje

Centralna Drogerja — C. NAGÓRSKI
STAROGARD. (Pom.) Rynek — Tel. 36 i 206 ng 12811

Poważna firma w Wielkopolsce poszukuje

samodzielną siłę kupiecką

zdolnego organizatora i korespondenta polsko-niemieckiego. Reflektanci, możliwie żonaci, zechcą złożyć szczegółowe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zg 8035.

Każdy zdobywa nagrodę

kto nadesłże trafne rozwiązanie.

— **Żyżelan taiwś hczynzawdo od.** —

Za trafne rozwiązanie wymienionego wyżej przysłowia przeznaczyliśmy następujące nagrody:

- 1 Nagroda Motocykl.
- 2 „ Sypialnia lub gabinet.
- 3 „ Rower damski lub męski.
- 4-6 „ Aparaty radiowe.
- 6-8 „ Gramofony walizkowe.
- 8-14 „ Aparaty fotograficzne.
- 14-30 „ Zegarki męskie lub stojące.
- 30-40 „ Obrazy olejne.
- 40-60 „ Kasetki toaletowe.

oraz większą ilość wartościowych nagród pocieszenia.

Rozdzielanie głównych nagród odbędzie się pod nadzorem notariusza, w terminie o którym zawiadomi się na piśmie. Nagrody pocieszenia rozdzielimi sami. Nadesłanie rozwiązania nie pociąga za sobą żadnych zobowiązań. Rozwiązanie należy przesyłać odwrotnie załączając ewent. znaczek na odpowiedź, którą się w każdym razie otrzymuje.

Adresować: „DEWUHA” Kraków, Długa 33/6.

ng 12 813

Proszę wyciąć i przechować!

TELEGRAM!

Jasnovidząca światowej sławy, Vilma Turay, osiedliła się ze swym eksperymentatorem, znanym ogólnie hipnotyzem i grafologiem J. Kartenem na stałe na Śląsku. Pani Turay przepowiedziała śmierć nieodżałowanej pamięci pilotów-bohaterów Żwirki i Wigury dwa dni przed katastrofą, co jest stwierdzone sądownie, zlegalizowanym podpisem. Niejednokrotnie przyczyniła się ona do wykrycia sprawców morderstw i innych ciężkich przestępstw. Jej zdolności jasnovidztwa i metapsychiczne w kierunku widzenia w dal i w przyszłość, są zadziwiające i nie mają nic wspólnego z tuzinkowymi magikami i podobnymi cudotwórcami, operującymi gotowymi przedrukami. Szereg ludzi ze sfer naukowych dało uznanie jej nadprzyrodzonym zdolnościom. We wszelkich zagadkowych sprawach, też przed dokonaniem interesów, przed zawarciem małżeństwa, w sprawach zdrowotnych i innych jest wskazaniem zasięgnąć orzeczenia i porady Vilmy Turay. Szereg ludzi ochroniła ona od szkody i późniejszego żalowania. W grze loteryjnej może zapodać numery przychylne dla danego osobnika. Niejedną zadowolęca jej w ten sposób majątek. Zapytania można też nadesłać listownie za równoczesnym wysłaniem 5,— zł. przekazem pocztowym. — Przyjęcia osobiste od godz. 10—12 przed poł. i 4—6 po poł. — Na listy odpowiada się odwrotną pocztą. Instytut grafologiczny, J. Karten, Katowice, ul. Kołchanowskiego 11. Tel. 342-32.
dg 1149

ś. p.

Zbigniew Waligórski

sodalis marianus

właśc. Wielkopolskiej Centrali Tapet

mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, brat, zięć, wuj, stryj i szwagier, rozstał się z tym światem dnia 17 listopada 1934 roku, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., po krótkiej chorobie, przeżywszy lat 58.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 20 b. m. o godzinie 2.30 z Zakładu SS. Miłosierdzia przy placu Bernardyńskim, na cmentarz św. Marciński przy ulicy Bukowskiej. Msza św. żałobna odprawiona będzie nazajutrz o godzinie 9.30 w kościele św. Marcina.

Cieżko dotknięci

żona, córka i synowie.

Poznań — Polwica p. Środa.

zg 8071

Dnia 15 listopada 1934 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, mój najukochańszy mąż, ojciec i dziadek, ś. p.

Antonin Muszyński

przeżywszy lat 77. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18 bm. o godz. 15 z domu żałoby przy ul. Marsz. Focha 35 na cmentarz w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, córka, wnuczka i rodzina.
zg 8065 Poznań, Berlin, Kielce, Ostrów Wlkp.

Dnia 15 listopada rb. zmarł długoletni członek-jubilat Towarzystwa naszego, ś. p.

Antoni Muszyński

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18 listopada o godz. 15 z domu żałoby, ul. Marsz. Focha 35, na cmentarz w Górczynie. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 338 zg 8 059/60

Dnia 16 listopada 1934 r., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Walenty Stróżyna

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 19. bm. o godz. 3 po poł. z domu żałoby, św. Marcin 43. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

W piątek, dnia 16 listopada 1934 r. zmarł nagle długoletni członek nasz, ś. p.

Walenty Stróżyna

były członek zarządu.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 19. bm. o godz. 3 po poł. z domu żałoby, św. Marcin 43. O liczny udział Kolegów w pogrzebie uprasza Zarząd Wolnego Cechu Krawieckiego w Poznaniu.

Wszystkim, którzy łaskawie nadesłali wieniec i wyrazy współczucia oraz wzięli udział w pogrzebie, ś. p.

Agnieszki Mierzejewskiej

a w szczególności Przewielebnemu Ks. Prałatowi Wilkansowi, Ks. Prob. Tomiakowi, PP. Kierownikowi oraz Urzędnikom Okr. Urzędu Bud. Nr. VII, Krewnym i Znajomym składają

serdeczne podziękowanie

zg 8062

córka i zięć.

Dnia 17 listopada 1934 roku zasnął w Bogu, nasz drogi, nieodżałowany szef, ś. p.

Zbigniew Waligórski

W Zmarłym straciłszy zacnego i wzorowego pracodawcę, którego przedwczesny zgon dotknął nas boleśnie.

Pamięć o Zmarłym zachowamy w sercach naszych na zawsze!

Personel

f-y Zb. Waligórski

Wielkopolska Centrala Tapet.

zg 8070

Dnia 15 listopada o godz. 0.45. zmarła w Zakładzie Sióstr Miłosierdzia w Gostyniu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., ś. p.

Leokadja Hejnowska

Wyprowadzenie zwłok z kostnicy Zakładu do kościoła parafialnego nastąpi w poniedziałek, 19. 11 34 r. o godz. 8.45 rano. Po mszy św. pogrzeb na nowy cmentarz parafialny. O modlitwę za duszę ś. p. Leokadii proszą usilnie

Siostry Miłosierdzia.

Dnia 16. 11. br. zmarł 40-letni jubilat naszego Bractwa, ś. p.

Oskar Stiller

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 19. bm. na cmentarz ewangelicki w Górczynie, po nabożeństwie żałobnym, które odprawi się o godz. 14 w kościele przy ul. Matejki. Szanownych Członków prosimy o liczny udział w pogrzebie, zaś członków Straży Honorowej wzywamy do obowiązkowego stawienia się w mundurze bez broni. Cześć Jego pamięci! Pg 8436-46,81

Zarząd Bractwa Kurkowego Poznań, zał. 1253 r.

WYSYŁKOWY DOM TAPET
STRYSZYK Aleje Marcinkowskiego 19 Tel. 1292
TAPETY — CERATY — LISTWY — CHODNIKI

ng 12 308

zg 8 024

ng 12818

Udział w uroczystości żałobnej dla ś. p.

Oskara Stillera

dnia 19 listopada o 2 po poł. w kościele ewang. na św. Łazarzu będzie dozwolony tylko okazicielowi kartek wstępnych, które bezpłatnie będą udzielane wszystkim zgłaszającym się w domu parafialnym przy ul. Matejki 42 w niedzielę i w poniedziałek od 12 do 1 po poł.

dg 4 213

Ul. Podgórna przy placu Świętokrzyskim
lokale

handlowe biurowe, klubowe, wysoki parter, front, zaraz od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 8066.

Całkowita wyprzedaż towarów, jak: Materyjów ubraniowych — płaszczy — konfekcji dziecięcej i innych z masy upadłościowej ng 12 851

po cenach wyjątkowo niskich „Konfekcja Dziecięca” ST. RYNEK 91 nar. Wronieckiej

Z kapitałem 80 000 — 100 000 zł

wstąpię jako czynny wspólnik do solidnego przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer Poznański pod ściśle poufne zg 8052

ZIMA SIĘ ZBLIŻA!!!

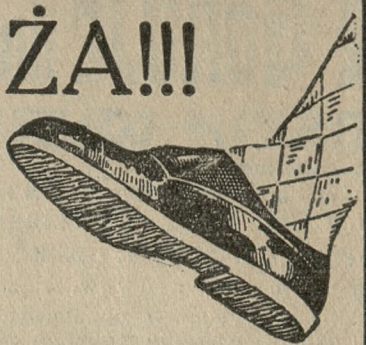
PODESZWY z GUMY INDYJSKIEJ

(surowy kauczuk)

chronią przed WILGOCIĄ i ZIMNEM,
są one orzytem NIEZWYKLE TRWAŁE.

Mozna je zastosować do starego obuwia.
NIEZBĘDNE DLA DZIECI i MŁODZIEŻY!

Tg 16J5

Łózka żelazne

Łózka wysielane
Umywalnie kompletne
Wyżymaczki do bielizny
Wanny do prania
Drabki domowe
Konwie do mleka
Kucharki okowielane
Kuchnie westfalskie
Maszynki do soków
Garnki aluminiowe
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIFRLING
Skład żelaza
Poznań, ul. Szkolna 3.
ng 12 397

Dwa domy

w centrum miasta Ostro-
wa Pozn. są natychmiast
do nabycia. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego
pod dg 4209

Piekarnia

mechaniczna

produkująca około 25 tonn
mąki tygodniowo wraz nie-
ruchomością, inwentarzem
żywym i martwym z powo-
du śmierci jej właściciela do
sprzedania. Oferty sub „Ko-
rzystny interes” nadsyłać do
Biura Ogłoszeń „Promień”.
Łódź, Andrzeja 2. ng 12 388

„HAFTOPLIS“

wykonuje mierzę okretkę —
dziurki wykończenie szali fal-
ban plisowanie dekatezowanie.
hafty monogramy tarcze gimna-
zjalne. obciążanie guzików nad-
rabianie stóp podnoszenie oczek
terminowo — najtaniej
STARY RYNEK, wejście Wian-
kowska, filia św. Marcina 27 i Ro-
mana Szymańskiego 1.
2F 12-6FFL 2d

A. Koszewski

Stary Rynek 61

sprzedaje najtaniej

Piecy żelazne
Naczynia emaliowane
aluminiowe i blaszane
Garnki żelazne
Maszynki do mięsa
Młynki do kawy
Noże i widelce
Thermosy
Drabki domowe
Magle domowe
Łózka metalowe
Zabawki
Pg 7666-42.31

STEMPLE
KROMCZYŃSKI
Św. MARCIN 47

Pg 7904

Z dniem 19 listopada br. kancelaria moja znajduje się
przy ul. KRĘTA 23, II.

Godziny biurowe 9—13 i 16—18 (z wyjątkiem soboty).
zg 8054

Marjan Kapela, adwokat.

Wezwanie.

W sprawie egzekucyjnej p. Zofji Kajkowskiej w Pozna-
niu, Skarbowa 20 przeciw p. Władysławowi Szulcowi, b. kon-
sulowi, ostatnio rzekomo zamieszkałemu w Argentynie,
Buenos-Aires, Victoria 851, zostałem mianowany dla dłuż-
nika postanowieniem Sądu Grodzkiego w Poznaniu z dnia
5 czerwca 1934 r. kuratorem, albowiem miejsce jego pobytu
jest nieznane.

Niniejszem wzywam p. Władysława Szulca do zgłosze-
nia się celem strzeżenia swych praw względnie do poda-
nia miejsca swego stałego pobytu.
Równocześnie proszę wszystkie osoby, którym znane
jest miejsce pobytu dłużnika o podanie mi adresu stałego
zamieszkania dłużnika względnie jego miejsca pobytu.

BOLESŁAW PAUL, adwokat
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 19.
zg 8069

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Do
szorowania
i czyszczenia
tylko
ATA
godna jest
polecenia.

ATA czyści i szoruje
wszystko!

WYRÓB ZAKŁADÓW „PERSIL”
POL. SP. AKC. BYDGOSZCZ

Pg 8106-P. 3485

Tani Tydzień Szkła i Porcelany

po niebywale niskich cenach!

Przy zakupie od zł 5,— 10 procent rabatu!

A. Koszewski — St. Rynek 61

Przewinujemy asygnały „Kredyt”

2 domki

nowo, masywnie pobudowane, po dwa
duże pokoje z kuchnią i piwnicą
właśnie, parceli 544 m² na Osiedlu
Warszawskim, bez dług. w, sprzedam
za gotówkę po 4800 zł. Tamże sprze-
dam kilkadziesiąt parcel różnych
wielkości po 1,80 do 3,— zł za m²

TOMASZ MAŁECKI, Droga Debińska 11. Tel. 11-90
Pg 8113-46.58

KONKURS

W Zarządzie Miejskim w Poznaniu wakuje od zaraz
posada

INŻYNIERA

w oddziale nadzoru budowlanego.

Warunki: Studja ukończone dyplomem inżyniera
architekta; co najmniej 3-letnia praktyka samorządowa w
działach technicznych; nieprzekroczony 40 rok życia; oby-
watelstwo polskie. — Przyjęcie uwarunkowane jest dobrym
stanem zdrowia, stwierdzonym przez lekarza miejskiego.

Placa początkowa grupy IV miejskiego regulaminu po-
borów z 15% odwołałnym dodatkiem komunalnym, wynosi
dla samotnego 236,23 zł miesięcznie, dla żonatego odpowied-
ni dodatki ekonomiczne. ng 12 944

Zgłoszenia nadsyłać należy do dnia 1 grudnia br. na rę-
ce Zarządu Miejskiego, Wydział personalny, Ratusz, pokój
30, I piętro.

**CZEKOŁADKI HERBATNIKI
PIERNIKI MARCEPANY**

pierwszorzędnej jakości zawsze świeże
w wielkim wyborze poleca

WALERJA PATYK

Aleje Marcinkowskiego 6
Oddział przy ul. 27 Grudnia nr. 3.
Stale nowości — Ścisła kalkulacja cen
Prosimy się przekonać!

Pg 8 132-46.77

DOM

mieszkalny w Poznaniu, 15 okien frontowych wraz z loka-
lami fabrycznymi ca. 2000 m² bardzo jasnych z centralnym
ogrzewaniem, piwnicami, garażami, szopami, 2 podwórzami,
korzystnie położony, tani i na dogodnych warunkach do
nabycia. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „Par” w Poznaniu,
Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 46.63. Pg 8125-46.63

Młynek

do mielenia korzeni ręczny lub do zapędu elektrycznego
kupię. Zgłoszenia: ng 12 930

IGNACY JURKIEWICZ, Leszno Wilk.
Import kawy i herbaty. Telef. 167.

BACZNOŚĆ Przemysłowcy budowlani i kupcy drzewni,
stolarze, cieśle, kołodzieje.

Wysprzedaż starych zapasów

Tartak Ks. Pszczyńskiego w Koborze G. Śl. ma na sprzedaż
kilka tysięcy m³ suchego materiału tartego, liściastego
i szpilkowego po cenach znacznie niższych. dg 210

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde
dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo.
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogło-
szenie nie może przekraczać 100 słów, w tem
5 nagłówkowych

1 KAMIENICZ

Kupię
kamienicę w śródmieściu, wprost
od właściciela, przy wpłacie
50 000 zł. Wyczerpujące oferty
Kurjer Poznański zg 28 541

Administracji
większego domu poszukuje eme-
ryt wyższym wykształceniem zna-
jący dobrze te dziedziny gospodar-
ki. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zg 28 733

Willa
trzymieszkaniowa, nowa, komfor-
towa, ogród, Łazarz. Oferty Ku-
rjer Poznański zg 28 694

Emeryt
państwowy, bezdzietny przyjmie
administrację domu w Poznaniu
za małym wynagrodzeniem. Of-
erty Kurjer Poznański zg 29 053

Wybór
korzystnych kamienic, will, pole-
ca Gruszczyński, Pocztowa 30,
telefon 58-66. zg 29 250

Kamienicę
komfortową, czynszową, cztero-
piętrową, mieszkaniami 4, 3, 2 po-
kójów sprzedaje Ratajczak, Po-
znań, Jezuitska 12. zg 29 240

Dom wille
z wolnym mieszkaniem kupię
wpłacie 24 000. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zg 29 203

Wille
z dużym ogrodem bardzo korzyst-
nie sprzedam. Zaraz do objęcia.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zg 29 438

Wybór
korzystnych kamienic, will, pole-
ca Łakomy, Młyńska 4, m. 1.
zg 29 624

Kamienicę śródmieściu

12 800 ustawowy dochód
bez remontu, cena 85 000, wpłaty
60 000 sprzedam Nowak, Poznań.
Kramarska 15, telefon 16-89.
zg 28 589

Wille
nowowynbudowana, przedmieściu
Poznania, 14 ubikacji, dochód
roczny 3600,—, cena 26 000,— 10
ubikacji, dochód 2000,— sprzedam
18 000,— Paluch, Poznań, Kan-
taka 8/9. zg 29 216

Wille
okolica Opery dziesięciopokojowa
dwumieszkaniowa sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zg 29 219

Willa
3 mieszkaniowa, komfort, objęcie
pięciu pokoi, 43 000 wpłaty 30 000
wolna stempli, podatki. Popiel-
ski, Piekary 8, m. 6.
zg 29 441

2 PIENIĄDZ

25 000
wpłaty sprzeda właściciel, dom
Stary Rynek ewentl. składem.
Zgłoszenia „Par” pod 46.11.
Pg 8085-46.11

Premjowa
Książeczka PKO, wpłacono 432 zł
sprzedam. Można wygrać 1000.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zg 29 226

15 000
hipotekę Poznaniu z damnem
sprzedam Oferty Kurjer Poznań-
ski zg 27 190

Cukiernie
urządzą, potrzebna, sym-
patyczna, współnicza lub współ-
nik. Oferty Kurjer Poznański
zg 29 382

6 000

na I. hipotekę, 16-krotna gwa-
rancja. Oferty Kurjer Poznań-
ski zg 29 396

5000 złotych

poszukuje dam podwójny za-
staw. Oferty Kurjer Poznański
zg 29 385

Hipotekę

bardzo korzystnie sprzedam. —
Oferty Kurjer Poznański
zg 29 533

2 500,—

pożyczki pod zastaw I. hipoteki
miejscowej potrójnej wartości, albo
sprzedam damnem. Oferty Ku-
rjer Poznański zg 29 473

Wspólnika

(8—15 000) w rozwiniecie ko-
rzystnego przedstawicielstwa po-
ważnej fabryki poszukujemy.
Oferty Kurjer Pozn. zg 29 582

Złote

marki, funty sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zg 29 639

Wspólnika

poszukuje do składu okuć budo-
wanych w Gdyni z gotówka 3 do
3 500 zł. Oferty pod 220 Kurjer
Poznański, Gdynia. ng 12 936

4 OSOBISTE

Trwała

ondulacja parowa 8 zł, wodna 1,50
Empire, Dąbrowskiego 33.
zg 29 880

Janko

będzie pojutrze napewno. Kupię
również parę buciuków. Spotkanie
o 4-tej popołudniu w Magazynie
Obuwia Poznań, Stary Rynek 43
u Kępińskiego.
Pg 8 103/4-46.35/86

Krem „Orlidal”

jest idealnym środkiem kosme-
tycznym przeciw piegom, kro-
stom, wydelikatnia cery. Poza-
tem łaskawie polecam dalsze
wyroby „Orlidal” jak: mydełka,
pianki, szamunki i kremy w innych
odmianach. Wytwórnia Kosme-
tyczna „Orlidal” Kantaka 8/9.
zg 29 265

Ważne dla prowincji!

Na długie wieczory zimowe Czy-
telnia Dippa (20 000 tomów w 5
językach) Poznań, plac Wolności
11, wprowadza abonament zbio-
rowy. Przeczytanie książki —
kilka groszy. Szczegółowe warun-
ki i katalogi na żądanie.
zg 29 603

6. OŻENKI

2 koleżanki

szatynka lat 26, blondynka lat
25, skromne lecz biedne „urzęd-
niczki” poznają idealnych panów.
Cel matrymonialny. Oferty Ku-
rjer Poznański dg 4 154

Kawaler

lat 30 właściciel dobrze prosperu-
jącej drogerii wartości 80 000 bez
długu ożeni się z panną do lat 27
mającą zmiłowanie do kupiec-
stwa, dysponującą gotówką 25 000
na powiększenie przedsiębiorstwa.
Panie, którym zależy na rychłym
ożenku i szczęśliwym położeniu
mażeńskim, raczą złożyć oferty
wraz z fotografią, która zwróci
pod słowem honoru. Kurjer Po-
znański zg 28 246

Blondynka

lat 22, wykształcenie średnie, nie-
biedna, szuka odpowiedniej zna-
jomości w celu matrymonialnym.
Panowie urzędnicy mają pierw-
zeństwo, wdowcy niewykluczeni.
Łaskawe zgłoszenia tylko z foto-
grafią która się zwraca do Ku-
rjera Pozn. zg 28 133

Dwie

sympatyczne koleżanki blondynka
i brunetka poszukują panów na
stanowiskach. Majątek 4 tys. Cel
matrymonialny. Oferty Kurjer
Poznański zg 28 570

Wdowa

lat 33 posiadająca w Poznaniu
przedsiębiorstwo, znająca sa-
moistota poszukuje znajomości
celu matrymonialnym. Odpowied-
nie oferty wraz fotografią, której
zwrot zapewniam proszę do Ku-
rjera Poznańskiego zg 28 755

Wspólniczki

Wielkopolanki wzgl. Pomorzanki
do dobrze prosperującego przed-
siębiorstwa handlowego z gotów-
ką, ca. 30 000 poszukuje kawaler,
lat 31, Włkp., obrót roczny ca.
200 000. Cel matrymonialny. Dy-
skrecja zapewniowana. Oferty Ku-
rjer Poznański zg 25 611

Syn

właściciela apteki, przystojny, lat
25 pozna Magistres przystojna,
wesolego usposobienia. Cel ma-
trymonialny. Sprawa poważna. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zg 29 047

Kuniec

rzutki, kat., lat 30 poszukuje zna-
jomości pań. Cel matrymonialny.
Oferty Kurjer Pozn. zg 29 049

Kawaler

lat 31, kulturalny, na kierowni-
czym stanowisku pozna z prezen-
cją posażną pannę. Cel matrymo-
nialny. Pośrednictwo rodziny mile
widziane. Zgłoszenia możliwie
z fotografią. — Zwrot zapewniowy.
Kurjer Poznański zg 29 071

Dla

siostry, wdowy, lat 50, majątek
400 morgowy poszukuje dzielnego
gospodarza z gotówką. Cel ma-
trymonialny. Poważne oferty Ku-
rjer Poznański zg 29 075

Dziewiętnastoletnia

bogata brunetka poszukuje męża
inteligentnego, przystojnego, naj-
chętniej lekarza lub oficera. Oferty
Kurjer Pozn. zg 29 076

Wielkopolanka

starsza, przebywająca na wsi, z
wykształceniem, bez majątku,
wyjdzie za pana ponad 50 pra-
gnącego odpowiedniej towarzyszy-
ki życia. Oferty Kurjer Poznański
zg 29 078

Dla

swego przyjaciela aptekarza,
wdowca 55 lat posiadającego apte-
kę w dużym mieście Poznań-
skiego z braku znajomości poszu-
kuje żony, starszej panny lub
wdowy, posiadającej gotówkę. —
Dyskrecja zapewniowana. Oferty
szczegółowe Kurjer Poznański
zg 29 114

Lekarz

weterynaryjny z dobrą egzysten-
cją ożeni się panią przystojną i
zamożną do lat 30. Dyskrecja
ręczę honoru. Łaskawe zgłosze-
nia wraz fotografią Kurjer Pozn.
zg 29 113

Sympatyczna

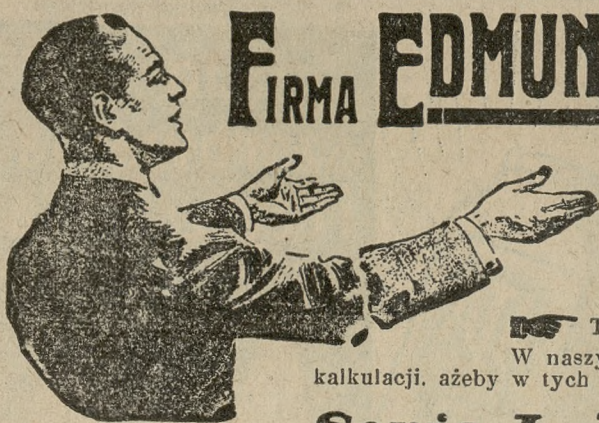
brunetka posiadająca w wielkiej
wsi dom, skład kolonialny i rzeź-
nictwo poszukuje męża inteligent-
nego rzeźnika. Pieniądże na spła-
tę pożądane. Oferty z fotografią
do Kurjera Pozn. zg 29 103

Pogodnego

ducha zapewni sobie starszy pan,
który poślubi dobrą charakte-
ru bezdzietną, miłą wdowę, wła-
sne, czteropokojowe mieszkanie,
urzędnicy emeryci, pierwszeń-
stwo. Oferty Kurjer Poznański
zg 29 164

Panna

lat 31, gotówkę 4 000 zł wyjdzie
zamaż. Oferty Kurjer Poznański
zg 29 168

FIRMA EDMUND RYCHTER GÓRUJE nie tylko NISKĄ CENĄ LECZ JAKOŚCIĄ WYROBÓW

Kupując w naszych magazynach odbiorca wydobycza MAXIMUM z każdego wydane go złotego, ponieważ nie cena lecz JAKOŚĆ decyduje. — POLECAMY Pała - Ulstroragłany - Przepiękne garnitury - Spodnie - Knykry - Bryczesy - Wiatrówki - Kurtki skórzane - Płaszcze gumowe - Peleryny gumowe.

Tysiące metrów **najmodniejszych** materiałów w setkach deseni i kolorów do dyspozycji SZAN. KUPUJĄCYCH
W naszych oddziałach miarowych zaprowadziliśmy wykonanie popularnych garniturów w trzech serjach podlegających najściślejszej kalkulacji, ażeby w tych ciężkich czasach umożliwić szerszemu ogółowi nabycia dobrego ubrania z wypróbowanego materiału.

Serja I. 120 zł Serja II. 100 zł Serja III. 80 zł

Materiały w powyższych serjach **nie zmieniają koloru** i w noszeniu są **pięrowzorządne**. Krój, dodatki i wykonanie najlepsze. Następnie polecamy wykonanie luksusowe szewiotów i czesanek Bielskich od 130 — 275 zł ostatnie z oryginalnych angielskich materiałów

Nasze oddziały wykonania na miarę stoją u szczytu doskonałości. 6-ciu pierwszorzędnych krojonych tworzą z dobrego najlepszego. Specjalność futra na miarę, modernizacje i poszycia futer pod kierownictwem wybitnych fachowców. **GOTOWE FUTRA** stale na składzie.

Wydajemy nasze towary także za bony Tow. „Kredyt“

EDMUND RYCHTER

ul. Wrocławska 14 Poznań ul. Wrocławska 15 ul. Kaliska Ostrów
telefon 21-71 telefon 54-25 tel. 32 tel. 35
ul. Franciszka Ratajczaka 2, telefon 54-15, 26-07 Wielkopolski

Która
z pań pomoże urzędnikowi finansowemu do objęcia wyższego stanowiska, ożenek możliwych. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 29 185

Reemigrant
kawaler, lat 32, blondyn, posiadający co najmniej gotówki, pragnie poznać towarzysze życia o szlachetnym charakterze posiadających również co najmniej gotówki. Rzecz traktuje się poważnie. Zgłoszenia, nieanonimowe możliwe z fotografią którą zwróci, do Kurjera Poznańskiego zdg 29 186

Blondynka
27-letnia jedynaczka posażna i przystojna z braku zupełnej znajomości poszukuje inteligentnego i mającego pana powyżej lat 30 na dobru stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią Kurjera Poznańskiego zdg 29 208

Który
z inteligentnych panów na dobru stanowisku powyżej lat 28 pragnąłby poznać w celu ożenku zgrabną mającą jedynaczkę lat 25. Oferty z fotografią Kurjera Poznańskiego zdg 29 214

Panna po trzydziestce
pragnie poznać szczerego Przyjaciela, do lat 50 w celu matrym. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 218

Panna
lat 44, nie biedna z własną pracownią szuka męża, emeryci państw. lub wdowcy bezdzietni z mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 270

Młodsza
wyszkolona, mająca, ładna (trochę cierpiąca) szuka szlachetnie myślącego pana, najchętniej lekarza celem zamatowania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 287

Kupiec
samodzielny, zapozna pannie wzrostu wyższego do lat 27, gotówka 3-5000. Cel matrymonialny. Sprawa poważna. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 344

Wdowa
lat 29 krawcowa posiadająca mieszkanie i 3000 wyjdzie zamat. Biuro „Przyszłość“ Strzałowa 3. zdg 29 314

Panna
lat 22 posiadająca 2000 wyjdzie zamat. Biuro „Przyszłość“ Poznań Strzałowa 3. zdg 29 315

Panna
lat 23, posagu 85 000 wyjdzie zamat. Biuro „Przyszłość“ Poznań, Strzałowa 3 telefon 24-03 zdg 29 313

Blondynka
panna 27, przystojna, wyszkolona, muzykalna, posag tymczasowo 50 000, wyjdzie zamat. Mrówka, Poznań, Szamarzewskiego 20 — 1. zdg 29 500

Milutkie
szatynki, lat 18-20, muzykalne, posagu 20 000 zł wyjdzie zamat. z pań na poważnych stanowiskach. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 29 431

Najkorzystniejsze
proponuje zamożnych, zdecydowanych pań, pań poleca jedynie Echo, Poznań, św. Marcina 68 telefon 50-30. zdg 29 452

Znajomości
matrymonialne
ułatwia dyskretnie solidnie „Wanda“, Rom. Szymańskiego 4 I. zdg 29 615

Pomorzanie
lat 25, na rządowej posadzie, — posiadający plac pod budowę willi w Gdyni oraz własne mieszkanie poszukuje wesołej żonki do lat 23, posiadającej gotówki około 5 000 zł. Oferty wraz z fotografią, która się zwraca pod „Przystojny“ Ekspozytura Kurjera Poznańskiego, Gdynia, ng 12 937

7. SPRZEDAŻE
Piec
łazienkowy, gazowy. Radziejewski, Strzelecka 2. zdg 28 809

Skład
rzeźniki w centrum, nowoczesnie urządzony z przyległym 4 pokojowym mieszkaniem i dużym warsztatem, zapadem elektrycznym, tanio sprzedam. Ubój 20 św. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 27 860

Sprzedam aptekę
w Kościerzynie o obrocie 4 do 4 500 zł miesięcznie natychmiast, najwięcej dającemu za gotówkę. Zgłoszenia pod: Jerna Wendt, Kościerzyna, ul. Wilsona 23. zdg 27 770

Centrala mebli
Wielka 26, poleca meble po cenach najniższych. Pg 7903-11,11

50 lat
istniejący skład obuwia w Inowrocławiu koźystnie do sprzedania. Zgłoszenia F-a Fr. Lemański, Inowrocław. zdg 27 964

Willę Sołacz
2 mieszkania po 4 pokoje, jedno wolne 20 000 gotówki, amortyzacja. sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 647

Księgarnia
i skład papieru, dobrze prosperująca bezkonkurencyjna na prowincji z powodu starości właściciela na sprzedaż. Gotówka 2 do 3 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 527

Parcele
dwie razem 1 400 mtr.² zwarta budowa plac Asnyka sprzedam korzystnie. Oferty „Par“ zdg 57,378 Pg 8025-57,378

Jedyna firma
Józef Pluciński
Pocztowa 2, sprzedaje najtaniej **Kapelusze — czapki szale** ng 11 617

Antykwariat „Mars“
Wielkie Garbary 44 poleca okazynie, meble antyczne, porcelanę, zegary, obrazy, sztychy, ng 12 412

Ubrania
Płaszcze — Spodnie. Kurtki — Materiały z metra **Płaszcze damskie** najtaniej tylko w firmie **W. Janas** Poznań, Stary Rynek 42, Wrocławska 20. dg 3 992

Pianina
T. Betting, wielki wybór ceny najniższe, długoterminowe spłaty poleca: Fabryka Fortepianów w Lesznie. dg 4107

Futra
do reparaacji, przeprasowania należy dać do fachowca. Polecam gotowe futra damskie i męskie. Tadeusz Olszyski, mistrz kufnierski, Poznań, św. Marcina 53, dr 4 084

Parasole
ogrodowe, słoneczne, deszczowe i wszelkie reparaacje wykonuje Wytwórnia Parasoli, Wielka 27/29. dg 3 661

Motocykle
Rudge 500 jak nowy. Indian seam przyczepka. Puch światłem Bosch Nowaczyk, Górna Wilda 30. zdg 28 756

Pianino koncertowe
rzeczywiście pierwszorzędne za 800 zł sprzedam oraz maszynę Singera prawie nową. Rzadka okazja. Wierzbicice 15, I. m. 22 dom ogrodowy, pręsto, 3-7 godz. zdg 28 764

Fotograficzny
zakład w Poznaniu sprzedam. Oferty „pierwszorzędny“ „Par“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pg 8111-57,455

Sprzedaż — Naprawa
wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru — Montownia Wiecznych Piór — Józef Czornowski, — Poznań, Ratajczaka 2 dg 4 062

Futra
damskie, spody pod futra, różne skórki na obsady i reparaacje futer poleca znany z niskich cen Specjalny magazyn futer St. Piotrowski, Poznań, Szkolna 2. dg 4 063

Dubeltówki
naprawia J. Szymkowiak, dypl. puszkarz. Św. Marcina 27. zdg 19 773

Dom
frontowy, podwórzowy, składem i mieszkaniem w Rawiczu, centrum. Informacje Pospieszny, — Król. Jadwigi ng 12 805

Kapelusze damskie
Jan Sozański
Duży wybór. Hurt — Detail. Stary Rynek 84, I. piętro, wejście Zamkowa 6. Pg 7901-33,104

Magazyn futer Lehmann
zał. 1875 Poznań, Wrocławska 18, tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju futer oraz skór od najtańszych do najwykwintniejszych. Pg 6 921-35,72

Do ubrań
dodatki najtaniej **Andrzejewski** Szkolna 13. dg 4144

Maszyny do pisania
małe i duże, nowe i używane, najkorzystniej: Skóra i S-ka. Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 23 ng 12 692

Urząd. ia domowe
używane kompletne, oddzielne, okazynie sprzedaje — kupuje **Polski Dom Komisowy** Stary Rynek 44, wejście z Woźnej. ng 12 648

Największa fabryka pianin Sommerfelda
dostarcza nowe pianina za wpłatą 300 zł reszta płatna na dogodnych warunkach. Niskie ceny. — Pierwszorzędne wykonanie. Długoletnia gwarancja. Skład fabryczny Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 12 381

Drzewka winorośli
szlachetna, róża, bzy, byliny sprzedają Ogrody Szkolne Dąbrowskiego 169. Dojazd tramwajem 8. Pg 7 956/45,81

Bechsteina
fortepian koncertowy, dobrym stanie. Kwiatkowski, Pierackiego 14. zdg 28 673

Meble
poleca najtaniej **K. Bakoś, Stary Rynek 51** zdg 26 132

Drogerie
mieszkaniami sprzedam wart. 16 tys., cena roczny zysk, egzystencja pewna. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 12 807

Najlepsze parcele budowlane
w Poznaniu, między ulicami Grunwaldzką a Słoneczną tuż przy tramwaju. — Informacje: Wierzbicice 20, m. 3, telefon 78-30. Pg 8141-57,442

Bechstein
fortepian duży korzystnie sprzedam. Pl. Wolności 14 m. 15 godz. 15-16. zdg 28 800

Jadalnia
debową, czarną, stylową w dobrym stanie godz. 15-16. Plac Wolności 14 m. 15. zdg 28 801

Za bezcen
skład lub kompletne urządzenie składowe. Oferty skład cukierków Pocztowa 30. zdg 28 827

Motocykl
z przyczepką marki Norton 600 ccm najnowszy model, z górnym sterowaniem zaworów, elektrycznym światłem, korzystnie do sprzedania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 29 003

Ford
2 ton. 29 r Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 045

Okazja
Stare obrazy szkoły włoskiej, holenderskiej i mistrzów polskich prima zbiory sprzedam przed licytacją niższej oszacowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 917

Radjo
3-ka sprzedam. Poznań, ul. Łąkowa 9 m. 10. zdg 29 050

Tokarnia, prasa
do kopiowania. Pelczyński, Grudnia 1. zdg 29 061

Pieski
suczka (pudel) tanio. Marcina 41 m. 8. zdg 29 068

Sprzedam
sztucer „Gdańsk“, płyty marmurowe. Informacje Kurjer Pozn. zdg 29 044

Drzewo opałowe
porządnie odpadki stolarni sprzedaje tanio. Stolarnia Wenejańska 7. zdg 29 082

Wyborne powidła śliwkowe
z węgierki, wiadro 6 kg z 13, — 13 kg z 25, — Marmelady deserowe 6 kg z 10, — 13 kg z 20, — konfiturowe 6 kg z 14, — 13 kg z 28, — franco Roman Świątek, zakł. ogrodnicze, przetwórcia owoców, Miechów, Charsznica woj. kielecki. zdg 29 281

Dywany
firany, chłodniki, plusze, brokaty gobeliny, ceraty, narzuty oraz wszelkie dodatki do mebli wyszczególnionych poleca najtaniej

M. Pieczyński, Poznań, Stary Rynek 44
parter i piętro 12 3 962/3

Samochód
półciężarowy „Chevrolet“ czterocylinnowy korzystnie na sprzedaż. Rybaki 7 mieszkanie 26 zdg 28 900

Kapelusze Koszule Krawaty
najtaniej M. Paśzek, Wrocławka 30, zdg 29 184

Warsztat
szewski dobrze prosperujący, centrum miasta, nowoczesne urządzenie, 4 maszyny, mieszkaniem, zaraz tanio sprzedam. Zgłoszenia Guhr, Ostrów, Poznań. ng 12 817

Płaszcz
jedwabny czarny pluszowy sprzedam. Słowackiego 34-5. zdg 28 735

Sprzedaż
kupuje meble maszyny inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2 Pg 7 902

Dom Komisowy
Wroniecka 6/8 poleca szafy, stoły, krzesła, kanapy, leżanki, łóżka, lampy, obrazy. ng 12 407

Futra
spody pod futra, wydry, lisy i skóry wszelkiego rodzaju na obsady i reparaacje futer poleca w wielkim wyborze najtaniej

Józef Dawid
Poznań, Nowa 11 przy Starym Ryнку. Pg 7 930-41,42

Bibliotekę
1 000 tomów okazynie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 004

Lokomobila
Lanza 10 atm., ca. 17 mtr. powierzechni ogrzewanej, przełożona, remontowana, w bardzo dobrym stanie.

Prasa do słomy
Lanza Markowski, Poznań, Jasnaja 16. Pg 8 109-46,46

Skład
papieru towarów krótkich mieszkaniem, 10 lat istnieje, powodu zamatowania sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 29 085

Dentystyczne
urządzenie, technika, operatywa, motory sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 039

Narzędzia
slusarskie i stolarskie, warsztat amatorski sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 038

Willę
sześciopokojową — urządzeniem komfortowym. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 29 036

Reklamówkę
nową, koniem tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 013

Benzynowo - gazowy
piecyk kuchenny „Wygodna“ jest do nabycia. Plac Wolności 13 m. 10. zdg 29 122

Wózek
dziecięcy mało używany. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 29 121

Pianino
koncertowe okazynie sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 29 010

Gospodarstwo
55. bez dingu 12 500. Krakowski. Rejewiec Poznański, stacja Sławowa zdg 28 479

Najkorzystniej płaszcze damskie dziewczęce szkolne
gotowe, miarowe. Szuster, Stary Rynek 76 piętro naprzeciw odwachu. Przyjmuje asygnały „Kredytu“ zdg 29 027

Skład
kolonialno-drogerijny, mieszkanie 4 pokojowe sprzedam 5 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 090

Parcele
500 sprzedam korzystnie ul. Południowa 57 właściciel. zdg 29 102

Kapelusze Kapelusze Koszule Koszule
Olszewski, Półwiejska 11.

Krawaty Krawaty
Olszewski, Półwiejska 11. zdg 29 183

Oddam
dziennie 200 litr mleka zdrowego wprost do pacjenta do składów lub zakładu Oferty Kurjer Poznański zdg 28 807

Jadalnie
piękna, maszynowa, Singera sprzedam. Piotra Wawrzyniaka 19 m. 1. zdg 29 198

Tanio
sprzedam zaraz fortepian skrzydło. Ul. Chelmońskiego nr. 7 — (św. Łazarz) Strzykowski. zdg 28 862

Skrzydło
do ćwiczeń tanio. Dolna Wilda 77 — 11. zdg 29 254

Meble kuchenne
najtaniej. Łąkowa 4a, stolarnia zdg 29 248

Ford
półciężarówkę sprzedaje korzystnie Drukarnia św. Wojciecha, Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 39. ng 12 842

Pościele
poduszki świeże. Kraszewskiego 5 — 5. zdg 29 166

Ogródek
działkowy na Bielniekach do sprzedania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 29 169

Parcele
ulica Dąbrowskiego bardzo korzystnie sprzedam. „Osadopol“, Rzeczypospolitej 9. zdg 29 176

Kolonjalka
mieszkaniami tanio sprzedam. — Adres Kurjer Pozn. zdg 29 191

Ogród
przy ulicy na budowę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 192

Gabinet
męski, bogato rzeźbiony, wykonanie pierwszorzędne. Pianino Ibach. Podgórna 6 m. 5. zdg 29 195

Lampy
składowe, modne 12 sztuk tanio na sprzedaż. Rzeczypospolitej 8 m. 6. zdg 29 196

Maszyna
damska tanio. Półwiejska 23. — zdg 29 246

Futro
sportowe męskie, opasy. Stawna 12, m. 6 zdg 29 245

Ubranie
męskie kożuszek dziecięcy. Wały Jagiello 23 — 2. zdg 29 305

Sprzedam
lub zamienię na słone mierzwe sześciu koni i krowy. Zgłoszenia Szamarzewskiego 4. 6. zdg 28 416

Drogerie
z kolonialką bardzo dobrze prosperująca w dobru położeniu na prowincji sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 200

„Chevrolet“
limuzyna w bardzo dobru stanie nowego typu telefon 6408. zdg 29 210

Piesek
spitz biały kudel. Dąbrowskiego 90 — 12. zdg 29 139

Wóz
reklamówka tanio. Poznań, ul. Półwiejska 26. zdg 29 274

Kanapa
nowa pluszowa bardzo tanio. 2 fotele eleganckie nowoczesne. Stolarnia, Kantaka 5. zdg 29 330

Pianino
krzyżowe okazynie. Strzelecka 26 — 3. zdg 29 262

Z powodu
wyjazdu skład papieru pobliżu St. Ryńku na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 260

Harmonjum
pierwszorzędny fabrykat. Pocztowa 11, m. 6. zdg 29 378

Młocarnię
kieratowa, szerokokobijająca, używana, silna b. dobra jak nowa z powodu likwidacji sprzedam tanio. Dąbrowskiego 70, Restauracja. zdg 29 319

Tapczany
fotele, najkorzystniej u fachowca. Wrocławska 13 zdg 29 394

Belki
różnej grubości, długości do 12 m., łat, drzwi, okna, dźwigary oraz inne materiały tanio z rozbioru. Plac Wolności 3. zdg 29 335

Budynki fabryczne
z placem frontu nieruchomości 40 mtr. w Gnieźnie, ul. Lecha 1. — sprzedam Ludwik Kruk. Poznań, St. Rynek 9 zdg 29 357

Kolonjalka
dobrze prosperująca na sprzedaż. Powód — wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 355

Singera
używana sprzedam Szamarzewskiego 19 m. 4. zdg 29 301

Skład cukierków
środmieście dobrze prosperujący powodu zamatowania sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 307

Piece
kapielowe węglowe sprzedam Warsztat Blacharski Cieszkowskiego 1. zdg 29 306

Liny
50 mtr. stalowej tanio sprzedam. Poznańska 42 — 8. zdg 29 373

13
okiem nowych dubeltowych oku (kipplügel) tanio na sprzedaż Matuszewski Smiriel, Zdrojowa. zdg 29 367

Powózka
piec Gnom, Kryszevska, Ratajczaka 11 a — 67. zdg 29 428

Bieliznę
stolowo — pościelona przepiękna nowa okazynie. Kornikowa 8 — 5 zdg 29 421

Radjocarpat
głośnik elektrodynamiczny, gramofon elektr., jedna całość sprzedam lub zamienię na pierwszorzędny motocykl. Reya 2, m. 13. zdg 29 415

Cukiernia
kawiarnia w Poznaniu dobrze prosperująca z pracownią lub bez sprzedam. Informacje: Pocztowa 28, Cukiernia. zdg 29 413

Wyprzedaż
z masy upadłościowej f-y „Dab“ Dąbrowskiego 83/85 różnych mebli, narzędzi, maszyn, urządzeń stolarskich. Zgłoszenia w godz. od 9 do 14.

Łódeczko
tanie sprzedam. Gen. Pradzińskiego 47 m. 16. zdg 29 331

Korzystnie
z powodu likwidacji limuzyny, wielokółki (Flaszczug 5 000 kg), platformy (rolwagi), młocarnie, sieczkarkę, formę do płyt cementowych. Koszyńska 11, m. 4. zdg 29 397

Jadalnię
z powodu wyjazdu sprzedam. Szyperka 3, m. 15. zdg 29 401

Egzystencja
Wytwórnia pierwszej potrzeby, klientela stała, z powodu choroby właściciela zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 403

Pianino
tanie. Dąbrowskiego 72 — 5. zdg 29 432

Sprzedam
urządzenie szcztokarskie, szcztokarz, Strumykowa 15. zdg 29 439

Wilk
roczny siliący okaz, bardzo czuły. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 529

Filter
do wina marki Capillary. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 530

Dom
z składem, 5 pokoi, kuchnia, ogród, pralnia, chłowy, wpiaty 9 500 reszta amortyzacja, 20 minut od Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 487

Singera
damska (okrągła) tania. Szyperka 3, m. 3. zdg 29 493

Sprzedam
okazyjnie kuchnię 30 zł. Małecznego 5, m. 2. zdg 29 496

Zakład
fryzjerski 6 obsłuży dobrze zaprowadzony sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 497

Skład
sprzętów kuchennych z towarami bez tania. ul. Półwiejska 34. zdg 29 436

Fryzjerski
zakład damsko-męski, dobrze prosperujący z powodu wyprowadzenia sprzedam. Toruń, Mickiewicza 80, Soltys. Pg 8 128-64, 142

Księgarnia — Antykwariat
w centrum tania na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 471

Okazja
urządzenie z kanarkami i stolik z rybkami. Wodna 13, m. 67. zdg 29 462

Urządzenia składowe
używane najtaniej. Mylna 10. zdg 29 505

Fordy
reklamówki, ciężarówki, okazynie Zórawia 9, m. 1. zdg 29 506

Części samochodowe
używane, opony 32x6. Mylna 10. zdg 29 597

Rehpiczerek
mfody rasowy, Dąbrowskiego 44, m. 12. zdg 29 508

Tokarnie
tanie Kozłowski, Marcin 20. zdg 29 515

Motocykle
maszyny napawia Czerniak. Mickiewicza 18. zdg 29 480

Blüthner
skrzydło „Alquot”. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 442

Sypialkę — Jadalnię
orzechowe, dobrze utrzymane, także inne meble tania. Masztalarska 7a. skład. zdg 29 444

Biblioteka
szafa, powielacz, szafa żelazna, sypialnia mahoniowa, Dominikańska 1, Michalak. zdg 29 447

Jadalnie używane!
Gabinety męskie
dobre wykonanie okazynie

Sypialnia brzoziowa
gotowania tylko 300.—

Sypialnia jednoosobowa
debową, lustrami marmurem jak nowa bardzo tania

Pianina czarne
krzyżowe, płyta metalowa piękny ton jak nowe wyjątkowo tania

Skrzydło czarne
krzyżowe tylko 750.—

Szafa żelazna
mniejsza okazynie

Elegancka jadalnia
okazała bardzo solidna mało używana okazynie

Jadalnia dębowa
dobrym stanie tylko 350.—

Poznański
Dom komisyowy
Dominikańska 3, telefon 24-42. Pg 8424-46, 79

Radio
prąd zmienny, maszyny do pisania, Singera do szycia aparaty fotogr. wirówki, perfekторы umywalnie, leżanki biblioteki lornetki, kasy, zegary stojące, lustra sprzedaje i kupuje Dom Komisyowy. „Warta” Wielka 17. zdg 29 331

Podarki gwiazdkowe, imieninowe okazynie

„Lamus”
Strzelecka 1 zdg 29 556

Biblioteki
mahoniowe, sekrastery, szafy, komody, stoliki karciane, biurka damskie okazynie „Lamus” Strzelecka 1. zdg 29 554

Kiosk
sprzedam, Łazarz. Adres Kurjer Poznański zdg 29 470

Łózka
leżankę tania sprzedam. Żydowska 1 — 1. zdg 29 560

Kryształy
belgijskie, czeskie, krajowe, różne srebro, biżuteria, tania poleca „Lamus” Strzelecka 1. zdg 29 553

Futro
damskie, gard-roba używana, ul. Działynskich 8 m. 1, od 3—4 i 19. zdg 29 579

Skład
papieru, zaprowadzony, centrum, najruchliwsze Poznań sprzedam. Powód — 2 interesy. Do objęcia ca. 25 000.— z ewentualnie zamieniem na nieruchomości. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 574

Parcela
600 m², róg Pałacza i świetlanej sprzedam za 1 100. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 536

Gramofon
szafkowy 30 zł. Poznań, Za Groblą 5, m. 25. zdg 28 976

Egzystencja
Aparat wulkanizacyjny z papierami do naprawy opon samochodowych sprzedam Listewnik, Nowy Tomysl. d 4 211

Fabryka Cukrów i Czekolady
elektryczny zapęd, centrum Poznania, sprzedam, ewentualnie pozostawienie kapitału. Potrzebne 8—10 000. Zgłoszenia Wierzyńskiego, Poznań, Tylna Chwaliszewo 15. Pg 8 181-54, 467

Gospodarstwo
96 pszena ziemia, przy mieście, budynki nowo murowane, sprzedam gotówka 5—8 tys., wpiaty. Stacja, kościół na miejscu, Ostrów 2, place budowlane po 2 morgi, sprzedam, wpiaty 500 zł. Zgłoszenia Guhr, Ostrów, Poznań. ng 12 927

Maszyny
do szycia doskonale krajowe i zagraniczne najtaniej poleca Fligierski, Poznań, św. Marcina 23. zdg 29 936/7

Meble kuchenne
najkorzystniej kupisz Wytwórnia Mebli Kuchennych, Piaskowa 3, Konecki. zdg 28 468/9

Sypialnię
korzystnie sprzedam oraz dwie fuzje (Drillig i browaligówkę). Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 28 939/40

Prostotrzmacze
dla dzieci i dorosłych najtaniej w firmie: **Dom Sanitarny**
Poznań, Br. Pierackiego 19. Wielki wybór wszelkich artykułów do pielęgnowania chorych. dg 4 207

Meble
najtaniej poleca **J. Baranowski**
Poznań Podgórna 13
Pg 7921-39, 4

Płaszcz
najkorzystniej poleca Fabryka Konfekcji Damskiej **Wildowa - Syn**
Wodna 1.
Przyjmujemy asyg-naty kredytowe. P 7 663-41, 63

Tapczany, leżanki
kanapy, materace najtaniej w pracowni tapicerskiej **St. Jarowskiego,**
Kramarska 25 a, tel. 5358. dz 3 960/1

Dom
w rynku z piekarnią w mieście blisko Poznania na sprzedaż. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 352/3

Dom w rynku
piętrowy, zabudowania z ogrodu, z zaprowadzonym od kilkunastu lat, rzeźnictwem w mieście prowincjonalnym około 7 000 mieszkańców, gdzie jest gimnazjum i sąd na sprzedaż. — Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 29 512/13

Drzewo stolarskie, kantówkę, szalówkę
poleca tania G. Kowalkiewicz, Poznań, Strzelecka 14 a. telefon 14-95. zdg 29 510/11

Skład
towarów krótkich 3 pokoje z kuchnią I. piętro. Poznań, Marszałka Focha 77. Pg 8118-57, 464

Telefunken
aparaty naprawia fachowo — Warszawa, Poznań, Pa-sa Apollo 30. zdg 29 606

Uwaga!
Sprzedam skład owoców w Poznaniu przy ruchliwej ulicy bardzo dobrze prosperujący, istniejący od 50 lat. Informacje: ul. Wielka 8, m. 4. zdg 29 535

Willka
piętrowa z ogródkiem na Łazarzu. Dwa mieszkania trzypokojowe i domek dozorcy. Wpiaty 8 000 zł. Reszta długoterminowa pożyczka amortyzacyjna. Pośrednicy wyłączeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 628

Zegarki
szwajcarskie z gwarancją od 12 zł. Obrączki ślubne złote od 12 zł. poleca Chwilkowski, Sw. Marcin 40. zdg 29 592

Meble
najtaniej wprst z fabryki **Szczaniecki**
Tama Garbarska 3. zdg 29 594

Płaszcz damskie
suknie, bluski, swetry, spodniczki, — mundurki poleca po znanych niskich cenach **W. Gruszczyńska**
ul. Kramarska 17 naprzeciw ul. Masztalarskiej. dg 4 137

Sprzedam
palto kołnierza, obojowy tania. — Aleje Marcinkowskiego 1, m. 9. zdg 29 631

Pianino
zagraniczne pierwszorzędne krzyżowe dobrze utrzymane za 900 zł do sprzedania. Plac Bernardyński 4, m. 7. zdg 29 635

Sprzedam
wóz roboczy ciężki 60 centnarów, obejrzeć można ul. M. Focha 211, m. 3 u właściciela. zdg 29 636

Kraty
żelazne do drzwi. Debiecka 40, Restauracja. zdg 29 621

Bielskie
materiały na ubrania, płaszcze, kostiumy najkorzystniej. Wawrzyńska 14, dla sfer urzędniczych dogodne warunki. zdg 29 622

Gdynia
najstarszy, poważny i dobrze zaprowadzony skład mebli z obszernymi ubikacjami w centrum miasta natychmiast z powodu choroby sprzedam. Zgłoszenia pod 240 Ekspozytura Kurjera Poznańskiego, Gdynia. ng 12 940

Okazja
sprzedaje kilka sypialni inkrustowanych

Gabinety — Jadalnie
kuchnie białe

Dywan
piękny 4—3½, rowery, maszyny do szycia. Kupuje: Meble używane, place najwyższe ceny.

Polski Dom Komisyowy
St. Rynek 44 wejście Woźna. ng 12 852

Pianino
850 krzyżowe, drugie Blüthnera okazynie. Kwiatkowski, Pierackiego 14. zdg 28 674

Serwisy do kawy
I Serja 7,95
na 6 osób kwiaty.

II Serja 8,95
na 6 osób złota obwódka.

III Serja 11,95
na 6 osób złote uszko.

Marjan Lesiński
Wroneńska narożnik St. Rynek. ng 12 850

Piekarnię
dobrze zaprowadzoną przepisową, sprzedam. Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 159. ng 12 935

10. MAJĄTKI

Majątek
1 100 morg blisko Poznania sprzedam 250 złotych morga. Wpiaty 100 000 gotówką lub kamieniem z dopłatą. Szczegóły Kurjer Poznański zdg 28 802

11. KUPNA

Parcele
ewentualnie zabudowana blisko Poznania kupię. Oferty szczegółowe Kurjer Poznański zdg 28 401

Kuźnię
połowa kowadło, imadło kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 523

Wiekuszka
ilość młodych psów rasowych (owczarki alaskie, airedaltery, colli) kup Centrum Wyszkolenia Piechoty Centralna Stacja Psów Wojskowych, Rembertów. Tamże — szczegółowe informacje. ng 12 625

Łazienkę
piec na węgle oraz wannę dobrze utrzymaną kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 28 249

Aparat
fotograficzny kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 28 558

Parcele
Ostroroga, Al. Reymonta kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 067

Poszukuję
składu tytoniu i papierów lub towarów krótkich w dobrym punkcie w śródmieściu. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 29 081

Wóz
reklamowy, przechodzony do pieczenia kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 4201

Przechodząca samochodowa
dwukółowa okazynie kupię. — Oferty z opisem do Kurjera Poznańskiego zdg 29 239

Kupię
kamienie na prowincji w dobrym położeniu, nadająca się na urządzenie składu sprzętów kuchennych. Zgłoszenia z podaniem ceny i szczegółowym opisem do Kurjera Poznańskiego zdg 29 283

Skład
papieru, galanterii kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 223

Kupię
3 kołowy rower dziecięcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 346

Poszukuję
dobrze prosperującego składu sprzętów kuchennych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 282

Kupię
wille możliwe nowa w bliskości tramwaju wyłączonej Górczyn, Debiec i Osiedle. Agencji wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 265

Kupię
dobre pianino, zaplace gotówką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 297

Drób
codziennie bity dostawiam. Zapotrzebowania proszę złożyć do Kurjera Poznański zdg 29 341

Komfortowy dom
kupię z wpiaty 60—70 000 (Poznań, Bydgoszcz, Toruń). Pośrednicy wyłączeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 387

Rur
15 żebrowych 2½ kupię. „Wawel” Lubasz, pow. Czarnków. zdg 29 358

2 fotele
dobrze utrzymane do mesk. gabinetu. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 309

Składowi
z mieszkaniem, kolonialnego, tytoniu, cukierków, pieczywa, poszukuje tania dzierżawę, pośrednictwo wykluczone. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 303

Piec
kaflany przenośny kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 411

Matrycę
dla wyrobu szyldów do drzwi, oliwki do okien, prase-balans śred. wrzeciona 50 mm polerni do polerowania kupię. Do oferty, dołączyć szablon matrycy. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 376

Zegar
stojący oraz sztućce na 6 osób kupię. Kurjer Poznański zdg 29 407

Emeryt
kupi wille dwumieszkaniową Solacz, Debiec, Łazarz przy tramwaju, wpiaty 15 000. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdg 29 534

Używany
rower, maszyna, Focha 29 — 6. zdg 29 498

Urządzenia
składowe każdej branży kupię. Telefon 76-60. zdg 29 509

Pianino
kupię. Cena Kurjer Poznański zdg 29 446

Pianino
kupię, wygląd obójny. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 448

Dywan
mały, duży, szcucie srebrny, cukierniczek kupię za gotówkę. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 552

Maszynę
damską używaną lub starszą kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 545

Złoto
srebro, kryształ, porcelana, oraz wszelkie starożytności, kupię — „Lamus” Strzelecka 1. zdg 29 555

Kupię
bilard francuski. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 578

Skład
dobrze prosperujący za gotówkę kupię. Oferty „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod 46, 78. Pg 8 130-46, 78

Kupuję
używane meble garderobe, obuwie, maszyny do szycia, rowery, kwity lombardowe, gramofony. — Skład Komisyowy, Poznań, Ślusarska 6 a. zdg 29 272/3

Telefunken
na prąd ziemny, rower kupię. Poznańska 27 — 5. zdg 29 455

Kupię
wagę stołową, płytę marmurową 3 mtr. x 60. Zgłoszenia Mostowa 24 — 2. zdg 29 634

12. DO WYNAJĘCIA

7, 6, 5, 4 i 3
pokoje mieszkanie, biura, składowe w każdej dzielnicy wskazuje „Domus”, plac Wolności 14 a. Informacje bezpłatne. zdg 28 466

Śródmieściu
trzypokojowe, łazienka, nowoczesne meble, obięcie ugodą zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 28 954

Dwupokojowe kuchnię
centrum, światło elektryczne, z meblami. Czynsz 45 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 28 982

Skład
z dwupokojowym mieszkaniem komfortowym i 4-pokojowe mieszkanie komfortowe w nowym domu do wydzierżawienia. Faferek, ul. Marszałka Focha 56. zdg 29 022

Pokój
kuchnię zaraz wili Ostroroga 12. zdg 29 064

Czteropokojowe
wolne. Kopernika 4, stróż. zdg 29 081

4, 6, 8
do wynajęcia III i IV Wyspiańskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 069

Ładne mieszkanie
4-pokojowe z przynależnościami, na wysokim parterze w centrum miasta, przy ruchliwej ulicy, wprost od właściciela domu bez odstępowo do czynszu miesiecznym do odnalezienia. Oferty uprasza się złożyć do Kurjera Poznański zdg 29 043

2 pokoje
bez kuchni, łazienka, centralnem ogrzewaniem, parter, słoneczne i piękny widok. Rynek, wydzierżawie. Paul. Kórnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 014

6 pokojowe
po adwokacie (również dla lekarza) w Pleszewie. Rynek, wydzierżawie. Paul. Kórnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 012

Właściciel
wydzierżawi, dwupokojowe kuchnię śródmieście, słoneczne i piękne widoki, płacnikowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 231

6 pokojowe
komfortowe, hall, centrum, wolne zaraz. Informacje tel. 38-29. zdg 29 173

Mieszkanie
4 pokojowe komfortowe, koło Parku Wilsona. Czynsz ustawowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 178

Mieszkanie
słoneczne. 2, 3 pokojowe, nowy budynek ul. Gwiaździsta 27. zdg 29 244

Sześciopokojowe
mieszkanie III pi. od zaraz do oddania. Rzeczypospolitej 8 m. 6. zdg 29 197

5
komfortowe słoneczne Park Wilsona, piec, III, czynsz ustawowy, właściciel. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 143

4 pokoje
słoneczne I piętro tuż przy ul. Marcinie wynajmie gospodarz. 1 200 zł rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 153

Sześciopokojowe
komfortowe korzystnie. Marynarska 9. zdg 29 159

Pokój
kuchnia rok zgóry. Chwaliszewo 9, m. 3, gospodarz. zdg 29 298

Czteropokojowe
I piętro z wszelkimi przynależnościami blisko tramwaju od 1. 12. a wynajęcia. Słoneczna 12a. zdg 29 343

Lekarzowi
adwokatowi, dentyście oddam słoneczne dwa pokoje, centrum. Adres Kurjer Poznański zdg 29 379

Mieszkanie
4 pokojowe, centrum III, p. tr. oddam. Warunek przyjęcie ogródka działkowego za 800 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 377

Czteropokojowe
trzypokojowe, dwupokojowe „National”, Piekary 1. zdg 29 317

Pokój
kuchnia od gospodarza. Łazarz-Teczowa 8 m. 3 do wynajęcia. zdg 29 372

Sześciopokojowe
centrum II piętro, pół roku zgóry Oferty Kurjer Poznański zdg 29 424

4-pokojowe
centralnem ogrzewaniem natychmiast do wynajęcia. Zgłoszenia Chelmońskiego 21, m. 7, względnie stróż. z

Mieszkania
3-4 pokojowego za miesięcznym czynszem poszukuje urzędnik państwowy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 29 425

1-2 pokojowego
mieszkania poszukuje, 1/2 zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 521

Emeryt
żona, pewny platnik, szuka 2 pokoje kuchnia, wygodami, 1. ptr. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 517

Instalator
szuka portierstwa lub stróżostwa domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 558

Mieszkania
4 pokoje poszukuje prof. gimn. w okolicy Łazarza, Jeżyce, Ostrołęka. Pewny platnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 548

Emeryt.
urzędnik szuka dwu-trzypokojowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 570

Pokoju
z kuchnią ewentualnie próżnego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 570

Oficer
poszukuje 3 komfortowych pokoi na Jeżyce lub Łazarzu, tylko w domu nowoczesnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 596

Poszukuje
mieszkania 2 lub 3 pokojowego z całym komfortem w willi blisko przystanku tramwajowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 601

Emeryt
skarbowy szuka 2 pokoi, kuchnia, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 609

Pokój
kuchnia lub duży, gospodarza. — czynsz miesięczny od 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 589

Mieszkania
komfort 3 do 5 pokoi zaraz poszukuje emerytowa, wdowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 591

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
pokoi i kuchnie na Wildzie na takie same. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 971

15. POKOJE UMEBL.

Pokój
Śniadeckich 9-10. zdg 28 892

Śloneczny
solidnemu panu, uczniom, utrzymaniem, bez. Lodowa 43 skład. zdg 28 889

Panienkom
Ogrodowa 13, ogrodowy dom — wprost 21. zdg 29 055

Jedno-
dwuosobowy, słoneczny, pianino u samotnej. Strzelecka 14a parter. zdg 29 028

Z klatki
słoneczny Niegoleskich 18 m. 3. zdg 29 008

Pokój
Kantaka 5 m. 16. zdg 29 120

Ciepły
czysty, ładny, utrzymanie, bez. kulturalnym. Chelmońskiego 4 m. 8. zdg 29 124

Frontowy
bez pościeli elektryczność, obiady. Focha 74 m. 3. zdg 29 095

Frontowy
Marcina 58 — 8. zdg 29 251

Pokój
dworcu. Focha 27, mieszkanie 9. zdg 29 249

Pokój
2 osobowy. Poznańska 27, m. 9. zdg 29 170

Dwuosobowy
urzędnikom. Dąbrowskiego 9, m. 5, Most Teatralny. zdg 29 179

Pokój
dla małżeństwa z ubikacją zaraz. Solacz, Podolska 10. zdg 29 182

Pokój
niekrepujący panom. Kanałowa 13. — 1. zdg 29 190

Próżny
urzędnicze lub emerytowi. Wielkie Garbary 18 — 5. zdg 29 247

Pokój
Strzałowa 7, m. 9. zdg 29 243

Mickiewicza
15 m. 3, pierwsze piętro, elegancki zdg 29 213

Panienkę
pokój wspólny. Małeckiego 22, m. 7. zdg 29 141

Dwom
panom. Szkolna 9, m. 8. zdg 29 269

Nowomiejski
5 — 18. zdg 29 268

Dwuosobowy
bre utrzymanie. Ratajczaka 29 — 9. zdg 29 266

Małeckiego
10 — 4. zdg 29 323

Śloneczny
balkonowy, centralne ogrzewanie w pierwszorzędnym domu blisko Zamku zaraz do wynajęcia. Wąły Zygmunta Starego 6, m. 2. zdg 29 527

Rom. Szymańskiego
8 — 16 wspólny panie u samotnej. zdg 29 299

Centralnem
Młyńska, trzy — dziewięć, duży. zdg 29 393

Przyjezdny
1.50. Wrocławka 13 — 11. zdg 29 381

Pokój
utrzymanie Wąły Jana 12 — 13. zdg 29 310

Osobne
Sapieżyński 3 III lewo. zdg 29 304

Pierackiego
10, m. 9, dwuosobowy od 1. 12. zdg 29 426

Frontowy
Wąły Jana III, 11, m. 9. zdg 29 410

Pokoje
Dąbrowskiego 35/37, m. 8. zdg 29 334

Piekary
23, m. 37, panie, panią. zdg 29 404

Kulturalnym
2 pokoje. Piekary 18 — 5. zdg 29 532

Frontowy
solidnemu. Podgórna 13, m. 3. zdg 29 485

Przyjezdny
pokoje najtaniej. Młyńska 12 a, mieszkanie 9. zdg 29 488

Komfortowy
utrzymanie. — Aleje Marcinkowskiego 2 — 7. zdg 29 489

Elegancki
utrzymaniem — bez. Strzelecka 5 m. 5. zdg 29 523

Dwa
(kuchnia) samotna. Małeckiego 6, m. 11, 4-7. zdg 29 467

Młyńska
12 a m. 10. zdg 29 551

Seweryna
Mielżyńskiego 3 — 8, słoneczny pokój, utrzymaniem — bez. — wynajmu panu. zdg 29 600

Ciepły
1-2 panom utrzymaniem. Dominikańska 7 — 8. zdg 29 605

Ratajczaka
27 — 5, frontowy podwójny, próżny lub częściowo umeblowany. ng 12 860

Duży
frontowy 1-2 panom, ogrzewanie gazem elektr. Pocztowa 5, m. 11. zdg 29 584

Pocztowa
26 m. 9 panu. Pg 8 135-57,468

16. SZUKA POKOJU

Pani
próżnego pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 897

Taniego
pokoju poszukuje matka dzieckiem. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 888

Urzędnicza
poszukuje czystego, swobodnego pokoju utrzymaniem, bez. kulturalnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 794

Pani
umeblowanego Jeżyce do Kraszewskiego, najchętniej Dąbrowskiego od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 032

Pokoik
skromny niekrepujący, elektryczność na Wildzie poblizu bez pościeli. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 116

Poszukuje
umeblowanego pokoju 15 zł miesięcznie. Zgłoszenia restauracja ul. Wroniecka nr. 13. zdg 29 099

Pokoiku
taniego (fortepianem) okolica obywatelska, cena? Kurjer Poznański zdg 29 101

Urzędnicza etatowa
szuka w śródmieściu od 1. 12. pokoju umeblowanego, czystego u inteligentnych państwa, cena 25, pościel własna. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 167

Na biuro
pokój próżny, śródmieście, cena potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 234

Czystego
utrzymaniem bez na stałe od zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 233

Eleganckiego
klatka schodowa, centralne, poszukuje zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 225

Urzędnicza
szuka słonecznego, łazienka od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 138

1-2 pok.
próżnych, niekrepujących, (klatka) śródmieściu szuka małżeństwo bezdz. od 1. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 29 148

Pokoju
dobrze umeblowanego, niekrepującego, blisko śródmieścia poszukuje pan. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 149

Dwóch
spokojnych panów szuka wspólnego pokoju, światłem, opalem, śródmieściu, łącznej cenie 40 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 335

Bezdzieln
pokoju skromnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 257

Pokoiku
niekrepującego 15. Zł. Kurjer Poznański zdg 29 366

Poszukuje
dużego pustego pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 495

Pokoju
przyzwolonego, niekrepującego — centrum do 30 zł, pewny stały lokator. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 599

17. LOKALE

Budynek fabryczny
dawnej browar, własna kanalizacja tania do wynajęcia. Emil Schmidtke. Szwarcz. zdg 22 379

Warsztaty
i piwnice wolne. Długa 3, mieszkanie 9, gospodarz. dg 4188

Skład
wolny. Długa 3, mieszkanie 9, gospodarz. dg 4189

Lokalu
na wyszynk poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 066

Ubikację
urządzeniem biurowym zaraz wynajmę. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 025

Ubikacja
parterowa na warsztatach w centrum wydzierżawi H. Karaś. Zamkowa 4. zdg 29 369

Suteryna
jasna okratowana w podwórzu odpowiednia na składnice, mały przemysł itd. Wiadomość: Aleje Marcinkowskiego 7, od 10 do 11 oglądać. zdg 29 531

Mniejsze
ubikacje na warsztatach szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 434

Jedno-
dwuosobowy, słoneczny. M. Focha 87, m. 11. zdg 29 468

Sala
I piętro, około 300 kwadratów metrów, centralne ogrzewanie, odpowiednia na biura, składnice, laboratorium, szkołę, sale gimnastyczne, reprezentacyjną przy Alejach Marcinkowskich wynajmę gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 526

Pokój
na warsztatach lub składnice wynajmę. Wodna 26. zdg 29 559

2 składy
na warsztaty rzemieślnicze handel owocami lub konf. do wynajęcia. Ozartara 9, m. 7, od 16-17. zdg 28 889

Skład
dwoma pokojami nowym domu. Rolna 19. zdg 29 456

Lokal
tani na biuro lub cichy przemysł do wynajęcia. Plac Wolności 2 — „Technodur”. zdg 29 587

Skład
wolny centrum, gospodarz. Wodna 1. zdg 29 619

Skład porcelany
szkła, sprzętów kuchennych, zaprowadzony, na Łazarzu, sprzedam tania lub wydzierżawie przejęcie reperytorji potrzeba gotówki tysiąc złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 623

Gdynia
centrum, ładny skład, przyległy pokój na skład hurtowy fabryczny, dzierżawa 150 — zł oddam. Przejęcie urządzenia 500 zł. Zgłoszenia pod 630 Kurjer Poznański. Gdynia. ng 12 939

Biuro
Ratajczaka 27-5, frontowy duży wolny. ng 12 855

Ubikację
na warsztatach rzeźniczych poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 641

18. DZIERŻAWY

Młyn
gospodarski w dobrej okolicy do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 309

Dzierżawy
rzeźnictwa z kompl. urządzeniem w wielkim mieście od zaraz poszukuje. Zgłoszenia Czesław Lapis, Żnin (Poznań) ng 12 844

Piekarnię
w dzierżawę poszukuje, miejscowości obywatelska. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 132

Urzędnik
dobrem stanowisku poszukuje 3 lub 4 pokojowego mieszkania wygodami od grudnia wprost gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 135

Warsztaty
wolne Górna Wilda 43 I. zdg 29 303

Piekarnia
nowo wybudowana nowy piec do wynajęcia. Mosina, Rynek 25. zdg 20 350/51

Młyna
wodno — motorowego gospodarzkiego, poszukuje celem dzierżawy. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 370/71

Tanio
wydzierżawie rzeźnikowi od 1. 1. 35, r. dom ze składem w dużej wiosce, szkoła w miejscu. Kościół i dworzec blisko. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 640

21. LICYTACJE

Licytacje
wszelkiego rodzaju urządzenia domowego, pianina, ekspresaparaty, kasy National etc. w Lokalu Licytacji. Wroniecka 4, I. p., codzień od 8 do 18. Pg 8 129-46,67

22. ZGUBY

Wieczne
pióro niebieskie Parkera zgubiono w Sądzie Grodzkim. Oddać za dobrem wynagrodzeniem. Wierzbicę 13, m. 3. zdg 29 429

23. ROZMAITE

Swędenie
oraz wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kognitkiem). — Nieszkodliwy kosmetyk, usuwający wady naskórka. ng 12 394

Wytworną i powabną linję
daje tylko dobrane dopasowane gorsety, pasy lecznicze według niedoścignionego kroju. Chrzęścińska Pracownia Gorsetów Anny Bittorowej Plac Wolności 9. Przyjmuje wszelkie przeróbki ceny niskie. dg 3 741

Swetry
pullowery, bluzki, sukienki kombinacje itp. wykonuje, przerabia tania „Tricot”. Pocztowa 23. Pg 7959-46,14

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Gorsety na miarę. Gorsety gotowe. — Pasy do ciąż. — Paseczki sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparaty gorsetów. Ratajczaka nr. 27. parter. zdg 29 340

Importerów
którzy mają platne rachunki w Niemczech, upraszam o skomunikowanie się ze mną. Mam bowiem w Niemczech większą kwotę do zapłaty za drzewo i rachunki można by w drodze wymiany regulować. Franciszek Polaszek, tartak parowy. Gostyń Wkp. ng 12 808

Śniegowce
damskie, męskie, dziecięce wszelkiego rodzaju w barw wielkim wyborze

Fr. Rogoziński,
Wielki Magazyn Obuwia. Poznań, Stary Rynek 64. Pg 7 667-42,43

Koldry
przerabia, poszywa Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdg 28 866

Ondulacja
0,50, strzyżenie 0,40, Kozia 19, obok Wolworta. zdg 28 942

Znam
Twoja przyszłość! Przyjdź! św. Marcin 39 m. 8. Wrońska. zdg 27 885

Swetry
ręczne, hafty, Półwiejska 38. zdg 28 885

Fotografie
portrety, Bracia Pecherscy, Aleje Marcinkowskiego 8. dg 4 042

Serdeczna prośba
W imię miłości bliźniego. Dla biednych na b. W. Miasteczku jest potrzebna bielizna, odzież, pościel, łóżka i wszelkie sprzęty domowe. Zgłoszenia uprasza Wł. Krzyżogórski, Wyspiańskiego 16, m. 3, tel. 67-95 grzeszycowski. zdg 29 035

Akuszka
Krajewska, Strzelecka 2, przy Świątokukszym przyjmuje udziela porady pomocy. zdg 29 029

Telefon 25-20
Posłańcy „Express” 27 Grudnia 16 wykonują zlecenia. zdg 29 024

Akuszka
ul. Poznańska 42, telef. 73-08. zdg 29 163

Elegancko
najtaniej szyje, przerabiam garderobę damską (Salon M6d Helena). 27 Grudnia 5 — 22, podwórzu, parter. zdg 29 180

Zaprowadzam księgowość uproszczoną, amerykańską, definitive
ustawiam bilanse. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 181

Akuszka
Grobła 29 a. zdg 29 189

Znana
wroźbiarka Adanelli przepowiada przyszłość z cyfr — kart. Przyjmuje także w niedziele, święta. Podgórna 13 mieszkanie 10 front. zdg 29 204

Administrację
domu przyjmie budowniczy przeprowadzeniem remontu, napraw budynku za skromne mieszkanie lub wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 158

Obiady
masła tanie. Marcina 5253. zdg 29 300

Malarskie
prace wykonuje pierwszorzędnie Górecki, Kanałowa 17. zdg 29 342

Samochodem
28 groszy kilometr, telefon 70-41. zdg 29 348

Administrację
domu przyjme. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 440

Masaże — łaźnie parowe
wszelkie leczenie i zwykłe kąpiele przeciw reumatyzmowi, ischiasowi i lumbago — polecają Łazienki „Apollo”, Ratajczaka 15 telefon 55-38. zdg 29 486

25 groszy
maszynopismo „Be-Em-Es”. — Marcinkowskiego 21. zdg 29 490

Dziecko
ładny, zdrowy, roczny chłopczyk, brunet, inteligentny, dyskretnego pochodzenia, oddam na własność za zwrot dotychczasowych kosztów. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 435

Obiady — kolacje
wymienione, zdrowe, na czystym masle wydaje tylko kuchnia warszawska, Skarbowa 4. zdg 29 474

Sześciotygodniowe
pieski szpice tanio sprzedam, Staszica 8, m. 28. zdg 29 520

Wszelkie
hafty kolorowe, monogramy wykonuje tania. Skarbowa 14 — 23. zdg 29 535

Krawcowa
szyje tania dom poza domem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 338

Karty
do gry — hurtownie oraz detalicznie — Dybicki, Wrocławka 1 zdg 29 235

Fajki
wszelkie przybory do palenia — wielki wybór — hurtownia Wybicki, Wrocławka 1. zdg 29 294

Konopczyńskiego
maszynki do robienia, papierosów najtwardsze! Do nabycia w składach tytoniowych. zdg 29 295

Wróży
chiromantka systemem rosyjskim Rybaki 10 — 8. zdg 29 549

Świadków
zderzenia taksówki z autobusem przy ul. Stromej i Wierzbicę w dniu 6. 2. 1933 poszukuje. Słowackiego 46, Degler. zdg 29 572

Akuszka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od placu Świątokukskiego zdg 15 035/6

Srebrzenie — zlocenie
papierosów, turek alp., cukier, zastaw metalowych, przedmiotów antycznych wykonuje „Galwanostegia” (M. Borzyński) Wielkie Garbary 4. dg 4 203

Sławną chiromantka
grafolog, fizjognomistka z długoletnią doświadczoną praktyką na podstawie badań naukowych zdumiewająco przewidziała przyszłość, teraźniejszość, przyszłość. Liczne, serdeczne podziękowania. Przyjmuje od 10-1. od 3-8 wieczorem. Fr. Ratajczaka 15, mieszkanie 10, II. piętro, I. wejście w pasażu

Fortepianu
do ćwiczeń szukam. Szczegóły do Kurjera Poznańskiego zdg 29 229

Nuty
Manuela — Plekny jest świat —
Lolnik — to załotnik oraz inne
nowe przegrane w biegle pole-
ca A. Cybulski, sw. Marcin 9/10,
ng 12 845

Trębacz-
tenor, saxofon, klarnetista, saxo-
fon, alt i baryton wolni od pierw-
szego grudnia. Zgłoszenia „Par-
”, Toruń, pod „Trębacz”
Pg 8 127-64.143

Kwartet
pierwszorzędny potrzebny od 1.
stycznia 1935. Podanie instrumen-
tów i wymaganej gazy. Utrzy-
manie wolne. Zgłoszenia Hotel
pod białym Orłem, T. Swiderski,
Września, Rynek 1. ng 12 92

Saksofonista
czelista potrzebny. Oferty pod
„Grudzień” Kurjer Poznański,
Gdynia ng 12 938

Pianista
pierwszorzędny akordeonem od
1. 12. i

Perkuczysta
śpiew ewtl. bocznym instrument.
zdarz potrzebny. Spieszne oferty
pod „1467”. Biuro Ogłoszeń,
Bydgoszcz, Dworcowa 54.
ng 12 942

26 SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Mistrz piekarski
kawaler, średni wiek, znajomość
cukiernictwa, posiada kartę re-
mieslniczą poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 27 760

Francuzka
(trzydziestosiemioletnia) angiel-
ski, muzyka, przyjmie posadę nau-
czycielki, sekretarki. Bydgoszcz,
poste restante Camille Vertel.
Kontaktować warunki.
zdg 28 769

Szukam
posady woźnego, portjera, inka-
senta, złożeniem kaucji. Oferty
Kurjer Poznański zdg 28 782

Technik dentysta
biegły w operatywie poszukuje
posady. Oferty Kurjer Poznański
zdg 29 000

Kucharz
przyjezdny, młody, trzeźwy z
wszechstronną wiedzą sztuki ku-
linarnej, gotuje smacznie, oszczę-
dnie, czysto, poszukuje posady w
Poznaniu na skromnych warun-
kach. Łaskawe oferty Kurjer Po-
znański zdg 28 999

Panienska
z prowincji, miła i zdrowa, zna-
jąca szycie poszukuje posady do
dzieci. Malicka, Strychowo. ow.
Gniezno. zdg 26 110

Leśnik
lat 29, na niewypowiedzianej po-
sadzie, dobre świadectwa i refe-
rencje, kurs dokształcający dla
borowych poszukuje posady od 1.
1. 35 za skromnym wynagrodze-
niem. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 28 768

Szofer - służący
kawaler lat 23, po wojskowości,
dobre świadectwa poszukuje po-
sady. Miejscowość obojętna. —
Oferty Kurjer Pozn. ng 12 836

Osoba
skromna, zajmie się gospodar-
stwem domowym. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 002

Nauczycielka
ukończona seminarjum, fortepian,
roczna praktyka, przyjmie przy-
watną posadę. Łaskawe zgłosze-
nia podaniem warunków do Kur-
jera Poznańskiego zdg 29 072

Sekretarka domowa
biegła w księgowości gospodar-
czej oraz językiem polskim i nie-
mieckim w słowie i piśmie szuka
posady od 1. 1. 1935. Łaskawe
oferty upraszam do Kurjera Po-
znańskiego zdg 29 073

Służący
portjer poszukuje jakiegokolwiek
zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 29 041

Pielęgniarka
szuka posady do niemowlęcia lub
chorej osoby. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 29 083

Polsko - niemiecka
stenotypistka, znajomość angiel-
skiego, francuskiego, siła pierw-
szorzędna, długoltnie świadectwa
szuka posady. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 29 037

Monter - szofer
6-letnia praktyka przyjmie posadę
za magazyniera lub podróżują-
cego. Miejscowość obojętna. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 034

Poszukuje
posady do samotnej osoby. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 29 021

Poszukuje
posady maszynistki. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 29 019

Uczciwa kobieta
szuka posady. Oferty do Kurje-
ra Poznańskiego zdg 29 017

Fachowiec
szuka stróżstwa. Okolica obojęt-
na. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego zdg 29 016

Poszukuje
posady jako pokojowa lub posłu-
gi. Oferty Kurjer rPoz. zdg 29 011

Bufetowa
cośkolwiek gwarantuje szuka sto-
sownej posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 115

Bufetowa
zna ekspresso obsługuje gości szu-
ka posady. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 29 112

80 zł
biegła maszynistka szuka posady
najchętniej instytucji. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 29 119

Krawcowa
Warszawianka szuka posady dom
poza dom. Małeckiego 32—16.
zdg 26 128

Wychowawczyni
inteligentna, znająca angielski,
francuski, płynnie niemiecki, mu-
zykalna lat 80 poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 130

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego poszukuje
posady lub posługi zaraz. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 29 105

Panienska
szuka posady do mniejszej rodzi-
ny względnie posługi. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 29 107

Panienska
z ukończoną Szkołą Handlową
poszukuje praktyki biurowej. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 29 228

Kucharka
restauracyjna, dobrze gotuje, po-
szukuje posady od 1. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 29 165

Posady
biurowej, inkasenta, magazynie-
ra, lub innej poszukuje człowiek,
władający językiem polskim,
francuskim i niemieckim. Na ży-
wienie złote kaucje. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 29 193

Nauczycielka
dyplom, poszukuje stanowisko
tylko Poznań. Może pracować
administr. lub tp. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 235

Gospodyni kucharka
ukończyła szkołę Gospodarczą z
dobrą praktyką poszukuje posady
do samotnej lub do dwóch osób
od 1. 12. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 29 205

Kucharka
samodzielną szuka posady w lep-
szym domu lub na probostwie. —
Łaskawe oferty uprasza Kurjer
Poznański zdg 29 212

Zredukowany urzędnik
kancelaryjny poszukuje pracy
biurowej za małym wynagrodze-
niem. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 29 134

Rządca gospodarczy
lat 36, żonaty, 20 lat w zawodzie
z średnią szkołą rolniczą, poszu-
kuje posady. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 29 140

Poszukuje
posługi przed i popołudniu do-
brze świadectwami. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 29 150

Ekspedjentka
bufetowa, sierota z długą prak-
tyką, znająca obsługę gości, ucz-
ciwa i sumienna szuka posady.
Okolica obojętna. Oferty do Ku-
rjera Poznańskiego zdg 29 151

Panienska
uczciwa poszukuje jakiegokolwiek
posługi. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 29 318

Magistra
farmacji z krótką praktyką szu-
ka posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 29 384

Dziewczyna
z gotowaniem do wszelkiej pra-
cy domowej, dobre świadectwa
poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 29 356

Dla
panienki uczciwej poszukuje po-
sługi kilkadziesiąt godzin w ty-
godniu. Oferty Kurjer Poznański
zdg 29 152

Młody
czeladnik piekarski chce przy-
uczyć się cukiernictwa, miejscow-
ość obojętna. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 156

Poszukuje
posady inkasenta, kaucja banko-
wa 200 zł. Pośrednicy wyklucze-
ni. Oferty Kurjer Poznański
zdg 29 157

Aptekarska
asystentka szuka posady, zastę-
pstwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 29 160

Krawcowa
bardzo dobra, tania poszukuje
pracy po domach. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 275

Pokojuowa
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 29 328

Starsza
osoba czysta i uczciwa szuka po-
sady do 2 osób. Łaskawe oferty
Kurjer Poznański zdg 29 329

Szukam
posługi z praniem i gotowaniem.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 922

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 28 574

Dziennikarz
młody, energiczny, 8 lat praktyki
szuka zajęcia. Oferty Kurjer
Poznański zdg 28 608

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem
najchętniej na wyjazd od 1. 12.
1934. Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 663

Dziewczyna
z prowincji z długoltnymi świa-
dectwami poszukuje posady z go-
towaniem, bez prania ewentl. ca-
łodziennej posługi. Oferty Kurjer
Poznański zdg 28 661

Służąca
starsza wiejska poszukuje posady
od zaraz. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 28 660

Inteligentna
panienka z prowincji poszukuje
posady bufetowej lub wyreżenia
pani domu, zna szycie. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 28 696

Służąca
starsza do wszelkiej pracy domo-
wej poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdg 28 214

Dziewczyna
nawskroś uczciwa, skromnym go-
towaniem, poleceniem szuka po-
sady lub posługi. Oferty Kurjer
Poznański zdg 28 245

Gospodyni
pierwszorzędna przyjmie posadę.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 28 118

Młoda
meżatka poszukuje jakiej posady,
najchętniej do dzieci od 15. 11.
34. Oferty do Kurjera Pozn.
zdg 28 208

Dziewczyna
młoda uczciwa, pracowita poszu-
kuje posady do wszelkich prac
domowych. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 28 341

Dziewczyna
z gotowaniem z prowincji poszu-
kuje posady. Łaskawe oferty
Agencja Kurjera Poznańskiego,
Wronki. ng 12 725

Gospoia
długoltnie świadectwa, do pra-
cowni poszukuje posady w lep-
szym domu. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 28 300

Panienska
inteligentna z dobrymi świadec-
twami szuka posady jako bufet-
owa, względnie do dzieci albo
lekich prac domowych. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 28 347

Poszukuje
posługi do wszystkiego, młoda
meżatka. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 28 204

Krawiec
pierwszorzędny poszukuje posadę.
W pierwszorzędnej pracow-
ni. Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdg 28 207

Posługe
codzienna na Łazarzu przyjmie
15. 11. lub 1. 12. Oferty Kurjer
Poznański zdg 28 153

Praczką
czysto pierze 3—2 zł. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 28 707

Służąca
dobrze polecona z gotowaniem
szuka posady zaraz lub 1. 12. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 28 681

Inteligentny
ukończona Szkoła Handlowa 21
szuka odpowiedniego zajęcia. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 28 680

Pokojuowa
szuka posady do Katowic lub do
Gdyni. Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 963

Młoda wdowa
umiejąca dobrze gotować, zajmie
się gospodarstwem domowym lub
na probostwie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 28 617

Szyje
suknie od 6 zł, piaseczko od 12.—,
kurty także przerobi. Poznań,
Romana Szymańskiego 9. I.
Przybyłówna. zdg 27 927

Panna
zna krawieczyznę prasowanie,
nieco robót gotowanie, włada
biegle językiem polskim i nie-
mieckim szuka posady, wyje-
dzie też do innego miasta, nawet
do Warszawy. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 28 079

Urzędnik
gosp., doświadczony zawodowiec,
samotny, dwudziestosześcioletni,
inteligentny, energiczny, akuraty-
wny i zaufany z osmioletnią prak-
tyką, oczekuje przychylnej za-
angażowania. Honorarium mini-
malne. Oferty przyjmie Kurjer
Poznański zdg 28 137

Krawcowa
szuka posady 2 zł dziennie.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 28 262

Do
wszystkiego lub posługi poszukuje
Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 243

Biuralistka
ekspedjentka kaucja poszukuje
posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 28 422

Posługaczka
poszukuje posługi z praniem i
gotowaniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 28 409

Poszukuje
posady przychodni, znam pier-
wszorzędna kuchnię. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 28 283

Kursistka
fryzjerka poszukuje posady za
małym wynagrodzeniem. Oferty
Kurjer Poznański zdg 28 324

Dziewczyna
uczciwa kochająca dzieci z co-
kolwiek gotowaniem poszukuje
posady. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 28 470

Poszukuje
posady do wszystkiego lub posłu-
gi. Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 198

Dziewczyna
uczciwa samodzielnie gotowanie
szuka posługi od zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zdg 28 435

Nauczycielka
młoda, ma-ura, gimn. muzyka. —
przyjmie posadę. Oferty Kurjer
Poznański zdg 28 450

Kelner
lat 22, poszukuje posady, okolica
obojętna. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 28 200

Poszukuje
posługi z pomocą do szycia.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 28 823

Dziewczyna
poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 28 786

Kuśnierz
zdolny poszukuje pracy w dom,
poza dom. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 28 948

Uczciwa
pracowita dziewczyna poszukuje
pracy najchętniej całodzienną
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 949

Urzędnik gospodarczy
kawaler, obowiązkowy i sumien-
ny szuka miejsca pod dyspozy-
cję od 1. 1. 35. Łaskawe oferty
proszę pod Guntzel Jerzy, Ba-
łow Środa. zdg 28 949

Korespondentki
lub sekretarki
posady poszukuje. Znam francu-
ski, angielski, pisze na maszyni-
mam własną maszynę. Łaskawe
oferty do Kurjera Poznańskiego
pod zdg 28 777

Kasjer - ksiązkowy
lat 24, z kilkoletnią praktyką, su-
mienny, uczciwy, biegle kores-
pondent, pierwszorzędne świa-
dectwa, polecenia, zajmujący się
wypowiedzianą posadę od pier-
wszego stycznia 1935. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 28 135

Piekarz cukiernik
samodzielny szuka pracy. Mie-
scowość obojętna. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 28 806

Przemówił wielki pisarz!

Strona tygodnika „Ilustracja Polska” na której rozpoczął się druk nowej
powieści znakomitego pisarza polskiego Jerzego Bandrowskiego.

W zaciszu wsi wielkopolskiej żyje od dłuższego czasu

Jerzy Bandrowski

autor wielu świetnych powieści, które zapewniły mu wybitne stanowisko w naszej
literaturze.

W latach wojny światowej Bandrowski przechodził dziwne koleje, wraz z legjo-
nami czeskiemi przebył całą kampanię nadwołżańską, czynnie uczestniczył potem
w formowaniu V Polskiej Dywizji Syberyjskiej, przemierzył całą Syberję, by wrócić
do kraju poprzez morza dalekie i oceany. Bogatym tym, tak niezwykle przeżyciom
autora zawdzięczamy znakomite powieści wojenne i egzotyczne, jak „Biały Lew”,
„Krwawa chmura”, „Czerwona rakietka”, „Przez jasne wrota”, „Lintang”, wreszcie
„Awantura w dżungli”.

Bandrowski to autor w wielkim stylu, świetny obserwator i opowiadacz.
Owoce dłuższego pobytu na Helu są tak doskonałe powieści jego o życiu naszego
morza i ludności rybackiej, jak „Złotki” i „Sosenka z wydm”.

Obecnie Bandrowski stworzył nową powieść, która niewątpliwie stanie w rzędzie
najleńszych jego utworów:

„DOM NA WZGÓRZU”

jest pełną wdzięk idyllą na tle wsi wielkopolskiej, której swoisty czar i egzotykę
autor kreśli nadzwyczaj interesująco. Przytem akcja powieści nawskroś związana
jest z dzisiejszym dniem, starając się rozwiązać problemy wsi i miasta. Miłość subtelna
i pełna delikatnych odcieni, choć mieszka w sercu chłopki, opromienia i prześwieśla
opowieść o człowieku z miasta, który postawiony poza nawias życia znajduje schro-
nienie i spokój na wsi.

„Dom na wzgórzu” drukuje obecnie „Ilustracja Polska”

zg 8 055/6

Dziewczyna
z gotowaniem do wszelkich prac
poszukuje posady, miejscowość o-
bojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 094

Praczką
sumienna, akurata poleca się.
Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 29 096

Rządca gospodarczy
z kaucją 5 000 zł
ze szkołą rolniczą, dłuższą prak-
tyką, Górny Śląsk, lat 30, szuka
posady. Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 993

Krawczywni
na przeróbki reperacje i gardero-
bę dziecięcą, bieliznę szuka posady
w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 183

Krawcowa
poszukuje posady najchętniej na
wieś, może się zająć gospodar-
stwem i dziećmi. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 133

Panna
inteligentna, lecz skromna, zaj-
mie się domem pomocy w skła-
dzie, lub bufilem z obsługą gości.
Miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer Poznański zdg 29 187

Krawczywni
na przeróbki reperacje i gardero-
bę dziecięcą, bieliznę szuka posady
w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 183

Posady
w Aptecę poszukuje siła pomoc-
nicza z wieloletnią praktyką,
biegła w takowaniu recept i pi-
saniu rachunków — ewtl. jako
kasjerka od zaraz lub później.
Pierwszorzędne referencje. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 211

Posługi
z prasowaniem poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 29 131

Prasowaczka
siła pierwszorzędna poszukuje po-
sady od 1. 12. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 29 201

Posady
w Aptecę poszukuje siła pomoc-
nicza z wieloletnią praktyką,
biegła w takowaniu recept i pi-
saniu rachunków — ewtl. jako
kasjerka od zaraz lub później.
Pierwszorzędne referencje. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 211

Posługi
z prasowaniem poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 29 131

FIRANY KOŁDRY WYPRAWY

J. Schubert
FABRYKA BIELIZNY
DOM PŁOCIEN
ul. Wrocławska 3.
Pg 7917-38.9

Panienska
do pomocy w składzie i kuchni szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 324

Posługi
poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 29 267

Wychowawczyni
także niemiecki, dobrze polecona szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 259

Panna
skromna, uczciwa, oboznana dobrze w interesie, gospodarstwo domowe i szyciu, z dobrymi świadectwami szuka posady miejscowości obojnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 276

TEATRY

Poznań, sobota, 17. 11.

TEATR POLSKI: — Dziś: „Kobieta, która kupiła sobie męża”.
Niedziela, 18. 11. o godz. 4: „Niepoprawny Bobus”.
Niedziela, 18. 11. o godz. 8: „Kobieta, która kupiła sobie męża”.

TEATR WIELKI (Opera):
Dziś: „Wiedeńska krew” operetka J. Straussa, premiera.
Niedziela, 18. 11. o godz. 3: „Gejsza”.
Niedziela, 18. 11. o godz. 8: „Wiedeńska krew”.

TEATR NOWY: Dziś — „Mysz kościelna”.
Niedziela, 18. 11. o godz. 4: bajka „Zbyszek i Danusia”.
Niedziela, 18. 11. o godz. 8: „Mysz kościelna”.
Poniedziałek, 19. 11. o godzinie 6: „Dziady”.

KINA
Poznań, sobota, 17. 11.

APOLLO: „Imperatorowa”.
CORSO: „Hrabina Paryża”.
EUROPA: Dziś: „Własta Burián i jego siostra”.
Od niedzieli: „Ziemia Niczyja”.

GWIAZDA: „Maskarada Miłości”.
METROPOLIS: „Imperatorowa”.

MOJE: „Naręczona z Wiednia”.
ORZEL: „Tajemnica zamkniętej skrzyni” i „Walca na morzu”.

OSWIATOWE T. C. L. — 1) „Pozwólcie nam żyć”.
2) „Turbina 50 000”.

RENAISSANCE: „Niewidzialny człowiek”.
SPINKS: „Pieśń nad Pieśniami”.

SLONCE: Dziś: „Czar wiedeńskiego walców”. — Od niedzieli: „Rzymskie skandale”.

TECZA-Lazarz: „Karnawał i miłość”.
TECZA-Wilda: — „Brat Djabla”.

WILSONA: „Zabawka”.

Kasjerka
obeznana z ekspedycją branży drogerijno-perfumeryjnej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 326

Retuszerka
szuka posady także retuszuje domu tano. Wierzbicice 18. m. 29. zdg 29 409

Uczeń
z lepszej rodziny, przystojny, lat 17, z ukończeniem 4 kl. gimn. szuka nauki w drogerji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 333

Krawcowa
kuśnierka z dłuższą praktyką na garderobe damska, przeróbki futer, kolnierze chłopięce szuka posady po domach na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 332

Cukiernik
lat 24, poszukuje posady, z dobrymi świadectwami, miejscowości obojnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 347

Młody drogerzysta
dyplomowany, z egzaminem trzucizn, foto-laborant, z miesięczną praktyką w firmie Kodak w Warszawie, dobry dekorator, ekspedient, poszukuje posady. Franciszek Owczarek — Jarocin, Mołuski 3. ng 12 84

Destylator
samodzielny szuka posady jako kierownik magazynu na własny rachunek, hotel, restauracja lub kawiarnia, miejscowości obojnej, złoże gwarancji. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 29 494

Pracznia
poszukuje prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 472

500
z gwarancją złoże jako woźny, inkasent, bluralista. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 514

Panna
poszukuje posady wzajemnie wyuczenia się gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 479

Do
wszystkiego poszukuje od zaraz lub 1. 12. długoletnie świadectwa samodzielne gotowanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 445

Bielizniarka
merekarka akuratką pracownica kilkoletnia Firmy Koźlicki poszukuje jakiegokolwiek pracy. — Gąsiorowskich 2. m. 4. zdg 29 364

Panienska
krawcowa poszukuje szycia w szwalni lub poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 550

Młoda
osoba przyjmie stanowisko sekretarki. Oferty „Par”. Turon. „Setarka”. Pg 8 126-64-144

Samodzielnym
gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 580

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 575

Wychowawczyni
wykształceniem zajmie się dziećmi po południu, pomoże lekcjach. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 571

Policjant
emeryt szuka posady portjera, woźnego, inkasenta lub stróża domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 569

Szukam
posady do składu kolonialnego lub piekarsko-cukierniczego z kaucją 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 062/3

Syn
uczniwy rodziców, lat 19, — chciałby wyuczyć się za kucharza lub służącego. Piechocki, Kleka, poczta Nowe Miasto W. zdg 29 286

Zastępstwa
poważnych firm drogerijnych i kolonialnych na Poznań i województwo poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 312

Lekarz-dentysta
szuka posady w szpitalu, instytucjach państw., prywat., lekarskim gabinecie dentystycznym (ewentl. zastępstwo, dzierżawa). Oferty: Wanda Ziemiłowicz, — Warszawa, Sienna 25. m. 5. zdg 29 154

Dziewczyna
do wszystkiego bardzo dobre świadectwa szuka pracy od 1. 12. 1934. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 29 597

Samodzielną
krawcowa domowa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 611

Panna
z kilkunastu praktyką na większych majątkach, znająca wykwintną kuchnię, hodowlę drobiu i szycie szuka posady gospodyni lub do wyreżowania pani domu. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 633

Sekretarz
administracyjny, oboznany z księgowością, sprawami podatkowymi, pięcioletnia praktyka biurowa, przyjmie posadę; również administrację domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 466

Młoda
pielęgniarka masażystka z dyplomem szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 616

Szofer
mechanik, z dyplomem polsko-francuskim, mowa polska, francuska, niemiecka w słowie i piśmie szuka posady od zaraz. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 160. ng 12 934

27. WOLNE MIEJSCA

Składnica
materiałów opałowoskich poszukuje na Poznań i otoczenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 28 820

Cholewkarz
potrzebny zaraz. Kortus, Kościół Poznański. ng 12 837

Stróż nocny
potrzebny do maj. Górka, p. Pałatki. Oferty pisemne z referencjami. zdg 28 515

W niedzielę, dnia 2 grudnia po południu (początek o godz. 3) na sali „Stołecznej” (dawn. Boulevard) przy pl. Nowomiejskim odbędzie się

Wielki Kiermasz Gwiazdkowy

(dla dorosłych i dzieci). Będzie tam

św. Mikołaj

z wielkim kosztem ślicznych prezencików. — Dużo Niespodzianek! — Moc atrakcyj! — a przede wszystkim smaczny, obfity a tani bufet własny. Koncert doborowej orkiestry! Dochód na gwiazdkę dla ubogich par. Farnej Wstęp tylko 20 gr. od osoby. zg 8074/5

Służąca
uczciwa z gotowaniem potrzebna od zaraz na wiosnę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 28 881

Sekretarki
stenografująca i piszącej na maszynie bardzo biegła w językach polskim i niemieckim poszukuje wielkie przedsiębiorstwo na Górnym Śląsku. Zgłoszenia świadectwa Kurjer Poznański zdg 28 836

Dziewczyna
najchłodniej wiejska, uczciwa, pracownica, z dobrem gotowaniem, praniem, prasowaniem zaraz potrzebna. Szamarszewskiego 14 piekarnia. zdg 29 040

20% prowizji
udzieli zastępcę odwiedzającym drogerie i apteki. Podróżującym którzy chcą przyjąć dodatkowe zastępstwo adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 29 007

Buchalter
rutynowany celem przeprowadzenia szczegółowej kontroli ksiąg przedsiębiorstwa potrzebny od zaraz na 45 dni. Oferty warunki Kurjer Poznański zdg 29 042

Służąca
gotowaniem, kochająca dzieci, wiek do 25 lat od zaraz lub 1. Górna Wilda 40 m. 14. zdg 29 088

Współpracownika
branża samochodowa zaraz poszukuje z gotówką. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 29 098

Aptekarz
Wolski, Pobiedziska, przyjmie młodszego asystenta ewtl. magistra na stałe lub zastępstwo od 1. 12. zdg 28 164

Korespondent
młodszy dzielnik handlowy potrzebny. Oferty z życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdg 29 199

Nauczycielka
gimnazjum prywatnego (język polski) ze Lwowa szuka zamiany do Poznania, ewentualnie do szkoły powszechnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 221

Wycucze
trzymiesięczny kurs fryzjerski Figaro Zwierzyniecka 8. zdg 29 224

W niedzielę, dnia 2 grudnia po południu (początek o godz. 3) na sali „Stołecznej” (dawn. Boulevard) przy pl. Nowomiejskim odbędzie się

Wielki Kiermasz Gwiazdkowy

(dla dorosłych i dzieci). Będzie tam

św. Mikołaj

z wielkim kosztem ślicznych prezencików. — Dużo Niespodzianek! — Moc atrakcyj! — a przede wszystkim smaczny, obfity a tani bufet własny. Koncert doborowej orkiestry! Dochód na gwiazdkę dla ubogich par. Farnej Wstęp tylko 20 gr. od osoby. zg 8074/5

Służąca
uczciwa z gotowaniem potrzebna od zaraz na wiosnę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 28 881

Dziewczyna
najchłodniej wiejska, uczciwa, pracownica, z dobrem gotowaniem, praniem, prasowaniem zaraz potrzebna. Szamarszewskiego 14 piekarnia. zdg 29 040

20% prowizji
udzieli zastępcę odwiedzającym drogerie i apteki. Podróżującym którzy chcą przyjąć dodatkowe zastępstwo adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 29 007

Służąca
samodzielną bardzo dobrem gotowaniem do wszystkiego. Przecznic 3, mieszkająca 1, między 7-8 dg 4206

Posługaczce
pokój utrzymaniem. Mińska trzy — dziewczę. zdg 29 591

Cena numeru 10 groszy

Nowiny Poświęteczne

wychodzą w poniedziałki i dni poświęteczne rano o godz. 6-tej

przynoszą najświeższe wiadomości o ostatnich wydarzeniach, z specjalnym uwzględnieniem sportu — bogato ilustrowane.

Przedpłata miesięczna 30 groszy, z odnoszeniem do domu 40 groszy, cena jednego numeru 10 gr. Do nabycia w Poznaniu w filjach, na prowincji w agenturach oraz w kioskach „Ruchu” i u rozsprzedawców ulicznych.

Sprzedawcom
sprzedaje tano mydła, proszki. Mydlarnia Chwaliszewo 37. zdg 28 845

Żelazniak
dysponujący 2-5 tys. otrzyma stałą posadę celem zaprowadzenia II działu przy składzie technicznym. Łaskawe zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego zdg 29 074

Przedstawiciela
tylko siła pierwszorzędna na miasto Poznań poszukuje Fabryka Wyrobów Papierowych i Hurtownia Papieru. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 013

Wdowa
bezdzienna, niebędna jako zarządczyni potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 009

Marszantkę
dzielną z własnym towarem przyjmie do składu za procent. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 087

Uczennica
potrzebna do szycia. Niegolewskich 10 a. m. 22. zdg 29 349

Posługaczka
zaraz na cały dzień Artylejska 2-1. zdg 29 316

Książkowy
z kaucją do 6 000 zł potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 430

Potrzebna
panna do bufetu. Różycy, św. Marcina 54. zdg 29 422

Wspólnika — współniczkę
gotówką 1 000, przyjmie intratne przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 419

Młynarz
doświadczony, obsługa motoru gazowego, zaraz potrzebny. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Jarocin, Rynek. ng 12 847

Uczennica
inteligentna do składu towarów krótkich A. Plucińska St. Rynek 38. zdg 29 368

Bilansistka
wyspecjalizowana w sprawach podatkowych, znająca średnioodnosne ustawodawstwo, potrzebna chwilami. Odpisy świadectw. Kurjer Poznański zdg 29 406

Służąca
potrzebna od zaraz. Restauracja Sportowa, Wyspiańskiego 9. — Zgłoszenia od 3 popoł. zdg 29 408

Oklejarka
potrzebna do oklejania kasetek płótnem — papierem. Szkolna 11. mieszkanie 14. zdg 29 336

Domokrąnych
pań. panów do sprzedaży spożywczych artykułów. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 481

Ekspedjentka
przystojna, intel. wykwalif. sła z branży czekolad, może się zgłosić z świadectwami. Piekary 9, m. 5 od 15-16 i 19-20-tej. zdg 29 443

Ekspedjentkę
biegłą do branży gramofonowej poszukuje. K. Kłosowski 27. Grudnia 6. zdg 29 337

Panna
inteligentna, energiczna do składu papieru potrzebna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 573

Dzielnia
ekspedjentka. Marian Lesiński. Skład Porcelany, ulica Wronecka. Zgłoszenia przyjmują 2-3. zdg 29 568

Agentów
odwiedzających rolników z małą gwarancją przyjmie jeszcze. Pensja stała. Informacje znakcz. „Agronomja”. Grodzisk (Wlkp.) zdg 29 288/9

Wycucam
na fryzjerki 3 miesięczny kurs. Zakład fryzjerski, Wierzbicice 37a. zdg 29 125/6

Uczeń
krawiecki potrzebny. Poznań, ul. Wronecka 15. zdg 29 562/3

Potrzebna
samodzielną czystą służącą do wszystkiego z pierwszorzędnym gotowaniem, praniem świadectwa, przedstawić tylko od 10 do 12-tej. Poznań, Wały Król. Jadwigi 3 m. 4. zdg 28 871

Uczeń
do prac biurowych. Zgłoszenia tylko pisemne Feliks Rączkowski, rewizor ksiąg, Poznań, ulica Spokojna 27. zdg 29 457

Dziewczyna
potrzebna zaraz. Zawady, ul. Chlebowa 26. zdg 29 602

Potrzebna
posługaczka zaraz. Zjednoczeni 27 Grudnia 16. zdg 29 607
Poważna firma przyjmie jeszcze 3 Panów i Panią zarobek duży, praca akwizycyjna miła. Zgłoszenia z dokumentami poniedziałek od 9-16. Działalyskich 9, m. 3. zdg 29 613

Młodszy
cukiernik może się zgłosić zaraz. Szymański, Rawicz, Paderewskiego 7. zdg 12 924

Fryzjer
damsko-męski, dzielnik ondulacji. Wojtkiewicz, Krynica. ng 12 925

Akwizytora
rutynowaną, do sprzedaży maszyn biurowych poszukujemy. — „Technodur”. Plac Wolności 2. zdg 29 581

Chłopiec
do posyłek potrzebny. P. T. T. Piekary 16/17. zdg 29 588

Zbożowca kierownika
z kaucją 5-6 tysięcy gotówki zaraz poszukuje. Oferty „Zbożowiec”. Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 12 943

Humor zagraniczny

— Cóż to za młoda dziewczyna, której się tak szarmancko ukloniłeś?
— To siostra mojego serdecznego przyjaciela.
— I musiałeś ją nawet pocałować?
— Ja tak strasznie lubię mojego przyjaciela!
(Humorist — Londyn). S. F.

Pan
młody inteligentny do odwiedzania klientów, sprzedaży aparatów, nowości biurowych poszukiwany. Gwarancja konieczna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 590

Podróżujący
Poznań, zaprowadzony piekarni, kolonialkach, artykuły piekarskie za prowizję potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 627

Pani
z dobrej rodziny w młodym wieku poszukiwana do prowadzenia gospodarstwa domowego. Zgłoszenia z podaniem wieku do Kurjera Poznańskiego zdg 29 620

Mechanik
chrześcijanin do reparacji maszyn do liczenia i pisania poszukiwany. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Oredownika, Łódź pod „4”. ng 12 783

Kucharka
młoda pod dyspozycję, umiejąca dobrze gotować, piec i zaprawiać potrzebną od zaraz na wiosnę. — Oferty Kurjer Poznański zdg 29 454

Wyreżycielka
na wieś potrzebna znajomość prowadzenia domu, gotowania, szycia, oraz księgowości rolniczej. Warunki 40 zł. odpisy świadectw z fotografią. Murzynowo-Kościec, poczta Miłostaw. ng 12 935

28. ROZRYWKI

„Zagłoba”
Śniadnia, Wielkie Garbary 37. Wyborowe napoje — tano. Miły pobyt. Jaworski. ng 12 410

Mile
weselo zabawisz się jedynie w „Edenie”. plac Działowy. Pg 7 955-57.897

STYX
MYDŁO DLA PSÓW
ZABIA PCHYŁY POD
GWARANCJĄ.
DEZYNFEKUE I OCZYSZCZA
JEST NIE TRUJĄCE
I BEZ ZAPACHU.

UNIVERSUM, Poznań.
Zadać w aptekach i drogerjach. ng 12 427

Kino Gwiazda
Al. Marcinkowskiego 28. Piekantna komedia muzyczna pt. „Maskarada Miłości”. Niels Astheven i Paweł Lukaszewski, piękna Edisa Landi i Esther Kaliston. zdg 29 359

Nadkobieta — Władczyni srebrnego ekranu
Marlena Dietrich
w nieśmiertelnej powieści „Pieśń nad pieśniami”. Kino „Sfinks”. zdg 29 302

Kiepur
partnerka Merta Eggerth ostatni raz w nowym filmie Naręczona Wiednia, kinie „Moje”. zdg 29 544

Kino Tecza Wilda
Brat Djabla zdg 29 577

Londyńska
Maszyna polska swym bywalcom miły koncert. zdg 29 630

Od niedzieli
„Ziemia nieczyja” film nagrodzona Liga Narodów.
Kino Europa
Pg 8 133/4-46,79/80

Co futro — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wlkp.

Przedpłata

na miesiąc grudzień 1934 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji z 3,20, w agencjach w mieście z 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu z 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem krajach z 4,14, kwartalnie z 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce z 7,50, w innych krajach z 9,50. W razie wypadków, spowodowanych z wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 35-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „dobre” do godz. 10.45, w dni przedświąteczne do godz. 10.30, większe dłużej według możliwości. Dobre ogłoszenia najwyżej 100 słów (w tem 5 nagłówek); słowo nagłówek (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200 149